

Notater

KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2006

Avdeling for økonomisk statistikk/Seksjon for miljøstatistikk/Seksjon for offentlige finanser

Avdeling for personstatistikk/Seksjon for utdanningsstatistikk/Seksjon for helsestatistikk/
Seksjon for leveårsstatistikk

Avdeling for næringsstatistikk/Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/Seksjon for primærnæringsstatistikk

Innhold

Forord.....	3
Barnehager.....	4
Grunnskolen	11
Kommunehelsetjenesten	21
Pleie- og omsorgstjenester	27
Sosialtjenesten.....	39
Introduksjonsordningen	49
Barnevernet.....	52
Vann, avløp og renovasjon/avfall (VAR).....	60
Fysisk planlegging, kulturminner, natur- og nærmiljø (KNNM)	82
Kultur	103
Kirke.....	109
Samferdsel.....	114
Bolig.....	124
Brann- og ulykkesvern.....	135
Landbruk	139
Tannhelsetjenesten	150
Videregående opplæring.....	156
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater	168

Forord

KOSTRA-prosjektet (Kommune-Stat-Rapportering) hadde to hovedformål:

- Gjennomgang av det faglige innholdet i rapporteringen fra kommune til stat, med sikte på forenkling og samordning og på at rapporteringen skal gi relevant styringsinformasjon.
- Etablering av en elektronisk rapporteringskjede som omfatter elektronisk innrapportering fra kommunene og publisering av nøkkeltall om den kommunale virksomheten på Internett.

Prosjektet ble avsluttet 1. juli 2002, og KOSTRA er nå over i driftsfasen. I prosjektperioden var rapporteringsinnholdet gjenstand for årlig gjennomgang i regi av arbeidsgrupper med representanter fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og arbeidsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes Sentralforbund og ev. andre brukere. Arbeidsgruppene har fortsatt sitt arbeid også i driftsfasen.

Dette notatet omfatter rapporter for 2006 fra KOSTRAs arbeidsgrupper. Rapportene vil bli gjenstand for behandling høsten 2006. Vedleggene til hver av rapportene er lagt ut på <http://www.ssb.no/> under referater og rapporter, KOSTRA kommune/FylkesKOSTRA, rapporter, rapport for 2006-rapporteringen.

For nærmere opplysninger om KOSTRA henvises til nettstedene <http://www.ssb.no/> og <http://kostra.dep.no/>

Til: Samordningsrådet, KOSTRA
Fra: Arbeidsgruppen for KOSTRA-barnehage

Barnehager

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen for KOSTRA-barnehage har ansvaret for KOSTRA skjema 16, "Årsmelding for barnehager per 15.12.". Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

201 Førskole
211 Styrket tilbud til førskolebarn
221 Førskolelokaler og skyss.

Arbeidsgruppen har siste år bestått av:

Geir Ivar Andreassen (leder) SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk.
Gro Kamfjord SSB, Seksjon for utdanningsstatistikk.
Bjørn Kjellin, Seksjon for offentlige finanser.
Marit Solheim, Kunnskapsdepartementet.
Ragnhild Grenness, Kunnskapsdepartementet.
Annelise L'Orange Ekstrøm, Sarpsborg kommune (KS).
Odd Vegsund, Kommunal- og regionaldepartementet.
Jorunn Ongstad, Fylkesmannen i Østfold.
Guri Vatn, Oslo kommune, bydeler.

Marit Rønning vil erstatte Guri Vatn fra Oslo kommune.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Det er få endringer i mandatet for 2006. Det betyr at samordningsrådet fortsatt ønsker at arbeidsgruppa skal jobbe videre med å undersøke muligheten til å lage statistikk på kø/ventelister og se på muligheten for filuttrekk fra administrative systemer i kommuner som ønsker det.

Arbeidsgruppas generelle mandat er :

- Følge utviklingen på sitt område og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.

Spesielle oppaver for 2005:

1. Fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
2. Gruppene skal vurdere hvilke kvalitetsindikatorer, bl.a. utviklet av effektivitetsnettverkene, som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer og foreslå rapporteringsløsning for disse, jmfør avsnittet under om retningslinjer.
3. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
4. KS/KRDs effektivitetsnettverk skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
5. Arbeidsgruppa for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
6. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Det er blitt holdt fire møter i arbeidsgruppa siden i fjor høst. Fokus på møtene har vært utvikling av kvalitetsindikatorer på barnehageområdet, spesielt etter at arbeidsgruppene i KOSTRA ble invitert til seminar om kvalitetsindikatorer i KOSTRA 16.01.2006. Andre saker som er vært oppe til diskusjon er endringer av skjema 16, ventelister, ny innrapporteringsløsning og filuttrekk. I tillegg har arbeidsgruppen mottatt en henvendelse om rapportering av tilgjengelighetsdata. Gruppen er positiv til å få inn spørsmål på skjema 16 som kan fange inn data om universell utforming.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler følgende syv kvalitetsindikatorer:

- Andel styreere og pedagogiske ledere med godkjent førskoleutdanning og barne- og ungdomsarbeiderfag.
- Andel assistenter med godkjent førskoleutdanning og barne- og ungdomsarbeiderfag.
- Gjennomsnittlig godkjent leke- og oppholdsareal (m2).
- Andel barnehager som har åpent etter antall timer åpent per dag
- Andel barn i barnehage med barnehageplass 1-5 år
- Andel barn i barnehage med barnehageplass 1-2 år
- Andel barn i barnehage med barnehageplass 3-5 år

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det ble gjort en del endringer for skjema 16 for 2005 rapporteringen etter ønske fra Barne- og familiedepartementet. Endringer gjaldt spørsmålene knyttet til eierforhold, minoritetsspråklige barn og barn med funksjonshemming/særlige behov.

- Barnehagens eier (punkt 3a): Her ble spørsmål om vilkår til private barnehager hvor kommunen gir tilskudd fjernet. "Privat, hvor kommunen gir tilskudd med vilkår" og "Privat, hvor kommunen gir tilskudd uten vilkår" ble samlet til "Privat hvor kommunen gir tilskudd".
- Minoritetsspråklige barn (Punkt 5): Spørsmålene knyttet til minoritetsspråklige barn ble omorganisert og et ble endret. Antall barn som har et annet morsmål enn norsk, samisk,

svensk, dansk og engelsk kom som punkt 5a og spørsmålet ble utvidet til å gjelde alder og oppholdstid. Oppgavegiveren skal merke av for "Til og med 32 timer per uke" eller "33 timer eller mer per uke" og om barnet er 0-6 år. Antall minoritetsspråklige barn som får særskilt tilbud om språkstimulering ble plassert i punkt 5b og spørsmålet om barnehagen har samarbeidet systematisk med andre tjenester for å bedre språkforståelsen kom som punkt 5c. Som sistepunkt (5e) kom spørsmålet om antall barn som omfattes av ordningen med tilskudd til flyktningbarnehager.

- Barn med funksjonshemming/særlige behov (punkt 6): Overskriften i dette punktet ble erstattet med "Barn med nedsatt funksjonsevne/særlige behov". Innholdet i 6a og 6b ble endret til følgende. 6a: "Antall barn med nedsatt funksjonsevne som er tatt opp ved prioritering etter barnehageloven § 9" og 6b: "Antall barn med nedsatt funksjonsevne som er tatt opp ordinært, dvs. ikke etter barnehageloven § 9".

3.2 Kontroller i skjema

Det ble ikke lagt inn nye kontroller på skjema i år men for fremtiden er det to kontroller som kan tenkes å være tidsbesparende for både oppgavegiver og SSB.

- Sterkere kontroll av dubletter allerede ved innsending av data til KOSTRA-mottak. SSB opplever at kommunene sender inn barnehager på samme orgnr og det går mye tid til å kartlegge om dette er samme barnehage eller om det er ulike barnehager på samme orgnr. Hvis oppgavegiverne blir gjort oppmerksom på dette ved innrapporteringa av skjema og de tvinges til å rapportere riktig orgnr med en gang ville SSB ha sluppet å brukt mye tid på dublettsjekk.
- Informasjon om å kontakte Enhetsregisteret i Brønnøysund. Det er mange oppgavegivere som ringer SSB fordi skjema er feil preutfyllt eller at barnehagen ikke eksisterer. Dette henger sammen med at oppgavegivere ikke selv er klar over at endringer i barnehagens status eller opplysninger om adresse skal meldes fra til enhetsregisteret. SSB foreslår at det legges inn en kontroll i skjemaet som informerer om at oppgavegivere skal kontakte enhetsregisteret ved endringer.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

I likhet med fjorårets innsamling var svarprosenten for skjema 16 tilfredsstillende (100 prosent). Ved publisering av foreløpig tall 15.03 hadde alle kommunene sendt inn oppgaver og 6 276 barnehager ble innrapportert og 223 393 med barnehageplass. 6 278 barnehager (inkludert to fra Svalbard) ble publisert ved endelig publisering med 223 501 barn med barnehageplass.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Data som SSB mottar fra skjema 16 overføres jevnlig til et firma i Trondheim (Asplan Viak) som gjør tallene tilgjengelige for fylkesmannen. Hvis tallene er feil har fylkesmannen mulighet til å revidere data som danner utgangspunkt for utdeling av statstilskudd. Nytt fra i år er at SSB tok inn disse endringene i sin publisering av forløpige tall slik at Kunnskapsdepartementet og SSB skulle gå ut med samme antall barn og barnehager ved offentliggjøring av tallene i midten av mars.

SSB er kritisk til en slik løsning av to årsaker. Den ene årsaken er at det er tidkrevende å samordne to populasjoner, en i SSB og en i Asplan Viak, for å komme frem til samme antall barnehager. Det viser seg at fylkesmennene ikke bare endrer tilskuddsrelevant informasjon men også selve orgnr. Dermed blir det vanskelig å matche orgnr for å hente inn endringer som fylkesmennene har gjort på tilskuddsrelevant data. Den andre grunnen til at SSB er skeptisk til en slik løsning er at SSB må hente inn reviderte data og overstyre informasjonen som kommunene har sendt inn via KOSTRA-rapporteringa. SSB mener at begge disse punktene villa ha blitt løst hvis skjema 16 ble lagt over til en ny innrapporteringsløsning (lik den som benyttes i grunnskolen, GSI).

3.5 Publisering

Det ble ikke publisert nye indikatorer i forbindelse med årets publisering men gruppa har forslag til forbedring av indikatoren " Andel barn som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager ". Det viser seg at når kommunene skal rapportere antall barn som får ekstra ressurser så inkluderer mange kommuner barn som går i private og kommunale barnehager. Det betyr at i telleren så aggregeres antall barn med ekstra ressurser i private og kommunale barnehager som deles på antall barn i kommunale barnehager. Det skaper en skjevhet som er uheldig. Gruppa foreslår at man teller antall barn med ekstra ressurser i kommunale og private barnehager og deler på antall barn i kommunale og private barnehager totalt.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Gruppa har ingen forslag til endringer til kontoplanen.

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Når det gjelder endringer for 2006-skjema er det et ønske om å øke antall spørsmål i punkt 6 for å fange inn data om universell tilgjengelighet. Gruppa skal diskutere hvilke spørsmål som er relevante og prøve å komme med et forslag til utkast før skjema for 2006 skal lages.

Gruppa vil at filuttrekk skal bli tilgjengelig for kommuner som ønsker å benytte en slik løsning. SSB har kontaktet programleverandører og undersøkt muligheten til å ta ut data fra administrative systemer. Programleverandørene har muligheten til å trekke ut de fleste data som vi spør om i skjema 16, i de tilfellene hvor data ikke ligger i systemene kan programleverandørene tilrettelegge for det, eventuelt så må oppgavegiverne legge informasjonen inn manuelt selv.

Gruppa har også et ønske om å innhente data på ventelister. Høsten 2004 besøkte SSB 6 kommuner i Akershus, Oppland og Hedmark og konklusjonen var at det er mulig å trekke ut informasjon fra administrative systemer om hvor mange barn som står i kø for å få barnehageplass. Gruppa mener at arbeidet med å få på plass dette må ses i sammenheng med å tilrettelegge for filuttrekk, og i det øyeblikk vi kan tilby oppgavegivere filuttrekk vil det være enkelt å få data på ventelister.

6 Ønskede endringer i faktaark

Funksjonaliteten i faktaarkene bør bli bedre på nivå 3. Når brukere skal ta ut tall for hele landet må de først velge de variabler de ønsker tall for, deretter må de velge alle kommunene i landet, overføre dette til et excelark og summere antallet for alle kommunene. Dette mener gruppa er tungvint og etterlyser derfor en mulighet til å ta ut gjennomsnitt eller summen for hele landet med en gang. Faktaarkene ville også ha blitt forbedret hvis det hadde vært lett tilgjengelig informasjon knyttet til de ulike indikatorene på nivå 3, kanskje i form av en informasjonsknapp.

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har diskutert kvalitetsindikatorer både før og etter seminaret 16.01.2006. Gruppa foreslår syv indikatorer hvorav tre kommer under struktur, en under produkt og tre er resultatindikatorer. Alle indikatorene hentes fra skjema 16 og alle indikatorene er dokumentert i KOSTRA-sammenheng.

Strukturnivå:

- Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskoleutdanning og barne- og ungdomarbeiderfag.
- Andel assistenter med godkjent førskoleutdanning og barne- og ungdomarbeiderfag.
- Gjennomsnittlig godkjent leke- og oppholdsareal (m2).

Grappa mener at andel styrere og pedagogiske ledere og assistenter er gode indikatorer på innsatsfaktorer i barnehagen og barnehageloven sier noe om krav til kvalifisert personell. Godkjent leke- og oppholdsareal er en viktig indikator fordi den sier noe om hvorvidt barnehagene følger krav til vedtektene om oppholdsareal for barn i barnehager. Det er satt spørsmålstegn ved kvaliteten på innrapporteringen av data på dette punktet på skjema 16, men kommunene skal kvalitetssikre tallene frem mot publisering av endelig tall 15.06 og grappa mener data er gode nok for publisering.

Produktnivå:

- Andel barnehager som har åpent etter antall timer per dag

Dette er en indikator som skal vise hvor mange barnehager som har åpent etter antall timer per dag. Indikatoren er et mål på fleksibilitet og sier noe om produktet i barnehagene. Vi foreslår å skalere åpningstider i ulike tidsperioder og vise andel barnehager som faller inn i de ulike tidskategoriene. Tidskategoriene vil være 0-8 timer, 8-10 timer og mer enn ti timer. Imidlertid er det kommet innsigelser til tolkningen av indikatoren fra to av medlemmene av grappa. Indikatoren kan tolkes dit hen at lengst åpningstid er god kvalitet. Det er problematisk i og med at vi ikke vet hva som er foreldrenes behov i den konkrete barnehagen. Arbeidsgruppas medlemmer er derfor uenige i om dette er en indikator som bør publiseres.

Resultatnivå:

- Andel barn i barnehage med barnehageplass 1-5 år
- Andel barn i barnehage med barnehageplass 1-2 år
- Andel barn i barnehage med barnehageplass 3-5 år

Arbeidsgruppa mener at andel barn i barnehage mot antall totalt i kommunen fordelt på 1-5 år, 1-2 år og 3-5 år er et mål på kommunenes barnehagedekning og viktige indikatorer for brukere på resultatsiden. Grappa har følgende hovedinnvending: Siden vi mangler tall på venteliste så får vi ikke et fullgodt mål på dekningsgrad. Tross dette mener grappa at det skal foreslås som indikator.

Arbeidsgruppens medlemmer ønsker å jobbe videre med å utvikle kvalitetsindikatorer. Grappa vil ta utgangspunkt i forslag som har kommet frem i denne prosessen og vurdere dem på nytt. I tillegg skal grappa jobbe med å forbedre indikatorer som er foreslått. Som nevnt ovenfor mangler vi data på ventelister og informasjon om hvor mange barn som står i kø for å få barnehageplass ville gitt bedre bilde av barnehagedekning i de enkelte kommunene.

7.2. Annet

Arbeidsgruppa har diskutert bruken av brukerundersøkelser for utvikling av fremtidige kvalitetsindikatorer. Grappa er positive til å bruke slik informasjon, men det må stilles metodiske krav til gjennomføringer av slike undersøkelser. Blant annet må det gjennomføres i alle kommunene og svarprosenten må være god.

8 Annet

9 Referanser

10 Vedlegg

Vedlegg 1. KOSTRA-Skjema 16.

Vedlegg 2. Kvalitetsindikatorer.

Vedlegg 2. Kvalitetsindikatorer.

Kvalifisert personell

Type kvalitetsindikator	Struktur
Beskrivelse	Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskoleutdanning og barne- og ungdomarbeiderfag. Andel assistenter med godkjent førskoleutdanning og barne- og ungdomarbeiderfag.
Relevans	Indikatoren vil si noe om hvor kvalifisert personell barnehagene har.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Ja
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Indikatorene er dokumentert i KOSTRA. Data hentes fra skjema 16 "Årsmelding for barnehager per 15. desember"

Leke- og oppholdsareal

Type kvalitetsindikator	Struktur
Beskrivelse	Gjennomsnittlig godkjent leke- og oppholdsareal (m ²).
Relevans	Indikatoren vil si noe om hvor mye plass barn har til å leke og utfolde seg i barnehagene.
Pålitelig	Det er satt spørsmålstegn til hvor godt kommunene rapporterer dette punktet på skjema 16, men gruppa mener de er tilfredstillende nok til publisering.
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Ja
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Indikatorene er dokumentert i KOSTRA. Data hentes fra skjema 16 "Årsmelding for barnehager per 15. desember"

Åpningstider

Type kvalitetsindikator	Produkt
Beskrivelse	Andel barnehager som har åpent etter antall timer åpent per dag.
Relevans	Indikatoren indikerer hvor fleksible åpningstider barnehagene har.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Det er satt spørsmålsteget ved tolkningen av indikatoren blant enkelte medlemmer av arbeidsgruppa. Den kan bli tolket som jo lengre barna er i barnehagen jo bedre er det. Det er problematisk når vi ikke vet hva som er foreldrenes behov i den konkrete barnehagen.
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Indikatorene er dokumentert i KOSTRA. Data hentes fra skjema 16 "Årsmelding for barnehager per 15. desember"

Dekningsgrad

Type kvalitetsindikator	Resultat
Beskrivelse	Andel barn i barnehage med barnehageplass 1-5 år. Andel barn i barnehage med barnehageplass 1-2 år. Andel barn i barnehage med barnehageplass 3-5 år.
Relevans	Dekningsgraden viser hvor god dekning kommunene har på barnebehovet
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Siden vi ikke har data på ventelister har vi ikke denne fulle oversikten over hvor mange foreldre som ikke har et ønske om å sende barna i barnehagene. Dette betyr at dekningsgrad som indikator er litt mangelfullt helt til vi får tall på ventelister.
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Indikatorene er dokumentert i KOSTRA. Data hentes fra skjema 16 "Årsmelding for barnehager per 15. desember" og SSBs befolkningsstatistikk.

Til: Samordningsrådet i KOSTRA
Fra: Arbeidsgruppa KOSTRA grunnskole

Grunnskolen

Arbeidsgrupperapport 2006 KOSTRA-grunnskole

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa har ansvaret for følgende områder:

Funksjon 202	Grunnskole
Funksjon 213	Voksenopplæring på grunnskoleområdet
Funksjon 214	Spesialskoler
Funksjon 215	Skolefritidstilbud
Funksjon 222	Skolelokaler og skyss
Funksjon 383	Kommunale musikk- og kulturskoler

Arbeidsgruppa har i perioden bestått av:

Gro Kamfjord (Leder)	- Statistisk sentralbyrå
Geir Ivar Andreassen	- Statistisk sentralbyrå
Anne Brit Thorud	- Statistisk sentralbyrå
Bjørn Eggen Hermansen	- Utdanningsdirektoratet
Birgitta Szanday Bøhn	- Utdanningsdirektoratet
Erling Rønneberg	- Asker kommune (KS)
Gyrid Løvli	- Asker kommune (KS)
Roald Fremstad	- Fylkesmannen Oslo- Akershus
Kari Anne Osborg	- KS
Geir Halstensen	- KS
Martin Hill Oppegaard	- Kommunal- og regionaldepartementet

Fra og med møtet 2. juni møter Kristin Lind som ny representant fra Kommunal- og regionaldepartementet. Erling Rønneberg fra Asker Kommune så seg nødt til å trekke seg fra arbeidsgruppen da han ikke lenger hadde tid til å delta, han møtte derfor ikke på de to siste møtene.

I forbindelse med utviklingen av kvalitetsindikatorer fikk gruppa besøk av observatør fra ASSS-samarbeidet som var tilstedet på møtet 4. mai.

Statistisk sentralbyrå ivaretar leder- og sekretærfunksjonene. Det er avholdt seks arbeidsgruppemøter i løpet av rapporteringsåret 2005/2006.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

- Følge utviklingen på sitt område og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsmateriale som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.

- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2006

7. I 2006 ønsker Samordningsrådet at gruppene skal fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
8. Gruppene skal vurdere hvilke kvalitetsindikatorer, bl.a. utviklet av effektivitetsnettverkene, som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer og foreslå rapporteringsløsning for disse, jamnfør avsnittet under om retningslinjer.
9. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
10. KS/KRDs effektivitetsnettverk skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
11. Arbeidsgruppa for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
12. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Kvalitetsindikatorer

I perioden høsten 2005 og våren 2006 har arbeidsgruppen hatt seks møter. Arbeidet med kvalitetsindikatorene etter de verktøyene og retningslinjene gitt av samordningsrådet har vært spennende men tidkrevende.

Arbeidsgruppen har foreslått kvalitetsindikatorer for funksjon 202 (grunnskolen), 215 (Skolefritidsordningen) og 222 (Skolelokaler og skyss). Disse områdene er valgt da de dekker ulike områder av en viss størrelse. Disse blir presentert under punkt 6 kvalitetsindikatorer. En mer grundig dokumentasjon av kvalitetsindikatorene er vedlagt. (Vedlegg 1.)

Rapporteringsløsning

I følge mandatet skulle arbeidsgruppene foreslå rapporteringsløsning for kvalitetsindikatorer. For at det skal være enkelt for kommunene å se og sammenligne egen innsats og resultat av innsatsen anbefaler gruppen at indikatorene publiseres på faktaarket for grunnskolen.

Gruppa anbefaler i tillegg at indikatorene blir publisert som "Resultat og andre egenskaper ved tjenesten" og ikke som kvalitetsindikatorer. Begrunnelsen for det er at KOSTRA- rapporteringen vanskelig kan favne brukernes opplevde kvalitet.

Kommunale kultur- og musikkskoler

Gruppen finner at de mangler kompetanse til å behandle kommunale kultur- og musikkskolene på en god måte og foreslår at kulturskolene flyttes til en gruppe med kompetanse og tilknytning til relevante departement.

Universell utforming

Arbeidsgruppen har mottatt en henvendelse angående rapportering av tilgjengelighetsdata, gruppen har ikke anbefalt noen indikatorer så langt men vil jobbe videre med det mål å utvikle en eller flere indikatorer som kan hente inn relevant informasjon.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Kvalitetsindikatorer

Det er foreslått kvalitetsindikatorer på tre områder, grunnskolen, skolefritidsordningen og skolelokaler. Det har vært uenighet om noen av indikatorene, uenighetene er beskrevet i presentasjonen av kvalitetsindikatorene.

Rapporteringsløsning

Arbeidsgruppa foreslår at kvalitetsindikatorene publiseres på de respektive faktaarkene som "Resultat og andre egenskaper ved tjenesten".

Kommunale kultur- og musikkskoler

Kommunale kultur- og musikkskoler foreslås flyttet til en gruppe med riktig kompetanse og tilknytning til relevante fagdepartement.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Grunnskoler har ikke eget KOSTRA skjema, men innhenter eksterne data fra GSI. Utarbeidelse og videreutvikling av GSI er et samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet og SSB.

3.2 Kontroller i skjema

Per i dag finnes det kontroller innenfor GSI systemet, men ikke tverrgående mellom tjenstedata og regnskapsdata. Det er ønskelig å få et system som fanger opp uoverensstemmelser mellom disse, og kanskje mellom årganger. I dag er det kun manuelle kontroller som er i bruk.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

GSI data blir revidert kontinuerlig i perioden fra 1. januar. Det er således en ganske lang periode til å rette opp i tjenstedataene etter hvert som feil oppdages. SSB har også mulighet til selv å rette i datamaterialet, i samarbeide med skoler/kommuner/fylkesmenn. For regnskapsdataene oppleves de generelt som gode.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Ikke eget revisjonssystem

3.5 Publisering

Det har ikke vært endringer i publiseringen.

3.6 Brukerreaksjoner

Gruppen har ikke mottatt reaksjoner fra brukerne.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen

4.2 Forslag til endring

Ingen

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Ingen

5.2 Forslag til endring

Ingen

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Det er planlagt endringer i GSI for SFO og Kommunale kulturskoler fra og med neste års datainnsamling, de endelige endringene vil bli klare i september og vil få følger for KOSTRA-rapporteringen.

Faktaarket er omfattende og inkluderer flere områder. Begrepsbruken og presentasjonen kan gjøres ryddigere.

6.2 Ønskede endringer

Foreløpig ingen endringsforslag.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

I første omgang har vi laget kvalitetsindikatorer for grunnskole, SFO og skolebygg. Det er områder som er ulike og av en viss størrelse vi har prioritert i første omgang. Arbeidsgruppens leder har benyttet seg av losen men arbeidsgruppa avslo tilbudet om los til stede på møtene.

Høsten 2005	De første kvalitetsindikatorer ble vedtatt av arbeidsgruppa for KOSTRA- grunnskole høsten 2005.
16. januar	Deltagerne var på KOSTRA- seminar hvor gruppa for rammeverk presenterte en prosessmodell de ønsket at KOSTRA- gruppene skulle følge.
23. januar	Møte i arbeidsgruppen hvor prosessen for KOSTRA- grunnskole ble startet, leveranse, bruker og stikkord til de ulike kvalitetsbegrepene ble diskutert.
1. februar	Møte i arbeidsgruppen hvor resultatet av forrige møte diskutert hvorvidt indikatorer var målbare, på hvilken måte og om målinger var tilgjengelige. Hvorvidt indikatorer og målemetoder var i henhold til krav fra gruppa for rammeverk ble ikke diskutert.
7. mars	Kvalitetsindikatorer for funksjon 202, grunnskole, ble diskutert med hensyn til kravene fra samordningsrådet. Det var enighet om 2 indikatorer, de resterende vil bli freslått til samordningsrådet med de innvendingene som kom under diskusjonen.
4. mai	Kvalitetsindikatorer for funksjon 215, skolefritidsordningen, og 222, skolelokaler, ble jobbet frem i henhold til prosessverktøyet anbefalt av samordningsrådet.
2.juni	Endelig vedtak om hvilke indikatorer som skal foreslås for samordningsrådet og forslag til publikasjonsform ble diskutert.

7.2. Annet

Flere kvalitetsindikatorer ble diskutert og forkastet av arbeidsgruppen da de ikke tilfredstilte kravene fra samordningsrådet, noen indikatorer ønsker arbeidsgruppen å jobbe videre med for mulig fremtidig publisering. Det er særlig to indikatorer gruppa ønsker å jobbe videre med.

For funksjon 215 skolefritidsordningen ble en indikator for aktivitetstilbud diskutert. Den ble ikke tatt med i listen av anbefalte kvalitetsindikatorer fordi det var vanskelig å samle inn data, og usikkerhet

rundt formuleringen og utviklingen av indikatoren. Det var enighet om at indikatoren kunne tilføye viktig informasjon om kvaliteten på tjenesten.

For funksjon 222 skolelokaler og skyss ønsket arbeidsgruppen en indikator som sa noe om inne klimaet, det finnes undersøkelser som viser at inne- klimaet har stor betydning for læringsutbytte og er en vesentlig egenskap ved skolelokalene.

8. Annet

Fra høstens GSI innsamling er det varslet endringer i innhenting av data for skolefritidsordningen og kulturskolene. De endelige endringene vil være klare i september. Det vil ha betydning for dataene som blir levert til KOSTRA og kan gi muligheter for nye indikatorer.

Det er også ytret ønske om å flytte indikatorene for norsk med samfunnskunnskap for innvandrere over på et annet skjema da det ikke faller under opplæringslova.

9. Referanser

10. Vedlegg

Vedlegg 1: Kvalitetsindikatorer for grunnskole

Kvalitetsindikatorer for grunnskole

Nasjonale prøver

Type kvalitetsindikator	Resultat
Beskrivelse	Indikatoren vil være et snitt av resultatet for elevene i kommunen.
Relevans	Indikatoren vil si noe om det faglige nivået på elevene, skolens primær oppgave.
Pålitelig	Ja, fulltelling.
Sammenlignbar	Ja, hvis man korrigerer for elevenes bakgrunn (kan en bruke beregningene for skolebidragsindikatorene?).
Tolkningsbar	Ingen problemer med tolkning.
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Nasjonale prøver har vært gjennomført 2004 og 2005, SSB jobber med å skaffe lov hjemmel slik at resultatene kan lagres og evt. Brukes i statistikk produksjon. Det er knyttet usikkerhet til om og når nasjonale prøver blir gjennomført og hvorvidt de blir sammenlignbare med prøvene fra 2004 og 2005. Alternativt kan karakterer fra skriftlig eksamen brukes selv om dette målet ikke er like godt som nasjonale prøver.

Frafall i den videregående skolen

Type kvalitetsindikator	Resultat
Beskrivelse	I KOSTRA finnes allerede indikator (dvs. mulig å regne ut fra nivå 3) for "Andel elever og lærlinger som har bestått videregående opplæring i løpet av fem år" (kan også fordeles på kjønn, innvandringsbakgrunn og foreldres utdanningsnivå). Utgangspunktet er de elevene som startet på grunnkurs i videregående opplæring for første gang (som kommer direkte fra grunnskolen) for fem år siden, og hvor mange av dem som har bestått - som elev eller som lærling - i løpet av fem år. (Bostedsfylke ved fylte 16 år?) På landsbasis ligger dette tallet rundt 80%. I de publiserte tallene fra SSB ligger ikke elever/lærlinger som har bestått individuell opplæringsplan (IOP) inne i mengden som har bestått. I kvalitetsindikatoren ønskes imidlertid også disse personene tatt med, slik at alle som fullfører det de er <i>ment å fullføre</i> blir tatt med i andelen. (hentet fra forslaget til arbeidsgruppen for KOSTRA- videregående skole) Videregående skole har individdata fra elevenes avgangskarakterer, grunnskolen, det vil derfor vær mulig å lage en indikator som kobler frafall til grunnskolebakgrunn. Det kan også være interessant å sjekke spredningen innad i kommunene, da særlig for de større kommunene.
Relevans	En av oppgavene til grunnskolen er å forberede elevene for den videregående skolen. De fleste elvene går videre til videregående opplæring men ikke alle fullfører. Frafall i den videregående skolen knyttet til elevenes grunnskolebakgrunn kan gi informasjon om skolens evne til å forberede elevene på videregående opplæring. Sosial utjevning er et uttalt politisk mål, frafall koblet til innvandringsbakgrunn, kjønn, inntekt vil være en indikator på hvorvidt skolene/ kommunene lykkes.
Pålitelig	Ja, fulltelling.
Sammenlignbar	Ja, hvis man korrigerer for elevenes/lærlingenes ulike forutsetninger.
Tolkningsbar	Det kan tolkes som mål på grunnskolens evne til å forberede elevene på den videregående skolen og i hvilken grad de har lykkes med utjevning av sosiale forskjeller.
Påvirkbar	Kan påvirkes, men det kan være vanskelig å finne ut hva det er som påvirker.
Dokumentert	Ja

Overgang til Videregående skole

Type kvalitetsindikator	Resultat
Beskrivelse	Andel elever som har direkte overgang til videregående skole.
Relevans	Det er en av grunnskolens målsetninger å forberede grunnskoleelevene på videregående skole.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Det kan være ulike grunner til at elevene ikke begynner direkte i videregående opplæring. Elever som drar på utveksling eller er et år på folkehøyskole må eventuelt skilles fra elever som ikke begynner på videregående utdanning overhodet.
Påvirkbar	Kan påvirkes, men det kan være vanskelig å finne ut hva det er som påvirker.
Dokumentert	Ja
	Det er ikke enighet i gruppen om bruk av indikatoren som kvalitetsindikator

PC- tetthet

Type kvalitetsindikator	Struktur
Beskrivelse	Antall elever per PC
Relevans	Det er stor interesse nasjonalt og internasjonalt rundt utvikling av elevenes dataferdigheter og grunnskoleelevenes tilgang til PC. I de nye lærerplanene som innføres høsten 2006 har alle integrert digitale ferdigheter. (ITU-monitor 2005) Argumentet mot bruk av PC- tetthet som kvalitetsmål er at det er en snever tolkning av det tekniske bidraget i skolen.
Pålitelig	Det er fulltelling men noe ulik rapportering.
Sammenlignbar	Ja, dersom det blir en felles norm for hva som innrapporteres.
Tolkningsbar	Tilgang til PC vil ikke si noe om de blir brukt i undervisning eller lærernes IKT kompetanse.
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Ja
	Det er ikke enighet i gruppen om bruk av indikatoren som kvalitetsindikator

Antall elevsamtaler

Type kvalitetsindikator	Prosess
Beskrivelse	Antall elevsamtaler per år
Relevans	Lovpålagt, vil også si noe om elevmedvirkning
Pålitelig	
Sammenlignbar	Det kan være lite hensiktsmessig å sammenligne på tvers av kommuner da indikatoren i liten grad vil variere.
Tolkningsbar	
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Nei
	Det er ikke enighet i gruppen om kvalitetsindikatoren

Foreldresamtaler

Type kvalitetsindikator	Prosess
Beskrivelse	Antall foreldresamtaler
Relevans	Vil si noe om foreldrenes mulighet til å påvirke skolen og skolens mulighet til å få tilbakemeldinger fra foreldrene.
Pålitelig	
Sammenlignbar	Det kan være lite hensiktsmessig å sammenligne på tvers av kommuner da indikatoren i liten grad vil variere.
Tolkningsbar	
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Nei
	Det er ikke enighet i gruppen om kvalitetsindikatoren

Lærertetthet

Type kvalitetsindikator	Struktur
Beskrivelse	Gruppestørrelse
Relevans	Antall elever per lærer har vært gjenstand for stor interesse fra politisk hold og fra media. Det er derimot ingen forskning som sier noe om forholdet mellom læring og kvalitet.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Delvis, men vanskelig å si når det er ”nok” lærere. Forholdet mellom gruppestørrelse og kvalitet er ikke dokumentert.
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Ja
	Det er ikke enighet i gruppen om kvalitetsindikatoren

Kvalitetsindikatorer for skolefritidsordningen

Bemanning

Type kvalitetsindikator	Struktur
Beskrivelse	Prosentvis fordeling av årsverk. Årsverk med godkjent lærer- eller førskoleutdanning (ikke rektor), personale med fagbrev i barne- og ungdomsarbeiddefaget og annet personale.
Relevans	Indikatoren viser i hvilken grad kommunene har kompetanse til å følge opp formålet i opplæringslova.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Ja
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Data om bemanning og årsverk samles inn i GSI

Voksnetthet

Type kvalitetsindikator	Struktur
Beskrivelse	Teller: antall barnetimer Nevner: antall voksentimer.
Relevans	Indikatoren viser i hvilken grad kommunene har kompetanse til å følge opp formålet i opplæringslova.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Ja
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Data om årstimer for voksne og barn finnes i GSI.

Frafall fra første til andre klasse

Type kvalitetsindikator	Resultat
Beskrivelse	Andel av 1. klassinger i SFO i fjor som fortsetter i SFO i 2. klasse.
Relevans	Størrelsen på frafallet vil si noe om tilfredsheten til elever og foreldre samlet. Økning i pris, åpningstid etc. vil ha innflytelse på tilbudet og igjen på frafallet.
Pålitelig	Ja. Andre påvirkningsfaktorer som foreldre i mors-/ fars- permisjon, foreldrenes arbeidsledighet vil være jevnt fordelt og ikke slå ut negativt for kun en kommune.
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Ja
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Data for antall 1. og 2. klassinger samles inn i GSI.

Kvalitetsindikatorer for skolebygg

Tilrettelagt lekeareal

Type kvalitetsindikator	Struktur
Beskrivelse	Areal per barn og andelen av dette som er tilrettelagt eller grøntareal.
Relevans	Indikatoren vil si noe om aktivitetstilbudet til elevene utendørs både i friminutt men også til det faglige.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Ja
Påvirkbar	For noen skoler vil utbedring av uteareal være vanskelig, for kommunen kan det påvirkes ved for eksempel bygging av nye skoler.
Dokumentert	Det vil kreve at skolene rapporterer dette. Det vil være en økning i oppgavebyrde men tallet vil ikke endre seg med unntak av evt. endringer og økningen i oppgavebyrde vil derfor være minimal etter førstegangsrapportering.

Andel skoler som oppfyller krav til regelverk.

Type kvalitetsindikator	Resultat
Beskrivelse	Vi regner med at det finnes et slags regelverk som skolebygg må oppfylle enten de er gamle eller nye bygg.
Relevans	Dette vil ha betydning både for brukernes innelima og for tilpassning for funksjonshemmede.
Pålitelig	
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Ja
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Nei, dette vil måtte bli nytt spørsmål i GSI

Andel skoler med svømmehall i bruk

Type kvalitetsindikator	
Beskrivelse	Andel skoler i kommunen som har svømmehall som er i bruk.
Relevans	Svømmeferdigheter er ansett som viktig i grunnskolen og svømmehall er derfor et spesialrom som er vesentlig for grunnskoledrift.
Pålitelig	Ja
Sammenlignbar	Ja
Tolkningsbar	Problemet rundt tolkning er at enkel tilgang til svømmehall kan gjøre egen svømmehall overflødig. I kommuner hvor skolene ligger tett eller har enkel tilgang til svømmehall vil denne indikatoren si lite om kvaliteten på skolebyggene.
Påvirkbar	Ja
Dokumentert	Det vil bety nytt spørsmål i GSI

Kommunehelsetjenesten

KOSTRA 2006 Rapport fra arbeidsgruppe for kommunehelsetjenesten

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Organisasjon	Navn
Fylkesmannen/Helsetilsynet i Troms	Birgit Heier Johansen
Statens helsetilsyn	Gunstein Sundene
Kommunal- og regionaldepartementet	Terje Falch
Kommunenes Sentralforbund/ Hamar kommune	Halvor Haug
Kommunenes Sentralforbund	Kari Rolstad
Kommunenes Sentralforbund	Mimmi Kvisvik
Sosial- og helsedirektoratet	Elin J. Sæther
Sosial- og helsedirektoratet	Bente Moe
Sosial- og helsedirektoratet	Erling Steen
Sosial- og helsedirektoratet	Jan Tvedt
Oslo kommune	Grethe Sundby
Bergen kommune	Brynjar Skaar
Statistisk sentralbyrå	Kari Kraakenes
Statistisk sentralbyrå	Kristin Ødegård
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Harald Tønseth
Statistisk sentralbyrå	Brith Sundby
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppen har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

- 120 Administrasjon (årsverk i kommunehelsetjenesten)
- 232 Forebygging, skole- og helsestasjonstjeneste
- 233 Forebyggende arbeid, helse. Denne funksjonen delt opp i to undergrupper:
Miljørettet helsevern og annet forebyggende arbeid.
- 241 Diagnose, behandling og rehabilitering.
- 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon (lege- og fysioterapeutårsverk)

1 skjema dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene:

Skjema 1 Personell og virksomhet i kommunehelsetjenesten

I tillegg hentes enkelte årsverkstall fra NAVs Aa-register og en del tall fra NAVs Fastlegeregister.

1.3 Avholdte møter i arbeidsgruppen

Det ble avholdt møter følgende dager i rapporteringsperioden:

- ☐ 28.03.06
- ☐ 21.06.06

Referater fra arbeidsgruppemøtene blir lagt ut på

<http://www.ssb.no/kostra/kommune/kommuneref.html#ref>

2 Oppsummering og anbefaling

- De største endringene:

På bakgrunn av innføring av IPLOS, foreslås det en mindre justering av funksjon 241.

Ellers bare mindre justeringer i spørsmål og faktaark.

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Høsten 2005 tok ASSS-nettverket (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) kontakt med SHdir og SSB for videreutvikling av KOSTRA-dataene i kommunehelsetjenesten. Etter hvert er også Helsetilsynet/Fylkesmannen i Troms kommet med i arbeidet. Så langt har arbeidet allerede resultert i flere endringer i faktaarket og forslag til nye spørsmål.

3.2 Innsamling av data (rapporteringen)

Inngangen på data har vært noe dårligere enn de siste årene:

	Skjema 1
Forventet	448
Mottatt 02.06.06	439
Svarprosent 10.03.06	92,4
Svarprosent 02.06.06	97,8
Svarprosent 2005	99,3
Svarprosent 2004	99,1

Nytt av året er at det i juni-publiseringen etter innspill fra ASSS og behandling i arbeidsgruppen ble lagt inn en del nøkkeltall og grunnlagstall med kilde i Fastlegeregisteret for 2004 og 2005. Dette er data som rutinemessig oversendes SSB fra daværende Rikstrygdeverket årlig. Endelige data foreligger allerede i februar. De nye tallene krevde altså ingen egen innsamling eller ekstraarbeid for kommunene, og medfører innsikt i et område hvor det til nå har vært lite lett tilgjengelig statistikk.

3.3 Publisering

Rett etter publisering ble det oppdaget feil i regnskap og en del gjennomsnittsberegninger som angikk kommunehelsetjeneste. Videre ble feil i enkelte 2004-tall for helsestasjons- og skolehelsetjenesten rettet. Nye tall ble publisert 22.06.06.

3.4 Brukerreaksjoner

Vi ser en klar økning i bruken av KOSTRA ute i kommunene, og spørsmål/kommentarer tyder ofte på inngående bruk.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Funksjon 241 Diagnose, behandling, rehabilitering

4.1.1 Bakgrunn for endring

Forslaget har kommet som følge av arbeidet som er gjort i IPLOS, og er forelagt arbeidsgruppene uten innvendinger. Det har også kommet ønske fra enkeltkommuner om en klar beskrivelse om hvor utgifter til hjelpemidler skal føres.

Ordlyd i dag:

Utgifter til allmennmedisin, dvs per capitatilskudd og eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/legeskantor, legevakt, fengselshelsetjenesten, turnusleger

(for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning) fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapipraksis), ergoterapi, inkludert hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter. For fysioterapeuter eller ergoterapeuter som kun arbeider i forhold til en bestemt målgruppe f.eks i helsestasjon eller aldersinstitusjon, benyttes relevant funksjon, jfr. Lønnsfordelingsprinsippet. Tilsvarende vil legers arbeidstid tilknyttet offentlige tilsynsoppgaver høre hjemme på respektive funksjoner (f.eks 232,253 osv.). Praksiskompensasjon*, reiseutgifter og ev. husleietilskudd som er avtalt med den enkelte lege, føres på samme funksjon som legens lønn. De samfunnsmedisinske oppgavene legene ivaretar som f.eks miljørettet helsevern vil i stor grad høre hjemme på funksjon 233. *) Den kompensasjon legen tildeles som følge av tapt arbeidsfortjeneste ved å utføre en offentlig oppgave framfor å være i egen privat praksis.

4.2.2 Forslag til endring

241, Diagnose, behandling, re-/habilitering

Utgifter til allmennmedisin, dvs. per capitatilskudd og eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/legeskantor, legevakt, fengselshelsetjenesten, turnusleger (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning), fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapipraksis), ergoterapi, inkludert hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter.

Formidling av hjelpemidler (ekskl. arbeidsinnsats knyttet til vurdering/utplassering av hjelpemidler som utføres av personell knyttet til funksjonene 234, 253 eller 254).

For fysioterapeuter og ergoterapeuter som kun arbeider i forhold til en bestemt målgruppe for eksempel i helsestasjon eller aldersinstitusjon, benyttes relevant funksjon, jf. lønnsfordelingsprinsippet. Tilsvarende vil legers arbeidstid tilknyttet offentlige tilsynsoppgaver høre hjemme på respektive funksjoner (for eksempel 232, 253 osv.).

Merk dog at utgifter og årsverksinnsats, knyttet til re-/habilitering overfor hjemmeboende brukere, av leger, fysioterapeuter, ergoterapeuter og andre personellgrupper hvis tjenester ikke registreres med antall timer per uke i IPLOS føres i sin helhet på funksjon 241, ikke funksjon 254.

Praksiskompensasjon, reiseutgifter og ev. husleietilskudd som er avtalt med den enkelte legen, føres på samme funksjon som legens lønn. De samfunnsmedisinske oppgavene legene ivaretar som for eksempel miljørettet helsevern vil i stor grad høre hjemme på funksjon 233.

4.2 Funksjon 233: Forebyggende arbeid, helse og sosial

4.2.1 Bakgrunn for endring

For ikke å vikle seg inn i sosialtjenestene, ønsker en ikke at f233 skal inneholde ”sosial”. I funksjonsbeskrivelsen er det derfor kun henvisning til aktiviteter som naturlig inngår i kommunehelsetjenesten. For flere år siden vedtok arbeidsgruppen derfor å endre navnet på funksjon 233 til ”Forebyggende arbeid, helse”. Vi ber om at dette blir oppdatert i KRDs funksjonsbeskrivelse.

4.2.2 Forslag til endring

Navnet endres til ”**Funksjon 233: Forebyggende arbeid, helse**”

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 1-2 Talet på timeverk av legar.

5.1.1 Bakgrunn for endring

Det viser seg at ingen kommuner i ASSS praktiserer avtalt overtid med legene, Vi antar at dette også gjelder de øvrige kommuner. Ettersom det å inkludere overtid i årsverktalet kun gjelder legene, foreslå det å droppe dette også for legene.

5.1.2 Forslag til endring

Alle henvisninger til avtalt overtid for leger fjernes fra spørreskjema og veiledning.

5.2 1-4 Organisering av legevakttjenesten

5.2.1 Bakgrunn for endring

Svarene har vist at det er nødvendig å utvide med et alternativ "Statlig virksomhet", samt et "annet"-felt.

5.2.2 Forslag til endring

Spørsmål 1-4 utvides med alternativene

- "Statlig virksomhet (Helseforetak)"
- "Annet, spesifiser"

5.3 3-4 Åpningstid Helsestasjon for unge (HFU)

5.3.1 Bakgrunn for endring

Det blir stadig lagt vekt på at det forebyggende helsetilbudet til unge må styrkes, ikke minst gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse. I dag er det kun spørsmål om antall HFU.

5.3.2 Forslag til endring

Arbeidsgruppen ønsker at spørsmål 3-4 utvides med antall dager og antall timer pr. uke HFU er tilgjengelig. Gjennomsnittverdi for de (få) kommuner som har flere HFU.

5.4 Del 3 Endring i spørsmålsrekkefølge

5.4.1 Bakgrunn for endring

Spørsmålene under del 3 er nå i en noe ulogisk rekkefølge:

3-4. Forebyggjande helsetenester til ungdom 14-20 år

3-5. Aktivitet i helsestasjonstenesta og skolehelsetenesta

5.4.2 Forslag til endring

3-4. Aktivitet i helsestasjonstenesta og skolehelsetenesta

3-5. Forebyggjande helsetenester til ungdom 14-20 år

5.5 3-6 Samarbeid med andre aktører

5.5.1 Bakgrunn for endring

Slik spørsmålet nå er utformet, med oppramsing av ulike samarbeidsforhold og med kun ett ja/nei-alternativ, gir svarene lite informasjon.

5.5.2 Forslag til endring

Spørsmålene settes opp med alternativer istedenfor kun ett ja/nei til alt:

Har helsestasjons- og skolehelsetenesta etablert rutinemessig forpliktende samarbeid (med formelle avtaler, regler og rutinar) med relevante kommunale aktører som:

- barnehage
- skole
- pedagogisk-psykologisk teneste
- barnevern
- sosialteneste
- offentlig tannhelseteneste
- teknisk etat
- anna, spesifiser

Har helsestasjons- og skolehelsetenesta etablert rutinemessig forpliktande samarbeid (med formelle avtalar, reglar og rutinar) med spesialisthelsetenesta:

- habiliteringsteam
- barne- og ungdomspsykiatriske avdelingar
- andre sjukehusavdelingar
- anna, spesifiser

5.6 4-3 Organisering av annet forebyggende arbeid

5.6.1 Bakgrunn for endring

I likhet med 4-1 ønskes det også her ”annet”-alternativer

5.6.2 Forslag til endring

Spørsmål 4-3 F233 Miljørettet helsevern og annet forebyggende arbeid utvides med ”annet”-alternativer.

6 Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Kort om hvordan gruppen oppfatter bruken av arket.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen

6.2.2 Nye nøkkeltall

- Andel nyfødde med heimebesøk innen 3. leveuke.
- Brutto driftsutgifter pr. innbygger 0-5 år for helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- Andel personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid (khelse og plo) pr. 10 000 innbyggere

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

- Målgruppe 0-16 år for f232 ønskes endret til 0-20 år iht. forskrift nr. 450 2003 om kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.
- ”Årsverk av kommunale fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241” ønskes endret til å inkludere alle funksjoner unntatt f120, altså f232, f233, f241 og 253.
- Alle indikatorer knyttet til årsverk i f233 endres til å inkludere f120.

6.2.4 Allerede gjennomførte endringer

Som følge av sterk ønske fra kommuner/fylkesmann ble følgende nye indikatorer lagt inn ved publisering 14.06.06 (se ovenfor):

overskrift	Rehabilitering
N3	Personell med videreutdanning i psykisk helsearbeid totalt
N3	Timer pr. uke av fysioterapeuter m/ fast lønn
N3	Timer pr. uke av fysioterapeuter i turnusstilling
N3	Årsverk totalt av ergoterapeuter, khelse, skjema
N3	Årsverk av ergoterapeuter totalt
N3	Årsverk av psykiatriske sykepleiere totalt
N2	Årsverk av ergoterapeuter pr. 10 000 innbyggere
N2	Årsverk av psykiatriske sykepleiere pr. 10 000 innbyggere

N2	Årsverk av kommunale fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241.
N2	Årsverk til rehabilitering pr. 10 000 innbyggere
overskrift	Fastlegeregisteret
N3	Timer pr. uke til kommunalt arbeid av fastleger
N3	Antall fastlegeavtaler
N3	Antall åpne fastlegelister
N3	Antall kvinnelige leger
N3	Antall pasienter på fastlegeliste
N3	Beregnet kapasitet hos fastlege
N3	Kapasitet hos fastlegene (iht. liste)
N3	Antall fastlegelister uten lege
N3	Antall pasienter på fastlegeliste uten lege
N2	Gjennomsnittlig listelengde
N2	Gjennomsnittlig listelengde korrigert for kommunale timer
N2	Antall åpne fastlegelister
N2	Reservekapasitet fastlege
N2	Andel kvinnelige leger
N2	Andel pasienter på liste uten lege

De nye indikatorene bygger på allerede tilgjengelig data.

Videre ble

- målgruppe for f232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste endret fra 0-6 år til 0-5 år
- legeårsverk og fysioårsverk relatert til f233+241 droppet
- fullførte helseundersøkelser ved utgangen av 1. trinn grunnskolen endret fra å ses i forhold til kun 5-åringene til $(5+6\text{-åringene})/2$, altså gjennomsnittet av 5- og 6-årskullene

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Det har blitt jobbet en del med kvalitetsindikatorer i ASSS, der også KS sentralt, SHdir og SSB har vært involvert. En har ikke kommet fram til noe endelig forslag, men arbeidet fortsetter.

7.2 Universell utforming

Det ble diskutert hvorvidt det var en oppgave for KOSTRA å innhente informasjon om statlige pålegg som skal gjennomføres ved lov. Krav til universell utforming kan imidlertid være vanskelig å oppfylle i sin helhet. På siste møtet ble det spurt om ikke dette best lot seg ordne på overordnet nivå, evt. gjennom KOSTRA-gruppe for Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø. Arbeidsgruppen avventer innspill/retningslinjer fra prosjekt uni-utforming/Samordningsrådet

8 Vedlegg

KOSTRA [Skjema 1 Personell og virksomhet i kommunehelsetjenesten](#)

Pleie- og omsorgstjenester

KOSTRA 2006 Rapport fra arbeidsgruppe for pleie- og omsorgstjenester

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Organisasjon	Navn
Fylkeslegen i Møre og Romsdal	Marie Eide
Statens helsetilsyn	Gunstein Sundene
Kommunal- og regionaldepartementet	Terje Falch
Kommunenes Sentralforbund/ Hamar kommune	Halvor Haug
Kommunenes Sentralforbund	Anne-Marie Borgersen
Sosial- og helsedirektoratet	Mari Anne Lundberg
Sosial- og helsedirektoratet	Helle Gran
Sosial- og helsedirektoratet	Erling Steen
Sosial- og helsedirektoratet	Jan Tvedt
Sosial- og helsedirektoratet	Unni Grebstad
Oslo kommune	Åse Løset
Bergen kommune	Kjell A. Wolff
Statistisk sentralbyrå	Kari Kraakenes
Statistisk sentralbyrå	Kristin Ødegård
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Harald Tønseth
Statistisk sentralbyrå	Brith Sundby
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppen har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

- 234 Aktivisering av eldre og funksjonshemmede
- 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon
- 254 Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende
- 261 Institusjonslokaler (drift av bofunksjonen for eldre og funksjonshemmede i institusjon)

3 skjema dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene:

- Skjema 4 Personell i pleie- og omsorgstjenestene
- Skjema 5 Institusjoner for eldre og funksjonshemmede
- Skjema 6 Hjemmetjenester, avlastning og støttekontakt

I tillegg hentes årsverkstall fra NAVs Aa-register.

1.3 Avholdte møter i arbeidsgruppen

Det ble avholdt møter følgende dager i rapporteringsperioden:

- ❑ 27.-28.03.06
- ❑ 21.06.06

Referater fra arbeidsgruppemøtene blir lagt ut på

<http://www.ssb.no/kostra/kommune/kommuneref.html#ref>

2 Arbeidsgruppens oppsummering og anbefalinger

- Datainnngang har vært bedre enn noen gang. Spesielt nevnes særlig god inngang fra institusjoner. Overgangen til færre bydeler i Oslo og ingen i Bergen ser ut til å ha gått greit.
- Eget nettsted er åpnet for kvalitetsindikatorer.

De største endringene:

- På bakgrunn av innføring av IPLOS, foreslås det mindre justeringer av funksjon 234, 241, 253 og 254.
- IPLOS danner grunnlaget for en del av KOSTRA-statistikken for 2006.
- Faktaarkene baserer seg på de nøkkeltall som er foreslått i Først og Høverstad-rapporten: IPLOS statistikkutvikling av 26.05.06.
- Dagens KOSTRA-skjemaer (5 og 6) opprettholdes som en kontroll. (skjema 4 går som før)
- Brev til kommunene sendes etter at første prøveinnsending fra alle landets kommuner er gjennomført i september 2006 og dataene gjennomgått i SSB.

Kommunale foretak (KF)

Arbeidsgruppen ønsker også å påpeke at Kommunale foretak (KF) er inkludert i kommunale årsverk, mens KF regnskapsmessig ikke er med. Dermed blir indikatorene for korrigerte brutto driftsutgifter og lønnsutgifter feil i kommuner med KF (for lave verdier). Det ble foreslått at en i første omgang søker å få med KF-utgifter inn i bruttoutgiftsbegrepet, og at en på sikt får muligheten til å skille ut KF-årsverk fra de kommunale. (Dette gjelder også KF-institusjonsplasser som inngår i kommunale plasser. Poenget er at en må skille ut virksomheter som KF i Enhetsregisteret, ref. anm.)

Det etterlyses retningslinjer/status for arbeidet fra Samordningsrådet.

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Innsamling av data (rapporteringen);

Datainngangen har vært som vanlig:

	Skjema 4	Skjema 5	Skjema 6
Forventet	448	1311	448
Mottatt 10.03.06	412	1200	417
Mottatt 02.06.06	444	1305	445
Svarprosent 10.03.06	92,0	91,5	93,1
Svarprosent 02.06.06	99,1	99,5	99,3
Svarprosent 2005	99,6	99,5	99,8
Svarprosent 2004	99,8	98,1	99,6

SSB har imidlertid slitt noe mer med å få inn skjemaene i år. De viktigste tallene er revidert, men det gjenstår en del, bl.a. som følge av manglende svar på våre forespørsler til kommunene. Dette blir fulgt opp til høsten.

3.2 Bearbeiding/revisjon og kontroll

En ser særlig at det må gjøres forbedringer i spørsmål når det gjelder antall plasser. Her rapporteres det ofte etter belegg og ikke bygningsmessig utforming, noe som avsløres når plasstallet sammenholdes med romtall og –type. Videre er det mye feilrapportering rundt spesielt tilrettelagte plasser – det er ikke samsvar mellom antall plasser avsatt til korttidsopphold totalt og summen av slike plasser fordelt på type. Dette vil bedres om vi legger inn automatisk summering.

3.3 Publisering

Rett etter publisering ble det oppdaget feil i regnskap og en del gjennomsnittsberegninger som angikk pleie og omsorg. Nye tall ble publisert 22.06.06.

3.4 Brukerreaksjoner

Vi ser en klar økning i bruken av KOSTRA ute i kommunene, og spørsmål/kommentarer tyder ofte på inngående bruk.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1.1 Bakgrunn for endringer

Forslagene har kommet som følge av arbeidet som er gjort i IPLOS, og er forelagt arbeidsgruppene.

Det vises til rapport fra SHdir datert 26.05.06: ”IPLOS statistikkutvikling: Konsekvenser av innføring av IPLOS for helse- og sosialstatistikken – spesielt KOSTRA (av Fürst/Høverstad)” særlig sammendraget i kapittel 5. IPLOS-arbeidet har resultert i forslag om en del mindre justeringer i funksjonsbeskrivelsen for funksjon 234, 241, 253 og 254 som Samordningsrådet må ta stilling til. Et hovedmål har vært å oppnå en 1-1 sammenheng mellom IPLOS-registreringer for kjernetjenester til hjemmeboende og funksjon 253 og 254.

Hovedendringer er at tekniske hjelpemidler foreslås ført på funksjon 241 istedenfor 254. Videre foreslås funksjon 254 knyttet kun til IPLOS-registreringer, øvrige tjenester som før ble ført på 254 føres på funksjon 234.

234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede

Eldresentre og dagsentre for hjemmeboende (ikke dagtilbud tildelt med vedtak i lov om helsetjenesten i kommunene), aktivitetssentre for utviklingshemmede m.m, transporttjenester, støttekontakt, ferietilbud og andre velferdstiltak for eldre og funksjonshemmede, frivillighetssentraler. Kommunale utgifter til frisør og fotpleie til eldre og funksjonshemmede.

Veiledningen skiller mellom dagopphold på institusjon, dvs. tjenester innvilget ved enkeltvedtak, med betaling/egenandel hjemlet i forskrifter om vederlag for opphold på institusjon. Utgifter til slike dagplasser føres på funksjon 253 - Pleie, omsorg, hjelp i institusjon. Eldresentre/dagsentre under funksjon 234 er aktivitetstilbud der brukerbetaling ikke er hjemlet i vederlagsforskriftene for institusjon.

foreslås endret til:

234, Aktivisering og støttetjenester overfor eldre og funksjonshemmede

Eldresentre og dagsentre for hjemmeboende, aktivitetssentre for utviklingshemmede m.m., transporttjenester, støttekontakt, **matombrining, trygghetsalarm (kjøp, installering, vedlikehold og drift av alarmene, men ikke utgifter knyttet til utrykninger, som føres på funksjon 254), vaktmester, vask av tøy**, ferietilbud og andre velferdstiltak for eldre og funksjonshemmede, frivillighetssentraler. Kommunale utgifter til frisør og fotpleie til eldre og funksjonshemmede.

Obs: Veiledningen skiller mellom dagopphold på institusjon, dvs. tjenester innvilget ved enkeltvedtak, med betaling/egenandel hjemlet i forskriften om vederlag for opphold på institusjon. Utgifter til slike dagplasser føres på funksjon 253 – Pleie, omsorg og hjelp i institusjon. Eldresentre/dagsentre under funksjon 234 er aktivitetstilbud der brukerbetaling ikke er hjemlet i vederlagsforskriftene for institusjon.

253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon

Direkte brukerrettede oppgaver i forbindelse med pleie og omsorg i institusjoner og boformer (jf. § 7-2 i forskrift til lov om sosiale tjenester) med heldøgns pleie og omsorg (inkl. dag- og nattopphold, samt korttidsopphold (f.eks. rehabilitering og avlastning) på slike institusjoner). Omfatter også servicefunksjoner som husøkonom, kjøkken, kantine, vaskeri og rengjøring, aktivitør. Medisinske forbruksvarer, tekniske hjelpemidler samt administrasjon/ledelse av institusjonen (forutsetningen er at ev. ledere ved avdelinger/poster ikke har fullstendig lederansvar). Inventar og utstyr. Inntekter av oppholdsbetaling. Utgifter til hjelp i og betjening av avlastningsboliger. Kommunale institusjoner knyttet til rusomsorg føres på funksjon 243.

forslås endret til:

253, Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon:

Direkte brukerrettede oppgaver i forbindelse med pleie og omsorg i institusjoner og boformer (jf. § 7-2 i forskrift om sosiale tjenester) med heldøgns pleie og omsorg (inkl. dag- og nattopphold, samt korttidsopphold (for eksempel rehabilitering og avlastning) på slike institusjoner).

Omfatter også servicefunksjoner som husøkonom, kjøkken, kantine, vaskeri og rengjøring, aktivitør.

Dersom institusjonens servicefunksjoner (for eksempel kjøkken og vaskeri) yter tjenester overfor hjemmeboende, skal utgiftene fordeles mellom funksjon 253 og funksjon 234.

Medisinske forbruksvarer, tekniske hjelpemidler samt administrasjon/ledelse. Inventar og utstyr. Inntekter av oppholdsbetaling. Utgifter til hjelp i og betjening av avlastningsboliger. Kommunale institusjoner knyttet til rusomsorg føres på funksjon 243.

254 Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende

Kommunale pleie- og omsorgstjenester ytt til personer som bor i eget hjem (inkludert tjenester til beboere i boliger for eldre og funksjonshemmede). Tjenestene er hjemmesykepleie, praktisk bistand, avlastning og omsorgslønn (jf. lov om helsetjenesten i kommunene § 1-3 annet ledd nr. 3, og lov om sosiale tjenester §§ 4-2 a, b og e). I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent. Funksjon 254 omfatter også inntekter av brukerbetaling for hjemmetjenester. Avlastningsopphold i avlastningsbolig eller på institusjon registreres under funksjon 253. Rengjøring, miljøterapeut/ -arbeider, vernepleier, ambulerende vaktmester, matservering/matombæring, formidling av hjelpemidler, trygghetsalarmer. Også psykisk helsetjeneste inngår her når det dreier seg om tjenester til hjemmeboende etter vedtak/beslutning om slik individuell tjeneste, uavhengig av om tjenesten ytes i tjenestemottakers hjem eller annet sted (f. eks. kontor).

foreslås endret til:

254, Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg og hjelp til hjemmeboende:

Kommunale pleie- og omsorgstjenester ytt til personer som bor i eget hjem (inkludert tjenester til beboere i boliger for eldre og funksjonshemmede med eller uten fast bemanning) som registreres i IPLOS med vedtak knyttet til antall timer per uke.

Tjenestene er (jf. IPLOS registerkort og veileder):

- Praktisk bistand, daglige gjøremål og opplæring i daglige gjøremål
- Brukerstyrt personlig assistent
- Avlastning utenfor institusjon
- Omsorgslønn
- Pleie og omsorg utenfor institusjon (hjemmesykepleie og vedtak/beslutning om bistand som ledd i kommunens psykiske helsearbeid)

Funksjon 254 omfatter også inntekter av brukerbetaling for hjemmetjenester.

Avlastningsopphold i avlastningsbolig eller på institusjon registreres under funksjon 253.

Da endring i f254 berører f241, tar vi også den med her, behandles i kommunehelse rapporten.

241 Diagnose, behandling, rehabilitering

Utgifter til allmennmedisin, dvs per capitatilskudd og eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/legeskantor, legevakt, fengselshelsetjenesten, turnusleger (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning) fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapi praksis), ergoterapi, inkludert hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter. For fysioterapeuter eller ergoterapeuter som kun arbeider i forhold til en bestemt målgruppe f.eks. i helsestasjon eller aldersinstitusjon, benyttes relevant funksjon, jfr. Lønnsfordelingsprinsippet. Tilsvarende vil legers arbeidstid tilknyttet offentlige tilsynsoppgaver høre hjemme på respektive funksjoner (f.eks. 232,253 osv.). Praksiskompensasjon*, reiseutgifter og ev. husleietilskudd som er avtalt med den enkelte lege, føres på samme funksjon som legens lønn. De samfunnsmedisinske oppgavene legene ivaretar som f.eks. miljørettet helsevern vil i stor grad høre hjemme på funksjon 233.

*) Den kompensasjon legen tildeles som følge av tapt arbeidsfortjeneste ved å utføre en offentlig oppgave framfor å være i egen privat praksis.

foreslås endret til:

241, Diagnose, behandling, re-/habilitering

Utgifter til allmennmedisin, dvs. per capitatilskudd og eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/legeskantor, legevakt, fengselshelsetjenesten, turnusleger (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning), fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapi praksis), ergoterapi, inkludert hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter.

Formidling av hjelpemidler (ekskl. arbeidsinnsats knyttet til vurdering/utplassering av hjelpemidler som utføres av personell knyttet til funksjonene 234, 253 eller 254).

For fysioterapeuter og ergoterapeuter som kun arbeider i forhold til en bestemt målgruppe for eksempel i helsestasjon eller aldersinstitusjon, benyttes relevant funksjon, jf. lønnsfordelingsprinsippet. Tilsvarende vil legers arbeidstid tilknyttet offentlige tilsynsoppgaver høre hjemme på respektive funksjoner (for eksempel 232, 253 osv.).

Merk dog at utgifter og årsverksinnsats, knyttet til re-/habilitering overfor hjemmeboende brukere, av leger, fysioterapeuter, ergoterapeuter og andre personellgrupper hvis tjenester ikke registreres med antall timer per uke i IPLOS føres i sin helhet på funksjon 241, ikke funksjon 254.

Praksiskompensasjon, reiseutgifter og ev. husleietilskudd som er avtalt med den enkelte legen, føres på samme funksjon som legens lønn. De samfunnsmedisinske oppgavene legene ivaretar som for eksempel miljørettet helsevern vil i stor grad høre hjemme på funksjon 233.

5 Ønskede endringer i skjema

5.1. Skjema 6, spm. 3: Tjenestetilbud

5.1.1 Bakgrunn for endring

Endel kommuner misforstår ordet finansiert, spesielt privat. Det dreier seg her om drift, ikke brukerbetaling.

5.1.2 Forslag til endring

I kolonnene ønskes å endre teksten fra ” Ja, finansiert...” til ”Ja, **driftet**...”

5.2. Skjema 6, spm. 8: Beboere i bolig - med heldøgns omsorg

5.2.1 Bakgrunn for endring

Etter ett års bruk har vi sett at det er nødvendig å presisere at det gjelder heldøgns bemanning, ikke omsorg, og at det gjelder boligene, ikke beboerne. Videre ønskes det presisert at det ikke nødvendigvis må være vedtak til grunn for tellingen.

5.2.2 Forslag til endring

Ledetekst endres fra

"Registreringa her gjeld berre dei personane som på grunn av sjukdom, funksjonshemming eller alder (pleie og omsorgsbehov) har fått vedtak om bustad. Heldøgns omsorg tingar at det er minst éin tilsett til stades i bygningen/bufellesskapet heile døgnet."
til

"Registreringa her gjeld berre dei personane som på grunn av sjukdom, funksjonshemming eller alder (pleie og omsorgsbehov) har fått vedtak/tildeling om bustad. Heildøgns bemanning tingar at det er minst éin tilsett til stades i bygningen/bufellesskapet heile døgnet."

Videre i kolonnetekst:

"Av desse m/ heldøgns omsorg"

endres til

"Av desse i bustad m/ heildøgns bemanning"

6 Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Det er vanskelig å finne fram i faktaarket, men mange ulike interesser innen et stort fagområde skal tilfredsstilles.

6.2 Ønskede endringer

IPLOS gir grunnlag for innføring av en del nye indikatorer. Kap 5.2 i *"IPLOS statistikkutvikling: Konsekvenser av innføring av IPLOS for helse- og sosialstatistikken – spesielt KOSTRA"* (Først/Høverstad 26.05.06) gir oversikt over eksisterende indikatorer i dagens KOSTRA-ark, og nye indikatorer som IPLOS gir mulighet for. Det er foreløpig ikke tatt stilling til om de nye indikatorene bør legges i et eget IPLOS-faktaark. Det tas forebehold om datakvalitet/sensitivitetsnivå på den enkelte nye indikator, og at det kan være aktuelt å gjøre mindre justeringer på hvilke brukergrupper som skal legges ut.

IPLOS-arbeidsgruppens forslag til KOSTRA-nøkkeltall:

Oversikten nedenfor viser hvilke nøkkeltall som kan legges til grunn for KOSTRA-faktaark etter innføring av IPLOS. Oversikten viser indikatorer (forholdstall) på faktaark nivå 2. På samme måte som tidligere bør grunnlagsdataene (telleren og nevneren) for disse indikatorene gjøres tilgjengelige på nivå 3 og i Statistikkbanken til SSB.

I oversikten kommenteres også hvilke av disse nøkkeltallene som kan utarbeides allerede for 2006 (selv om det ikke foreligger rapportering fra kommunene som dekker hele året) og hvilke som bør utsettes fram til faktaarket for 2007. Videre kommenteres hvilke av indikatorene i faktaark for 2005 som bør videreføres i 2006 for å sikre tidsserier.

Prioritering		
Pleie- og omsorgstjenestenes andel netto driftsutgifter, struktur	- Sum netto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester (funksjonene 234+253+254+261) i % av kommunens samlede netto driftsutgifter - Sum netto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester per innbygger - Fordeling av netto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester (%) mellom: - Institusjoner (funksjonene 253 + 261) - Kjernetjenester overfor hjemmeboende brukere (funksjon 254) - Aktivisering, støttetjenester (funksjon 234)	Prioriteringsindikatorene som arbeidsgruppen foreslår kan utarbeides allerede for 2006. Jf. dog arbeidsgruppens forslag om justering av definisjonene i funksjonskontoplanen. Dette vil gjøre at innholdet i de ulike funksjonene blir noe endret fra 2006 til 2007. Arbeidsgruppen foreslår derfor at en i faktaarkene for 2006 viderefører prioriteringsnøkkeltallene fra faktaarket for 2005 og først går over til en ny sortering fra og med rapporteringsåret 2007.
Pleie- og omsorgsinstitusjoner	- Netto driftsutgifter til pleie- og omsorg i institusjoner (funksjon 253) per innbygger - Netto driftsutgifter til drift av institusjonslokaler (funksjon 261) per innbygger - Netto driftsutgifter til pleie- og omsorgsinstitusjoner (funksjonene 253 + 261) per innbygger 80 år+	
Kjernetjenester overfor hjemmeboende brukere	Netto driftsutgifter til kjernetjenester overfor hjemmeboende brukere per innbygger (justert funksjon 254)	
Aktivisering/støttetjenester	Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger (justert funksjon 234)	

Bruksrater og brukersammensetning		
I nøkkeltallene nedenfor omfatter "brukere" alle som har tilbud i institusjon eller som mottar kjernetjenester i hjemmet (praktisk bistand, brukerstyrt personlig assistent, omsorgslønn, pleie- og omsorg utenfor institusjon, avlastning utenfor institusjon). Der ikke annet er nevnt baseres antall brukere på en telling per 31.12.		
Bruksrater	Andel av innbyggerne i aldersgruppene: 0 - 17 år 18 - 66 år 67 - 79 år 80 år+ } som er på institusjon eller mottar kjernetjenester i hjemmet registrert i IPLOS (Antall brukere per 1.000 innbyggere) Andel av innbyggerne i aldersgruppene: 0 - 17 år 18 - 66 år 67 - 79 år 80 år+ } som mottar <u>kjernetjenester i hjemmet</u> Andel av innbyggerne i aldersgruppene: 67-79 år 80 år + 90 år + } som mottar tjenester <u>på institusjon</u>	Alle indikatorer vedr. bruksrater og brukersammensetning kan utarbeides for 2006, basert på antall brukere per 31.12.2006 – altså statustall. Fra og med 2007 vil en ha mulighet til å vise både tall per 31.12. og forholdet mellom antall brukere per 31.12. og samlet antall brukere som har fått tjenester i løpet av året. IPLOS innebærer

Sammensetning av brukerne	Andel av alle brukere (%): - Psykisk utviklingshemmede - Personer med psykiske lidelser - Personer med demens - Personer med hjerneslag	betydelige endringer i registreringsgrunnlaget – og vil ha betydning for antall brukere som rapporteres. Arbeidsgruppen foreslår derfor at noen nøkkeltall for bruksrater som er brukt i faktaark for 2005 videreføres i 2006. Dette gjelder: - Aldersfordeling av brukere hhv. i/utenfor institusjon - Bruksrater (antall brukere ift. antall innbyggere) for aldersgruppene <67, 67-79, 80+ hhv. i/utenfor institusjon
Sammensatte behov – individuell plan	• Andel av alle brukere (ekskl. brukere med langtidsopphold på institusjon) som har Individuell plan (%) • Andel av psykisk utviklingshemmede brukere som har Individuell plan (%) • Andel av brukere med psykiske lidelser som har Individuell plan (%)	
Sammensetning av brukernes behov	• Andel av alle brukere (%) som er hhv.: - Mye selvhjulpne - Svært hjelpetrengende • Andel av hjemmeboende brukere som mottar kjernetjenester, i aldersgruppene 0-17, 18-66, 67-79 og 80 år + (%) som er svært hjelpetrengende • Andel av hjemmeboende brukere som mottar kjernetjenester i hver av diagnosegruppene (psykisk utviklingshemmede, personer med psykiske lidelser, personer med demens, personer med hjerneslag) (%) som er svært hjelpetrengende • Andel av aleneboende brukere (ikke på institusjon) (%) som er svært hjelpetrengende • Andel av brukerne (%) i institusjon som er svært hjelpetrengende.	

Tjenestenivå/kvalitet		
Andel av brukerne som får tjenester på <u>institusjon</u>	Andel av alle brukere (heldøgnsbrukere, ekskl. dag- og nattopphold) (%) som per 31.12. har: - Langtidsopphold på institusjon - Korttidsopphold på institusjon	Alle indikatorer vedr. tjenestenivå/kvalitet kan utarbeides for 2006, basert på antall brukere per 31.12.2006 – altså statustall.
Hjelpebehov blant brukere på <u>institusjon</u>	• Andel av brukerne på institusjon (%), hhv.: - Langtidsopphold - Korttidsopphold som er svært hjelpetrengende • Andel av brukerne på institusjon (%): - Personer med psykiske lidelser - Brukere med demens - Brukere med hjerneslag • Andel av brukerne på institusjon som er i aldersgruppen 18-66 år	Etter arbeidsgruppens oppfatning bør de kunne erstatte de "utdypende tjenesteindikatorene" som er brukt i faktaarket for 2006. Kommentar til ressurskrevende brukere: KOSTRA-skjema 6 kartlegger "antall hjemmeboende mottakere som over lengre tid mottar

Tjenesteomfang til brukere utenfor institusjon	Gjennomsnittlig antall tildelte timer per uke til: - Alle brukere utenfor institusjon - Psykisk utviklingshemmede brukere - Brukere med psykiske lidelser - Brukere med demens - Brukere med hjerneslag	hjemmesykepleie og/eller praktisk bistand tilsvarende 35,5 timer eller mer per uke". Dette er i utgangspunktet det samme som inngår i arbeidsgruppens forslag ovenfor. Terskelen for "ressurskrevende" brukere bør imidlertid vurderes nærmere, når det foreligger et bredere datagrunnlag. I denne gruppen bør en fange opp de brukere som har et spesielt høyt tjenestenivå.
Ressurskrevende brukere utenfor institusjon	Andel av brukere (%) utenfor institusjon som får hjelp, omsorg og pleie i mer enn 35,5 timer/uke, hhv.: - Alle brukere - Aldersgruppene (0-17, 18-66, 67-79, 80 år+) - Diagnosegruppene (psykisk utviklingshemmede, brukere med psykiske lidelser, brukere med demens, brukere med hjerneslag)	
Brukere utenfor institusjon med sammensatte tjenester	• Andel av brukere utenfor institusjon (%) som får minst to kjernetjenester per 31.12. – dvs. praktisk bistand (daglige gjøremål, opplæring i daglige gjøremål, brukerstyrt personlig assistent), og/eller avlastning utenfor institusjon, og/eller omsorgslønn, og/eller pleie og omsorg utenfor institusjon. • Andel av brukere utenfor institusjon (%) som får både kjernetjenester (minst én) og støttetjenester (minst én). • Andel av aleneboende brukere utenfor institusjon (%) som får både kjernetjenester og støttetjenester. • Andel av brukere utenfor institusjon (%) som får kjernetjenester per 31.12. og som har hatt korttidsopphold på institusjon i løpet av året. • Gjennomsnittlig antall korttidsopphold i løpet av året for brukere som har hatt korttidsopphold.	
Iverksettingstid	Gjennomsnittlig antall dager fra vedtaksdato til dato for tjenestestart for: - Praktisk bistand (alle typer – daglige gjøremål, opplæring, brukerstyrt personlig assistent) - Omsorgslønn	Indikatorene knyttet til iverksettingstid og sammenhengen mellom tjenesterelatert funksjonsnivå og tjenesteomfang kan i prinsippet allerede utarbeides for 2006.

Tjenesterelatert funksjonsnivå og tjenesteomfang	- Gjennomsnittlig funksjonsnivå blant <u>brukere av praktisk bistand</u> (daglige gjøremål, opplæring i daglige gjøremål og personlig brukerstyrt assistent) på funksjonene: - Skaffe varer og tjenester - Alminnelig husarbeid - Lage mat - Og: Gjennomsnittlig antall timer per uke som brukere av praktisk bistand får. - Gjennomsnittlig funksjonsnivå blant brukere av <u>pleie og omsorg i hjemmet</u> (hjemmesykepleie) på funksjonene: - Ivareta egen helsetilstand - Kle av og på seg - Spise - Og: Gjennomsnittlig antall timer per uke som brukere av pleie og omsorg i hjemmet får.	utarbeides for 2006. For iverksettningstid vil en imidlertid ha ulikt datagrunnlag fra kommunene, avhengig av når de startet en hel-omfattende IPLOS-registrering. For tjenesterelatert funksjonsnivå har arbeidsgruppen presisert at det vil være ønskelig å kunne foreta analyser på et bredere datagrunnlag (og flere tjenester) for å se hvilke funksjonsvariabler som utløser tjenester og forklarer variasjoner i tildelt tjenestemengde. Arbeidsgruppen foreslår derfor at disse indikatorene utstår til 2007.
Produktivitet		
<u>Pleie- og omsorgsinstitusjoner/bolig med hel-døgns omsorgstjenester:</u> - Teknisk produktivitet - Økonomisk produktivitet	Kapasitetsutnyttelse: Antall oppholdsdøgn i året i prosent av antall plasser x 365 Utnyttelse av personellressursene: Antall oppholdsdøgn i året per årsverk - Kostnader per oppholdsdøgn i pleie- og omsorgsinstitusjoner	For 2006 vil det ikke foreligge data som viser oppholdsdøgn og hjelpe-timer) for hele året. Produktivitetsindikatorene som foreslås representerer imidlertid en betydelig forbedring ift. indikatorene som har vært brukt tidligere. Arbeidsgruppen foreslår derfor at en allerede for 2006 benytter indikatorene, med den forutsetningen at tjenestenivå per 31.12. (antall institusjonsbeboere og hjelpetimer iht. gjeldende vedtak overfor hjemmeboende) gir et tilstrekkelig bilde av tjenestenivå gjennom hele året. Produktivitetsindikatorene vil da være et supplement til enhetskostnadene (utgifter per bruker) i KOSTRA-faktaarket. Fra og med 2007 bør kostnader per bruker utgå.
<u>Tjenester overfor hjemmeboende brukere:</u> - Teknisk produktivitet - Økonomisk produktivitet	- Antall hjelpetimer iht. gjeldende vedtak per 31.12. per årsverk i de tjenestene som inngår i funksjon 254 - Kostnader per hjelpetime (sum hjelpetimer i hele året)	For 2006 vil det ikke foreligge data som viser oppholdsdøgn og hjelpe-timer) for hele året. Produktivitetsindikatorene som foreslås representerer imidlertid en betydelig forbedring ift. indikatorene som har vært brukt tidligere. Arbeidsgruppen foreslår derfor at en allerede for 2006 benytter indikatorene, med den forutsetningen at tjenestenivå per 31.12. (antall institusjonsbeboere og hjelpetimer iht. gjeldende vedtak overfor hjemmeboende) gir et tilstrekkelig bilde av tjenestenivå gjennom hele året. Produktivitetsindikatorene vil da være et supplement til enhetskostnadene (utgifter per bruker) i KOSTRA-faktaarket. Fra og med 2007 bør kostnader per bruker utgå.
Kommentar til <u>datagrunnlaget for produktivitetsindikatorer:</u> KOSTRA tar tradisjonelt utgangspunkt i kostnader til tjenester kommunene produserer selv. Kjøpte tjenester er dermed ikke inkludert. For å uttrykke enhetskostnader for alle tjenester kommunen tilbyr sine innbyggere, foreslår arbeidsgruppen at en tar utgangspunkt i sum kostnader og sum tjenester (kommunale og kjøpte). Det betyr at kostnadene som legges til grunn for indikatorer på økonomisk produktivitet bør ta med korrigerende brutto driftsutgifter (kostnader til egenproduksjon) og utgifter til kjøp av tjenester (artsgruppe 3). Tilsvarende bør alle årsverk knyttet til pleie- og omsorgstjenester (både kommunale og private årsverk) i kommunen legges til grunn for indikatorene for teknisk produktivitet/utnyttelse av personalressurser.		

- Det er ønskelig med samme aldersprofil (<67, 67-79, 80-89, 90+ (% i andel av tot. ant. mottakere)) både innenfor mottakerne av hjemmetjenester og innbyggere i forhold til mottakere. Dette medfører to nye indikatorer for fordeling av mottakere (67-79, 80-89)

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Kvalitetsindikatorene ble lansert i 2005 på eget nettsted

www.bedreomsorg.no: (<http://indikator.more.no/bedrekommune/ploindikator.jsp>). Det er nå utvidet med en ny indikator ”legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem”.

Ytterligere indikatorer planlegges, spesielt i forbindelse med innføring av IPLOS.

Kvalitetsindikatorer:

- andel plasser i enerom
- andel plasser i tilrettelagt enerom med bad/wc
- andel beboere på tidsbegrenset opphold
- andel personell m/ fagutdanning
- legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem

Bakgrunnsindikatorer:

- system for brukerundersøkelser i institusjon
- system for brukerundersøkelser i hjemmetjenesten

7.2 Universell utforming

Det ble diskutert hvorvidt det var en oppgave for KOSTRA å innhente informasjon om statlige pålegg som skal gjennomføres ved lov. Krav til universell utforming kan imidlertid være vanskelig å oppfylle i sin helhet. På siste møtet ble det spurt om ikke dette best lot seg ordne på overordnet nivå, evt. gjennom KOSTRA-gruppe for Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø. Arbeidsgruppen avventer innspill/retningslinjer fra prosjekt uni-utforming/Samordningsrådet

8 Vedlegg

”IPLOS statistikkutvikling: Konsekvenser av innføring av IPLOS for helse- og sosialstatistikken – spesielt KOSTRA” (Først/Høverstad 26.05.06)

inkl.

KOSTRA [Skjema 4 Pleie- og omsorgstjenester - samleskjema](#)

KOSTRA [Skjema 5 Institusjoner for eldre og funksjonshemmede](#)

KOSTRA [Skjema 6 Pleie- og omsorgstjenester til hjemmeboende](#)

Sosialtjenesten

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens sammensetning og ansvar

Arbeidsgruppen for sosialtjenesten har i perioden 2005/2006 bestått av følgende representanter:

Unni Grebstad	Sosial- og helsedirektoratet
Odd Vegsund	Kommunal- og regionaldepartementet
Sverre Nesheim	Helsetilsynet
Magne Hustad	Kommunenes sentralforbund
Åse Løset	Oslo kommune
Inger-Margrethe Juvshol	Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Harald Tønseth	Statistisk sentralbyrå
Kari Anita Solaas Paulsen	Statistisk sentralbyrå
Laila Therese Kleven	Statistisk sentralbyrå

Veslemøy Hellem fra Kommunenes Sentralforbund har møtt i stedet for Magne Hustad.

Statistisk sentralbyrå og Sosial- og helsedirektoratet har ivaretatt leder- og sekretærfunksjonene. Det er avholdt to arbeidsgruppemøter i løpet av rapporteringsåret 2005/2006.

Arbeidsgruppen har ansvar for utvikling innenfor følgende funksjoner:

- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 273 Kommunale sysselsettingstiltak
- 281 Økonomisk sosialhjelp

Tre skjemaer dekker tjenesterapporteringen for sosialtjenesten og de tilhørende funksjonene:

- Skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten. Årsverk etter utdanning og stillingsomfang pr 31.12
- Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp
- Skjema 12 Stønadsatser økonomisk sosialhjelp. Rapporteres pr. 31.12

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Hovedelementene i mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA er for 2006:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.

1.3 Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2006

1. I 2006 ønsker Samordningsrådet at gruppene skal fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon

om brukerbetaling for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.

2. Gruppene skal vurdere hvilke kvalitetsindikatorer, bl.a. utviklet av effektivitetsnettverkene, som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer og foreslå rapporteringsløsning for disse, jamfør avsnittet under om retningslinjer.
3. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
4. KS/KRDs effektivitetsnettverk skal gi anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
5. Arbeidsgruppa for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
6. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Rapporteringen for 2005 er den første hvor skjema 11b Registreringsskjema for introduksjonsstønad publiseres på et eget faktaark. Tallene for sosialtjenesten i 2005 kan derfor ikke sammenlignes med tidligere år. Introduksjonsstønad er ved publiseringen 14. juni trukket fra tallene for sosialtjenesten.

Innrapporteringen for 2005 har ikke i nevneverdig grad skilt seg ut fra tidligere år. Det er fortsatt et par kommuner som ikke har levert skjemaene til endelig publisering. Samtidig er det et par kommuner som mest sannsynligvis ikke kommer til å levere tall på henholdsvis skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten eller skjema 12 Stønadsatser økonomisk sosialhjelp.

De nye spørsmålene som arbeidsgruppen foreslår å inkludere i neste rapportering er knyttet til utviklingen av kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten. Dette er spørsmål om blant annet individuell plan og tjenestens tilgjengelighet for brukeren - åpningstid og telefontid.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen foreslår følgende endringer:

På skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten:

- Endre dagens navn Årsverk i sosialtjenesten til Personell og virksomhet i sosialtjenesten.
- Legge til spørsmål om tilgjengelighet - åpningstid og telefontid målt i timer per uke
- Fjerne spørsmålet "Har sosialtjenesten i kommunen en egen serviceerklæring?"
- Tekst endring på spørsmål knyttet til rus - fra rusmisbrukere til rusmiddelmisbrukere
- Benytte begrepet økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning i stedet for økonomisk rådgivning

På skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp:

- Inkludere spørsmål knyttet til bruken av individuell plan
- o Har tjenestemottakeren rett på individuell plan?
- o Hvis ja;
- § Er det utarbeidet en slik individuell plan?
- § Er det oppnevnt koordinator?
- Benytte begrepet økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning i stedet for økonomisk rådgivning

Det foreslås ingen nye endringer på skjema 12 Stønadsatser økonomisk sosialhjelp.

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjemaer

Det har ikke vært større problemer under produksjonen av skjemaene som omfattes av sosialtjenestområdet for 2005.

I forbindelse med tilretteleggingen av 2005 skjemaene ble det på skjema 12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp gjort noen små endringer i kategoriene som kommunene registrerer på.

På skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten ble årsverk knyttet til introduksjonsordningen (Funksjon 275) lagt til, i tillegg til utdypende spørsmål knyttet til rus og økonomisk rådgivning.

3.2 Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene 7 Årsverk i sosialtjenesten og 12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp er gjennomgått og det har blitt gjort mindre justeringer ved årets rapportering.

Kontrollene som benyttes er i hovedsak sum kontroller, logiske kontroller og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Noen av kontrollene fungerer kun som advarsler, og gjøre det mulig for kommunene å gå videre i skjemaet uten å svare.

For skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp har de fleste kommunene egne fagsystemer. Det er utarbeidet kontrollprogram som kommunene skal benytte i forbindelse med innrapportering, disse ble noe forbedret og revidert til innrapportering av 2005 data.

Til tross for innebygde kontroller og kontrollprogram er det fremdeles behov for relativt mye intern revisjon. I 2005 har imidlertid antall feil som tas ut og sendes til kommunene for gjennomgang blitt redusert, dette kan tyde på at kontrollene som legges inn er med på å øke kvaliteten på dataene som kommunene rapporterer inn.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Innrapporteringen av skjema for sosialtjenestområdet har gått bra for 2005 rapporteringen, men for å få inn data fra de siste kommunen har det også i år vært behov for mye oppfølging og purring. I januar ble det oppdaget en summeringsfeil i fagsystemet Socio (Tieto Enator), og flere kommuner som hadde levert skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp innen fristen, måtte da levere dette på nytt.

Ved publisering 14. juni hadde 446 av 448 kommuner og bydeler levert data for skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp. For skjemaene 7 Årsverk i sosialtjenesten og 12 Stønadssatser, økonomisk sosialhjelp har også rapporteringen i år gått uten større problemer. Ved publiseringen 14. juni hadde 445 av 448 kommuner og bydeler levert data for skjema 7, mens 431 av 433 kommuner hadde rapportert inn skjema 12. For de gjenstående kommunene vil data på skjema 7 og 12 mest sannsynligvis ikke bli innrapportert tall for 2005.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonen av skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten er tidkrevende. Dette kan i noen grad forklares med at enkelte av funksjonene det rapporteres på ikke bare er knyttet til tradisjonelle sosialkontoroppgaver, men også inneholder oppgaver knyttet til andre deler av kommunen. Enkelte kommuner har for eksempel problemer med å skille mellom 242a Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (jf sosialtjenesteloven § 4.1 og kapittel 5) og 242b Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid og andre oppgaver sosialtjenesten utfører, men som ikke omfattes av funksjonene (242a, 273, 243, 275).

For disse funksjonene vil det derfor være store variasjoner fra et år til et annet - mens summen av årsverk er stabil.

Ved frigivningen 14. juni gjenstod revisjon for omtrent 30 kommuner som ikke har returnert de tilsendte feillistene på skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp.

3.5 Publisering

Ved årets to publiseringer er det ikke gjort endringer i faktaarket utover at introduksjonsordningen er fjernet fra sosialtjenesten - og at denne nå publiseres på eget faktark.

3.6 Brukerreaksjoner

Det er ikke mottatt nevneverdige brukerreaksjoner utover at det er oppdaget feil i de publiserte tallene.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønskede endringer

Det er ikke ønsket nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet.

4.2 Forslag til endringer

Det er ikke ønsket nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet.

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for ønskede endringer

5.1.1 Økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning

Bakgrunn for de ønskede endringene på rus og økonomisk rådgivning er gjort rede for i fjorårets rapport til Samordningsrådet. Årets endring vil forhåpentligvis kunne øke presisjonsnivået og kvaliteten enda mer. I Rundskriv 1-34/2001 brukes begrepet "økonomisk rådgivning", mens det i praksis gjerne blir skilt mellom lettere tiltak som kalles økonomisk rådgivning (budsjett og forbrukerveiledning) og det som kan kalles gjeldsrådgivning (tilfeller hvor gjelden er i hovedfokus og krever forhandlinger med kreditorene). Arbeidsgruppen foreslår derfor å inkludere begrepet gjeldsrådgivning i spørsmål som tar opp økonomisk rådgivning. Dette medfører endringer i spørsmålsteksten både på skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten og på skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp.

Foruten omfanget av rådgivningen, er det også ønskelig å få en oversikt over hvor mye ressurser kommunene benytter til økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning. Det foreslås derfor å legge til et nytt spørsmål om antall årsverk knyttet til økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning på skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten.

Ny veiledningstekst vil her bli utarbeidet.

5.1.2 Rus

Kun endring i tekst.

5.1.3 Kvalitetsindikatorer

På skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp foreslår arbeidsgruppen å inkludere spørsmål knyttet til bruken av individuell plan. Spørsmålene vil her være: 1) har tjenestemottakeren rett på individuell

plan og hvis ja; 2) er det utarbeidet en individuell plan og 3) er det oppnevnt koordinator for den individuelle planen.

Å inkludere spørsmål knyttet til bruken av individuell plan vil kunne være med på å fange opp brukermedvirkningsaspektet innenfor sosialtjenesten. Sosialtjenesten i kommunen skal samarbeide med brukeren og andre tjenesteytere om planen slik at tjenestetilbudet ivaretar individuelle behov og blir helhetlig. Sosialtjenesteloven gir rett til individuell plan, men ingen plikt for brukeren. Gjennom spørsmål i KOSTRA-rapporteringen vil en kunne avdekke om kommunene følger opp denne rettigheten for de som er i målgruppen. Arbeidsgruppen ser videre behov for at spørsmål knyttet til bruken av individuell plan også ses i sammenheng med arbeidet som foregår innenfor spesialisthelsetjenesten og videre innenfor NAV.

På skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten er det ønskelig at spørsmål om sosialtjenestens tilgjengelighet blir inkludert. Tjenestenes tilgjengelighet for brukeren - åpningstid og telefontid - vurderes som et uttrykk for kvalitet. Det vil bli utarbeidet veiledning for å avklare hvilke tjenester som må være tilgjengelige i åpningstiden/telefontiden.

5.1.4 Annet

Det er ønskelig å endre navnet på skjema 7 fra Årsverk i sosialtjenesten til Personell og virksomhet i sosialtjenesten. Dette er i tråd med navn på andre KOSTRA skjema og reflekterer at skjema 7 inkluderer mer enn årsverk innenfor sosialtjenesten.

5.2 Forslag til endringer

5.2.1 Skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten

5.2.1.1 Økonomisk/gjeldsrådgivning

For å utvikle arbeidet med økonomiskrådgivning/gjeldsrådgivning - ønsker arbeidsgruppen å inkludere følgende nye spørsmål i forbindelse med 2006 rapporteringen:

- Antall årsverk knyttet til økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning

I tillegg ønskes en tekstlig forandring slik at spørsmålet "Antall saker hvor det er gitt økonomisk rådgivning til personer som ikke mottar økonomisk sosialhjelp" endres til:

- Antall saker hvor det er gitt økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning til personer som ikke mottar økonomisk sosialhjelp

5.2.1.2 Rus

For 2005 rapporteringen ble det besluttet å legge inn to spørsmål i tilknytning til det kommunale rusarbeidet og her ble begrepet rusmisbrukere benyttet, i 2006 vil rusmiddelmissbrukere benyttes. Teksten på disse spørsmålene blir da - ny tekst i kursiv:

1. Hvor mange vedtak har kommunen fattet om midlertidige tiltak til rusmiddelmissbrukere i påvente av spesialisert behandling (sosialtjenestelovens § 6-1, 3. ledd)?
2. Hvor mange vedtak har kommunen fattet om tiltak som kjøpes av aktører utenfor kommunen til rusmiddelmissbrukere?

5.2.1.3 Kvalitetsindikatorer

Ut fra arbeidet med kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten er det ønskelig å foreta følgende endringer:

- Spørsmålet "Har sosialtjenesten i kommunen en egen serviceerklæring?" fjernes. Bakgrunnen for å fjerne dette spørsmålet er at man her ikke går i dybden og at resultatet er vanskelig å tolke. Spørsmålet ble i sin tatt inn for se om dette kunne brukes som en kvalitetsindikator.

Nytt spørsmål som ønskes inn er:

- Sosialtjenestens tilgjengelighet som registreres som

Åpningstid målt i timer per uke

Telefontid målt i timer per uke

I veiledningsteksten vil det komme frem hvilke tjenester som skal være tilgjengelige i åpningstiden/telefontiden.

5.2.1.4 Nytt navn på skjema

Det ønskelig å endre navnet på skjema 7 fra Årsverk i sosialtjenesten til Personell og virksomhet i sosialtjenesten. Dette er i tråd med navn på andre KOSTRA skjema og reflekterer at dette skjemaet inkluderer mer enn årsverk i sosialtjenesten.

5.2.2 *Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp*

5.2.2.1 Økonomisk/gjeldsrådgivning

Teksten på spørsmålet " Er det gitt skriftlig økonomisk rådgivning i forbindelse med utbetaling?" foreslås endret til:

- Er det gitt økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning i forbindelse med utbetaling?

5.2.2.2 Kvalitetsindikatorer

Ut fra arbeidet med kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten er det ønskelig å legge til følgende spørsmål:

- Har tjenestemottakeren rett til individuell plan?

o Ja - Nei

Hvis ja:

- Har tjenestemottakeren fått utarbeidet individuell plan?

o Ja - Nei

- Har tjenestemottakeren fått oppnevnt koordinator (for den individuelle planen)?

o Ja - Nei

Koordinatoransvaret kan ligge flere steder, arbeidsgruppen vil derfor i første omgang spørre om det er oppnevnt koordinator. Senere kan det bli aktuelt å spørre om hvor koordinatoransvaret ligger.

5.2.3 *Skjema 12 Stønadsatser økonomisk sosialhjelp*

For skjema 12 Stønadsatser økonomisk sosialhjelp foreslås det ikke noen endringer i forbindelse med 2006 rapporteringen.

6 Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Arbeidsgruppen mener at faktaarket dekker sosialtjenesten på en tilfredsstillende måte.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Det er på dette tidspunkt ikke planlagt å fjerne nøkkeltall for området i forbindelse med publiseringen av 2006 dataene. Arbeidsgruppen foreslår imidlertid å fjerne spørsmålet "Har sosialtjenesten i kommunen en egen serviceerklæring?" fra skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten. Dette spørsmålet ligger i dag som grunnlagsdata.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Det vil være aktuelt å legg inn noen nye nøkkeltall og/eller grunnlagsdata for 2006 publiseringen i forbindelse med arbeidet som skjer med å utvikle kvalitetsindikatorer for sosialtjenesten. Dette gjelder der hvor kvalitetsindikatorene bygger på data som allerede samles inn og spørsmålene knyttet til rus og økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning. Arbeidsgruppa må imidlertid gå gjennom og kvalitetssikre resultatene før disse eventuelt kan publiseres.

6.2.3 Endring av innhold i eksisterende nøkkeltall

Det er på dette tidspunkt ikke planlagt å endre innholdet i eksisterende nøkkeltall og/eller grunnlagsdata for sosialtjeneste området i forbindelse med publisering av 2006 dataene.

Arbeidsgruppen vil foreta en gjennomgang av hvilke nøkkeltall som publiseres på sosialtjenesten før neste publisering - 15.mars 2007.

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Sosial- og helsedirektoratet har i 2006 ledet en egen arbeidsgruppe ("underarbeidsgruppe" til KOSTRA-gruppen) som har jobbet med utviklingen av kvalitetsindikatorer for sosialtjenesten. Denne arbeidsgruppen har bestått av representanter fra direktoratet, SSB, Lillehammer kommune og KS. Underarbeidsgruppen har jobbet både med å utvikle indikatorer basert på data som allerede samles inn, og samtidig vurdert om nye spørsmål bør inkluderes i rapporteringen.

Arbeidet med kvalitetsindikatorene er knyttet til Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i Sosial- og helsetjenesten, ... og bedre skal det bli! Plattformen og prosessen for arbeidet bygger på erfaringer fra utvikling av kvalitetsindikatorer innenfor pleie- og omsorgstjenesten og utkastet til rammeverk som ble presentert på KOSTRA-seminaret 16.januar 2006.

KS har bidratt med erfaringer fra effektiviseringsnettverkene og inkludert disse i arbeidet. Medlemmer fra underarbeidsgruppen har i 2006 blant annet deltatt på samling for ASSS-nettverket. I tillegg har det vært arrangert et møte med kommunene Moss og Sarpsborg som gjennom et eget prosjekt har jobbet med utvikling av indikatorer. Fremover er det ønskelig at disse parallelle løpene skal resultere i gjennomarbeidede kvalitetsindikatorer. En felles samling med de ulike aktørene planlegges høsten 2006.

KOSTRA-arbeidsgruppen ser på den annen siden også et behov for å se utviklingen av kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten i sammenheng med NAV-reformen. Dette må også tas med i det videre arbeidet.

Så langt har arbeidsgruppen kommet frem til følgende indikatorer som skal testes ut - disse er også beskrevet i vedlegg nummer 4. Bakgrunn for å inkludere nye spørsmål på sosialtjenesten er også nevnt tidligere i denne rapporten.

- Kommunal stønadsnorm - rapporteres i dag. Indikatoren vil kunne belyse variasjon mellom kommunene og vise om tjenesten er tilgjengelig og rettferdig fordelt.
- Individuell plan - arbeidsgruppen foreslår at nye spørsmål om tjenestemottaker har rett på, fått utarbeidet og om det er oppnevnt koordinator for individuell plan inkluderes på skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp. Indikatoren vil kunne vise om tjenesten er samordnet og preget av kontinuitet.
- Stønadslengde - gjennomsnittstall presenteres i KOSTRA i dag. Indikatoren vil vise om økonomisk sosialhjelp bidrar til selvhjelp gjennom å yte de rette tjenestene til mottakerne.

- Andel langtidsmottakere - rapporteres i dag som mottaker av økonomisk sosialhjelp i 6 måneder eller mer i løpet av året. Det er ønskelig å se dette i et lengre tidsperspektiv. Herunder er det også interessant å se på gjengangere - personer som mottar sosialhjelp i flere perioder. Indikatoren vil på samme måte som stønadslengde, vise om økonomisk sosialhjelp bidrar til selvhjelp gjennom å yte de rette tjenestene til mottakerne.

- Tilgjengelighet - spørsmål om åpningstid og telefontid, målt i timer per uke inkluderes på skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten. Denne indikatoren er viktig for å kunne måle brukernes tilgang på tjenesten.

- Brukerundersøkelse - dette er også i år spørsmål på skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten. Denne sier ikke noe innholdet i tjenesten, men arbeidsgruppen mener at denne indikatoren kan videreutvikles til å omfatte mer. Spørsmål om brukerundersøkelse vil avdekke om kommunene på en systematisk måte etterspør brukernes erfaringer og syn på utforming av tjenesten.

Det vil bli utarbeidet veiledningstekster for de nye spørsmålene som foreslås tatt inn på skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten for 2006 og på skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp for 2007.

I tillegg er ønsket om å fjerne spørsmålet "Har sosialtjenesten i kommunen en egen serviceerklæring?" fra skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten, et resultat av arbeidet med kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten.

Andre indikatorer som arbeidsgruppen har jobbet med, og som det også vil bli jobbet med fremover er:

- Saksbehandlingstid
- Ventetid på 1. timeavtale

Det er i dag ikke avklart hvordan rapportering på disse to indikatorene kan skje. En videreutvikling av disse to indikatorene bør dessuten ses i sammenheng med innføringen av NAV.

Arbeidet med kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten vil fortsette utover høsten 2006.

7.2 Videreutvikling av rapportering for funksjon 243

Rapporteringen på funksjon 243 Tilbud til personer med rusproblemer har arbeidsgruppen berørt flere ganger de siste årene. Ved 2005 rapporteringen ble det inkludert to nye spørsmål i skjema 7 Årsverk i sosialtjenesten knyttet til rusproblematikken. Disse spørsmålene er ikke publisert i år, men arbeidsgruppen vil ha en gjennomgang av det innrapporterte materialet med tanke på neste års publisering.

Det siste året har man innenfor rusbehandling arbeidet med å etablere og styrke statistikkgrunnlaget, og et eget prosjekt for statistikk innen russektoren har blitt etablert. Dette arbeidet ledes av Sosial- og helsedirektoratet med representanter fra SSB, SIRUS, Nord-norsk kompetansesenter for rus, Bergensklinikkene og KITH (Kompetansesenter for IT i helse- og sosialsektoren AS). Direktoratet har i KOSTRA arbeidsgruppen tatt med innspill fra russtatistikkprosjektet og kommet med forslag om å inkludere spørsmål knyttet til bruken av individuell plan og koordinatoransvar i rapporteringen for 2006/2007. Spørsmål knyttet til individuell plan og koordinatoransvar foreslås også brukt som kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten.

Arbeidet med å forbedre den kommunale rapporteringen på funksjon 243 vil fortsette.

7.3 Annet

For å forbedre rapporteringen fra kommunene mener arbeidsgruppen at det i selve veilederen fra Kommunal- og regionaldepartementet må markeres hvilke endringer som er gjort i den siste utgaven (art/funksjon).

Arbeidsgruppen har i 2006 satt et tydeligere fokus på arbeidet med kvalitetsindikatorer innenfor sosialtjenesten. Man har i større grad enn tidligere forsøkt å få til et samspill med andre aktører - for eksempel gjennom bruk av KS' effektivitetsnettverk.

Fremover blir det en utfordring å følge med på hva som skjer med sosialtjenesten når innføringen av NAV. På bakgrunn av innføringen av NAV har arbeidsgruppen i år valgt å legge det videre arbeidet med Kommunale sysselsettingstiltak (Funksjon 273) på vent inntil videre.

Arbeidsgruppen har tidligere sett på muligheten for registerbasert personellrapportering den gang ble det konkludert med at et register ikke vil gi et bilde av sosialkontorene, men av sosialtjenesten i kommunen. Det er imidlertid naturlig at arbeidsgruppen fremover følger med på hva som skjer fremover også her.

8 Annet

Ikke relevant.

9 Referanser

Ikke relevant.

10 Vedlegg

- 1) Skjema 7
- 2) Skjema 11
- 3) Skjema 12
- 4) Indikatorforslag

Vedlegg 4

Fokusområde som ønskes belyst	Kvalitetsstrategiens mål / tema	Foreslåtte indikatorer for å belyse tema	Eksisterende datakilde/ registrering	Må etablere ny registrering
Belyse variasjon mellom kommuner vedrørende hvilke utgifter stønaden skal dekke	Tjenesten er tilgjengelig og rettferdig fordelt Tjenestene er trygge og sikre	Kommunal stønadsnorm	X (Etablert spørsmål i KOSTRA –skjema 12, men som ikke publiseres pt)	
Samordning mellom tjenesteytere	Tjenesten er samordnet og preget av kontinuitet	Andel mottakere av sosialhjelp som har individuell plan		X (Nytt spørsmål i KOSTRA-skjema 11 fra 2006)
Bidrar tjenesten til hjelp til selvhjelp gjennom å yte de rette tjenestene til mottakere?	Tjenesten er virkningsfulle Tjenesten er trygge og sikre	Stønadslengde (i måneder)	X KOSTRA-skjema 11	
----- ” -----	----- ” -----	Andel sosialhjelpsmottakere med stønad ut over 6 mnd (herunder også gjengangere)	X KOSTRA-skjema 11	

Tilgjengelighet for brukere	Tjenesten er tilgjengelig og rettferdig fordelt	Åpningstid/ kontortid pr uke		X (Nytt spørsmål i KOSTRA-skjema 11 fra 2006)
----- " -----	----- " -----	Telefontid pr uke		X (Nytt spørsmål i KOSTRA-skjema 11 fra 2006)
Er mottakerne fornøyde med tjenesten?	Involverer tjenesten brukerne og gir dem innflytelse	Gjennomfører brukerundersøkelser	X KOSTRA-skjema 7	
Belyse saksbehandlingsrutiner og effekt av dem	Tjenestene er virkningsfulle, trygge og sikre	Ventetid på timeavtale for 1. gangs stønads-mottakere		X Må utvikles videre, antatt oppstart i 2007
----- " -----	----- " -----	Gjennomsnittlig antall dager saksbehandlingstid		X Må utvikles videre, antatt oppstart i 2007

Konklusjon:

Som det framgår av tabellen, har vi kommet fram til 7 kvalitetsindikatorer som vi foreslår å ta i bruk med første registrering i 2006. De øvrige må utvikles/testes videre med tanke på oppstart av registrering i 2007.

Beskrivelse av de foreslåtte indikatorene vil foreligge høsten 2006. Disse beskrivelsene vil ligge til grunn for tekst i veiledningene til KOSTRA-skjemaene.

I det videre arbeidet vil vi drøfte flere områder innen sosialkontortjenesten med nettverk og enkeltkommuner som pr i dag bruker indikatorer for å følge sine tjenester. Disse nettverkene og enkeltkommunene vil også bli bedt om å prøve ut foreslåtte indikatorer.

Introduksjonsordningen

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens sammensetning og ansvar

Det har i perioden ikke vært en formell arbeidsgruppe for skjema 11 B, men en referansegruppe for introduksjonsordningen med representanter fra AID, UDI og IMDi. Det har i løpet av rapporteringsåret blitt avholdt 4 møter.

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

- Referansegruppen har hatt fokus på videre analyser av deltakere i introduksjonsordningen deltakelse i arbeids- og utdanningsliv og mindre fokus på selv rapporteringen via skjema 11b.
- Videre har referansegruppen fokusert på alternativer til rapportering via Kostra da det er opprettet et eget register for deltakelse i introduksjonsordningen, Nasjonalt introduksjonsregister (NIR), som på sikt er planlagt å avløse Kostraskjema 11b.
- Referansegruppen har i perioden ikke hatt innspill/forslag til endringer i skjema 11b.

1.3 Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2006

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Introduksjonsprogram og -stønad til nyankomne innvandrere ble innført som obligatorisk ordning for kommunene fra og med 1. september 2004. Introduksjonsloven fastsetter rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere og deltakelse i introduksjonsprogrammet gir den enkelte krav på å motta introduksjonsstønad. Med virkning fra 1. september 2005 fastsetter introduksjonsloven rett og/eller plikt til delta i 300 timer med opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet med introduksjonsloven er å styrke innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Rapporteringen for 2005 er den første hvor skjema 11b Registreringsskjema for introduksjonsstønad publiseres på et eget faktaark. Dette er enn så lenge eneste rapporteringskilde for kommunene mht til den enkelte innvandrers gjennomføringsgrad av ordningen

Det ble innsamlet data for området også i 2004 men grunnet usikkerhet rundt kvaliteten av dataene ble disse ikke publisert. Tallene for 2005 kan derfor ikke sammenlignes med tidligere år.

Opplysningene som innhentes på skjema 11 b skal på sikt rapporteres i Norsk Introduksjonsregister (NIR). Kommunene må innrapportere via 11 b i minimum 2 år til da NIR bare har registrert personer som har blitt bosatt etter 1.9.2005. Et fullgått introduksjonsløp er i utgangspunktet toårig og deltakere som startet ordningen før 1.9.2005 må registreres via 11 b. NIR har ikke heller ikke økonomiopplysninger - dette må på plass før 11 B kan fases ut og avløses av NIR. Dette er en problemstilling som SSB, AID og IMDi i felleskap må avklare.

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjemaer

Skjema er identisk med skjema som ble brukt i 2004. Da det er knyttet en viss usikkerhet til hvor lenge vi skal innrapportere via 11b har vi ikke prioritert å arbeide med utvikling av skjemaet.

3.2 Kontroller i skjema

Til tross for innebygde kontroller og kontrollprogram er det behov for noe intern revisjon.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Innrapporteringen av skjema for introduksjonsordningen har gått bra for 2005-rapporteringen. Vi kjenner ikke populasjonen for totalt antall deltakere i ordningen, og har derfor purret på kommuner som ikke hadde deltakere i rapporteringsåret.

Fra UDI har vi fått oppgitt at i underkant av 8 000 personer i 290 kommuner hadde rett og plikt til deltakelse i 2005 - våre data ga i overkant av 8400 deltakere i 278 kommuner ved endelig publisering 15. juni.

Differansen kan tilskrives sekundærflytting og at noen kommuner velger å gi personer som i utgangspunktet ikke har rett og plikt et tilbud om å delta i ordningen. I 2004 ble det innrapportert data fra 255 kommuner.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

God tilbakemeldning på feillister/tilbakemeldingslister tilsendt kommunene. Revisjonsbiten tok nok noe lengre tid enn opprinnelig planlagt da begge saksbehandlerne på dette feltet var nye. Med unntak av noen få kommuner var det lite tilbakemeldinger om feil utover enkelte dubletter og feil i fødselsnummer.

3.5 Publisering

Det planlegges en egen DS over deltakere i ordningen som skal publiseres høsten 2006. Totaltallene for antall deltakere vil her avvike noe fra kostratallene publisert 15. juni da noen personer får program i flere kommuner.

3.6 Brukerreaksjoner

Svært få, noe fra Oslo kommune som savnet fordelinger på bydeler.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønskede endringer

Det er ikke ønsket nye funksjoner eller arter..

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

I felt 13 - under spørsmålet 'Status for mottakerens deltakelse i introduksjonsordningen ved slutten av rapporteringsåret? ønsker vi å legge til verdien 'Avsluttet på grunn av overgang til utdanning'.

5.1 Bakgrunn for ønskede endringer

Vi har fått flere henvendelser fra kommunene som etterlyser et slikt alternativ.

5.2 Annet

Hovedvekten av arbeidet fokuserer på introdeltakerenes videre deltakelse i arbeid- og utdanningsliv gjennom koblinger mot andre registre for å belyse:

- I hvilken grad deltakerne i ordningene som reguleres i introduksjonsloven mottar økonomisk sosialhjelp og ev. trygdeytelser.
- I hvilken grad deltakerne har arbeidsinntekt.
- Inntektssituasjonen til en familie hvor en eller begge av ektefellene deltar i ordningene som reguleres i introduksjonsloven.
- Deltakernes overgang fra ordningene som reguleres i introduksjonsloven til arbeid og utdanning.
- I hvilken grad sekundærflytting har påvirket deltakelsen i ordningene som reguleres i introduksjonsloven.

For 2007 planlegges det å opprette en monitor som følger årskullene for deltakerne i introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap på årlig basis for å dokumentere deres deltakelse og overgang til arbeid og utdanning sammenlignet med andre nyankomne innvandrere i samme årskull. Videre skal systemet kunne følge disse gruppene over tid for å belyse omfanget av deltakelsen på arbeidsmarkedet sammenlignet med:

- Nyankomne i perioden før introduksjonsordningen ble obligatorisk, dvs. før 1. september 2004 og med nyankomne før opplæring i norsk og samfunnskunnskap ble innført, dvs. før 1. september 2005, nyankomne som ikke er arbeidsinnvandrere eller EØS-borgere eller familiegjensforente til disse, ikke-vestlig innvandrere, uavhengig av ankomst tidspunkt og ev. majoritetsbefolkningen.

I tillegg er det ønskelig å få mer kunnskap om hvordan kommunene følger opp de lovpålagte oppgavene, som innebærer at de skal sørge for introduksjonsprogram, jf. introduksjonsloven § 3 og sørge for opplæring norsk og samfunnskunnskap, jf. introduksjonsloven § 18.

Vi er allerede i gang med arbeidet med å tilrettelegge for innhenting av data fra NIR. NIR vil i løpet av noen år kunne bli en viktig datakilde på området. IMDI vil ha ansvaret for å avgi årlig rapporter basert på dataen fra NIR til SSB, herunder ha ansvar for å kontrollere de registrerte data. SSB vil ha ansvaret for å publisere resultatene fra prosjektet. IMDI vil imidlertid ha ansvaret for å publisere data som er registrert i NIR i 2005. Fra høsten 2006 vil IMDI oversende tilpassede mikrodatafiler til SSB, disse må i første omgang samkjøres med opplysninger gitt i 11 B for å avdekke i hvor stor grad det er sammenfallende opplysninger.

6 Vedlegg

- 1) Prosjektskriv: Innsamling av introduksjonsdeltakerdata for 2006
- 2) Prosjektskriv: Analyse og monitor av deltakelse i introduksjonsordningen

Barnevernet

Rapport til Samordningsrådet

2006

KOSTRAs arbeidsgruppe for barnevern

1 Innledning

Arbeidsgruppa for barnevern har hatt to møter i løpet av våren 2006. Det første møtet var i sin helhet viet til jakten på nye kvalitetsindikatorer for det kommunale barnevernet. Til dette møtet ble det benyttet los som bistand i prosessarbeidet. Det ble arbeidet etter modellen for utvikling og fastsetting av kvalitetsindikatorer slik den ble presentert på KOSTRA-dagen 16. januar 2006.

Tema på det siste møtet var todelt: 1) Utforme nytt rapporteringsgrunnlag for individstatistikken fra og med rapporteringsåret 2007 (KOSTRA-skjema 15 - Barnevern 2007), og 2) Bestemme/avgjøre hvilke nye kvalitetsindikatorer som skal inn i faktaarket H. Barnevern (for kommunal barneverntjeneste). Det første punktet var meget godt forberedt og gjennomarbeidet, da en arbeidsgruppe oppnevnt av Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), og med fire representanter fra KOSTRAs arbeidsgruppe for barnevern, i løpet av høsten 2005 og vinteren 2006, hadde gjennomgått all rapportering på barnevernstatistikkfeltet. Rapporten *Datainnsamling på barnevernsområdet. Kvalitet, samsvar og utvikling*, som i løpet av mai var blitt behandlet internt i BLD, utgjorde her sakspapirene.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har også i år hatt et eget møte med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i etterkant av publiseringen av foreløpige tall for det statlige barnevernet. Tema for møtet var siste års rapportering av tjenesteproduksjonsdata fra regionene. Bufdir ønsket her en gjennomgang av rutinene for uttrekk av data fra databasen ODA-stat. Det ble på møtet gitt grønt lys for at regionene innen juni 2006 kan sende inn nye data til SSB. Eventuelle nye data fra regionene vil da bli lagt til grunn for publisering av endelige tall 1. september 2006. Det statlige barnevernet er nå ikke lenger en del av KOSTRA, og vil i sin helhet bli overført til StatRes (Statlig Ressursbruk og Resultater). StatRes som er et prosjekt i regi av Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD), er nå i etableringsfasen, og statlig barnevern er valgt som ett av pilotprosjektene.

Leder for arbeidsgruppa og representanten fra BLD har i tillegg deltatt på KSs seminar i Effektiviseringsnettverkene for barnevern ASSS den 13.-14. juni 2006. Her sto KOSTRA-nøkkeltall som styringsindikatorer, og nye kvalitetsindikatorer sentralt på dagsorden.

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Til møtene i arbeidsgruppa var følgende instanser invitert: Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), Barne- og familieetaten i Oslo kommune (BFE, Oslo kommune), Kommunenes sentralforbund (KS) og Statistisk sentralbyrå (SSB). Både KRD, Bufdir og KS har i år oppnevnt ny representant til arbeidsgruppa for barnevern.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppas generelle mandat er som følgende:

- Følge utviklingen på barnevernsområdet med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
 - Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på barnevernsområdet.
 - Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
 - Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
 - Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenlignbarhet over tid.
-
- Arbeidsgruppa ble i år spesielt bedt om å utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike (se punkt 7.1).

2 Oppsummering og anbefaling

Arbeidsgruppa for barnevern har, for andre år på rad, hatt en grundig gjennomgang og diskusjon for å finne nye kvalitetsindikatorer (se punkt 7.1). Resultatet denne gang ble tre nye kvalitetsindikatorer, som alle bygger på tilleggsspørsmål som nå tas inn i skjema 8: *Personell og organisering av barneverntjenesten 2006*.

Arbeidsgruppa foreslår i år en stor omlegging av individstatistikken, dvs. endringer i skjema 15 - Barnevern 2007 i tråd med forslag hentet fra rapporten *Datainnsamling på barnevernsområdet. Kvalitet, samsvar og utvikling*. Omleggingene vil kreve tilleggsressurser fordelt på 2006 og 2007. Innen 1. september må det utformes ny kravspesifikasjon og filbeskrivelse for den nye barnevernstatistikken. Fagsystemleverandørene vil få tilsendt filbeskrivelse for det nye rapporteringsgrunnlaget innen 1. september, slik at fagsystemene kan være operative fra 1. januar 2007. Det må i løpet av høsten 2006 også lages nye elektroniske skjemaer til de kommuner som ikke har fagsystem for barnevern. I tillegg må det utarbeides ny veiledning med hovedvekt på definisjoner av nye tiltak i skjema 15. Det siste må gjøres i samarbeid med BLD i løpet av høsten 2006. I løpet av 2007 må det foretas de nødvendige justeringer i KIRES barnevern (som er KOSTRAS revisjonssystem for barnevern), slik at systemet kan ta imot de nye elektroniske skjemaene og filuttrekkene fra fagsystemene som kommunene sender inn. Det må også utformes en ny tabellpakke for barnevernsstatistikken i SSB. Det vil si at alle dagens tabellprogrammer må justeres i tråd med det nye statistikkinnholdet. I tillegg må det gjøres de nødvendige justeringer i kontrollprogrammet for barnevern (BVK), da dette står sentralt i arbeidet for å bedre kvaliteten på de individdata som kommunene rapporterer inn til SSB. Omleggingen vil også kreve justeringer av dagens opplegg for innlasting av sentrale tabeller i Statistikkbanken.

I skjema 8: *Personell og organisering av barneverntjenesten 2006*, vil det bare bli foretatt små justeringer som følge av tilleggsspørsmål knyttet til nye kvalitetsindikatorer. *Interkommunal barneverntjeneste* tas inn som ett svaralternativ under organisering av barneverntjenesten.

Den årlige gjennomgangen av rapporteringsgrunnlaget i *skjema 58 - Statlig barnevern 2006* overføres til StatRes og behandles der i løpet av august/september 2006.

2.1 Oppsummering

Individstatistikken på barnevernsfeltet legges om og utvides fra og med rapporteringsåret 2007. Omleggingen skjer etter ønske fra en prosjektgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet og er i tråd med utfallet av behandlingen rapporten har fått i BLD. De foreslåtte endringene i *skjema 15: Barnevern - 2007*, vil kreve store endringer både i SSBs opplegg for bearbeiding og publisering av barnevernsstatistikken. I *skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2006* gjøres det bare små endringer til neste år.

Ansvar for oppfølging og endringer i *Skjema 58 - Statlig regionale barnevernstiltak 2006* overføres til StatRes, der statlig barnevern nå er blitt ett av pilotprosjektene.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppa foreslår følgende tre nye kvalitetsindikatorer på barnevernsfeltet:

- **Har barneverntjenesten et system for brukerundersøkelser? Ja/nei.**
- **Har barneverntjenesten benyttet brukerundersøkelse siste år? Ja/nei.**
- **Har barneverntjenesten innført internkontroll? Ja/nei.**

3 Evaluering av siste rapportering

Innrapporteringen på barnevernsfeltet siste år bygger på følgende tre KOSTRA-skjema:

- skjema 8: *Personell og organisering av barneverntjenesten 2005*
- skjema 15: *Barnevern - 2005*
- skjema 58: *Statlig regionale barnevernstiltak 2005*

Samtlige kommuner har nå levert individdata for rapporteringsåret 2005, men to kommuner manglet i publiseringen 14.6. Til 15.3-publiseringen i KOSTRA manglet det individdata fra 20 kommuner. Revisjon av individdataene ble også i år forsinket på grunn av endringer i KIRES barnevern og publiserte tall 14.6 vil derfor bli endret når endelige tall for 2005 kan publiseres ultimo august.

Samtlige regioner, pluss Oslo og Trondheim har levert skjema 58 og var med i publiseringen 15.4. Det er åpnet for ny innsending av data fra regionene slik at det blir endringer i endelige tall som publiseres 1. september.

Alle kommuner har levert skjema 8 og var med i publiseringen 14.6. Her er revisjonsarbeidet slutført, og publiseringen 14.6 blir lik endelige tall for 2005.

3.1 Utarbeiding av skjema

Arbeidet med årets skjemaproduksjon gikk greit fordi det bare var snakk om små endringer fra året før. Den store omleggingen og utvidelsen av individstatistikken (skjema 15 - Barnevern) skjer høsten 2006.

3.2 Kontroller i skjema

I *skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten* er det lagt inn sum-kontroller for antall ansatte i den kommunale barneverntjenesten. Ved utfylling av antall årsverk for hver utdanningskategori blir disse automatisk summert opp i årsverk/stillinger i alt (i alt-summen skal ikke fylles ut). For spørsmålet om organisering er det benyttet radio-bokser slik at flere alternativer ikke kan fylles ut. Kontrollene fungerer godt.

I *skjema 15: Barnevern* er det bare benyttet et begrensa antall kontroller for ikke å forhindre/forsinke utfyllingen (skjemaet er på 4 sider). Ett viktig datofelt blir kontrollert, dvs. man kan ikke ha avsluttet undersøkelsen før den er påbegynt. Man vil heller ikke kunne fylle ut for gamle undersøkelser, da årstallet vil gi advarsel og stoppe videre utfylling.

I 2005-skjemaet er det lagt inn angreknapper som gjør det mulig å rette en feilregistrering med en gang, og disse har fungert som planlagt.

I *skjema 58: Statlig regionale barnevernstiltak* er det lagt inn en rekke sum-kontroller som har fungert som planlagt.

Skjemakontrollene bidrar til å lette revisjonsarbeidet, men for *skjema 15 - Barnevern*, som gir oss individdata, er det bruken av kontrollprogrammet (BVK) som har vært bærebjelken i revisjonsarbeidet. Dette programmet (som nå har 35 kontroller) er nå lagt inn i de fleste fagsystem, og er lett tilgjengelig via Internett. Stadig flere kommuner bruker BVK til å kontrollere dataene før innsending.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Også i år var det innsendingen av elektroniske skjema (XML) som skapte de største problemene. Noen kommuner tar fortsatt en snarvei og kopierer fra tidligere utfylte skjemaer. Dette medfører en rekke logiske feil i de innsendte skjemaene, og lange feillister kan bli resultatet til disse kommunene.

Purring av individdata (skjema 15) er blitt godt ivarettatt i et nært samarbeid mellom KOSTRA-support og fagansvarlig. To kommuner hadde ikke levert brukbare data til 14.6-publiseringsen. Siste kommune kom riktignok så sent inn som medio juni.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

- skjema 8: *Personell og organisering av barneverntjenesten 2005*

En grundig revisjon ble gjennomført i løpet av april/mai. KOSTRAs revisjonsopplegg for dette skjemaet er gradvis blitt forbedret år for år, og fungerer i dag tilfredsstillende. Ingen nevneverdige problemer knyttet til revisjonsarbeidet. Bruken av e-post adresser på skjema gjør det lett å ta kontakt med oppgavegiver.

- skjema 15: *Barnevern - 2005*

Kontrollprogrammet for barnevern (BVK) er i dag bærebjelken i revisjonsarbeidet, sammen med et stadig forbedret revisjonssystem - KIRES barnevern. Det største problemet også i år har vært at KIRES barnevern først stod ferdig i uke 6, noe som førte til at revisjonsarbeidet ble fem uker forsinket. Noe av denne forsinkelsen er tatt inn igjen, da KIRES har vist seg som et effektivt verktøy i revisjonsfasen. Samtlige kommuner får en tilbakemelding etter innsending. Tilbakemeldingen inneholder to tabeller som viser foreløpige tall, og to tilsvarende tabeller har endelige tall fra året før. Alle tall som inngår i KOSTRA publiseringen er med i disse tabellene. I tillegg får kommunene en feilliste som baserer seg på de 35 kontrollene vi har i BVK. Feillisten som skal besvares og returneres innen 2-3 uker danner grunnlaget for opprettingsarbeidet. Bare noen få kommuner står med opprettede tall til 15.3-publiseringsen, og i år hadde om lag 60 prosent opprettede tall for barnevern til 14.6-publiseringsen.

- skjema 58: *Statlig regionale barnevernstiltak 2005*

Dette var andre gang at det ble sendt inn oppgaver fra de fem regionene pluss Oslo og Trondheim kommune. Vi har registrert problemer med selve innsendingen og fagansvarlig mottok skjemaer på e-post og faks, som han senere registrerte inn i revisjonsopplegget i KOSTRA. Revisjonsopplegget fungerer ellers tilfredsstillende.

3.5 Publisering

KOSTRA-publiseringen 14.6 gikk i år uten noen tekniske problemer. Test-kjøringer og kontroll av tall til 14.6-publiseringen har gått greit, og det oppstod heller ingen tekniske problemer knyttet til denne publiseringen.

3.6 Brukerreaksjoner

Det er kommet inn ønsker fra KSs Effektiviseringsnettverk ASSS (de ti største kommunene) om å få tilbake absolutte tall på nivå 3 for: *barn med tiltak i opprinnelig familie (251)*, og *barn med tiltak utenom opprinnelig familie (252)*, både tall for i løpet av året og per 31.12. Disse ble undertrykt i faktaarket på nivå 3 av konfidensielle hensyn, men inngår i beregningen av indikatorer på nivå 2. I 14.6-publiseringen er disse nå tilbake, men prikket for mellom 60 og 70 mindre kommuner der totalen på variablene er mindre enn 3.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen ønsker om endringer i kontoplanen (funksjon og art).

Overgangen til statlig regionalt barnevern fra 1.1.2004 har ført til at regnskapstall for regionene nå innhentes fra statlige regnskaper, som føres etter kontantprinsippet, mens Oslo og Trondheim leverer regnskapstall hentet fra kommunale regnskaper, som føres etter anordningsprinsippet. Et prosjekt i regi av BFD har i samarbeid med SSB (seksjon 280 - seksjon for offentlige finanser) sørget for en videreføring av KOSTRAs funksjonsinndeling (funksjonene 691,692,693 og 694) inn i regionenes regnskaper i statsregnskapet.

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen endring.

4.2 Forslag til endring

Ingen endring.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for ønsket endring

Det gjøres store endringer i skjema 15 fra den kommunale barneverntjenesten (se vedlagt utkast til nytt skjema 15 Barnevern - 2007). Det blir bare små endringer i skjema 8 for å få inn data til nye kvalitetsindikatorer.

5.2 Forslag til endring

Ansvar for *skjema 58 : Statlig regionale barnevernstiltak 2006* er nå overført til StatRes der det statlige barnevernet er blitt pilotprosjekt.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Arbeidsgruppa er fornøyd med faktaark H: Barnevern slik det er i dag. Det gir oss mulighet til å se tiltaksprofiler i det kommunale barnevernet, og om hovedtyngden av utgiftene går til *hjelp til barn i opprinnelig familie* eller til *hjelp til barn utenom opprinnelig familie* (dvs. barn plassert utenfor hjemmet). Nøkkeltallene gir oss også tall for enhetskostnader og mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Publiseringen av absolutte tall på nivå 3 for: *barn med tiltak i opprinnelig familie (251)*, og *barn med tiltak utenom opprinnelig familie (252)*, både tall for *i løpet av året* og *per 31.12*, er nå tilbake. Tall for kommuner som har færre enn tre plasserte barn blir prikket av konfidensielle hensyn. De inngår imidlertid fortsatt i beregningen av indikatorer på nivå 2. Vi kan derfor ikke lese at det er ett barnet i kommunen som er plassert, og at dette barnet kostet kommunen X kroner siste år.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Ingen.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Det var satt av ett helt møte til jakt på nye kvalitetsindikatorer, og gruppa var her supplert med los for å hjelpe til i prosessarbeidet. Gruppemedlemmene hadde på forhånd fått tilsendt *Retningslinjer for utvikling og vurdering av kvalitetsindikatorer*, og det ble etter at modellen var blitt beskrevet, lagt opp til idemyldring hvor målet var å komme fram til flere indikatorer som måler produktkvalitet, resultat-kvalitet og prosesskvalitet.

Vi fulgte retningslinjene og gikk i fellesskap gjennom hva som er leveransen av produkter og tjenester på barnevernsområdet, og hvem brukerne er. For å beskrive prosessen i jakten på nye kvalitetsindikatorer er følgende punkter tatt med i rapporten:

1) Leveransen: Hva er leveransen(e) av produkter og tjenester på dette området?

- ~ saksbehandling
- ~ ivaretagelse, omsorg
- ~ brukerens kontakt med hjelperen (foreldre og barn)
- ~ faktiske behov fanges opp; gjennomskiktighet, problemer "blir sett"
- ~ veiledning/opplæring
- ~ vurdere tiltak etter barnevernsloven
- ~ hvordan en bruker møtes, og hvilke tiltak man får til i samhandling mellom bruker og hjelpeapparatet. Men tiltak ikke nødvendigvis resultat av samhandling.
- ~ vurdering av barnets behov
- ~ barnevernloven sier bla.: Gi barnet nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.
- ~ fange opp barnets behov, problemene i tide.
- ~ leveransen kan være individretta og grupperetta, - barnevernet skal også være forebyggende. Kommunene kan ha ulike rutiner for håndtering av både forebygging, samt for rutiner i fht undersøkelser og enkeltsaker.
- ~ samhandling, - mellom f.eks skole og barnevern.

⇒ Leveransen av barneverntjenestens produkter og tjenester er **formidling av hjelp**. Herunder kommer vurdering, barnevernloven, faktiske behov, fange opp problemer i tide, nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

2) Brukerne. Hvem er brukerne, - primær-, sekundærbruker og andre interessenter?

Primærbrukere:

- ~ barnevernsbarn
- ~ barn og familier
- ~ utsatte barn og familier
- ~ potensielle brukere, - er de brukere? Barnevernets rolle som forebyggende er ev relevant i den forbindelse
- ~ brukere vs. målgruppe?

Sekundærbrukere:

- ~ foresatte/foreldre? Grappa ble enig i at foreldre/foresatte hører hjemme blant primærbrukere.
- ~ offentlige etater og institusjoner (rus, psykiatri etc.)
- ~ arena for barn: skole, barnehage, SFO. Altså samarbeidspartnere til barneverntjenesten.

Medlemmene av grappa fikk nå utdelt lapper, og skulle notere seg ned noen stikkord for hva som er kvalitet på området barnevernet. Hver enkelt henger opp lappene sine der de hører hjemme, - enten inn under *produktkvalitet*, *resultatkvalitet*, *prosesskvalitet* eller *strukturkvalitet*, der sistnevnte ikke skal vies stor oppmerksomhet.

Vi gikk gjennom lappene i fellesskap:

3) Produktkvalitet. Hvilke egenskaper ved produktet/tjenesten er viktige for brukene?

- ~ stort tilbud av tiltak
- ~ tilgjengelighet, ikke ventetid på tiltak
- ~ fange opp problem
- ~ barnets og forelders samhandling og kommunikasjon med barneverntjenesten og/eller saksbehandler.
- ~ informasjon til barn og foreldre. Deltakelse, blir behandlet med respekt.
- ~ åpenhet
- ~ kunnskap og erfaring hos saksbehandler

4) Resultatkvalitet. Hva er resultatet eller virkningen for brukeren?

- ~ barnet og familien opplever endring, hjelp, utvikling
- ~ barnet får det bedre
- ~ behov for hjelp dekket
- ~ ivaretagelse, trygghet
- ~ andel utsatte barn som fanges opp? (Ikke nødvendigvis barneverntjenestens "feil" dersom problem ikke fanges opp)
- ~ hva skjer "etterpå"? Utskrivningsprosent? Behov for økte/flere tiltak? Fra hjemme- baserte tiltak til omsorgsovertakelse? "Svingdørsbarnevern"?
- ~ hvem måler resultat? Barnet selv, saksbehandler, forskere? Brukerundersøkelser?

5) Prosesskvalitet. Hva betyr de underliggende prosesser (som oversiktlige arbeidsrutiner og klare ansvarsforhold) som ligger bak produktet/tjenesten?

- ~ kapasitet til å gi rett hjelp til rett tid. F.eks bemanning ifht antall barn i kommunen, fagpersonale, finnes det tilstrekkelig fosterhjem, beredskapshjem, støttekontakter?
- ~ møte familien på en respektfull måte
- ~ relasjonskompetanse
- ~ ikke hyppige skifter av saksbehandlere

6) Strukturkvalitet

Dette punktet har vi allerede gjennomarbeidet, samt har kvalitetsindikator på , så dette gikk vivi ikke nærmere inn på.

7) Målbarhet, samlet vurdering for området. Hva er det mulig å måle? Vurder relevans, pålitelighet, sammenliknbarhet, tolkbarhet og på virkbarhet for indikatorene. Dekker indikatoren helheten av det som kan forstås som kvaliteten ved tjenesten?

Indikatorer som bygger på brukernes oppfatning lar seg vanskelig måle i barnevernstatistikken til SSB. Arbeidsgruppa ser ikke brukerundersøkelser som en del av dagens KOSTRA system, og uten brukernes vurderinger var det vanskelig å finne gode kvalitetsindikatorer for barnevernet som i tillegg lar seg måle ut fra kvantitative data.

Fagansvarlig samlet sammen de foreslåtte indikatorinnspillene, sammenliknet med tidligere diskusjoner, og sendte oversikten ut til medlemmene av gruppa som ble bedt om å komme med innspill via e-post til neste møte i arbeidsgruppa.

På neste møte i arbeidsgruppa ble diskusjonen tatt opp igjen og gruppa endte opp med tre nye kvalitetsindikatorer, som alle forutsetter nye spørsmål i skjema 8.

De tre nye kvalitetsindikatorer er:

- **Har barneverntjenesten et system for brukerundersøkelser? Ja/nei.**
- **Har barneverntjenesten benyttet brukerundersøkelse siste år? Ja/nei.**
- **Har barneverntjenesten innført internkontroll? Ja/nei.**

7.2 Annet

Arbeidsgruppen hadde ingen konkrete ønsker og behov når det gjelder videreutvikling av KOSTRA.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Vedlegg 1: KOSTRA-skjema 8

10.2 Vedlegg 2: KOSTRA-skjema 15

Vann, avløp og renovasjon/avfall (VAR)

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

VAR-området omfatter statistikkområdene vann, avløp og avfall (renovasjon). Datainnhenting skjer via KOSTRA-skjemaene:

- 21 - Husholdningsavfall
- 21C – Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon
- 21A – Ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg
- 21B – Avløpsanlegg med tillatt belastning større enn eller lik 50PE, og slambehandlingsanlegg
- 22 - Kommunale gebyrer knyttet til bolig
- 23 - Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren

I tillegg kommer kommuneregnskapene og eksterne data fra Vannverksregisteret (VREG). VREG er administrert av Folkehelseinstituttet.

VAR-gruppa har ansvar for funksjonene:

- 340 Produksjon av vann
- 345 Distribusjon av vann
- 350 Avløpsrensing
- 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
- 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.
- 355 Innsamling av husholdningsavfall
- 357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall
- 338 Forebygging av brann og andre ulykker. Feiervesen (VAR-gruppas ansvar omfatter kun feiegebyr)

KOSTRAs gruppe for VAR har våren 2005 bestått av følgende medlemmer:

Jørn Kristian Undelstvedt, Statistisk sentralbyrå (SSB), leder
Bent Devik, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
Gunnar Hemstad, Holmestrand kommune og KS
Ivar Jonassen, Oslo Kommune
Harald Gaarde, Statens forurensningstilsyn (SFT)
Elisabeth Møyland, SFT
Line Diana Blytt, Mattilsynet
Liliane Myrstad, Folkehelseinstituttet
Carl Fredrik Nordheim, Folkehelseinstituttet
Ole Lien, AL Norsk Vann og Avløp BA (NORVAR) (repr. fra KS)
Svein Homstvedt, SSB
Eva Vinju, SSB
Gisle Berge, SSB
Claudia Clausen, SSB
Kari B. Mellem, SSB

Underutvalg for utredning av slamrapportering

Magnar Katla, Mattilsynet
Kjell Terje Nedland, for driftsassistansene og Aquateam
Steinar Nybruket, NORVAR
Jørn Kristian Undelstvedt, SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat

Mandat

Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD).

Arbeidsgruppen skal:

- Følge utviklingen på sitt område, vurdere behov for endringer og eventuelt gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder eventuelt bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.

De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder. Samordningsrådet for KOSTRA skal eventuelt holdes orientert.

Arbeidsgruppene rapporterer til Samordningsrådet for KOSTRA.

Spesiell oppgave for 2006

- I 2006 ønsker Samordningsrådet at gruppene skal fortsette arbeidet med kvalitetsindikatorer, og at det i første halvdel av 2006 gjennomføres en prosess med utvikling og vurdering av slike indikatorer basert på en gitt fremgangsmåte.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Evaluering av siste rapportering

Evalueringen peker på noen problemer i forbindelse med skjemaproduksjonen, og det er gitt kommentarer til kontroller i skjema. Generelt ønsker arbeidsgruppa at flere kontroller legges inn i skjemaene (xml og web).

Innsamlingen av data har gått på tilsvarende måte som tidligere år, med behov for purring og oppfølgende kontakt med kommuner for å få inn riktige data. Svar prosenten ligger i gjennomsnitt på 95 prosent.

Ønskede endringer

De innkomne data i skjema 22 vedr. tilknytningsgebyrer er feilaktig rapportert for en del av de kommunene som ikke har delt gebyrsats, og det er derfor foreslått å endre skjemaet slik at det blir egne rubrikker for de som ikke har delt sats.

Skjema 22 inneholder to spørsmål vedr. avfallsordningen som gruppa foreslår flyttet til 21. Dette gjøres med bakgrunn i at disse opplysningene er nyttige opplysninger i revisjonsarbeidet til seksjon 220. Under diskusjonen om kvalitetsindikatorer ble det foreslått at disse spørsmålene endres til å omfatte mer detaljerte spørsmål vedr. abonnentenes valgmuligheter, og at de innsamlede data benyttes til en samleindikator.

I tillegg er det gjort noen små endringer i skjema 21 og 21C

KRD har i løpet av 2005/2006 fremmet forslag til endring av skjema 23. Skjemaet skal fremskaffe grunnlagsdata for kommunens selvkost på VAR-området. Bakgrunnen for endringen er at det eksisterende skjemaet gir data av dårlig kvalitet, og dermed dårlig kvalitet på nøkkeltallene. Forslaget til endring innebærer at alle grunnlagsdataene for beregning av selvkost blir rapportert i skjema 23, og innføring av to nye nøkkeltall; 'Selvkostgrad' og 'Andel totale driftskostnader av gebyrgrunnlaget'. Nøkkeltallet 'Selvkostgrad' inkluderer avsetning aller bruk av fondsmidler, noe som ikke er dekket av den eksisterende indikatoren 'Finansiell dekningsgrad'. Grunnlagsdataene utvides med 'Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd' og 'Saldo selvkostfond per 31.12.'. Disse dataene hentes fra skjema 23.

Tabeller viser hvilke forslag til endringer som arbeidsgruppa har forslått til forbedringer og endringer av skjema, grunnlagsdata og nøkkeltall.

Videreutvikling av KOSTRA

Gruppas mandat innebærer at arbeidet med kvalitetsindikatorer fortsetter, og det er gjennomført en prosess for å utvikle slike indikatorer basert på en gitt fremgangsmåte.

Gruppa har fremmet forslag til 7 kvalitetsindikatorer på VAR området:

Vann: Forsyningssikkerhet

Andel innbyggere forsynt med hygienisk trygt vann mht. E.coli

Andel innbyggere forsynt med tifredsstillende vann mht. pH

Andel av innbyggere forsynt med tifredsstillende vann mht. farge

Avløp: Antall kloakkstopp pr. km ledningsnett

Avfall: Abonentens valgmuligheter for renovasjonsordningen

Andel husholdningsavfall gjenvunnet

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Endringer i skjemaene:

Det er i alt er foreslått 8 endringer i de eksisterende skjemaene, samt utvikling av et helt nytt skjema 23.

Endringer i faktaark:

- I alt 3 nøkkeltall på nivå 2 foreslås fjernet, samt fjerning av 21 grunnlagsdata på nivå 3.
- 10 nye grunnlagsdata og 7 nye nøkkeltall for vann, avløp og avfall er foreslått.
- 51 endringer i form av endrede beregningsmåter for eksisterende grunnlagsdata og nøkkeltall som følge av innføring av et nytt skjema 23.
- 12 beregninger må programmeres på nytt mot det nye skjema 23.

Kvalitetsindikatorer:

7 kvalitetsindikatorer er foreslått, hvorav 6 er allerede eksisterende nøkkeltall.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Malen for kravspesifikasjon er uhandterlig for skjemaer med et stort antall tabeller med mange felt. Hvert felt i tabellene måtte beskrives og spesifikasjonene blir svært store i omfang.

3.2 Kontroller i skjema

Automatiske summeringer bidrar til at antall feil reduseres. Dette er verdifullt med hensyn til revisjon.

Generelt ønsker fagseksjonen å legge flere av de kontrollene som i dag er i GenRev (revisjonsverktøy brukt for KOSTRA-data), direkte inn i skjemaene (xml og web). Hvis de som rapporterer også kunne få en enkel rapport ut fra de dataene som er lagt inn, f. eks beregnet avfall pr innbygger og gjerne sammenlignet med fjoråret, kunne de se feilene med en gang og rette opp før innsending av skjemaene. Dette ville spare SSB for mye revisjonsarbeid og heve kvaliteten på dataene, samt at brukerne trolig ville bli mer fornøyd med rapporteringsverktøyet.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Kommunene mottok en generell purring fra KOSTRA sentralt etter innleveringsfristen 15. februar.

Skjema 21 og 21C - Husholdningsavfall:

Skjema	Antall skjema levert, april	Antall skjema levert, juni	Andel levert, % pr. juni	Endring fra i fjor
21	412	428	95	2
21C	54	64	100	12

Skjema 21: Ved uoverensstemmelser mellom mengder og renovasjon, ble rettinger stort sett utført uten å forespørre kommunene, og noen opplysninger ble hentet inn pr tlf fra avfallsselskapene. Ved rettinger ble kommunene informert via e-post.

Ved store avvik fra landsgjennomsnittene eller store endringer fra året før, ble kommunene kontaktet pr tlf.

Skjema 21C: Noen av de automatiske kontrollene er aktivert og i tillegg sjekkes skjemaene manuelt. Ved manglende data, grove ulogiske feil og store endringer fra året før ble selskapene kontaktet pr tlf.

Endringer som er gjort i rapporterte data er loggført i kommentarfeltet i revisjonsapplikasjonene.

Skjema 21A - Ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg:

Skjema	Antall skjema levert, mars	Antall skjema levert, juni	Andel levert, % pr. juni	Endring fra i fjor, %
21A	381	392	91	-5

Etter den 15. april har 32 kommuner blitt kontaktet pr. telefon for å få inn de nødvendige opplysninger. Endringer som er gjort i rapporterte data er loggført i kommentarfeltet i revisjonsapplikasjonene.

Skjema 21B - Avløpsanlegg med tillatt belastning større enn eller lik 50 PE:

Skjema	Antall skjema levert, mars	Antall skjema levert, juni	Andel levert, % pr. juni	Endring fra i fjor, %
21A	2 375	2 522	-	2

Det er ikke beregnet svarprosent siden SSB ikke kjenner det eksakte antall avløpsanlegg og slambehandlingsanlegg som er i drift i Norge.

Etter den 15. april har enkelte kommuner blitt kontaktet pr. telefon for å få inn de nødvendige opplysninger om avløpsanleggene. Endringer som er gjort i rapporterte data er loggført i kommentarfeltet i revisjonsapplikasjonene.

Disponeringen av slam er relativt dårlig rapportert, og underutvalget for slamrapportering er blitt kontaktet og rådspurt om skjemaet bør endres for å få bedre respons. Konklusjonen ble at samme utforming av spørsmål bør prøves ytterligere år, da dette skjemaet har gjennomgått store endringer flere ganger, og oppgavegiverne bør gis tid til å bli kjent med skjemaet. Det vil bli vurdert å legge inn kontroller til hjelp ved utfylling i skjemaet for neste års rapportering.

Skjema 22 - Kommunale gebyrer knyttet til bolig:

Skjema	Antall skjema levert, mars	Antall skjema levert, juni	Andel levert, % pr. juni	Endring fra i fjor, %
22	411	411	95	-3

Etter den 15. april har et betydelig antall kommuner blitt kontaktet på e-post og telefon for å få inn de nødvendige opplysninger. All e-post korrespondanse er lagret for å sikre dokumentasjon. Internettsider til kommunene er blitt brukt som kilde til kvalitetssjekk av rapporterte data.

Spørsmålene vedr. feiing er noe mangelfullt besvart, og det skyldes trolig at de ikke er direkte relevante til kommunens aktiviteter.

De innkomne data vedrørende tilknytningsgebyrer er feilaktig rapportert for en del av de kommunene som ikke har delt gebyrsats. Veiledningen til utfylling av skjema beskriver at de kommunene som kun har én sats skal rapportere denne som høy stas. Det rapporteres allikevel på flere ulike måter, og dette vil trolig bedres ved å endre skjemaet slik at det blir egne rubrikker for de som ikke har delt sats.

Skjema 23 - Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren:

Skjema	Antall skjema levert, mars	Antall skjema levert, juni	Andel levert, % pr. juni	Endring fra i fjor
23	345	404	93	2

VAR-gruppas anbefaling om å ikke gjennomføre rapportering for 2005 på skjema 23 ble ikke imøtekommet. Revisjonen med de innkomne data ble derfor i år redusert til å sjekke tusentalls-feil, og noen kommuner har blitt kontaktet på e-post og telefon for å få inn de nødvendige opplysninger. All e-post korrespondanse er lagret for å sikre dokumentasjon. Endringer som er gjort i rapporterte data er loggført i kommentarfeltet i revisjonsapplikasjonene.

Vannverksregisteret:

Datasettet fra Vannverksregisteret blir levert av Folkehelseinstituttet. Data, både ureviderte og reviderte, kom tidsnok til henholdsvis prøvekjøringer og endelig kjøring. Datasettet legges ut som eksterne data før kjøring av nøkkeltall. Det har i år vært fokus på kvalitetssikring, med spesiell vekt på:

- Antall lekkasjereparasjoner oppgis kun for lekkasjer større enn 0,1 m³/time
- 'Høyeste verdi' og 'antall analyseresultater utenfor grenseverdi' skal være utfylt
- Kommunale vannverk må innhente data fra interkommunale vannverk hvis disse har alle, eller deler av, vannkvalitetsdataene fra distribusjonsnettet.

Konklusjonen fra Folkehelseinstituttet er at den utsendte kvalitetssikringsfilen har vært brukt aktivt til å hjelpe vannverkene med kvalitetssikring av data.

Milepæler i prosessen:

- Brev og rapporteringsskjema sendt per post 16. januar med frist 15. februar
- Første purring sendt til kommunene per e-post 20. februar
- Data sendt til SSB/KOSTRA 27. februar
- Andre purring og lenke til Kvalitetssikringsfil på vannverksnivå oversendt per e-post 20. mars og 28. mars - frist 15. april for tilbakemelding. Brev sendt 22. mars.
- Ringerunde til de til de kommunene som ikke har fullført rapporteringen.
- Ny dataforsendelse til SSB/KOSTRA 1. juni

Av 1675 **rapporteringspliktige** vannverk, er 1015 vannverk kommunale. De kommunale vannverkene dekker 95 % av den forsynte befolkningen. 415 av 433 kommuner har kommunale vannverk.

Svarprosent for 1015 **kommunale** vannverk:

- pr. 21. april: 84 %
- pr. 30. mai: 96 %
- i forhold til antall personer tilknyttet kommunal vannforsyning: 99 %

Små vannverk som ikke er rapporteringspliktige til Vannverksregisteret, men som allikevel har rapportert blir ikke tatt med i KOSTRA rapporteringen.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Skjema 21, 21C, 21A og 21B:

Kommentarer til revisjonsapplikasjonene:

Revisjonsapplikasjonene er nyttige verktøy som reduserer ressursbruken til revisjon. Det ble fokusert på de mest sentrale parametere som inngår i grunnlag for nøkkeltallene. Det er likevel nødvendig å luke ut irriterende små feil. Et par er nevnt nedenfor.

- Dublettkontrollene har vært problematiske å få til å fungere, noe som har bidratt til forsinkelser i revisjonsprosessen. Dette gjelder særlig for maskiner med Windows XP, men også for de øvrige maskinene.
- Revisjonsapplikasjonene fungerte i en periode ikke optimalt for Citrix-brukere, og dette forårsaket også forsinkelser i revisjonsprosessen. Problemet ble løst slik at alle funksjonaliteter i revisjonsverktøyet nå kan benyttes av Citrix-brukerne.

3.5 Publisering

Vann (Vreg):

Problemer i forbindelse med publiseringen:

Gjennomsnittsalder vannledningsnettet: Dette tallet kan være ganske misvisende hvis en stor andel av ledningsnettet er oppgitt med ukjent alder.

Endringer i grunnlagstall og nøkkeltall:

- Ingen eksisterende grunnlagstall og nøkkeltall er endret eller fjernet fra 2004
- Ingen nye grunnlagstall og nøkkeltall er lagt inn for 2005

Avløp (skjema 21A og 21B):

Publiseringen har gått noenlunde etter planen, men det gjenstår noe revisjon. Dette gjenspeiles i at det er prikket ut noen tall for et fåtall kommuner. Disse vil bli fulgt opp og rettet til neste kjøring av nøkkeltall. Trolig blir dette i oktober/november 2006.

Endringer i grunnlagstall og nøkkeltall:

- Ingen eksisterende grunnlagstall og nøkkeltall er endret eller fjernet fra 2004
- Ingen nye grunnlagstall og nøkkeltall er lagt inn for 2005

Avfall (skjema 21 og 21C):

Endringer i grunnlagstall og nøkkeltall:

- Ingen eksisterende grunnlagstall og nøkkeltall er endret eller fjernet fra 2004
- Nye grunnlagstall og nøkkeltall for 2005:

Grunnlagsdata - avfall - nivå 3	Enhet	Teller og nevner
Husholdningsavfall til materialgjenvinning	Kg	Teller
Husholdningsavfall til gjenvinning	Kg	Teller

Nøkkeltall - avfall - nivå 2	Enhet	Teller og nevner
Husholdningsavfall til materialgjenvinning	Kg/årsinnbygger	Teller: Husholdningsavfall til materialgjenvinning Nevner: Årsinnbygger
Husholdningsavfall til gjenvinning	Kg/årsinnbygger	Teller: Husholdningsavfall til gjenvinning Nevner: Årsinnbygger
Gjenvinningsgrad for husholdningsavfall	Prosent	Teller: Husholdningsavfall til gjenvinning Nevner: Total mengde innsamlet husholdningsavfall

3.6 Brukerreaksjoner

Det er ikke kommet inn noen spesielle forslag knyttet til nøkkeltallene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen forslag.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Skjema 21:

- I skjema 21 er forbruksavfall endret til næringsavfall. Dette er avfall fra næringslivet, og skal ikke være en del av husholdningsavfallet.
- Spørsmål vedrørende direkte levering av grovavfall er endret for å sikre at spørsmålet ikke misforstås.
- For å kunne utvikle en kvalitetsindikator for valgmuligheter i renovasjonsordningen er skjema 21 endret noe slik at antall valgmuligheter blir mer presisert.
Valgmulighetene skal beskrives for beholderstørrelse på restavfall, hentefrekvens, hjemmekompostering og andre fraksjoner enn hjemmekompostering. Det krysses av for om det er valgmulighet eller ikke, og om dette vil påvirke gebyret.

Skjema 21C:

- En setning er tatt ut fra teksten i spørsmål 3.

Skjema 22:

- De innkomne data vedrørende tilknytningsgebyrer er feilaktig rapportert for en del av de kommunene som ikke har delt gebyrsats. Veiledningen til utfylling av skjema beskriver at de kommunene som kun har én sats skal rapportere denne som høy stas. Det rapporteres allikevel på flere ulike måter, og dette vil trolig bedres ved å endre skjemaet slik at det blir egne rubrikker for de som ikke har delt sats.
- Det bør vurderes om spørsmålene knyttet til feiing bør endres, da de innrapporterte data er noe mangelfulle. Dette er i år ikke fulgt opp grunnet kapasitetsproblemer, og må derfor tas med i neste års arbeid.

Skjema 23:

- KRD har i løpet av 2005/2006 fremmet forslag til endring av skjema 23. Skjemaet skal fremskaffe grunnlagsdata for kommunens selvkost på VAR-området. Bakgrunnen for endringen er at det eksisterende skjemaet gir data av dårlig kvalitet, og dermed dårlig kvalitet på nøkkeltallene. Forslaget til endring innebærer at alle grunnlagsdataene for beregning av selvkost blir rapportert i skjema 23, og innføring av to nye nøkkeltall; 'Selvkostgrad' og 'Andel totale driftskostnader av gebyrgrunnlaget'. Nøkkeltallet 'Selvkostgrad' inkluderer avsetning aller bruk av fondsmidler, noe som i dag ikke er dekket av den eksisterende indikatoren 'Finansiell dekningsgrad'. Grunnlagsdataene utvides med 'Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd' og 'Saldo selvkostfond per 31.12.'. Disse dataene hentes fra skjema 23.

5.2 Forslag til endring

Skjema	Tema	Endring	Begrunnelse
21	Spørsmål fra skjema 22 flyttes til skjema 21: Husholdningsavfall	Nye spørsmål i skjema 21: ▪ Oppgi antall tømminger av blandet restavfall hos husholdningene per år: ▪ Oppgi standard beholderstørrelse for blandet restavfall:	Opplysningene er et fint supplement til de øvrige spørsmålene i skjema 21. Seksjon 240 har ikke noe imot at disse spørsmålene flyttes, da de ikke benytter disse dataene som grunnlag for statistikkproduksjon.
	Glass og metall	<i>Endring foreløpig ikke avklart</i>	
	Næringsavfall	Forbruksavfall endres til næringsavfall	Presisere at dette er avfall fra næringslivet, og at det ikke skal være med i husholdningsavfallet.
	Grovavfall	Spørsmål om grovavfall som levers direkte fra husholdningene endres til: 'Mange steder kjører husholdningene grovavfall til betjente gjenvinningsstasjoner der avfallet kan levers sortert. Forekom slik levering?'	Eksisterende spørsmål er formulert slik at de ønskede data ikke blir innrapportert.
	Valgmuligheter for abonnenten	Valgmulighetene skal besvares for beholderstørrelse på restavfall, hentefrekvens, hjemmekompostering og andre fraksjoner enn hjemmekompostering. Det krysses av for om det er valgmulighet eller ikke, og om dette vil påvirke gebyret.	Utvikling av kvalitetsindikator
21C	Feil tekst i spørsmål 3	Setningen: <i>'Skal bare fylles ut for kommuner som ikke er med i interkommunalt avfallsselskap'</i> tas ut.	Feil i skjema

22	Spørsmål fra skjema 22 flyttes til skjema 21: Husholdningsavfall	Se kommentar for skjema 21	Se kommentar for skjema 21
	Tilknytningsgebyr	Egne rubrikker er lagt til for kommuner med kun én sats.	Feilaktig innrapportering i eksisterende oppsett.
23	Nytt skjema utarbeides	Endringen innebærer at grunnlagsdata for kommunenes beregning av selvkost innrapporteres.	Eksisterende skjema gir data av dårlig kvalitet.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarkene.

Det er få henvendelser til seksjon for miljøstatistikk angående faktaarkene for vann, avløp og avfall. Det kan tyde på at de er bra og fungerer greit, eller at de ikke brukes i noe særlig grad. De spørsmål som kommer er som oftest fra pressen/media eller fra konsulentselskaper som er på leting etter data, og som rett og slett ikke har klart å finne fram til faktaarkene.

Faktaarkadministrasjonen ser ut til å fungere bra.

6.2 Ønskede endringer

De foreslåtte endringer i skjema 23 innebærer at alle grunnlagsdataene for beregning av selvkost blir rapportert.

I mange av de eksisterende indikatorene inngår i dag tall både fra kommuneregnskapet og skjema 23. Regnskapet for beregning av selvkost avviker noe fra kommuneregnskapet, og det er derfor konkludert med at nøkkeltallsberegningene må endres slik at de baseres kun på samme kilde (enten skjema 23 eller kommuneregnskapet). Dette medfører endringer i beregningene av mange av grunnlagsdataene og nøkkeltallene.

Omlagging av skjema 23 innebærer at fordelingen på funksjoner tas ut, og derfor fjernes også grunnlagsdataene som er basert på denne informasjonen. Nøkkeltallet 'Andel andre inntekter av driftskostnader' fjernes, da definisjonen for driftskostnader endres slik at andre inntekter ikke er inkludert. Alle endringer er satt opp i tabellene nedenfor.

6.2.1 Fjerning av eksisterende grunnlagsdata og nøkkeltall

Grunnlagsdata – vann - nivå 3	Begrunnelse
Indirekte kostnader i distribusjonsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Indirekte kostnader i renseanlegg	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Avskrivninger i distribusjonsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Avskrivninger i renseanlegg	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Kalkulatoriske renter i distribusjonsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Kalkulatoriske renter i renseanlegg	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23

Grunnlagsdata – avløp - nivå 3	Begrunnelse
Indirekte kostnader i innsamlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Indirekte kostnader i avløpsanlegg	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Avskrivninger i innsamlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Avskrivninger i avløpsanlegg	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Kalkulatoriske renter i innsamlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Kalkulatoriske renter i avløpsanlegg	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23

Grunnlagsdata – avfall - nivå 3	Begrunnelse
Indirekte kostnader i innsamlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Indirekte kostnader i behandlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Avskrivninger i innsamlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Avskrivninger i behandlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Kalkulatoriske renter i innsamlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23
Kalkulatoriske renter i behandlingsleddet	Fjernes da funksjonsdeling ikke spesifiseres i nytt skjema 23

Nøkkeltall - vann - nivå 2	Begrunnelse
Andel andre inntekter av driftskostnader	Ny beregning av driftskostnader inkluderer ikke andre inntekter.

Nøkkeltall - avløp - nivå 2	Begrunnelse
Andel andre inntekter av driftskostnader	Ny beregning av driftskostnader inkluderer ikke andre inntekter.

Nøkkeltall - avfall - nivå 2	Begrunnelse
Andel andre inntekter av driftskostnader	Ny beregning av driftskostnader inkluderer ikke andre inntekter.

6.2.2 Nye grunnlagsdata og nøkkeltall

Grunnlagsdata – vann - nivå 3	Enhet	Kilde	Begrunnelse
Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring	Kroner	Skjema 23	Nye data i skjema 23
Saldo selvkostfond per. 31.12	Kroner	Skjema 23	Nye data i skjema 23

Grunnlagsdata – avløp - nivå 3	Enhet	Kilde	Begrunnelse
Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring	Kroner	Skjema 23	Nye data i skjema 23
Saldo selvkostfond per. 31.12	Kroner	Skjema 23	Nye data i skjema 23

Grunnlagsdata – avfall - nivå 3	Enhet	Kilde	Begrunnelse
Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring	Kroner	Skjema 23	Nye data i skjema 23
Saldo selvkostfond per. 31.12	Kroner	Skjema 23	Nye data i skjema 23
Valgfrihet beholderstørrelse, restavfall	Ja / nei	Skjema 21	Nye data i skjema 21
Valgfrihet hentefrekvens	Ja / nei	Skjema 21	Nye data i skjema 21
Valgfrihet hjemmekompostering	Ja / nei	Skjema 21	Nye data i skjema 21
Valgfrihet andre fraksjoner enn hjemmekompostering	Ja / nei	Skjema 21	Nye data i skjema 21

Nøkkeltall – vann - nivå 2	Enhet	Teller og nevner	Begrunnelse
Selvkostgrad	Prosent	Teller: Gebyr-inntekter Nevner: Gebyrgrunnlag + avsetning til selvkostfond – bruk av selvkostfond	Nye opplysninger i skjema 23 gir mulighet til å vise sammenhengen mellom beregnet selvkost og netto avsetning til selvkostfond
Andel totale driftskostnader av gebyrgrunnlaget	Prosent	Teller: Direkte driftsutgifter + henførbare indirekte driftsutgifter Nevner: gebyrgrunnlag	Nye data i skjema 23

Nøkkeltall – avløp - nivå 2	Enhet	Teller og nevner	Begrunnelse
Selvkostgrad	Prosent	Teller: Gebyr-inntekter Nevner: Gebyrgrunnlag + avsetning til selvkostfond – bruk av selvkostfond	Nye opplysninger i skjema 23 gir mulighet til å vise sammenhengen mellom beregnet selvkost og netto avsetning til selvkostfond
Andel totale driftskostnader av gebyrgrunnlaget	Prosent	Teller: Direkte driftsutgifter + henførbare indirekte driftsutgifter Nevner: gebyrgrunnlag	Nye data i skjema 23

Nøkkeltall – avfall - nivå 2	Enhet	Teller og nevner	Begrunnelse
Selvkostgrad	Prosent	Teller: Gebyr-inntekter Nevner: Gebyrgrunnlag + avsetning til selvkostfond – bruk av selvkostfond	Nye opplysninger i skjema 23 gir mulighet til å vise sammenhengen mellom beregnet selvkost og netto avsetning til selvkostfond
Andel totale driftskostnader av gebyrgrunnlaget	Prosent	Teller: Direkte driftsutgifter + henførbare indirekte driftsutgifter Nevner: gebyrgrunnlag	Nye data i skjema 23
Abonnentens valgmuligheter i renovasjonsordningen	Prosent	Teller: Poeng for valgmuligheter Nevner: 8 (maks oppnåelig)	Kvalitetsindikator

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende grunnlagstall

Grunnlagstall - vann - nivå 3	Ny beregning	Begrunnelse
Gebyrinntekter	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlaget	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Driftskostnader	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Avsetninger til fond	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Bruk av fond	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23

Grunnlagstall - avløp - nivå 3	Ny beregning	Begrunnelse
Gebyrinntekter	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlaget	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Driftskostnader	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Avsetninger til fond	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Bruk av fond	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Lønnskostnader	Ny tekst: Lønnsutgifter	

Grunnlagstall - avfall - nivå 3	Ny beregning	Begrunnelse
Gebyrinntekter	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlaget	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Driftskostnader	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Avsetninger til fond	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Bruk av fond	Hentes fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Lønnskostnader	Ny tekst: Lønnsutgifter	

6.2.4 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Nøkkeltall – vann - nivå 2	Ny tekst	Teller og nevner	Begrunnelse
Finansiell dekningsgrad	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrinntekter fra skjema 23 Nevner: Gebyrgrunnlag fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrinntekter fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlag per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrgrunnlag fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlag per m ³ vannleveranse	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrgrunnlag fra skjema 23 Nevner: Antall m ³ vann levert	Nye data i skjema 23
Andel kapitalkostnader av gebyrgrunnlaget	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Kapitalkostnader fra skjema 23 Nevner: Gebyrgrunnlag fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Driftskostnader pr. tilknyttet innbygger	Totale driftskostnader pr. tilknyttet innbygger	Teller: Direkte driftsutgifter fra skjema 23 + indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Driftskostnader pr. m ³ solgt	Totale driftskostnader pr. m ³ solgt	Teller: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Antall m ³ solgt	Nye data i skjema 23
Andel lønn av driftskostnader	Andel lønn av driftsutgifter	Teller: Lønn fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23
Andel kjøp til egenprod. av driftskostnader	Andel kjøp til egenprod. av driftsutgifter	Teller: Kjøp til egenprod. fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23
Andel indirekte kostnader av driftskostnader	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Andel kjøp som erstatter egenprod. av driftskostnader	Andel kjøp som erstatter egenprod. av driftsutgifter	Teller: Kjøp som erstatter egenprod. fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23

Nøkkeltall –avløp- nivå 2	Ny tekst	Teller og nevner	Begrunnelse
Finansiell dekningsgrad	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrinntekter fra skjema 23 Nevner: Gebyrgrunnlag fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrinntekter fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlag per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrgrunnlag fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlag per belastningsenhet	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrgrunnlag fra skjema 23 Nevner: Total belastning på anleggene (kg tot-P)	Nye data i skjema 23
Andel kapitalkostnader av gebyrgrunnlaget	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Kapitalkostnader fra skjema 23 Nevner: Gebyrgrunnlag fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Driftskostnader pr. tilknyttet innbygger	Totale driftskostnader pr. tilknyttet innbygger	Teller: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Driftskostnader pr. m ³ solgt	Totale driftskostnader pr. m ³ solgt	Teller: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Antall m ³ solgt	Nye data i skjema 23
Andel lønn av driftskostnader	Andel lønn av driftsutgifter	Teller: Lønn fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23
Andel kjøp til egenprod. av driftskostnader	Andel kjøp til egenprod. av driftsutgifter	Teller: Kjøp til egenprod. fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23
Andel indirekte kostnader av driftskostnader	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Andel kjøp som erstatter egenprod. av driftskostnader	Andel kjøp som erstatter egenprod. av driftsutgifter	Teller: Kjøp som erstatter egenprod. fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23

Nøkkeltall –avfall- nivå 2	Ny tekst	Teller og nevner	Begrunnelse
Finansiell dekningsgrad	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrinntekter fra skjema 23 Nevner: Gebyrgrunnlag fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Gebyrinntekter per innbygger	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrinntekter fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Gebyrinntekter per årsinnbygger	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrinntekter fra skjema 23 Nevner: Antall årsinnbyggere	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlag per årsinnbygger for kommunal avfallshåndtering	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrgrunnlag fra skjema 23 Nevner: Antall årsinnbyggere	Nye data i skjema 23
Gebyrgrunnlag per tonn innsamlet avfall	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Gebyrgrunnlag fra skjema 23 Nevner: Antall tonn innsamlet avfall	
Andel kapitalkostnader av gebyrgrunnlaget	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Kapitalkostnader fra skjema 23 Nevner: Gebyrgrunnlag fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Driftskostnader pr. tilknyttet innbygger	Totale driftskostnader pr. tilknyttet innbygger	Teller: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Antall tilknyttede innbyggere	Nye data i skjema 23
Driftskostnader pr. tonn innsamlet husholdningsavfall	Totale driftskostnader pr. innsamlet husholdningsavfall	Teller: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Antall tonn innsamlet avfall	Nye data i skjema 23
Andel lønn av driftskostnader	Andel lønn av driftsutgifter	Teller: Lønn fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23
Andel kjøp til egenprod. av driftskostnader	Andel kjøp til egenprod. av driftsutgifter	Teller: Kjøp til egenprod. fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23
Andel indirekte kostnader av driftskostnader	Samme tekst, men endret beregning	Teller: Indirekte kostnader fra skjema 23 Nevner: Direkte driftsutgifter + indirekte kostnader fra skjema 23	Nye data i skjema 23
Andel kjøp som erstatter egenprod. av driftskostnader	Andel kjøp som erstatter egenprod. av driftsutgifter	Teller: Kjøp som erstatter egenprod. fra kommuneregnskap Nevner: Driftsutgifter fra kommuneregnskap	Nye data i skjema 23

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Gruppas mandat innebærer at arbeidet med kvalitetsindikatorer fortsetter, og at det gjennomføres en prosess med utvikling og vurdering av slike indikatorer basert på en gitt fremgangsmåte.

Det ble satt fokus på produktkvalitet, og at indikatorene helst skulle baseres på eksisterende data, men at dette ikke måtte være begrensende for kreativiteten, da gode ideer kan tas med i videre arbeid.

Prosessten ble startet ved at VAR gruppa ble delt 3 (vann, avløp og), med en god blanding av fagpersoner og ikke-fagpersoner.

Målet var å definere minst 3 kvalitetsindikatorer (en fra hvert av VAR-områdene)

Gruppene besto av:

Vann:

Eva Vinju - gruppeleder

Bent Devik

Carl Fredrik Nordheim

Henrik Lystad

Line Diana Blytt

Avfall:

Gisle Berge - gruppeleder

Elisabeth Møyland

Gunnar Hemstad

Liliane Myrstad

Svein Homstvedt

Avløp:

Kari B. Mellem - gruppeleder

Harald Gaarde

Ivar Jonassen

Ole Lien

Jørn Kristian Undelstvedt

I gruppene ble det arbeidet etter følgende oppsett:

1. Kreativ fase
 - hva er leveransen/tjenesten?
 - hvem er brukerne?
 - hva er viktige egenskaper ved tjenesten (produktkvalitet)?
2. Indikatorer formuleres ut fra innspillene i den kreative fasen
3. Utvelgelses-fase: Indikator-forslag sjekkes mot ulike krav og kriterier

Gruppelederne noterte alle forslag som kom opp om leveransen, brukerne og egenskaper ved tjenesten. Deretter ble dette materialet benyttet som grunnlag for å formulere indikatorer.

Det videre arbeidet med å identifisere de endelige forslag til kvalitetsindikatorer ble gjort av gruppa som helhet i møtet, og via påfølgende kommunikasjon pr. e-post og telefon.

Når det gjelder vann er det konkludert med at det er vanskelig å lage en samleindikator for hygiene og bruksmessige parameter. Det finnes allerede separate nøkkeltall for hygienisk trygt vann mht E.coli og tilfredsstillende vann mht farge og pH, og det er derfor ikke satt opp noen ny indikator på dette området. Det er derimot foreslått at de nevnte nøkkeltall benyttes som et mål på kvalitet.

Når det gjelder avløpsområdet ble det konkludert med at det aller viktigste for brukerne er at avløpsvannet til enhver tid blir transportert bort, og indikatoren er derfor relatert til antall kloakkstopp.

For avfall ble det konkludert med at en samleindikator som viser abonnentens valgmuligheter vil gi et godt bilde på produktkvalitet.

Den andre indikatoren som er foreslått viser at miljøaspektet er ivaretatt, og er ikke direkte relatert til produktkvaliteten for primærbruker av tjenesten. Denne indikatoren er betegnet som resultatindikator

VAR-gruppen har over lang tid fokusert på å ha nøkkeltall som viser produktkvalitet, og resultatet fra prosessen med å utarbeide kvalitetsindikatorer består derfor av en del allerede eksisterende nøkkeltall. Av de 7 kvalitetsindikatorer som er foreslått, er 6 allerede eksisterende i faktaarkene på nivå 2. Tabellen for kvalitetsindikatorer inneholder en rubrikk som viser om indikatoren er ny eller eksisterende.

Arbeidsgruppa har identifisert følgende kvalitetsindikatorer:

Vann					
Leveransen: Vann av god kvalitet som er tilgjengelig til enhver tid.					
Brukere som leveransen er viktig for: Husholdninger, næringsmiddelindustri, hotell- og restaurantvirksomhet, landbruket, institusjoner					
Type indikator	Indikator	Definisjon	Datakilde	Eksisterende indikator?	Feilkilder
Produktkvalitet	Forsynings-sikkerhet	Antall innbyggertimer uten avbrudd i forsyningen /Antall innbyggertimer totalt	VREG	Ja	Indikatorene er basert på KOSTRA data. Feilkilder og usikkerhet er beskrevet i Om statistikken for KOSTRA
Produktkvalitet	Andel innbyggere forsynt med hygienisk trygt vann mht. E.coli	Antall innbyggere tilknyttet anlegg med tilfredsstillende kvalitet mht. E.coli, / Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning	VREG	Ja	
Produktkvalitet	Andel innbyggere forsynt med tilfredsstillende vann mht. pH	Antall innbyggere tilknyttet anlegg med tilfredsstillende kvalitet mht. pH / Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning	VREG	Ja	
Produktkvalitet	Andel av innbyggere forsynt med tilfredsstillende vann mht. farge	Antall innbyggere tilknyttet anlegg med tilfredsstillende kvalitet mht. farge / Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning	VREG	Ja	

Avløp					
Leveransen: Transport av avløpsvann					
Brukere som leveransen er viktig for: Alle ▪ Primærbruker: Den som genererer avløpsvann eller den som forbruker vann ▪ Sekundærbruker: Den som bruker resipienten (vannforsyning eller rekreasjon)					
Type indikator	Indikator	Definisjon	Datakilde	Eksisterende indikator?	Feilkilder
Produktkvalitet	Antall kloakkstopp pr. km ledningsnett	Antall kloakkstopp på avløpsnettet /Antall kilometer avløpsnett	Skjema 21A	Ja	Indikatoren er basert på KOSTRA data. Feilkilder og usikkerhet er beskrevet i Om statistikken for KOSTRA

Avfall					
Leveransen: Transport og behandling av avfall					
Brukere som leveransen er viktig for: Alle husholdninger som får avfallet samlet inn av en kommunal hente-ordning.					
Type indikator	Indikator	Definisjon	Datakilde	Eksisterende indikator?	Feilkilder
Produktkvalitet	Abonnentens valgmuligheter i renovasjons-ordningen	Valgmuligheter for abonnenten angitt i prosent. 100 % valgfrihet betyr at man har mulighet til å velge beholderstørrelse på restavfall, tømmefrekvens, hjemmekompostering og andre fraksjoner. I tillegg må alle valgene ha betydning for gebyrstørrelsen.	Skjema 21	Nei	Indikatorene er basert på KOSTRA data. Feilkilder og usikkerhet er beskrevet i Om statistikken for KOSTRA
Resultatkvalitet	Andel husholdningsavfall utsortert for gjenvinning	Gjenvunnet avfall / total mengde husholdningsavfall	Skjema 21	Ja	

Når det gjelder indikatoren for produktkvalitet på avfall, er det enighet om at abonnentenes mulighet til å selv påvirke renovasjonsordningen er et mål på god kvalitet og dette gjenspeiles også i kundetilfredshetsanalyser. Etter diskusjoner ble det konkludert med at reelle valgmuligheter gjelder antall fraksjoner, beholderstørrelse og tømmefrekvens, og at det ut fra disse valgene kan gis mulighet for gebyrdifferensiering.

8. Annet

8.1 Forbedring av veiledning

I dette kapittel er det av hensyn til lengden på rapporten ikke listet opp hvilke forbedringer som skal gjøres i veiledningen. Innspillene i denne rapporten vil, sammen med innspill fra andre hold, bli tatt med i arbeidet med utvikling av veiledningen. Utkast til revidert veiledning sendes til arbeidsgruppas medlemmer før den sendes til brukerne.

9. Referanser

10. Vedlegg

- 10.1 KOSTRA-skjema 21
- 10.2 KOSTRA-skjema 21C
- 10.3 KOSTRA-skjema 21A
- 10.4 KOSTRA-skjema 21B
- 10.5 KOSTRA-skjema 22
- 10.6 KOSTRA-skjema 23

Fysisk planlegging, kulturminner, natur- og nærmiljø (KNNM)

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

KOSTRA Kulturminner, natur- og nærmiljøgruppa (KNNM) ble opprettet våren 1998, og har levert rapport til KOSTRA Samordningsråd hvert år siden da. Arbeidsgruppa dekker områdene fysisk planlegging, kulturminner, natur- og nærmiljøarbeid i kommunene. Arbeidsgruppa har hatt to møter våren 2006, der følgende personer har møtt:

Henning Høie, Statistisk sentralbyrå (SSB) (leder)
Svein Homstvedt, SSB
Vilni Bloch, SSB
Janne I.N. Fossdal, SSB
Dag Høgvard, MD
Bjørn Casper Horgen, MD
Hans A. Støen, Bærum kommune (representant for Kommunenes sentralforbund (KS))
Anne Midtrød, Rogaland fylkeskommune (representant for KS)
Arne G. Berg, Hobøl kommune (representant for KS)
Ole Christian Tollersrud, Riksantikvaren (RA)
Even Vaboen, Kommunal og regionaldepartementet (KRD)
Einar Jensen, Statens kartverk

Arbeidsgruppa har opprettet en undergruppe bestående av Øystein Nesje, MD, Even Vaboen, Hans Støen og Henning Høie for utrede kvalitetsindikatorer. Dette arbeidet er ikke avsluttet og vil fortsette høsten 2006, men en foreløpig dokumentasjon gis i kap. 7.1 i denne rapporten.

Medio juni 2006 ble SSB og MD kontaktet av Sosial- og helsedirektoratet (SHD) med tanke på deltakelse i arbeidsgruppa. SHD er i sitt forebyggende folkehelsearbeid opptatt av å øke innsatsen knyttet til påvirkningsindikatorer som arealbruk, miljø, tilgang til friluftsområder osv. Helse er et viktig aspekt ved kommunenes innsats på for eksempel tilrettelegging for friluftsliv og rekreasjon, og den bestående arbeidsgruppa ser det som en fordel at gruppas kompetanse styrkes, samtidig som det kan bedre mulighetene for å utvikle samarbeidet mellom miljø og helse på andre områder. Brita Jorde, Sosial- og helsedirektoratet er inntil videre nytt medlem i arbeidsgruppa.

1.2 Rammer for gruppas arbeid

1.2.1 Rolleforståelse

I direktivene for arbeidsgruppene er det tidligere presisert at det er Miljøverndepartementet som har ansvaret for arbeidsgruppa, og at det er departementet sammen med KS, KRD og SSB som fatter gruppens vedtak. SSBs ledelse av faggruppa er mer operativ enn besluttende, samtidig som SSB har et selvstendig ansvar for Norges offisielle statistikk. Representanter for fagdirektorater (RA, DN, SK, SHD) har en mer rådgivende funksjon i gruppa. Deltakerne har vært inneforstått med denne rolleforståelsen. I praksis har imidlertid gruppa fungert som én arbeidsgruppe med likebehandling av medlemmene. Arbeidsgruppas innstilling er også enstemmig, derfor har det ikke vært noe behov for mer formaliserte beslutningssystemer.

1.2.2 KNNM-rapporteringen og de sentrale myndighetenes behov for miljødata

Regjeringen har fastsatt i overkant av 80 miljøpolitiske nøkkeltall for miljøvernpolitikken og som blant annet skal rapporteres til Stortinget annet hvert år i forbindelse med stortingsmeldingen "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand" (RM). KOSTRA vil kunne levere statistikk knyttet til noen av disse nøkkeltallene, det gjelder spesielt resultatområdet Regional planlegging og arealpolitikk.

1.2.3 Mandat for 2006

Føringer for arbeidet i 2006 er spesielt gitt i mandatet. Årets mandat var identisk med mandatet for foregående år, med et nytt punkt 6:

13. Fortsette arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
14. Vurdere hvilke kvalitetsindikatorer utviklet av effektiviseringsnettverkene som skal publiseres sammen med øvrige KOSTRA-indikatorer og foreslå rapporteringsløsning for disse.
15. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
16. KS/KRDs effektiviseringsnettverk skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall.
17. Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.
18. Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

Oppfølging av punkt 6 er behandlet i kapittel 7.1

Mandatet var ikke godkjent i Samordningsrådet da arbeidsgruppa hadde sitt første møte 30. mars. Dette skapte usikkerhet om hvordan mandatet skulle tolkes.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1 Oppsummering

2.1.1 Rapportering og revisjon

KOSTRAs gruppe for Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (KNNM-gruppa) legger med dette fram sin 8. rapport. For rapporteringsåret 2005, som er femte år der *alle* kommuner og fylkeskommuner deltar, har 416 av landets 433 kommuner levert KNNM-skjema. Til tross for en betydelig utvidelse av skjemaet siste to år, har svarprosenten økt fra 91 til 96 prosent på skjemanivå, og fra 79 til 86 prosent på feltnivå de to siste år. Dette henger sammen med økt innsats under fagrevisjonen. Alle fylkeskommunene har levert skjema. 432 kommuner og alle fylkeskommunene har levert regnskapstall.

Revisjon av rapportering til publiseringen 15. mars 2006 ble ikke gjennomført som året før, til tross for anbefaling fra arbeidsgruppa. Dette skyldes manglende ressurser og at publiseringsløpet fram mot 15. mars ikke er tilrettelagt for fagrevisjon. Samme revisjonssystem som tidligere ble brukt i hovedrevisjonen og revisjonskontrollene ble noe forbedret i forhold til i fjor. Det ble gjort en bedre oppfølging overfor kommunene sammenlignet med året før

Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren bisto i revisjonen av hhv. rapporteringen av friluftsområder kommuneskjema og fylkesskjema. Dagens rapporteringshjemmel (statistikkloven)

begrenser fagetatenes innsyn i rapporteringen på revisjonstidspunkt, og dette reduserer kvaliteten i denne delen av revisjonen.

2.1.2 *Foreslåtte endringer i rapporteringen*

Arbeidsgruppa foreslår rapportering innen temaet universell utforming. Dette er et betydelig satsingsområde der datatilfanget er mangelfullt. Rapporteringen knyttes til gjeldende planer og retningslinjer, innsigelser, dispensasjoner (fom. 2007) og tilrettelegging for friluftsliv/rekreasjon

2.1.3 *Publisering av foreløpige tall i Dagens statistikk*

SSB publiserte også i år to artikler innen KNNM-området i forbindelse med frigivingen av foreløpige tall 15. mars. Av hensyn til usikkerheten i tallene ble det kun fokusert på landstall. Publiseringen gav god respons i pressen, bl.a. fordi tallene har større aktualitet 15 mars enn 15. juni. Landstallene viste seg å endre seg lite fra 15. mars til 15. juni.

2.2 **Arbeidsgruppas anbefalinger for rapporteringsåret 2006**

Arbeidsgruppas anbefalinger er sammenstilt i tabell 2.1. Det forutsettes at alle utvidelser av rapporteringen følges opp med egen finansiering.

Tabell 2.1. Begrunnede anbefalinger for rapporteringsåret 2005

Anbefalinger	Begrunnelse
Endring i tjenesterapportering	
Skjema 20:	
<u>Avslutte rapportering:</u> Spørsmål B relativ fordeling regnskapstall f. 300 tas ut av skjema fra og med rapporteringsåret 2006	Vil være overflødig etter at funksjon 300 er delt
<u>Avslutte rapportering:</u> Spørsmål om utstedte målebrev vurderes tatt ut og erstattes av filuttrekk fra GAB. Endelig avklaring mht. datakvalitet gjøres høsten 2006	• Redusere oppgavebyrde • Bedre datakvalitet
<u>Ny rapportering på universell utforming:</u> • om kommunen har planer eller retningslinjer for uu • om kommunen har mottatt innsigelser begrunnet med hensyn til uu • antall rekreasjons- og friluftslivsområder tilrettelagt etter prinsippene om uu • dispensasjoner til fra kap. X Brukbarhet i teknisk forskrift (TEK) som omhandler hensynet til orienterings- og bevegelseshemmede (fom. 2007)	Universell utforming er et viktig satsingsområde. Premissene og potensialet for gjennomføring ligger i hvordan dette er nedfelt i planer og dokumenter som kommunene er bundet til. Universell utforming vil være et kvalitetskriterium ved allmenne miljøgoder, for eksempel tilgjengelighet til friluftsområder.
<u>Ny rapportering:</u> Antall meldinger som kommunene har mottatt siste år	• Meldingssakene gir et uttrykk for det samlede utbyggingspress i kommunen • Behandling av meldingssaker representerer en viktig del av kommunens ressursbruk innen byggesaksbehandling • Dagens rapportering på søknader om tiltak vil bli mer nøyaktig fordi en del kommuner inkluderer meldingssaker i denne.

Anbefalinger	Begrunnelse
Skjema 51	
Rapportering på universell utforming: om fylkeskommunen har plan med fokus på uu	Jf. ovenfor om planer som uttrykk for/indikator på (politisk) intensjon om å skape kvalitet..
<u>Filuttrekk/ekstern rapportering</u>	
(obs: også nevnt ovenfor) Filuttrekk av målebrevregistreringer i GAB erstatter spørsmål i skjema. Avklaring i løpet av høsten 2006	- Redusere oppgavebyrde - Bedre datakvalitet
<u>Skjematekniske forhold</u>	
Mer fleksibel og mindre ressurskrevende produksjon av skjema	- Sikre bedre skjema og dermed redusere oppgavebyrde - Redusere ressursbruk i forbindelse med produksjon og endring av skjema
Ny elektronisk plattform: Online løsning for rapporteringen	- Redusere oppgavebyrde gjennom lettere tilgang til skjema og dermed mindre administrasjon - Bedre tilgang til oppdatert informasjon og veiledning - Bedre svar kvalitet
<u>Faktaark, kort sikt</u>	
Fylkesnivå i faktaarkene på nivå 3 (grunnlagsdata) som opsjon, slik at man kan få ut fylkestall direkte i tabellene.	Denne forbedringen vil spare sentrale brukere mangfoldige arbeidstimer
Kolonnehoder må beholdes i skjermbildet når man scroller nedover.	Mister veldig fort oversikt over hvilke regioner tallene gjelder
<u>Faktaark, lang sikt</u>	
Utvikle løsninger som er mer fleksible mht. oppsett, aggregeringer og presentasjonsformer	Øke og forbedre tilgangen til KOSTRA-data
<u>Nøkkeltall:</u>	
Nye nøkkeltall i tilknyttet ny rapportering <u>Kommune:</u> - Antall meldingssaker mottatt siste år per 10 000 årsinnbygger i kommunen. - Antall rekreasjons- og friluftslivsområder tilrettelagt med universell utforming (event. pr. innbygger eller årsinnbygger i kommunen) <u>Fylkeskommune:</u> - Finnes plan for universell utforming. Enhet : Ja/nei Forslag utarbeides endelig høsten 2006 i forbindelse med utredning av kvalitetsindikatorer	
<u>Revision:</u>	
Raskere og mer effektiv tilbakemelding til oppgavegiver ved at SSBs revisjonskontroller	Sen tilbakemelding fra SSB gir dårlig respons hos oppgavegiver på feilmeldinger

Anbefalinger	Begrunnelse
kjøres hos oppgavegiver i forbindelse med utfylling/oversendelse av skjema.	- Vil øke kvalitet (nøyaktighet) i publiseringen 15. mars. - Øke motivasjon hos oppgavegiver når tilbakemelding gis like etter skjemautfylling
Tilbakemelding og kontroller i form av ferdige nøkkeltall (tverrgående revisjon)	Vil kunne gjennomskue mange flere feil i rapporteringen
Avsette ressurser i fagetatene for å bistå i revisjonsarbeidet	Fange opp større andel av feilrapportering i revisjonen
<u>Rapporteringshjemmel:</u>	
Behov for generell rapporteringshjemmel for tjenesterapportering på linje med regnskapsrapporteringen	Det mangler rapporteringhjemmel i sentrale særlover, og gruppen foreslår at det blir arbeidet videre med å avklare muligheten for en generell rapporteringshjemmel for KOSTRA.
<u>Filuttrekk fra kommunale GIS- og saksbehandlingssystemer:</u>	
SSB påvirke leverandører til å lage rapporteringsprosedyrer fra saksbehandlingssystemer som er tilpasset KOSTRA-rapporteringen	- Vil på sikt redusere oppgavebyrden og gi bedre og flere data - Små kommuner har ikke mulighet for å påvirke leverandører alene.
Utvikle rapporteringsopplegg fra kommunenes GIS-systemer	- Vil på sikt redusere oppgavebyrden og gi bedre og flere data - Bruken av GIS er i sterk vekst og vil om få år gi et mye bedre rapporteringsgrunnlag - KOSTRA bør <i>så tidlig som mulig</i> være en pådriver for etablering av standardisert, digital kartproduksjon fordi <i>felles standarder</i> er særlig viktig i rapportering og statistikk.
<u>Administrative forhold:</u>	
Mandat må være utarbeidet og godkjent før arbeidsgruppene starter sitt årlige arbeid	Vil kunne skape usikkerhet om oppgavene. Er særlig viktig fordi SSB har det operative ansvar for arbeidsgruppene, mens det overordnede ansvar er tillagt departementet.

3 Evaluering av 2005-rapporteringen

3.1 Utarbeiding av skjema

2005 var tredje året all rapportering ble gjort på internettbasert teknologi. Skjemaene genereres automatisk, det er derfor sterke begrensninger i hvordan spørsmålene kan settes opp i skjema. Det var fortsatt begrensede muligheter til å nummerere spørsmålene. Disse begrensningene er svært alvorlige i forhold til å lage et godt skjema, og det er et stort behov for en mer fleksibelt oppsett. Utarbeidelse av kravspesifikasjoner og gjennomføringen av disse er svært arbeidskrevende, så det bør utvikles løsninger som er mer effektive.

3.2 Kontroller i skjema

Kontrollene som ligger i skjemaet er "logiske" kontroller, som legges inn der to eller flere felt er avhengig av hva som er svart i et annet felt (f.eks. at turstier med kommunalt driftsansvar ikke kan overstige samlet lengde turstier).

Det er to typer kontroller, ”myke” kontroller (varsler, men ingen begrensninger i utfyllingsmulighetene) og ”harde” kontroller (endrer mulighetene for skjemautfylling):

”Myke”: De fleste kontrollene er ”myke”, dvs. at det bare gis varsel. Dette er gjort for at man skal kunne fylle ut hvor man vil på skjemaet uten å være tvunget til å følge en bestemt rekkefølge. Skjemaet er også såpass sammensatt at for flere kommuner må flere fagansvarlige fylle ut skjemaet.

”Harde”: De ”harde” kontrollene i skjemaet er slik at de stenger mulighet for å fylle ut et annet felt, for eksempel dersom det er svart ”nei” om de har plan for friluftsliv, så blir feltet for år vedtatt stengt.

Harde kontroller eliminerer potensiell feilutfylling. Antall harde kontroller var utvidet fra 2003 til 2004. Dette hadde sammenheng med utvidelsen i rapporteringen, der flere av spørsmålene var avhengig av hverandre.

Prosjektet med uttesting av skjema 20 avdekket at kontrollene ofte ikke fungerte etter intensjonen, og i stor grad ble ignorert. Dette førte til noen justeringer på kommuneskjemaet for 2005. Den viktigste årsaken til at de ikke fungerer etter formålet er at fagpersonalet i kommunene fyller ut på papirkopier av skjema, mens utfyllingen på PC ofte gjøres av administrativt personale uten nært forhold til tallene.

3.3 Innsamling av data

Oversikt over datainngangen for skjema 20 og 51 er gitt i avsnitt 3.4.3. For regnskapsrapporteringen vises til annen rapport. I kapittel 0 beskrives eksterne data og annen rapportering knyttet til arbeidsområdet.

3.3.1 Registerinformasjon som inngår i nøkkeltallene

Befolkning

Befolkningstallene hentes fra SSBs befolkningsstatistikk, med tall per 31.12 i rapporteringsåret.

GAB-data

Fra GAB registeret hentes data for antall fritidsboliger i kommunene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i en rekke nøkkeltall som har årsinnbygger i nevner.

Årsinnbygger

Årsinnbygger er et konstruert begrep, og er en variabel som tar hensyn til at også feriebefolkningen beslaglegger planleggingskapasitet i kommunen. Inngår som nevner i en rekke nøkkeltall. Beregnes slik:
$$\text{Folkemengde i alt} + \text{antall fritidsboliger} * 3.$$

Eiendomsdata

Fra Eiendomsregisteret hentes tall over antall eiendommer i kommunene per januar i rapporteringsåret.

Kystlinje utenom tettsteder

Lengden av kystlinjen utenom tettsteder i hver kommune beregnes av SSB basert på grunnlagsdata fra Statens kartverk og SSBs tettstedsgrenser. Disse tallene inngår i nøkkeltallet ”Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje”.

Tettstedsgrenser

SSB oppdaterer årlig tettstedsgrensene basert på befolkningstall og GAB-registeret. Tettstedsarealet inngår i ett nøkkeltall (kartstatus i tettsteder) og befolkning i tettsteder inngår i en rekke nøkkeltall som har tettstedsbefolkning i nevner.

Vedtaksfredete kulturminner

Fra Riksantikvaren hentes tall over antall vedtaksfredete kulturminner i fylkene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i ett nøkkeltall på fylkesnivå (antall innvilgede dispensasjoner per fredet kulturminne).

3.3.2 Tall som rapporteres til KOSTRA og publiseres i KOSTRA

Kartstatus i kommunene fra Statens kartverk

Statens kartverk (SK) oversender plan og status på standard og kartlagt areal per 01.01 i kommunene. Det er fylkeskartkontorene som gjør denne registreringen. Tallene baserer seg på Geovekstsamarbeidet der det er utarbeidet geodataplaner som omhandler blant annet status for etablering av digitalt kartverk og planer for videre etablering for hver kommune.

De ca. 10 kommunene som i dag står utenfor Geovekst-samarbeidet er store bykommuner som allerede er heldekket med FKB-data. SK har god kommunikasjon med disse kommunene, slik at Statens kartverk kan rapportere fra alle landets 433 kommuner.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

3.4.1 Sentrale purringsrutiner

10. februar og 10. april ble det sendt ut påminnelser til alle kommuner som ikke hadde fått godkjent skjema.

3.4.2 Generelt om revisjonen av skjema 20 og 51

SSB har utviklet et felles revisjonssystem (KOSTRA-GenRev), der de ulike avdelingens IT-seksjoner lager en skyggedatabase for data fra skjemaene og har programmert de logiske kontrollene som har blitt definert av de fagansvarlige.

For KNNM-området ble systemet brukt for fjerde gang. Funksjonaliteten utvikles stadig, men det er fortsatt behov for videreutvikling. For eksempel må hver e-post genereres og sendes ut individuelt. Dagens revisjonsopplegg gir tilbakemelding til oppgavegiver først 2-3 måneder etter innsending av skjema. Revisjonssystemet kontrollerer bare parametrene hver for seg og ser ikke tallene i sammenheng. Disse forhold betyr at det potensial for betydelige forbedring og effektivisering. Dette er behandlet nærmere i kapittel 7.3.2. Det ble brukt i størrelsesorden 1 månedsverk til revisjon.

3.4.3 Revisjon av KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema

Revisjonen for 2005-rapporteringen hadde disse justeringene i forhold til året før:

- Det ble ikke gitt tilbakemelding til kommunene *før* publisering 15. mars
- Fagetatene bidro ikke i kontroll av rapporteringen på innsigelser til kommunale planer
- Det ble laget noen flere revisjonskontroller i KOSTRA-GenRev
- Større telefonisk innsats på oppfølging av kommuner med feil eller manglende rapportering

Revisjon av innkomne skjema til publiseringen 15. juni

I 2006 ble det utviklet noen flere kontroller. Følgende type kontroller ble gjort:

- kontroll av manglende utfylling
- unormale avvik fra fjoråret (gjaldt gebyr, saksbehandlingstid, årstall for vedtatt plan, turstier og areal av friluftsområder)
 - "logiske" kontroller, f.eks. at antall reguleringer etter PBL § 25.6 ikke er større enn totalt antall reguleringer.
- -ekstreme verdier og unormale tall ("uteliggere"). Denne kontrollen ble delvis gjort manuelt.

DN og RA bidro med følgende:

- Riksantikvaren sjekket skjema 51.
- DN bidro med tall for statlig sikrede friluftsområder. Alle kommuner som hadde oppgitt lavere tall enn arealet av statlig sikrede områder ble identifisert og gitt tilbakemelding. Ca 75 av de 85 kommunene som hadde slik uoverensstemmelse fikk tilbakemelding.

I alt ble det sendt ut henvendelse pr e-post til 259 kommuner som hadde fått feilmeldinger.

I tillegg ble en rekke kommuner kontaktet pr telefon der grove feil var oppdaget og der hvor kommunene ikke har svart på de utsendte feilmeldingene. De største kommunene og kommuner ble grove feil ble prioritert først

Purring av kommuner som ikke hadde sendt inn skjema ved revisjonsstart

Da hovedrevisjonen startet 21. april, manglet skjema fra 53 kommuner. Alle disse fikk e-post med henstilling om å sende inn skjema. I alt kom det inn 18 skjema på denne måten. De 35 kommunene som fremdeles ikke hadde sendt inn skjema 20, ble kontaktet per telefon. Målet var å få inn flere skjema. Etter ringerunden var det ytterligere 18 som sendte inn skjema. Det ble brukt 2,5 dagsverk til å ringe til de kommunene som manglet skjema.

Flertallet av kommunene som ikke hadde rapportert, var små kommuner målt etter folketall. Tabell 3.1 viser antall kommuner i hvert fylke som fortsatt ikke hadde levert etter purring pr. e-post.

Tabell 3.1: Antall kommuner i hvert fylke som ikke hadde levert KOSTRA-skjema 20 etter siste purring pr. e-post

	2004	2005
Hele landet	37	35
01 Østfold	0	0
02 Akershus	0	0
03 Oslo	0	0
04 Hedmark	0	0
05 Oppland	0	0
06 Buskerud	1	2
07 Vestfold	1	0
08 Telemark	1	0
09 Aust-Agder	2	0
10 Vest-Agder	1	1
11 Rogaland	1	1
12 Hordaland	5	5
14 Sogn og Fjordane	4	5
15 Møre og Romsdal	1	2
16 Sør-Trøndelag	2	1
17 Nord-Trøndelag	4	3
18 Nordland	7	6
19 Troms	6	5
20 Finnmark - Finnmark	1	4

Av de 53 kommunene som manglet pr. 21. april viste det seg at fire av dem likevel hadde sendt inn skjema og fått godkjent på statussidene som kommunene henvises til å kontrollere etter innsending. Vi mener det er svært uheldig at kommunene sender inn og får godkjent innsending når det viser seg at skjemaene likevel ikke blir akseptert i SSBs systemer (dvs. kommer ikke med i (KOSTRA-GenRev).

3.4.4. Revisjon av KOSTRA-skjema 51, fylkesskjema

Ved publiseringen 15. mars hadde 18 fylkeskommuner levert skjema. Ved revisjonsstart 18. mai hadde alle fylkeskommunene sendt inn skjema. Det ble gjort kontroller på besvarelsene ved GenRev-systemet og med assistanse fra RA. Besvarelsene var generelt svært bra, og 10 fylkeskommuner fikk tilbakemeldinger i form av e-post. Det ble ikke tatt kontakt pr. telefon eller på andre måter.

3.4.5 Resultater fra revisjonen av KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema

Kvaliteten i rapporteringen avhenger både av svarprosenten og hvor riktig tallene er (målefeil). Henvendelsene påpekte både manglende svar og svar som virket urimelige. Pr. i dag er det ingen funksjonalitet i revisjonssystemet (KOSTRA-GenRev) for å måle effekten av de ulike kontrollene, dvs. hvilke henvendelser som fører til rettelser.

Revisjon av innkomne skjema til publiseringen 15. juni

Av de 259 kommunene som fikk henvendelse om mulige feil i rapporteringen 28. april - 5. mai, svarte 15 kommuner at de oppgitte svar var korrekte. 69 kommuner gav tilbakemelding via telefon eller e-post som medførte rettelser i skjema. I tillegg sendte 27 kommuner inn skjema på nytt. Dette medførte rettelser på i alt 96 skjemaer, hvilket utgjør 37 prosent av kommunene som fikk henvendelse. Dette er klart høyere enn tidligere år, noe som skyldes en bedre telefonisk oppfølging av e-postene som ble sendt ut.

I dette bildet hører også med at mange av kommunene der kontrollene hadde slått til og som dermed fikk henvendelse, men ikke svarte, ikke nødvendigvis hadde feil. På den annen side er det også mange feilsvar som kontrollene ikke fanger opp.

Et generelt inntrykk er at det er overvekt av positive reaksjoner på disse henvendelsene. Enkelte kommuner svarte eksplisitt at de var glade for at feil var blitt oppdaget.

Purring av kommuner som ikke hadde sendt inn skjema pr. 1. mai

Tabell 3.2 viser antall skjema som manglet ved de ulike faser i revisjonsprosessen. Ved revisjonsstart var det i år 53 kommuner som ikke hadde sendt inn skjema, til sammenligning ved revisjonsstart i de 2 foregående år var antallet 47. Etter e-postpurring kom det inn 18 skjema. Det er en forbedring fra tidligere år, da det kom inn 10 skjema. I 2006 hadde også SSB ressurser til å purre ekstra pr. telefon. etter den runden kom det ytterligere inn 18 skjema.

Ved årets publisering er det 17 kommuner som ikke har sendt inn skjema. Det er en bedring fra 2004 og 2003 da henholdsvis 37 og 21 kommuner ikke sendte inn skjema.

Tabell 3.2. Antall kommuner som ikke hadde sendt inn KOSTRA-skjema 20 i ulike faser av revisjonen

	2003- rapporteringen	2004- rapporteringen	2005- rapporteringen
Ved revisjonsstart ca. 1. mai	47	47	53
Etter purring pr. e-post	37	37	35
Etter telefonrunde		21	17
Ved publisering 15. juni	37	21	17

I alt fikk vi inn 68 prosent av skjemaene som manglet ved revisjonsstart. Det er en forbedring fra 2005, da vi fikk inn 55 prosent av skjemaene. Effekten av å ringe var overraskende stor.

Svarprosjenter KOSTRA-skjema 20

I alt 416 kommuner hadde levert skjema til publiseringen 15. juni. Det medfører en svarprosent på skjemanivå ligger 96 prosent, mens den ligger på ca. 86 prosent på feltnivå (kan ikke bli 100 prosent fordi en del spørsmål er irrelevante for enkelte kommuner). Begge deler er en forbedring i forhold til året før. Tabell 3.3 viser svarprosent for hele skjema for alle år med fullskala KOSTRA.. Svarprosent for alle feltene siste år er vist i vedlegg 4.

Tallene viser at utgangspunktet ved revisjonsstart var til dels dårligere enn året før, slik at revisjonen har forbedret tallene mer enn den endelige svarprosenten indikerer. Forbedringene henger sammen både med økt ressursinnsats og med at revisjonssystemet er utviklet videre.

Kontrollene fanger sannsynligvis bare opp en del av målefeilene i rapporteringen. I kapittel 7.3.2 har vi foreslått tiltak i fagrevisjonen for forbedre kvaliteten i tallene, og disse er prioritert i kapittel 2.2.

Tabell 3.3. Svarprosent på skjema 20 i forskjellige faser av revisjonen. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema	Av alle kommuner		
	15. mars	15. april	15. juni
Rapporteringsåret 2001	83	91	93
Rapporteringsåret 2002	89	93	95
Rapporteringsåret 2003	79	89	91
Rapporteringsåret 2004	82	89	95
Rapporteringsåret 2005	80	88	96
Gjennomsnitt, alle spørsmål			
Rapporteringsåret 2002	74	77	80
Rapporteringsåret 2003	69	75	79
Rapporteringsåret 2004	56	61	85
Rapporteringsåret 2005	71	77	86

3.4.6 Fylkes-KOSTRA

Av de 10 fylkeskommunene som fikk henvendelse om mulige feil, rettet 1 fylkeskommune ved å svare på e-posten. Publisering

3.4.7 Nøkkeltall i faktaark

Det ble gjort noen justeringer underveis i løpet av 2005. KNNM-området består av mange nøkkeltall på nivå 2. Det er forholdsvis arbeidskrevende å beregne nøkkeltall ut fra dataene på nivå 3 (skjemadata og andre grunnlagsdata), slik at arbeidsgruppa ser det som fordelaktig å ha et stort tilfang av "ferdiggjorte" nøkkeltall som brukerne kan plukke fra til egne sammenstillinger.

3.4.8 Dagens statistikk med statistikk og artikler

SSB publiserer to Dagens statistikkmeldinger, en med fokus på fysisk planlegging og en med fokus på kulturminner, rekreasjon og biologisk mangfold. De er å finne på

- www.ssb.no/fysplan
- www.ssb.no/miljo_kostr

For 2005-rapporteringen ble disse også i år publisert i forbindelse med publiseringen av foreløpige tall 15. mars 2006. DS-meldingene fikk god respons i media. Hovedfokus var dispensasjoner i strandsonen.

Prosentandelen dispensasjoner endret seg fra 70 til 72 prosent fra foreløpige tall 15. mars til endelig tall 15. juni. KKNM-gruppa var positiv til en slik tidlig publisering.

I forbindelse med denne publiseringen, utarbeider SSB en statistikkportefølje basert på KOSTRA-rapporteringen. Dette arbeidet omfatter også beregning av nasjonale og regionale tall der det korrigeres for frafall i rapporteringen. Denne er i størrelsesorden 15 prosent i gjennomsnitt (se tabell over svarprosjenter under avsnitt 3.4.5.3). Disse tallene vil bli publisert i slutten av august/september 2006.

3.5 Brukerreaksjoner

Gruppa har mottatt innspill som har medført presiseringer i veiledningen for regnskapsføringen knyttet til oppdateringen av GAB-registeret, spørsmålet om saksbehandlingstid for kartforretning og definisjon av turstveier. De to sistnevnte vil kun føre til presiseringer i spørsmålsstilling og/eller veiledning og er ikke behandlet nærmere nedenfor..

4. Foreslåtte endringer i kontoplan

4.1 Justering av veiledning funksjon 302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering

Forslaget til endring er understreket i teksten nedenfor:

302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering

Saksbehandling og kontroll knyttet til søknader og meldinger om tiltak etter plan- og bygningsloven (byggesaksbehandling), herunder behandling av konsekvensutredninger av tiltak, behandling av søknader som krever dispensasjon fra byggesaksreglene, behandling av søknader om delingstillatelse, ekspropriasjon, behandling av søknader om ansvarsrett og klagesaksbehandling, registrering og ajourføring av data i bygningsdelen av GAB dersom dette gjøres i forb. med byggesaksbehandlingen. Saksbehandling etter lov om eierseksjoner.

Begrunnelse for forslaget er at når ajourholdet av GAB gjøres i forbindelse med byggesaksbehandlingen er det mest hensiktsmessig å føre det under byggesaksbehandlingen, selv føring av GAB-registeret ellers hører hjemme under funksjon 303 Kart og oppmåling.

5 Ønskede endringer i skjema

Det forutsettes at alle utvidelser av rapporteringen følges opp med egen finansiering.

Forslagene som er presentert nedenfor er de forslagene som innebærer *endringer i innhold* i rapporteringen. I tillegg til dette vil det bli gjort en gjennomgang av spørsmålsformuleringer. Spesielt gjelder dette spørsmålene knyttet til motorferdsel i utmark. Disse skjemajusteringene var ikke klare da denne rapporten ble avlevert.

5.1 Generell begrunnelse for rapportering innen universell utforming

Miljøverndepartementet har fremmet forslag til rapportering knyttet universell utforming. Disse er tatt inn under del C Plansaksbehandling og oppfølging, D. Byggesaksbehandling og del F Rekreasjon og friluftsliv i kommuneskjema samt del 2 Plansaksbehandling i fylkesskjema. Den generelle begrunnelsen gis her, mens de konkrete forslagene til rapportering er vist nedenfor.

Regjeringen har gjennom [St.meld. nr. 40 \(2002-2003\)](#) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer lagt økt vekt på tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne gjennom strategien universell utforming. Det er iverksatt en egen tverrdepartemental handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne, se http://www.universell-utforming.miljo.no/kategori.shtml?cat_id=22.

Gjennom handlingsplanen koordineres en rekke tiltak, se s. 22-32 i handlingsplanen. Effekten av planen skal evalueres. Nasjonale data om utvikling av tilgjengelighet er en betydelig mangelvare, og det er derfor ønskelig å iverksette rapportering og datainnhenting som kan bidra til å gi denne informasjonen. For en del av denne informasjonen vil KOSTRA være den rette rapporteringskanal fordi mange av tiltakene ligger under kommunenes ansvarsområder. Kommunene er kjent med Rundskriv T/5-99 Tilgjengelighet for alle som fortsatt gjelder. Stadig mer lov- og regelverk integrerer universell utforming. I hht den nye KU-forskriften til plan- og bygningsloven skal konsekvenser for befolknings tilgjengelighet til uteområder, bygninger og tjenester vurderes. Det arbeides med rikspolitiske retningslinjer for universell utforming, og universell utforming er foreslått innarbeidet i revidert plan- og bygningslov. Det arbeides også med en lov mot diskriminering på grunnlag av funksjonshemming, og tilgjengelighet er her foreslått som diskrimineringsgrunnlag. Det skal utarbeides en ny/revidert handlingsplan for å øke tilgjengeligheten nasjonalt som antas å tre i kraft fra 2008. Det er også foreslått at det skal gis tidsfaste krav om når total tilgjengelighet skal oppnås på ulike samfunnsområder. Behovet for gode opplysninger om status og utviklingstrekk er betydelig og vil øke.

5.2 Forslag til endringer i skjema – kommune

5.2.1 Del B Kostnader og inntekter innen funksjon 300

Disse spørsmålene er overflødige etter at funksjon 300 er splittet.

Vedtak er gjort i 2005 at spørsmålene tas ut fra og med rapporteringsåret 2006.

5.2.2 Del C Plansaksbehandling og oppfølging

Under temaet universell utforming, drøftet arbeidsgruppa følgende forslag:

Forslag 1. Inkludere hensynet til universell utforming som begrunnelse for å fremme innsigelse til kommunal plan

Forslag 2. Om kommunen har gjeldende plan eller gjeldende retningslinjer med fokus på universell utforming.

Forslag 3. Antall vedtatte planer med føringer på universell utforming

Konklusjon: Forslag 1 og 2 vedtas (se vedlegg 1). Arbeidsgruppa fraråder et forslag om å registrere antall reguleringsplaner og bebyggelseplaner med føringer på universell utforming (forslag 3). Begrunnelsen er at lovverket ikke er sterkt nok, slik at utbygger ofte fraviker slike føringer. Slike føringer gir dermed ikke et presist uttrykk for hva som faktisk skjer. Arbeidsgruppa er åpen for å komme tilbake til forslaget dersom dette misforholdet opphører

5.2.3 Del D Byggesaksbehandling

Forslag 1: Nytt spørsmål om antall meldinger som kommunene har mottatt siste år

Begrunnelse: Mange kommuner har gitt tilbakemeldinger om at det er uklart om dagens rapportering på søknader om tiltak også skal omfatte meldingssaker. Dette fører til usikkerhet i hva som faktisk rapporteres. Ved å ta inn eget spørsmål om meldingssaker, fjernes denne usikkerheten. Behandling av meldingssaker representerer en viktig del av kommunens ressursbruk innen byggesaksbehandling, og bør av den grunn registreres. Meldingssakene gir også et uttrykk for det samlede utbyggingspress i kommunen.

Konklusjon: Følgende spørsmål tas inn som første spørsmål under del D:

2. Hvor mange meldinger om tiltak mottok kommunen i alt siste år (jf. PBL Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK) kap. III)?

Stk.

Forslag 2: Nytt spørsmål om dispensasjoner fra krav i byggeforskrift om tilgjengelighet

Begrunnelse og diskusjon: Dispensasjonspraksis vil være et mål på kommunenes faktiske oppfølgingen innenfor UU-området og ikke bare planstatus (jfr. diskusjonen ovenfor om rapportering på plan). Mht rapporteringsbyrde vil det generelt være slik at å innføre et nytt spørsmål i KOSTRA, krever at kommunene tilpasser sine rapporteringssystemer slik at de kan føre nødvendig statistikk. Prinsipielt er det på dette området ikke noen vesensforskjell mellom byggesaksområdet og planområdet. Forskjellen i antall saker mellom de to områdene gjør at det for byggesaksområdet er viktigere å ha gode administrative rutiner gjennom hele året, mens det på planområdet er lettere å foreta en ad hoc opptelling i etterhånd ved årets slutt. Med skjerpet lov- og regelverk vil vi anta at kommunene har egeninteresse av å følge opp med en forbedret praksis på dette området. Det har vært anslått at det i nybygg og ombygginger som omfattes av forskriften er større avvik fra tilgjengelighetskravene i TEK enn fra andre deler av forskriften. Det har vært hevdet at dette i stor grad skyldes en for liberal dispensasjonspraksis fra disse delene av TEK. For å kunne aktivere virkemidler som kan bedre etterfølgelsen av TEK er det viktig å få avklart om dette er årsaken eller om det skyldes andre faktorer.

Teknisk forskrift er nå på bred høring i kommuner m.v. (frist september 06), og begrepet uu er foreslått innarbeidet i denne. Høringsrunden kan bety større oppmerksomhet omkring dette feltet lokalt og berede grunnen for et rapporteringskrav i KOSTRA.

Kommunene selv har i stor grad fokus og interesse for dette temaet, og er derfor ikke negative til at det rapporteres. Problemet i dette tilfellet er at de mener at de ikke er godt forberedt til å telle opp dispensasjoner allerede fom. 2006, det vil medføre mye arbeid og dårlige tall. Det er viktig for kommunene å være forberedt slik at de kan forberede sine sakssystemer for denne rapporteringen. Med nye byggeforskrifter, framdrift i eget arbeid på feltet og varsling i forkant at det vil bli rapportering, vil kommunene kunne være mye bedre forberedt om rapportering iverksette først fra og med rapporteringsåret 2007.

Konklusjon: Rapportering på dispensasjoner etter TEK-forskriften tas sikte på innført fra og med rapporteringsåret 2007 (dvs. første rapportering 15. feb. 2008). Kommunen bør innen utgangen av 2006 informeres om at det vil bli innført rapportering slike dispensasjoner slik at de kan forberede registrering på dette. Arbeidsgruppa bør derfor ha endelig forslag til rapportering klart i løpet av 2006. Forslaget slik det foreligger pr. dato er tenkt tatt inn som tredje spørsmål under del D og er som følger:

3. Hvor mange søknader om dispensasjon fra kap. X Brukbarhet i teknisk forskrift (TEK) som omhandler hensynet til orienterings- og bevegelseshemmede ble behandlet i rapporteringsåret?

	Behandlet i alt	Av disse innvilget
Antall søknader i medhold av PBL §7 Dispensasjon		
Antall søknader i medhold av PBL §88 Dispensasjon fra §87		

5.2.4 Del 6 Rekreasjon/friluftsliv

Forslag: Registrere antall rekreasjonsområder som er tilrettelagt etter prinsippene om universell utforming.

Begrunnelse: I handlingsplanen for økt tilgjengelighet gjennom universell utforming er det et særskilt tiltak som omhandler tilgjengelighet for funksjonshemmede til friluftsliv. Universell utforming og tilgjengelighet legges også inn som føringer i generelle tilskudd innenfor friluftslivsområdet (jfr. kap.

1426 post 31 og kap. 1427 post 74). Universell utforming blir også integrert som tema i veiledere på området. Det finnes i dag ingen data som kan gi opplysninger om nasjonal status på dette området.

Et forslag om lengde på turveier tilrettelagt etter universell utforming ble ikke anbefalt tatt inn, først og fremst fordi arbeidsgruppa mente at dette vil være vanskeligere å registrere enn antall områder. Spørsmålet må også være gjeldende for hele kommunen, ikke bare tettstedene.

Konklusjon: Følgende spørsmål tas inn under del F:

c. Hvor mange rekreasjons- og friluftslivsområder er tilrettelagt med universell utforming?	
---	--

5.2.5 Statistikk over nye eiendommer og registrerte målebrev i GAB som grunnlag kilde/indikator for kommunal aktivitet innen kart og oppmåling

I skjema 20 spørres det om utstedte målebrev i kommunen siste år. Samtidig skal kommunene registrere i GAB om en ny registrert eiendom er oppmålt (utarbeidet målebrev) eller ikke. Dette registreres med dato. Det betyr at Statens kartverk kan rapportere dette samlet til SSB for alle landets kommuner i stedet for at hver enkelt kommune rapporterer dette selv gjennom KOSTRA.

Statens kartverk registreres også antall nye eiendommer. Dette er også aktuelt som indikator for kommunal aktivitet innen kart og oppmåling. Den sier også noe om utbyggingspresset i kommunen.

Kvaliteten i disse tallene er ikke vurdert i det denne rapporten avleveres. Dette avklares tidlig høst 2006.

Konklusjon: Dersom kvaliteten i GAB knyttet til registrering av målebrev er tilfredsstillende, blir spørsmål E.1 'Hvor mange målebrev ble utstedt siste år' tatt ut av skjema. Arbeidsgruppa vil høsten 2006 vurdere indikatorer knyttet til andre data i GAB i forbindelse med utvikling av kvalitetsindikatorer.

5.3 Forslag til endringer i skjema – fylkeskommune

5.3.1 Del 2 Plansaksbehandling

Forslag: Universell utforming inkluderes som alternativ i spørsmål om kommunen hvilke tema fylkeskommunen har plan med fokus på.

Begrunnelse: Omtale av universell utforming i fylkesplan og/eller i ulike tematiske fylkesdelplaner (evt. egen delplan) kan gi en indikasjon på regionalpolitisk forståelse av og satsing på dette feltet.

Konklusjon: Arbeidsgruppa anbefaler forslaget

6 Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

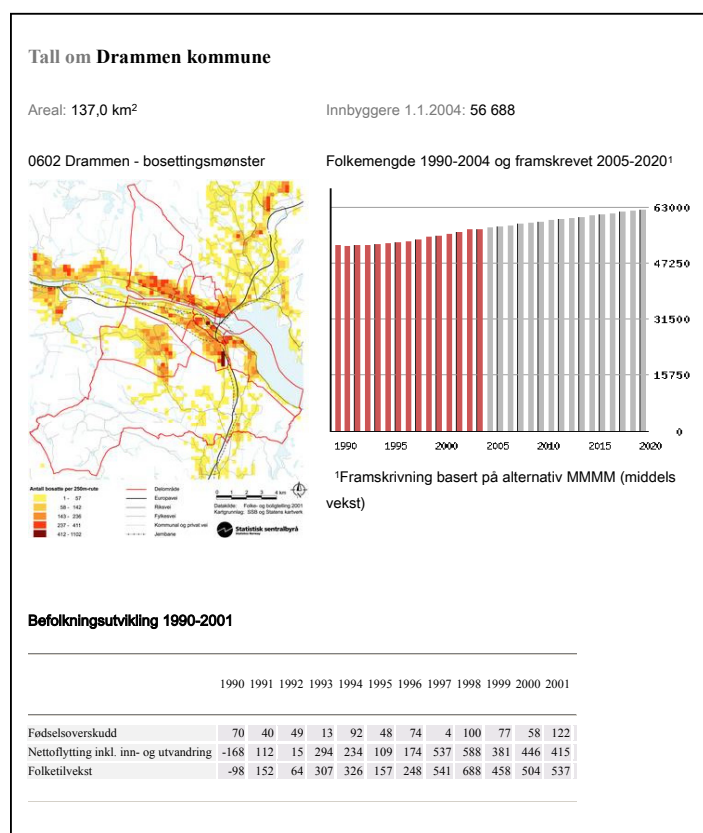
Faktaarkene i KOSTRA er svært verdifulle fordi de inneholder hele KOSTRA-rapporteringen i detalj og i form av interessante nøkkeltall, samtidig som de ligger på nettet åpent tilgjengelig for alle. Men arbeidsgruppa mener at det fortsatt er vesentlige svakheter ved faktaarkene:

- de er ukjente, kanskje særlig for oppgavegivere
- det er vanskelig å finne fram til dem og å manøvrere i dem
- de er lite fleksible mht. oppsett og presentasjonsformer.

Nøkkeltallene på nivå 2 og 3 er lagt inn i SSBs Statistikkbank. Dette gir faktaarkene en plattform som er enklere i bruk, den kjent av mange brukere og det gir KOSTRA-dataene samme inngangsport som andre kommunedata. Arbeidsgruppa anbefaler at denne portalen til KOSTRA-dataene utvikles.

Arbeidsgruppa mener at faktaarkene må utvikles videre for å bli mer brukervennlige og samtidig gi flere muligheter for presentasjonsformer. Et mål må være at diagrammer, figurer og tabeller kan presenteres sammen, at dette kan velges interaktivt og at grunnkart, registerinformasjon og rapportert temainformasjon kan presenteres samlet. Et eksempel på presentasjonsform er vist i figur 1 (befolkningsdata for Drammen, se også http://www.ssb.no/kommuner/hoyre_side.cgi?region=0602. Forut for det bildet som presenteres, har brukeren foretatt noen valg på skjermen).

Figur 1. Eksempel på presentasjonsform av ulike indikatorer for en kommune

Det bør utarbeides tilsvarende oppsett for presentasjon av faktaark på nivå 1 og 2. Dette er meget aktuelt for KNNM-området, men også for andre temaområder i KOSTRA.

6.2 Ønskede endringer innefor dagens opplegg

6.2.1 Brukergrensesnitt

- Kolonnehoder må beholdes i skjermbildet når man scroller nedover. Nå blir de borte, og det gjør at man veldig lett mister oversikten over hvilke regioner tallene gjelder
- Bør være en lettere måte å generere tabeller (regneark) av alle regionene til et faktaark
- Faktaarkene på nivå 3 (grunnlagsdata) bør ha fylkesnivå som automatisk opsjon, slik at man får ut fylkestall direkte i tabellene. Denne mangelen koster sentrale brukere mangfoldige ekstra arbeidstimer.

6.2.2 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Nøkkeltallene som viser andel av funksjon 300 som disponeres til de tre områdene kart-, plan- og byggesak tas ut som følge av frafall av disse spørsmål på skjema.

6.2.3 Nye nøkkeltall

Kommune:

Følgende nye nøkkeltall ble beregnet som følge av skjemaendringene i fjor (2005), men ikke nevnt i fjorårets rapport:

- Leke- og rekreasjonsareal pr 1000 innb. Enhet : Dekar
- Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper. Enhet : Kilometer

Nøkkeltall knyttet til de nye funksjonene 301, 302 og 303 lages tilsvarende som for de andre regnskapsfunksjonene innen KNNM-området (tidl. f. 300, f.335, f.360 og f. 365)

I forbindelse med ny rapportering knyttet til meldingssaker og universell utforming foreslås følgende nye nøkkeltall:

- antall dispensasjoner fra teknisk forskrift som omhandler hensynet til orienterings- og bevegelseshemmede innvilget
- Antall meldingssaker mottatt siste år per 10 000 årsinnbygger i kommunen.
- Antall rekreasjons- og friluftslivsområder tilrettelagt med universell utforming (event. pr. innbygger eller årsinnbygger i kommunen)

Fylkeskommune:

- Finnes plan for universell utforming. Enhet : Ja/nei

Nye nøkkeltall kan også bli aktuelt etter at arbeidsgruppa har hatt sin gjennomgang av kvalitetsindikatorer for dette området (se kap. 7.1).

6.2.4 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Nevneren i indikatoren ” Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje. Gjelder utenfor tettsteder” er endret fra samlet kystlinje til kystlinje utenfor tettsteder siden spørsmål gjelder dispensasjoner utenfor tettsteder.

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer i KOSTRA for KNNM-området

7.1.1 Bakgrunn

KOSTRA-KNNM har både i 2004 og 2005 gjort vurderinger av kvalitetsindikatorer for sitt område, se SSB (2004) og SSB (2005). I mandatet for KOSTRA 2006 heter det at arbeidsgruppene i KOSTRA skal "...Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike. De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder. Samordningsrådet for KOSTRA skal ev. holdes orientert." I mandatet er den vedtatte modell nærmere beskrevet. Modellen legger vekt på hvilke metoder og prosesser som arbeidsgruppene skal gjennomgå i arbeidet for å finne gode kvalitetsindikatorer, framfor å spesifisere et bestemt resultat en skal komme fram til.

Denne modellen er særlig tilpasset de individrelaterte tjenestene som publiseres i KOSTRA. I mandatet heter det derfor at "...Denne modellen tar utgangspunkt i de områdene/leveransene som omfattes av KOSTRA. Det betyr at utvikling av nøkkeltall og kvalitetsindikatorer for kommunen som myndighetsutøver og samfunnsstyrer kanskje må ivaretas på annen måte".

Siden KNNM-området i stor grad dreier seg nettopp om kommunen/fylkeskommunens rolle som samfunnsstyrer og produsent av kollektive goder, ønsker derfor KNNM-gruppa først å skaffe en oversikt over kvalitetsindikatorer innen sitt fagområde før en kjører de svært arbeidskrevende prosessene som modellen beskriver for å komme fram til indikatorer. Både i kommunesammeng og innenfor regjeringens miljøpolitikk arbeides det med kvalitetsindikatorer som berører KNNM-området.

KNNM-gruppa besluttet derfor følgende i møtet 30. mars 2006: "...Det etableres et arbeidsutvalg bestående av Henning Høie, Even Vaboen, Hans Støen og Øystein Nesje som rapporterer til neste møte. Gruppa fastsetter selv nøyaktig mandat, men fikk som forslag å gjennomføre en liten kartlegging av indikatorarbeider nasjonalt samt i andre KOSTRA-grupper, i tillegg til å fremme konkrete forslag."

Foreløpig resultat fra dette utvalgets arbeid er vist nedenfor. Arbeidet fortsetter høsten 2006.

7.1.2 Spesielt for KNNM-området

Pr i dag omfatter KNNM-området rapportering innen disse fagområdene:

- Planer og planstatus
- Byggesak og dispensasjoner
- Kartstatus, kartsaksbehandling
- Kulturminnevern og naturvern
- Tilrettelegging for rekreasjon og friluftsliv
- Kartlegging av biologisk mangfold

Denne rapporteringen berører følgende lovverk

- Plan- og bygningsloven (kommune og fylkeskommune)
- Delingsloven (kommune)
- Motorferdselloven (kommunen)
- Kulturminneloven (fylkeskommunen)
- Lov om friluftsliv (kommune og fylkeskommune) (indirekte)
- Naturvernloven (kommune) (indirekte)
- Laksefisk og innlandsfisk m.v. (indirekte)
- Lov om vassdragsregulering (indirekte)

Disse lovene er i hovedsak utformet for å sikre goder og tjenester som befolkningen har åpen og felles tilgang til (kollektive goder). Eksempler på dette er vern av områder og objekter, sikring av allmenn tilgang til utmark. Lovene er i større grad redskap og rammer for *samfunnsutvikling* framfor hvordan og hvilke *tjenester* samfunnet skal yte.

Den viktigste loven i denne sammenhengen er plan- og bygningsloven (PBL). Gjennom PBL styrer kommunale myndigheter utbygging og bruk av arealer, og i PBL veier hensynet til fellesinteressene tungt.

Selv om de nevnte lovene i stor grad er rettet mot å sikre fellesgoder, regulerer de også individuell saksbehandling og tjenesteyting. Eksempler er byggesaksbehandling, tillatelser til kjøring i utmark, kart- og delingsforretning med mer. Men også i slike individrettete saker, veier hensynet til samfunnet tungt, jf. for eksempel PBL § 2 Formål: "... enkelte byggetiltak skal loven legge til rette for at arealbruk og bebyggelse blir til størst mulig gagn for den enkelte og samfunnet."

Arbeidsgruppen mener derfor at å vurdere kvalitet innenfor disse samfunnsområdene skiller seg fra å vurdere kvalitet innen de individrettede og grupperettede tjenestene som dominerer i KOSTRA-rapporteringen. Eksempelvis er det i mandatet ønskelig å prioritere produkt- og resultat kvalitet (dvs. om "behovsdekningen er oppnådd"), men dette vil kunne være mindre relevant kvalitetsaspekt ved for eksempel kollektive goder, hvor tilgjengelighet og volum lettere kan tenkes å være mer sentralt.

7.1.3 Prosessen videre

I og med at prosessene det er lagt opp til i mandatet er svært arbeidskrevende og ikke nødvendigvis treffende for KNNM-området, vil derfor arbeidsutvalget gjennomføre arbeidet med å identifisere aktuelle kvalitetsindikatorer på følgende måte:

1. Vurdere nøkkeltall i eksisterende KOSTRA-faktaark
2. Vurdere nøkkeltall og indikatorer utviklet på kommunalt, statlig hold og annet hold
3. Vurdere nye indikatorer

Ved avlevering av denne rapporten, var det gjort en grov, foreløpig vurdering av eksisterende nøkkeltallsett for kommuner. Disse er vist i vedlegg 3. Arbeidsgruppen vil til høsten 2006 vurdere de enkelte indikatorene nærmere og på bakgrunn av dette komme fram til et begrenset sett kvalitetsindikatorer som vil kunne inngå i publiseringen av 2006-tallene. Nye indikatorer som følge av punkt 2 og 3 som vil kreve opplysninger utover dagens rapportering, vil først kunne inngå i publiseringen av 2007-tallene.

7.2 Hjemmelsgrunnlag for rapportering

7.2.1 Behov for generell KOSTRA-hjemmel for tjenesterapportering

Arbeidsgruppa har de siste årene tatt opp behovet for et generelt hjemmelsgrunnlag for innhenting av tjenestedata via KOSTRA, uten at dette er besvart av Samordningsrådet i KOSTRA. Rapporteringen innen dette fagområdet dekker behov fremmet fra ulike deltakende parter i KOSTRA. Selv om arbeidsgruppen samlet har anbefalt hva som skal rapporteres, er dagens ordning at rapporteringen må hjemles i relevant lovverk. Dette innebærer at det må vises til svært mange forskjellig lovverk, og der hjemmelen for å forlange rapportering i mange tilfeller er uklar. Dette gjelder ikke minst plan- og bygningsloven, der det i dag ikke er grunnlag for å hjemle rapportering..

Forskrift 2000-12-15 om KOSTRA-rapportering krever spesifikasjoner som vedlegg for rapportering, og en hver justering av skjema krever da en tilsvarende justering av forskriften. Selv om forskriften gir anledning til å hjemle tjenesterapportering, så er den ikke i bruk for dette på noe fagområde.

For å løse hjemmelsspørsmålet for KNNM praktisk, er rapporteringen hjemlet i statistikkloven. Dette er et problem bl.a. fordi det legger sterke restriksjoner på tilgang til data før publisering for de myndigheter som har bestilt spørsmål i skjema.

Arbeidsgruppa ønsker derfor fortsatt at det utarbeides en forskrift som sikrer en *generell* hjemmel for rapportering av tjenestedata i KOSTRA, på linje med Forskrift 2000-12-15 som gjelder for rapportering av regnskapsdata. Begrunnelsen er å sikre tilstrekkelig hjemmel for de myndigheter som bestiller spørsmål i KOSTRA, og for å unngå hjemmelshenvisning til hvert enkelt spørsmål i skjema.

Arbeidsgruppa mener at kommuneloven § 49 'Rapportering fra kommuner og fylkeskommuner' gir KRD grunnlag for å utforme en forskrift som kan hjemle tjenesterapportering i KOSTRA på generelt grunnlag.

Arbeidsgruppa har fremmet denne henvendelsen tidligere, men så langt uten avklaring i Samordningsrådet.

7.2.2 Rapportering innen kulturminneforvaltningen som er underlagt Sametinget

Pr i dag er kulturminneforvaltningen som er underlagt Sametinget ikke pålagt rapporteringsplikt. KNNM-gruppa mener at rapporteringsplikt også må gjelde her for å få en landsdekkende rapportering.

7.3 Tiltak for å heve kvalitet i KOSTRA-tallene

7.3.1 Ny elektronisk plattform: Online løsning påkrevd

Bruken av tallene som rapporteres i KOSTRA er økende, og dette gjør at behovet for kvalitet i tallene blir stadig viktigere. Eksempelvis er tallene stadig grunnlag for oppslag i media, og kommunene bruker tallene i egne sammenligninger og internrapportering. Den stadig større bruken av tallene har en positiv virkning på kvaliteten i rapporteringen.

Signaler fra kommunene har tydet på en del problemer med utfylling av skjemaene (20 og 51). For å få et bedre bilde av den faktiske situasjonen, og dermed kunne gjøre de riktige tiltakene, har SSB har gjennomført et prosjekt der skjema 20 ble testet ut i 4 kommuner (Dale og Hole 2005). Gjennom en analyse av rapporteringssituasjonen for disse kommunene har det kommet fram en rekke anbefalinger til hvordan kommunenes rapporteringssituasjon kan gjøres enklere samtidig som kvaliteten i dataene kan forbedres. Disse er presentert i fjorårets rapport.

Arbeidsgruppa vil spesielt påpeke behovet for å utvikle en online-løsning for rapportering. Det vil være spesielt fordelaktig for våre skjema fordi det kreves at mange saksbehandlere bidrar i rapporteringen. Ved en online-løsning vil alle kunne rapportere fra sin egen PC og samtidig være oppdatert på hva andre har lagt inn. Dette vil langt på vei eliminere behovet for distribusjon av papirkopier av skjema med de feilkilder og ekstraarbeid det medfører.

7.3.2 God revisjon

God revisjon øker datakvalitet på to måter; på kort sikt ved at feil tall rettes, og på lengre sikt ved at tilbakemeldinger kan skjerpe og øke motivasjon hos oppgavegivere generelt.

Rask tilbakemelding

Arbeidsgruppa mener at rask tilbakemelding på rapporteringene er svært viktig av hensyn til oppgavegivers motivasjon og mulighet for å rette tall. I 2005 ble det gjennomført revisjon for KNNM-området i forbindelse med publiseringen 15. mars. KNNM-gruppa mener at dette hadde en god effekt. Av de om lag 250 kommunene som mottok henvendelse, rettet 41 kommuner og sendte inn nytt skjema. Dette ble ikke gjentatt i år pga. ressursmangel og fordi det i utgangspunktet ikke er lagt opp til slik

tilbakemelding. Det medfører også dobbelrevidering da det er vanskelig å skille denne tidligrevisjonen fra hovedrevisjonen senere.

Målet må være å ha hovedrevisjonen ferdig før publiseringen 15. mars. Måten det kan løses på er at revisjonskontrollene gjøres hos oppgavegiver online. Allerede i dag finnes det riktignok elektroniske kontroller i skjema, men disse kontrollene knytter seg ikke opp mot tidligere års oppgaver, eller data utenfor skjema. Kontrollen er derfor svært begrenset. I tillegg er det med dagens teniske løsning som regel ikke fagpersonen som framskaffer tallene som legger dem inn i skjema. Det gjøres av administrativt eller it-personale.

Tverrgående revisjon

Pr. i dag gjøres kontrollen på enkeltvariable. Ved å utvide kontrollen til også å kunne gjelde nøkkeltall, vil en kunne oppdage langt flere feil og uteliggere i rapporteringen. Tallkontrollene og kontrollene mot regnskapet og andre data bør derfor videreutvikles. Selv om det innen KNNM-området er vanskelig å kople tjenstedata opp mot regnskapsdata, vil dette også skjerpe kommunenes eget øye til sammenheng mellom regnskaps- og tjenesterapporteringen.

Loggføring av rettelser

For å gjøre revisjonen mer målrettet og dermed mer kostnadseffektiv, er det nødvendig å vite effekten av de ulike kontrollene som gjøres. I dagens revisjonssystem (GenRev) er det ingen automatiske prosedyrer for å registrere rettelser eller svar fra kommunene. Dette gjør det nærmest umulig å beregne effekten av de forskjellige kontrollene.

Ressurser til faglig bistand

I revisjonen er det stor fordel med faglig kjennskap til området samt om andre data kan stilles opp mot KOSTRA-rapporteringen. Også i år har DN og RA har bidratt med fagkunnskaper i revisjonen og dermed påvist svakheter i rapporteringen som har ført til retting av feil. Dette krever ressurser utover det som SSB disponerer til revisjonen, og arbeidsgruppa vil derfor foreslå at ansvarlige departementer instruerer underliggende etater om å sette av ressurser til bistand.

7.4 Filuttrekk fra kommunale datasystemer

I mandatet er det lagt til en presisering under et av punktene for arbeidsgruppens oppgaver (i kursiv):

Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, *herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.*

7.4.1 Kartdata

SSB har bl.a. på den bakgrunn gjennomført et prosjekt der vi testet ut rapportering av relevante KOSTRA-data via filuttrekk fra kommunenes GIS-systemer (Bloch m.fl. 2006). Prosjektet ble foreløpig avsluttet i september 2005, med en klar anbefaling om utvikle slik rapportering.

Resultatene i prosjektet er presentert både for denne arbeidsgruppe og i eget seminar for fagekspertise fra aktuelle kommuner, departement, direktorater og programvareleverandører. Det ble anbefalt at kartrapportering utvikles som alternativ rapporteringsvei for den rapportering som er pålagt kommunene, samt at filuttrekk og analyser og bør gjøres sentralt av hensyn til dataflyt, rapporteringsbyrde og stringens i behandling av data. Det er vektlagt at kartbasert rapportering vil medføre et sterkt incitament til bedre ajourhold av kommunenes kartsystemer. Det må sikres samsvar mellom hva som er bestemt skal rapporteres i KOSTRA, og kartegenskapene som vil ligge til grunn i kartrapporteringen. Dette kan føre til justeringer både i KOSTRA og i kartstandarden (SOSI). Det er spesielt viktig å utvikle rapporteringsformen slik at kommunene selv har nytte av den. Det vil være beste garanti for at standarder følges og at baser vedlikeholdes, og dermed sikre kvalitet i rapporteringen.

7.4.2 Harmonisering mellom KOSTRA og kommunale saksbehandlingssystemer

Kommunale saksbehandlingssystemer er tilrettelagt for ulike behov og oppgaver i kommunene. Store kommuner kan i stor grad utvikle og tilpasse disse selv eller i samarbeid med leverandør i kraft av sin kundemakt. Mange av Norges kommuner er imidlertid små, og vil den sammenheng måtte tilpasse seg det som de ulike leverandører kan tilby av ferdige pakker.

I praksis viser det seg at rapportprosedyrer i saksbehandlingssystemene i liten grad er tilpasset kravene i KOSTRA-rapporteringen. Å hente ut tall til KOSTRA-rapporteringen må derfor ofte gjøres manuelt eller på andre tungvinte måter. Dette gjør at KOSTRA medfører stor oppgavebyrde og tallene vil også bli unøyaktig. Det etterlyses derfor en bedre koordinering av oppgaveplikter i KOSTRA og saksbehandlingssystemene i kommunene. SSB har ansvar for gjennomføring av KOSTRA og har høy prioritet på holde oppgavebyrden nede, og arbeidsgruppen henstiller derfor til SSB om å ta nødvendige initiativer overfor sentrale leverandører av saksbehandlingssystemer slik at disse kan tilpasses den pålagte rapporteringen i KOSTRA.

8 Referanser

Bloch, V.V.H, H. Høie, M. Steinnes og J.K. Undelstvedt (2006): Kartbasert rapportering i KOSTRA. En mulighetsstudie, Notater 2006/30, Statistisk sentralbyrå
(http://www.ssb.no/emner/01/01/20/notat_200630/notat_200630.pdf)

Dale, T. og B. Hole (2005): Evaluering av elektroniske skjema i KOSTRA. Notater 2005/37, Statistisk sentralbyrå (http://www.ssb.no/emner/12/01/20/notat_200537/notat_200537.pdf)

SSB (2004): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2004, Notater 2004/53, Statistisk sentralbyrå
(http://www.ssb.no/emner/00/00/20/notat_200453/notat_200453.pdf)

SSB (2005): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2005, Notater 2005/35, Statistisk sentralbyrå
(http://www.ssb.no/emner/00/00/20/notat_200535/notat_200535.pdf)

9. Vedlegg

- 9.1 Vedlegg 1: KOSTRA-skjema 20
- 9.2 Vedlegg 2: KOSTRA-skjema 51
- 9.3 Vedlegg 3: Eksisterende nøkkeltall for KNNM-området aktuelle som kvalitetsindikatorer
- 9.4 Vedlegg 4: Svarprosent på skjema 20 og de ulike spørsmål i skjema i forskjellige faser av revisjonen. Prosentandel av kommunene som har besvart.

lfo, 29. juni 2006

Til: Samordningsrådet i KOSTRA
Fra: Arbeidsgruppen KOSTRA kultur/barne- og ungdomstiltak

Kultur

Arbeidsgrupperapport 2006 KOSTRA-kultur/barne- og ungdomstiltak

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen skal vurdere å gi eventuelle forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.

Følgende regnskapsfunksjoner for kommunene er tillagt arbeidsgruppen for kultur:

- 320 Aktivitetstilbud barn og unge
- 370 Bibliotek
- 373 Kino
- 375 Museer
- 377 Kunstformidling
- 380 Idrett
- 385 Andre kulturaktiviteter

Følgende regnskapsfunksjoner for fylkeskommunene er tillagt arbeidsgruppen for kultur:

- 740 Bibliotek
- 760 Museer
- 771 Kunstformidling
- 772 Kunstproduksjon
- 775 Idrett
- 790 Andre kulturaktiviteter

Arbeidsgruppen består av representanter for:

- Kultur- og kirke departementet - Sverre Miøen
- Kommunal- og regionaldepartementet – Terje Falch
- Barne- og likestillingsdepartementet - Einar Saga
- Kommunene – Arne Moen, Gjøvik kommune og Eva Holvik, Fredrikstad kommune
- Fylkeskommunene – Tom A. Pedersen, Akershus fylkeskommune
- SSB ved Seksjon for offentlige finanser - Kari Anita Solaas Paulsen
- SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk - Stein Ove Pettersen og Liv Taule (leder)

1.2 Rammer for gruppen arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens mandat har opprinnelig vært å identifisere og gjennomgå eksisterende rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor funksjonsområder har ansvaret for. Dessuten forholder arbeidsgruppen seg til generelt mandat for arbeidsgruppene i KOSTRA.

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen har hatt 4 møter i løpet av arbeidsåret. Arbeidsgruppen har vedtatt forslag til endring/presisering av flere definisjoner under ”kulturfunksjonene”, samt vedtatt forslag til opprettelse av ny funksjon. har vurdert endring av skjema 17 og presenterer endringsforslag. Arbeidsgruppen har vært i kontakt med ”Den kulturelle skolesekken” for videreutvikling av rapportering på dette området. Opplysningene er i første omgang ment å brukes på fylkesnivå. har arbeidet videre for å få avklart hvor i KOSTRA det er mest naturlig/ gunstig å synliggjøre kommunale kulturskoler. Arbeidsgruppen har også jobbet godt med å komme fram til forslag til kvalitetsindikatorer, samt vurdert eksisterende nøkkeltall på nivå 2 og 3.

2.2 Arbeidsgruppen anbefalinger

Arbeidsgruppen har følgende anbefalinger:

- Forslag til endring av *definisjon kulturfunksjoner*
- Forslag til *ny kulturfunksjon* (eiendomsdrift)
- Forslag til omfattende *revisjon av indikatorene på området Folkebibliotek*
- Forslag til endring av skjema 17
- Forslag om å synliggjøre *kommunale kulturskoler* bedre på faktaark for kultur, samt foreslå nye indikatorer.
- Arbeide videre med utvikling av fylkesfaktaark med data fra ”Den kulturelle skolesekken”

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det har ikke vært noen endringer i skjema 17 siden sist.

3.2 Kontroller i skjema

Revisjonssystem for skjema 17 inneholder en god del kontroller. Hovedvekten av kontroller er lagt på sammenligning av årets og fjorårets tall. I tillegg er det en del logiske kontroller. Revisjonssystemet har stor betydning for revisjonsarbeidet. Selv om vi har lagt inn kontroller, er det fremdeles en del arbeid med etterkontroll av beløp under pkt. 4, samlet driftstilskudd. Beløpet skal oppgis i hele 1000, men er ofte i hele kroner.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Dataene samles inn ved hjelp av skjema 17, samt eksterne data for kino (funksjon 373) og folkebibliotek (funksjon 370). Til publiseringen i mars fikk vi foreløpige tall både for folkebibliotek og for kino. Til juni-publiseringen mottok vi også data fra begge disse områdene. Filene er stort sett godt tilrettelagt og arbeidsbyrden er redusert.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Ingen spesielle merknader.

3.5 Publisering

Ingen spesielle merknader

3.6 Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har fått tilbakemelding på at tallene brukes i kommunenes daglige virke. Spesielt ASSS-samarbeidet, kulturtjenester bruker tallene aktivt. Også folkebiblioteksektoren har engasjert seg sterkt m.h.t. bruk og innhold i indikatorene, samt at sektoren har påpekt at det er behov for flere og andre typer indikatorer. Det er også kommet signaler på at det på kulturområdet savnes data for den kulturelle skolesekken.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har forslag til endring av definisjoner av funksjoner og forslag til opprettelse av en ny funksjon for eiendomsdrift.

4.1.1 Endring i definisjoner på kulturområdet

Kulturdriften i kommunene er svært forskjellig organisert og mangslungent. For at man mest mulig skal fange opp alle aktiviteter og unngå tolkningsproblemer og usikkerhet på hvilken funksjon man skal føre de forskjellige aktivitetspostene, legger arbeidsgruppen i samarbeid med ASSS-samarbeidet, kulturtjenester fram et forslag til revidert funksjonsinnhold. Målet er at funksjonene skal være gjensidig utelukkende og være entydige. (Vedlegg 2)

4.1.2 Ny funksjon for eiendomsdrift på kulturområdet

Erfaringen med KOSTRA viser at kommunens føring av eiendomsrelaterte utgifter på kulturfunksjoner gjøres ulikt. For å få mest mulig sammenlignbare tall på de andre funksjonene, ønsker arbeidsgruppen en ny funksjon til dette bruk. Opprettelse av ny funksjon for eiendomsdrift/kulturbygg har tidligere har vært behandlet i regnskapsgruppen uten å få tilslutning. Men behovet for en enhetlig føring av denne type kostnader er sterkt til stede.

4.1.3 Avklaring av arter som inngår i totale billettinntekter kino

”Art 629 Billettinntekter. Mva-pliktige parkeringsbilletter føres på art 650”. Denne arten har vært brukt på funksjon 373. Fra 2005 er billettinntekter fra kino momsbelagt og arbeids vil ha en avklaring vedrørende hvor momsbelagte billettinntekter fra kino skal føres i kontoplanen. Til publiseringen i juni 2006 er billettinntekter ført på annen art enn 629 og vi har dermed ikke fått med de riktige tallene i publiseringen.

4.2 Forslag til endring

Hovedelementene i presiseringene/endringsforslagene

- 231 Barn og unge: Alle kulturfaglige tiltak som i hovedsak retter seg mot barn og unge skal hit. har som helt sentralt krav at dette blir en ren kulturfunksjon.
- 370 Bibliotek, 373 Kino og 383 Kulturskole: Rene organisasjonsbaserte funksjoner, dvs. at bruk av disse funksjoner til andre formål opphører.
- 375 Museer og kulturvern: Bygger på dagens bruk, men utvides ved at kulturvern innen 385 flyttes hit og skaper en eneste kulturvernfunksjon. (kulturminnevernet fortsatt andre steder).
- 377 kunstformidling: Strammes mot tiltak for kunst med et profesjonelt nivå. Organisasjoner og bygg flyttes ut. Samsvarer med hovedbruken i dag.
- 385 Andre kulturaktiviteter: Funksjonen renskes kraftig, dagens ymsepreg gir liten mening. Flere tema flyttes til andre steder. Rettes mot aktiviteter og organisasjoner i frivillig tilknyttede sektorer. Samsvarer med hovedbruken i dag.

Det vises til vedlagte oversikt over eksisterende forskrifter og forslag til nye forskrifter. (Vedlegg 2)

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen ønsker noen endringer i skjema 17, og i filuttrekk fra ABM-utvikling med data fra folkebibliotek.

5.1.1 Skjema 17

Erfaringen viser at skjema er litt upresist i teksten og at det kan være tolkningsproblemer. Det er behov for å revidere først og fremst den tekstlige delen, og med bakgrunn i de foreslåtte endringene i innholdet i funksjonene, kutte ut henvisning til funksjon 377.

5.1.2 Filuttrekk fra ABM-utvikling – folkebibliotekstdata

Med bakgrunn i en omfattende forslag til revidering av indikatorene for folkebibliotek blir det endring i spesifikasjonene for filuttrekket.

6 Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket fungerer greit, men vi har fått noen signaler om at det er muligheter for forbedringer. Det er gjort oppmerksom på at flere av indikatorene på folkebibliotek ikke fungerer etter hensikten. Det er ikke gjort noen endringer i 2005/2006, men arbeidsgruppen vil fortsette neste år med justering og redigering av nøkkeltall og grunnlagstall.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Kommunale kulturskoler

Det er ønske fra arbeidsgruppen å presentere/synliggjøre kommunale kulturskoler bredere i Kulturfaktaarket. Kulturfaktaarket presenter funksjon 383 "Nettodriftsutgifter til kulturskoler i pst av nettodriftsutgifter til kultursektoren" og "Nettodriftsutgifter til kulturskoler per innbygger". I dag ligger den samme indikatoren to steder, både på Grunnskolefaktaarket og på Kulturfaktaarket, samt at det er et begrenset antall indikatorer på nivå 2 og nivå 3 på Grunnskolefaktaarket. Kulturskoletallene "forsvinner" i faktaarket for grunnskoler, men utgjør en viktig del av kulturtilbudet i kommunene. Arbeidsgruppen for kultur har behandlet saken i møte 19.01.06, og fattet vedtak om at det er ønskelig å overføre kulturskoler til kulturfaktaarket. Arbeidsgruppen for Grunnskoler har behandlet flytting av kommunale kulturskoler i to møter med følgende vedtak:

4.11.05: *Gruppen foreslår at ansvaret for indikatorer tilhørende funksjon 383 Kommunale musikk- og kulturskoler i sin helhet overtas av arbeidsgruppen for KOSTRA-kultur.*

02.06.06: *Gruppen anbefaler at ansvaret for indikatorene tilhørende funksjonen 383, Kommunale musikk- og kulturskoler, i sin helhet overtas av en arbeidsgruppe med nødvendig kompetanse. Samtidig bør gruppen som overtar funksjon 383, ha tilknytning til relevante departement.*

Eksisterende nøkkeltall for kommunale kulturskoler på grunnskolefaktaarket:

Nivå 2: - Netto driftsutgifter til kulturskoler i prosent av samlede driftsutgifter

- Netto driftsutgifter til kulturskoler per innbygger
- Netto driftsutgifter til kulturskoler per innbygger 6-15
- Korrigerte bruttodriftsutgifter til kulturskoler per bruker
- Brutto driftsutgifter til kulturskoler per bruker

Nivå 3 - Bruttodriftsutgifter

- Korrigerte driftsutgifter
- Nettodriftsutgifter
- Antall elever fra kommunen i kulturskoler (GSI)
- Årsverk kommunale kulturskoler (GSI)

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppen foreslår å fjerne følgende nøkkeltall fra delområdet folkebibliotek, nivå 2, da disse ikke lenger regnes som noe godt mål for aktiviteten/effektiviteten i folkebibliotek:

- Bokbestand, antall bøker i folkebibliotek per innbygger
- Bokbestand, barnebøker i folkebibliotek per innbygger 0- 13 år
- Bokbestand, voksenbøker per innbygger 14 år og over
- Årsverk, antall bokutlån per årsverk i folkebibliotek
- Årsverk, antall bibliotekutlån per årsverk i folkebibliotek (fjernes også fra nivå 1)

6.2.2 Nye nøkkeltall

Kulturskoler:

Alle indikatorene nevnt under 6.2 på nivå 2 med tillegg av;

- Nettodriftutgifter per elev (bruker) (GSI)
- Antall elever i kulturskolen per årsverk/lærer (GSI)
- Andel elever i kulturskolen i forhold til barn i aktuell alder (6-20).(GSI)

Folkebibliotek:

- Antall besøk per innbygger (data fra ABM-utvikling)
- Media- og lønnsutgifter per innbygger (data fra ABM-utvikling + kommuneregnskap funksjon 370)
- Tilvekst alle medier per innbygger (data fra ABM-utvikling)

Grunnlagsdataene; mediautgifter, antall besøk, tilvekst alle medier, bokutlån skjønnlitteratur for voksne og bestand skjønnlitteratur for voksne, kan hentes fra ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum. Grunnlagstallene forekommer per i dag i folkebibliotekstatistikken og medfører ikke økt oppgavebyrde for avgiver.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er ønske fra arbeidsgruppen å endre indikatoren 'Omløpshastighet bøker i folkebibliotek' til:

- a) 'Omløpshastighet for skjønnlitteratur voksne'; teller: bokutlån skjønnlitteratur voksne, nevner: total bokbestand skjønnlitteratur voksne,
- b) 'Omløpshastighet bøker for barn'; teller: bøker for barn, nevner: total bokbestand bøker for barn.(data fra ABM-utvikling).

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har kommet fram til følgende forslag til kvalitetsindikatorer (dokumentasjon av prosessen er vedlagt, vedlegg 3). Flere av arbeidsgruppens foreslåtte kvalitetsindikatorer foreligger allerede som nøkkeltall:

- Produktkvalitet
 - Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger
 - Tilvekst alle medier i folkebibliotek siste år per 1000 innbygger
- Resultatkvalitet
 - Antall besøk i folkebibliotek per 1000 innbygger

I tillegg går arbeidsgruppen inn for en kvalitetsindikatorer på kinoområdet:

- Antall kinobesøk per innbygger (resultatkvalitet for brukeren)

Følgende indikatorer blir foreslått som kvalitet på struktur:

- Nettodriftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (fylke)
- Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (kommune)
- Bruttoinvesteringsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner

Arbeidsgruppen har ikke konkrete forslag til publiseringsløsning for kvalitetsindikatorer, men kan tenke seg en "både-og" løsning, i eget faktaark under egnede overskrifter og i et eventuelt felles fakataark over kvalitetsindikatorer.

7.2. Annet

Arbeidsgruppen vil jobbe for å videreutvikle og modernisere tallene som hentes inn og presenteres på fagområdet, spesielt innen folkebiblioteksektoren. Arbeidsgruppen vil arbeide videre for å få inn data og presentere "Den kulturelle skolesekken" i fylkesfaktaarket. Foreløpig er det etablert et samarbeid mellom Den kulturelle skolesekken og Akershus fylkeskommune. Men det er ønsket at dette arbeidet i vesentlig grad ikke skal føre til større rapporteringsbyrde for kommunene og fylkene.

8 Annet

9 Referanser

10 Vedlegg

1. Skjema 17
2. Notat om kvalitetsindikatorer, prosess og forslag
3. Endring i definisjoner på kulturområdet

Kirke

Rapport til samordningsrådet i KOSTRA fra arbeidsgruppen for KOSTRA kirke. 2006

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Gruppen har ansvar for funksjonene 390, Den norske kirke og 393, Kirkegårder, gravlunder og krematorier. Sammensetningen i 2005/2006:

Trygve Natvig, Fagforbundet Arbeidslivsavdelingen
Betty Haga, Kirkens Arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)
(Ole Gunnar Winsnes, sykemeldt) Ny representant for KIFO: Hans Stifoss-Hansen
Kyrre Moe, NSD
Kristin Lind, KRD (deltar ikke på møter)
Hans Jørgen Paulsen, Drammen Kirkelige Fellesråd
Per Tanggaard, Kirkerådet
Jørn Hagen, KKD Kirkeavdelingen
Ole Bernt Langset, KKD Kirkeavdelingen
Ellen Ur, KKD Kirkeavdelingen
Bjørn Kjellin, SSB
Paal Sand, SSB
Liv Taule, SSB
Hossein Moafi, SSB
Per T. Tuhus (leder), SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Mandat for arbeidsgruppene i KOSTRA for 2006. Siden forrige rapport til samordningsrådet har det blitt gjennomført ny rapportering av skjema 28. Prosjektet registerbasert personellstatistikk i kirken ble avsluttet i 2006, og tall ble bl.a. publisert i KOSTRA. Rapportering av regnskapsstatistikk fra kirkelige enheter skjer også via KOSTRA.

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Ny rapportering av skjema 28, Årsstatistikk for Den norske kirke i 2005. Rapporteringsløsning og skjema er nå på plass. Det forventes at flere vil overholde tidsfristene i 2006 og at flere rapporterer elektronisk. Mye av arbeidet fremover vil være å utvikle gode rutiner for kontroller ved revisjon, og å utvikle publiseringen av kirkestatistikk.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Gruppen ønsker ikke å gjøre større endringer i skjemaet før neste rapportering. Gruppen ønsker generelt å publisere mer data fra skjema 28, og eventuelt andre kilder. Arbeidet med kvalitetsindikatorer er i gang, og vil fortsette til høsten.

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Pilotprosjektet for rapportering av kirkelig tjenestestatistikk ble avsluttet våren 2005, med anbefaling om fullskalarapportering i 2006. Beslutningen om at Årsstatistikk for Den norske kirke skulle fullrapporteres ble tatt høsten 2005. Skjema og veiledning som ble lagt til grunn var i hovedsak det som ble brukt i pilotrapporteringen, men med de justeringer som ble anbefalt i rapporten etter

pilotprosjektet (SSB Notat 2005/38). Opprinnelig ble det også utarbeidet et papirskjema, men siden disse to ble oppfattet som for ulike, har det bare blitt satset på å utvikle det elektroniske (KOSTRA) skjemaet.

3.2 Kontroller i skjema

Det er kontroller på obligatoriske felt. (Alle felt skal fylles ut). Det er kontroller på riktig antall siffer på tlf.nr., org.nr., post nr. osv. Det er også logiske kontroller der det er hensiktsmessig, hvor en feilmelding vil slå ut hvis den overtreides. Det oppleves som en kvalitetsheving at det ligger kontroller allerede når avgiverne fyller ut skjemaet. Data må likevel kontrolleres på grunn av at kontrollene kan undertrykkes, og fordi en del leverte på papir første året, og dermed ikke aktiviserte kontrollene.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Ved publiseringen i mars hadde cirka 80 prosent av soknene rapportert. Det ble sendt ut to purringer, et brev per e-post, og et i ordinært brev. Det ble også purret per telefon. Ved publiseringen i juni hadde 99 prosent av alle sokn rapportert. Det har kommet inn om lag 270 skjema på papir. Dette er for høyt, og medfører ekstra ressursbruk i form av manuell registrering, og dårligere datakvalitet, siden kontrollene i skjemaet ikke blir aktivisert hos avgiver. 5 skjema har kommet inn etter publisering. En dataleverandør av administrative systemer til menighetene utviklet en løsning for eksport av data fra administrative systemer til skjemaet, men siden denne løsningen ikke var på plass før kort tid før fristen, var det nok ikke så mange som benyttet seg av denne løsningen i år. Vi ønsker imidlertid at denne muligheten blir videreført også når KOSTRA går over til online rapportering.

Det har vært ressurskrevende å administrere ny rapportering fra bortimot 1300 enheter som ikke tidligere har erfaring med rapportering til KOSTRA. Mange av de nye oppgavegiverne har hatt lite erfaringer med denne typen rapportering, og lite ressurser til disposisjon. I tillegg har den tekniske løsningen vært oppfattet som lite hensiktsmessig, med nedlasting av programvare og innsending per e-post. Både oppgavegiverne og SSB ser fram til å benytte den nye online løsningen som etter planen skal tas i bruk til neste rapportering. Til 2006 rapporteringen forventes det at langt flere har rapportert innen fristen, og at flere rapporterer elektronisk.

Eksterne data: Til mars publiseringen ble det hentet inn en fil med eksterne data fra Den norske kirkes medlemsregister. Til juni publiseringen ble det også lagt inn en fil med eksterne data fra seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (sysselsettingstall for kirken)

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Siden 2005 var første året med kirkelig tjenestestatistikk i KOSTRA, og at det ikke var mulig å sammenligne med fjorårets data, har det ikke vært utviklet automatiske kontroller i revisjonssystemet utover dublettkontroller. Kontrollene har blitt gjort manuelt med særlig vekt på nøkkeltall og tall som ble publisert. Kontroller som har blitt utført har blant annet vært sjekking av ekstremverdier og logiske kontroller. Til neste år bør det legges inn automatiske kontroller i revisjonssystemet bl.a. i forhold til fjorårets data.

3.5 Publisering

Publiseringen av data har gått uten nevneverdige problemer. Publiseringsløsningene i KOSTRA oppleves generelt som gode. Til mars publiseringen ble følgende nye mellomregninger lagt til nivå 3, hentet fra skjema 28:

Innmeldt i Dnk
Utmeldt av Dnk
Dåpshandlinger utført
Kirkelige vigsler utført
Kirkelige gravferder utført
Gudstjenester utenom søn- og helligdager
Deltakere, gudstjenester utenom søn- og helligdager
Gudstjenester med nattverd
Antall til nattverd
Julaftensgudstjenester
Deltakere julaftensgudstjenester
Antall barn som mottok 4-årsbok

Til juni publiseringen ble det lagt til 3 nye indikatorer på nivå 2, og 7 mellomregninger på nivå 3, basert på sysselsettingstall for kirken:

Tre nye indikatorer under dekningsgrad:

Sysselsatte i Dnk i årsverk pr. 1000 innbygger
Sysselsatte i årsverk lønnet av kirkelige fellesråd pr. 1000 innbygger
Sysselsatte i årsverk lønnet av staten pr. 1000 innbygger

Sju nye mellomregninger på nivå 3:

Sysselsatte i årsverk lønnet av sokn, kirkelige fellesråd og bispedømmer
Sysselsatte i årsverk lønnet av sokn
Sysselsatte i årsverk lønnet av kirkelige fellesråd
Sysselsatte i årsverk lønnet av bispedømmene (statlig sektor)
Antall sysselsatte i kirkelige fellesråd
Antall sysselsatte i sokn
Antall sysselsatte i bispedømmer (presteskap)

3.6 Brukerreaksjoner

Brukerreaksjoner går på at det ønskes publisert mer data, og flere nivåer, særlig data på bispedømme nivå.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

På sikt er det et ønske om å benytte tall fra regnskapsstatistikk fra de kirkelige enheter, men foreløpig er dette ikke mulig, siden mange kirkelige enheter fortsatt ikke overholder tidsfristene for rapportering, og SSB således ikke kan publisere tall så tidlig som ønskelig.

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Gruppen ønsker ikke å gjøre større endringer i innholdet i skjemaet til neste rapportering. Det vil være behov for justeringer i spørsmålsformuleringer, veiledning etc. basert på erfaringer fra den første fullskalarapporteringen.

6 Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Mye av arbeidet med 2005 rapporteringen har vært knyttet til å få den nye rapporteringsløsningen på plass, med henhold til populasjon, administrere mottak osv. Siden rapporteringsløsningen nå er på plass, og forbedres, vil mye av arbeidet til neste år bestå av å videreutvikle publiseringen av kirkestatistikken. KOSTRA gruppen er i gang med prosessen å utvikle kvalitetsindikatorer, og vil fortsette med det til høsten. Arbeidet med kvalitetsindikatorer forventes å gi resultater som også kan benyttes i utviklingen av publiseringen generelt. Gruppen ønsker i det videre arbeidet med indikatorer også å trekke veksler på det arbeidet som bl.a. KIFO og NSD tidligere har gjort på området. Kirkerådet har også kommet med innspill til publisering av kirkestatistikken i SSB.

6.2 Ønskede endringer

Et generelt ønske fra gruppa er at det publiseres mer data fra skjema 28, både i form av grunnlagsdata og nøkkeltall. Samtidig med utvikling av kvalitetsindikatorer bør dette arbeidet prioriteres fram mot neste publisering. Gruppen ønsker i dette arbeidet også å trekke veksler på det arbeidet som KIFO og NSD tidligere har gjort i bl.a. publikasjonen *Kirkelig monitor*.

Et annet generelt ønske som har kommet fram i gruppa er at indikatorene i større grad normeres mot brukergruppene, f.eks ved å normere tjenesten mot medlemmer i Dnk i stedet for alle innbyggerne. Dette gjelder bl.a. dåpsprosent og konfirmasjonsprosent, men også nye indikatorer på området.

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

KOSTRA gruppa var invitert til å delta på seminaret i januar, og flere fra gruppa deltok på seminaret. Tilbakemeldingene etter seminaret var positive. Leder av gruppa har også deltatt på kurs i regi av SSB som et ledd i dette arbeidet. Første møte om kvalitetsindikatorer ble avholdt den 29.05. Det er planlagt et oppfølgingsmøte etter sommerferien. Siden gruppen foreløpig ikke har hatt mer enn ett møte om kvalitetsindikatorer presenteres det heller ikke kvalitetsindikatorer i denne rapporten. Gruppen har likevel som målsetning å følge opp arbeidet med kvalitetsindikatorer i 2006/2007 spesielt, og i sammenheng med den generelle utviklingen av kirkestatistikken.

7.2 Annet. Publisering av kirkestatistikk i KOSTRA medfører noen utfordringer, bl.a. de kirkelige inndelinger. Det er fremmet ønske om å få bispedømme (11 regioner) inn som egen region i KOSTRA.

8 Annet

9 Referanser

10 Vedlegg

10.1 Skjema 28, Årsstatistikk for Den norske kirke.

Samferdsel

1. Innledning

Arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel ble opprettet våren 1999, og det har vært utgitt en rapport hvert år siden. Tre møter er gjennomført våren 2006.

1.1. Arbeidsgruppas sammensetning for 2006

I 2005 manglet arbeidsgruppa representasjon fra fylkeskommunene og KS. Grethe Hjelle, som for noen år siden representerte KRD i arbeidsgruppa, er nå tilbake som fylkeskommunenes representant. Nytt medlem av året er også Ove Søberg, Oppland fylkeskommune, men som her representerer KS. KRD har også i år skiftet representant; på første møtet stilte Martin Oppegaard, mens Baard Krag var på det andre og tredje møtet. På det siste møtet stilte også Ellen Kongshaug, siden hun skal representere KRD i 2007. Henning Høie har tatt over for Svein Homstvedt.

Representant	Etat
Arnold Langaas	SD (Samferdselsdepartementet)
Hallvard A. Vie	TL (Transportbedriftenes Landsforening)
Inga Gjerdalen, permisjon, se for øvrig avsnitt 1.1.	KRD (Kommunal- og regionaldepartementet)
Kyrre Riis	Statens Vegvesen (SVV), Vegdirektoratet
Grethe Hjelle	Akershus fylkeskommune
Finn Gulbrandsen	Bærum kommune
Ove Søberg	KS (Kommunenes Sentralforbund)
Henning Høie	SSB, Seksjon for miljøstatistikk
Jan Monsrud	SSB, Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/leder
Asbjørn Wethal	SSB, Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/sekretær

1.2. Mandat

Arbeidsgruppa har forholdt seg til mandatet for 2006 og særlig vektlagt arbeidet med videre utvikling av kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell.

2. Oppsummering og anbefalinger

Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har lagt ned et betydelig arbeid i 2006 for å utvikle flere og bedre kvalitetsindikatorer for samferdsel. Allerede i fjor foreslo arbeidsgruppa fire slike indikatorer. På grunn av mangelfullt datagrunnlag, ble kun en av disse publisert for 2005. I arbeidet med å utvikle nye kvalitetsindikatorer for 2006, har gruppa fulgt anbefalingene fra arbeidsgruppa for rammeverk. Arbeidet har resultert i 10 forslag til kvalitetsindikatorer med utgangspunkt i vurdering av leveransen og hvem som er brukerne. Seks foreslås publisert for 2006, mens de øvrige fire vil bli publisert så snart datagrunnlaget er på plass.

Leveransen og de seks indikatorene er:

- Reisen
 - Antall drepte og skadde i ulykker hvor buss er innblandet pr. 100 000 innbyggere. Fylke
- Rutetilbudet
 - Rutekilometer/setekilometer dividert med linjekilometer
 - Antall setekilometer pr. 1 000 innbyggere
- Standard på materiell/miljø
 - Andel av bybussene som har lavgulv/laventré
- Veistandard
 - Andel av fylkesveinettet med fast dekke som har spordybde over 15 mm og en jevnhet på over 2,5
- Miljø
 - Utslipp av svevestøv fra veitrafikken pr. km² bebygd område. Kommune (publisert også for 2005)

Vi avventer forslag fra arbeidsgruppa for rammeverk om hvordan kvalitetsindikatorene for 2006 skal publiseres.

Avskrivninger på investeringer i veisektoren

Arbeidsgruppa har diskutert en del forhold knyttet til kommunale avskrivninger av investeringer i veisektoren, men har ingen konkrete forslag til løsning på problemstillingen, for eksempel i form av nye funksjoner eller arter. Vi ønsker hjelp fra Regnskapsgruppa til å løse problemer med sammenlignbarhet, som er nærmere beskrevet i vedlegg 9. Kjernen i problemstillingene er:

- Kommunene vedlikeholder og investerer i veier på vegne av Statens vegvesen for penger mottatt til dette formålet
- Overføringen fra Statens vegvesen kommer ikke klart fram i rapporteringen
- Investeringen avskrives i kommuneregnskapet selv om den er betalt/refundert av Statens vegvesen

Det blir særlig problematisk når kommunenes avskrivninger på funksjonene 333/334 (kommuneveier) reflekterer investeringer i riks- og fylkesveier.

Disse forholdene medfører at spesielt større kommuner kan komme dårlig ut sammenlignet med andre kommuner for en del nøkkeltall knyttet til driftsutgifter.

Omfang av regnskapsrapporteringen

KF, FKF IKS er organisasjonsformer hvor regnskapstallene ikke fanges opp i den ordinære KOSTRA-publiseringsen, men som først fanges opp i publiseringen av konserntall. Det vil ikke bli publisert konserntall for området samferdsel i 2006 – noe som er uheldig da nøkkeltallene for noen regioner blir lite egnet til sammenligning med regioner som ikke har valgt å fristille hele eller deler av virksomheten. Dessuten er enkelte av disse (administrasjons)selskapene organisert som aksjeselskaper og kommer således heller ikke komme med i konserntallene. Arbeidsgruppa vil derfor oppfordre til at også aksjeselskaper blir vurdert tatt inn i konserntallene på lik linje med IKS (som også følger egen lov).

Oppgavedifferensiering

Både Trondheim og Bergen kommune overtok i 2004 ansvaret for kollektivtrafikken i sitt område. Etter kun to år med ny forvaltningsordning er det for tidlig å si noe endelig om eventuelle effektivitetsgevinster på området samferdsel. Det vi kan si er at det er vanskelig å se noen særlig tendens i denne retningen kun

basert på regnskaps- og tjenestetallene slik de er rapportert i KOSTRA. I en slik vurdering er det også andre momenter som må tas hensyn til, for eksempel endringer i kjøps- og kontraktsformer. Arbeidsgruppa vil fokusere nærmere på dette til neste år.

Tilgjengelighet for funksjonshemmede/universell utforming

Statistisk sentralbyrå er engasjert av Miljøverndepartementet til å kartlegge data om tilgjengeligheten for bevegelseshemmede. Det er satt ned en prosjektgruppe for kartlegging av tilgjengelighetsdata ledet av SSB. På bakgrunn av forespørsel fra prosjektgruppa (jf. kap. 7.2.), har arbeidsgruppa for samferdsel sett på muligheten for å medvirke i dette arbeidet. Arbeidsgruppa foreslår å ta inn to nye spørsmål i kommuneskjemaet (skjema 24, jf. spørsmål 3.10 og 3.11). Også foreslåtte kvalitetsindikatorer med basis i nytt skjema for kollektivtransport, vil belyse tilgjengeligheten for bevegelseshemmede.

Skoleskyss

Dette er et område arbeidsgruppa har viet mye tid i tidligere rapporter. Ettersom våre forslag til nye arter og funksjoner ikke ble imøtekommet, har ikke gruppa arbeidet med problemstillingen de siste årene. Spørsmålet er på nytt aktualisert gjennom Samordningsrådets beslutning om å sette ned en bredt sammensatt arbeidsgruppe (KS, SD, Utdanningsdirektoratet, Fylkeskommunen, SSB) ledet av Paal Sand (Seksjon for offentlige finanser i SSB). Arbeidsgruppa for samferdsel er representert. Arbeidsgruppa for skoleskyss hadde et håp om å kunne presentere noen foreløpige konklusjoner i årets berørte KOSTRA-rapporter, men det viste seg vanskelig. Det ble tidlig klart at det er betydelige variasjoner i føringen av skoleskyss. Disse må først kartlegges i detalj. Vi er nå i ferd med å innhente data fra fylkeskommunene.

Skjemainngang, svarprosjenter

Datagrunnlaget for 15. mars publiseringen var styrket sammenlignet med i fjor (2004-rapporteringen). Per 15. juni var det full dekning for fylkene, inklusiv Trondheim og Bergen kommune (jf. oppgavedifferensiering), mens det for kommuneskjemaet (skjema 24) og kommuneregnskapet, var en dekningsgrad på henholdsvis 96 og 100 prosent. Det var kun én kommune som manglet regnskapsdata.

3. Evalueringen av siste rapportering (for 2005)

3.1. Skjemaene

Fylkesskjemaet har vært uendret siden 2002. Arbeidsgruppa foreslår heller ikke nå noen endringer utover noen presiseringer i rettledningen. Kommuneskjemaet for 2004 ble supplert med et spørsmål om skogsbilveier: antall kilometer og ditto tilskudd. I tillegg ble det spurt om tilskudd til antall kilometer privat vei. Rapporteringen i henhold til disse endringene har gått greit.

3.2. Kontroller i skjemaene

Det er etablert et fåtall logiske kontroller i skjemaene, som fungerer bra. Også i den interne revisjonen har vi etter hvert som vi har vunnet erfaring, fått etablert et godt sett av kontroller basert på forholdstall og grenseverdier.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Tabellen nedenfor viser antall innskattede skjema og regnskap for 2005 per 15. mars og 15. juni 2006:

	15.03.06				15.06.06			
	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap
Fylke*	16	76%	21	100%	21	100%	21	100%
Kommune	382	88%	304	70%	415	96%	432	100%

*Inklusive kommunene Trondheim og Bergen (jf. ny forvaltningsordning). Det er 433 kommuner i Norge.

Indikatorene for samferdsel bygger også på registerdata (befolkning og infrastruktur). Disse dataene var fullt ut implementert 15. mars og er derfor ikke vist i tabellen.

15.03.06

Mens datagrunnlaget for samferdsel til 15. mars publiseringen har blitt bedre år for år, var det om lag tilsvarende datagrunnlag for 2005 som for 2004.

15.06.06

Tabellen viser full dekning både for regnskaps- og tjenestetall for fylkeskommunene etter revisjonen. For kommunene er dekningsgraden på henholdsvis 96 og 100 prosent. Mens antall skjema var på samme nivå som for 2004, var endelige regnskapstall økt med tre prosentpoeng (12 kommuner). Stort bedre kan det ikke bli.

Det ble også i år sendt og mottatt om lag 200 e-post i alt. Det er i tillegg et betydelig antall henvendelser over telefon.

Oppgavedifferensiering

Området samferdsel ble berørt av forsøkene med ny forvaltningsordning i 2004. Ordningen ble videreført i 2005. For samferdsel medfører dette at både Bergen og Trondheim overtok ansvaret for driften av busstransporten i respektive kommuner. Trondheim har dessuten overtatt ansvaret for TT-transporten, sporveiene og for fylkesveiene i kommunen.

Rapporteringen viser at både skjema- og regnskapsføring er i tråd med den nye organiseringen. Dvs. at begge kommunene har ført produksjonsdata i henhold til skjema 50 og regnskapsdata på fylkesfunksjonene de har fått ansvaret for.

Etter bare to år med oppgavedifferensiering, er det ennå vanskelig med grunnlag i KOSTRA rapporterte tall, å si noe entydig om i hvilken grad den nye forvaltningsordningen har medført effektivitetsgevinster for de involverte kommunene/fylkene. I en slik vurdering er det også andre momenter som må tas hensyn til, for eksempel endringer i kjøps- og kontraktsformer. Arbeidsgruppa tar sikte på å en nærmere utredning av dette i neste års rapport.

I tillegg har det vært et interfylkeskommunalt samarbeid mellom fylkeskommunene Buskerud, Telemark og Vestfold (BTV samarbeidet) og Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane (Vestlandsrådet) om øvrig riksveinett i hvert sitt område. Disse kostnadene er verken ført på fylkesveifunksjon 720 eller 721, men på særskilt funksjon. Sammenligningen på fylkesnivå med tidligere år påvirkes derfor ikke av dette.

Togpassasjerer i Akershus

Problematikken knyttet til manglende rapportering av regnskapsdata for administrasjonsselskaper organisert som fylkeskommunale selskaper (FKF) og aksjeselskap, er omtalt i kap. 2. og 7.4. Det er ytterligere et forhold som bidrar til ubalanse i indikatorer som omfatter regnskaps- og tjenestetall for

Akershus. Fylkets rapporterte regnskapstall omfatter også driftstilskudd (via administrasjonsselskapet Stor-Oslo lokaltrafikk AS) til NSB for jernbanepassasjerer i Akershus. Tilsvarende tjenestetall rapporteres ikke.

Arbeidsgruppa har ikke fått drøftet mulige forslag til tiltak. En første tilnærming til dette vil bli å anmode Akershus kommune og SL om å vurdere muligheten for å holde driftstilskuddet til NSB utenfor rapporteringen.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Vi har i tidligere rapporter påpekt et par forhold vi ikke skal bruke mye spalteplass på i årets rapport, men bare kort peke på at veiledningstekstene ville vært enklere tilgjengelig som interaktive knapper i spørreskjemaene.

Vi har tidligere også antydnet at internrevisjonen med fordel kan starte opp 14 dager tidligere. Det beste ville imidlertid vært om kommuner og fylkeskommuner utnyttet verifiseringsperioden til det den er ment å være. Slik det fungerer nå, er det et fåtall korreksjoner i denne perioden.

Verken kommune- eller fylkesskjemaet for samferdsel er særlig omfattende. Det har muliggjort implementering av oppdatert funksjonalitet i skjermbilde i den forstand at samtlige årganger (2001-) blir "lagt ut" parallelt i revisjonsapplikasjonen. Dette forenkler revisjonsarbeidet betydelig. Vi savner imidlertid muligheten for å kopiere samtlige årganger til fil for oversending kommune/fylke.

3.5. Publisering

Publiseringene har gått etter intensjonen.

3.6. Brukerreaksjoner

Vi har i tidligere rapporter redegjort for reaksjoner fra kommunene på "misvisende" tall for kilometer kommunal vei og tilknyttede "misvisende" nøkkeltall. Det er langt færre slike henvendelser nå, men de forekommer (ikke dermed sagt at problemet er blitt mindre). Statens vegvesen er imidlertid i ferd med å utarbeide nye retningslinjer/definisjoner for hva som skal tas med/måles og kriterier for å bestemme type vei (jf. for eksempel rundkjøringer og "ramper"). Veiholder vil her være et sentralt begrep. En slikt regelverk bør innebære at alle forvaltningsnivåer og øvrige brukere endelig kan "samles" bak de offisielle tallene, også for private veier og kommuneveier.

I skjema 24 spør vi om tallet på kilometer skogsbilveier og kommunenes samlede tilskudd til slike veier. Vi har mottatt et par spørsmål vedrørende føring av skjema når kommunalt tilskudd er gitt, men bare deler av veien tilskuddet er myntet på, er ferdigstilt. For å få samme omfanget i nøkkeltallets teller og nevner, har vi i disse tilfellene bedt om at kommunen tar med samtlige kilometer i nevner, dvs. oppgi antall kilometer skogsbilvei ferdigstilt eller ikke (så sant tilskuddet er utbetalt).

I samme skjema ber vi også om kostnader til gatebelysning både langs kommuneveier og langs fylkes- og riksveier med kommunalt ansvar for belysning. Belysning er en stor utgiftspost for kommunene og utgjør en betydelig andel av driftsutgiftene i sektoren samferdsel. Disse utgiftene varierer imidlertid betydelig mellom "like" kommuner (kommuner som oppfatter seg som like/sammenlignbare), noe som kan gjøre nøkkeltallene lite sammenlignbare. Sykkylven kommune har spilt inn forslag om at det i tillegg tas inn et spørsmål om tallet på lyspunkter langs kommunale veier og gater. Dette vil gi god tilleggsinformasjon og er noe arbeidsgruppa vil følge opp.

4. Forslag til endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er et behov for å skille ut kostnadene til miljø- og trafikksikkerhetstiltak for både kommune- og fylkesveier. Arbeidsgruppa foreslo derfor for 2000, og fikk medhold i, at det ble opprettet særskilte funksjoner for å ivareta dette, henholdsvis funksjon 334 (kommune) og funksjon 721 (fylke). Det har vist seg at rapporteringen på disse funksjonene har vært noe mangelfull. Arbeidsgruppa hadde i 2005 en nøyvurdering av denne problemstillingen, også i rapporten, men fant å ikke foreslå endringer i funksjonsinndelingen. Den detaljerte gjennomgangen viste at selv om rapporteringen kunne vært bedre, har det vært bedring å spore år om annet.

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer i kontoplanen for 2007. Vi ser ikke bort fra at arbeidsgruppa for skoleskyss kan komme med forslag til endringer høsten 2006, med effekt først fra 2008.

5. Forslag til endringer i skjema/filuttrekk

Det er satt ned en prosjektgruppe som skal følge opp regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne (jf. kap. 7.2. for mer detaljer). Det er behov for informasjon om effekten av tiltak. KOSTRA kan bli en viktig kanal for informasjon om hvordan ulike tiltak for å bedre tilgjengeligheten følges opp av kommunene og fylkene. De aktuelle fagområdene i KOSTRA er: fysisk planlegging, samferdsel, helse, skole, IKT, barnehage, kirke, kultur og boliger. Transport er sammen med IKT og bygg og uteområder de prioriterte områdene i handlingsplanen. Dette har ført til forslag om to nye spørsmål i kommuneskjemaet for 2006. Ett av spørsmålene er knyttet til tallet på parkeringsplasser som kommunen har ansvaret for som er tilrettelagt for handikappede. Det andre dreier seg om tallet på utstedte parkeringstillatelser for funksjonshemmede. Bedre parkeringsmuligheter for forflytningshemmede er et eget tiltak i handlingsplanen.

På bakgrunn av brukerhenvendelser foreslår gruppa også å utvide skjemaet med et spørsmål om antall lyspunkter langs kommunale veier og gater. Som et ledd i utviklingen av kvalitetsindikatorer foreslås det også å ta med spørsmål om lengden på kommunale veier og gater med fast dekke. Ellers er det i kommuneskjemaet foretatt mindre presiseringer i spørsmålsformuleringene og rettledningene.

Det er ingen forslag til endringer i fylkesskjemaet for 2006, bortsett fra mindre tekstlige presiseringer.

SSB vil i samarbeid med Statens vegvesen Vegdirektoratet (SVV) følge med på utviklingen og kvalitetssikringen av datagrunnlaget i ny, nasjonal vegdatabank (NVDB). Mye av dataene som blir tilrettelagt her vil være av stor interesse for SSB i KOSTRA-sammenheng, for å kunne utnytte dem til å lage nye indikatorer på en rasjonell måte. Så snart det er lagt til rette for det, vil SSB søke om å få online tilgang til den nye basen for å forenkle datauttaket. Vi er også fortsatt interessert i et samarbeid med Vegdirektoratet om et XML-filuttrekk for direkte innlesing i SSBs mottaksdatabase. Det vil rasjonalisere datafangsten og redusere mulighetene for feil.

6. Forslag til endringer i faktaarkene

6.1. Generell vurdering av faktaarkene

Faktaarket, særlig på fylke, er uoversiktlig. Gruppa gjentar derfor ønsket uttrykt i fjorårets rapport om at det er ønskelig med funksjonalitet i KOSTRA som gjør det mulig å lage overskrifter på de ulike indikatorgruppene. Da vil tekstene for hver indikator kunne forkortes og presentasjonen bedres, uten at dette skaper problemer ved eksport til andre formater som for eksempel PC-AXIS.

Gruppen mener ellers at faktaarkene for KOSTRA-Samferdsel har funnet sin form, og at det ikke er registrert behov for endringer. Vi avventer ellers et forslag fra arbeidsgruppen for rammeverk om hvordan kvalitetsindikatorene for 2006 skal publiseres.

6.2. Nøkkeltall som foreslås fjernet

Det er ingen forslag om fjerning av nøkkeltall.

6.3. Forslag til nye nøkkeltall

Forslagene til kvalitetsindikatorer som foreslås publisert for 2006 er beskrevet i kap. 7.1.

Utover forslagene til kvalitetsindikatorer foreslår gruppen å lage fire nye indikatorer, basert på registerdata fra Vegdirektoratet (forutsatt tilfredsstillende datakvalitet). Disse er :

- Andel av europa-, riks- og fylkeveinettet som har vegbredde mindre enn 6 meter
- Andelen tunneller på europa-, riks- og fylkesveier som har en høydebegrensning på 4 meter
- Andelen bruer på europa-, riks- og fylkesveier som er skiltet med tillatt aksellast på 10 tonn
- Andelen underganger på europa-, riks- og fylkesveier som har en høydebegrensning på 4 meter

På kommunenivå foreslår gruppen følgende nye indikatorer:

- Andel av kommunale veier og gater med fast dekke
- Antall kilometer kommunale veier og gater med belysning pr. 10 000 innbyggere
- Antall kilometer riks- og fylkesveier med kommunalt ansvar for belysning pr. 10 000 innbyggere

Forslag til tilleggsdata:

- Antall lyspunkter pr. km kommunal vei og gate med belysning
- Antall lyspunkter pr. km²
- Antall parkeringsplasser som er et kommunalt ansvar skiltet for handikappede (HC) pr. innbygger
- Antall utstedte parkeringstillatelser for handikappede pr. innbygger

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen for KOSTRA Samferdsel la våren 2005 ned et betydelig arbeid i å definere og finne fram til egnede kvalitetsindikatorer for området Samferdsel. Arbeidet var vanskelig, blant annet siden det manglet en klar veiledning for hvordan man best skulle gå fram. Samferdsel er heller ikke dekket av KS sine effektivitetsnettverk. I rapporten for 2005 fremmet gruppen likevel 32 mulige kvalitetsindikatorer, hvorav fire ble foreslått publisert for 2005-rapporteringen. På grunn av mangler i datagrunnlaget, ble bare én av de foreslåtte indikatorene publisert i vår.

I forbindelse med vårens arbeid, fikk gruppene verdifull hjelp og veiledning fra KOSTRA sentralt via arbeidet som en arbeidsgruppe for utvikling av et rammeverk for kvalitetsindikatorer utførte. De mest sentrale elementene i prosessen med å finne fram til kvalitetsindikatorer for KOSTRA Samferdsel har tatt utgangspunkt i dette arbeidet:

- Sekretæren for arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel har også vært med i gruppa som har utviklet rammeverket, og har trukket veksler på kunnskap tilegnet der
- Bred deltakelse på seminaret om kvalitetsindikatorer arrangert av KRD 16. januar 2006. Ett av temaene i gruppeoppgaven gjaldt Samferdsel (kollektivtransport), og gav verdifulle innspill
- Gjennomført tre møter i arbeidsgruppa hvor kvalitetsindikatorer har vært hovedtema, hvorav ett heldagsmøte
- Modellen utviklet av gruppa for rammeverk har ligget til grunn for arbeidet - fra definisjon av leveranser til test mot kravene. Det medførte blant annet at gruppa begynte hele arbeidet på nytt, selv om vi brukte mye tid på temaet i fjor
- Særlig sentralt i prosessen var en utvidet sjekkliste i form av et EXCEL-regneark, med alle forslagene fra idédugnaden og med full dokumentasjon av alle krav til kvalitetsindikatorer. Utfylling av regnearket etter at vi var kommet fram til mulige indikatorer var hjemmeoppgave, og svarene ble gjennomgått i plenum på det siste møtet
- Indikatorene er dokumentert i henhold til mal fra arbeidsgruppa for rammeverk
- Det har vært et mål å forsøke å unngå ny rapporteringsplikt, og i stedet utnytte eksisterende data på en bedre måte eller ta i bruk nye registerdata.

Arbeidet med kvalitetsindikatorer resulterte i 10 forslag som gruppa mener tilfredsstiller kravene. Seks foreslås publisert i 2006. De andre vil bli publisert så snart datagrunnlaget er på plass. Merk at tekstene på indikatorene kan bli justert, etter en nøye faglig kvalitetssikring av ulike eksperter på noen av områdene og etter at indikatorene er testet ut med et reelt datagrunnlag.

Fire av indikatorene dekker kollektivtransport med buss (funksjon 730). Området ble delt inn i 4 leveranser; reisen, rutetilbudet, atkomst/holdeplassutforming og standard på materiell/miljø. To av indikatorene dekker veier (funksjonene 720 og 721, 333 og 334). Her kom gruppa fram til leveransene vegstandard, framkommelighet, miljø og sikkerhet.

Forslagene er:

- *Antall drepte og skadde i ulykker hvor buss er innblandet pr. 100 000 innbyggere. Fylke*
- *Rutekilometer/setekilometer dividert med linjekilometer*
- *Antall setekilometer pr. 1 000 innbyggere*
- *Andel av bybussene som har lavgolv/laventré*
- *Andel av fylkeveinettet med fast dekke som har spordybde over 15 mm og en jevnhet på over 2,5*
- *Utslipp av svevestøv (PM10) fra veitrafikk pr. km² bebygd område. Kommune*

Indikatorene er dokumentert i vedlegg 10.

Gruppa har også identifisert kvalitetsindikatorer som vil bli publisert når datagrunnlaget er tilfredsstillende. Disse er:

- *Prosentvis andel av alle gjennomførte avganger som skjer med maksimalt 15 minutters forsinkelse*
Det er ønskelig å ha en indikator som sier noe om forsinkelser og graden av innstilte avganger i busstrafikken. Dette er en meget sentral del av reiseopplevelsen innen kollektivtransport. Det er usikkert når datagrunnlaget er på plass, men de største kollektivselskapene mener dette er tall som kan gis når elektronisk billettering blir vanlig i løpet av få år
- *Gjennomsnittlig avstand til nærmeste kollektive holdeplass pr. km² tettsted*
Ved hjelp av et prosjekt for GIS-analyse i SSB tror gruppa det vil være mulig å lage indikatoren når vegdirektoratets elektroniske holdeplassregister er på plass i 2008.
- *Andel av holdeplassene som er tilrettelagt for bevegelseshemmede*
Som en del av Regjeringens satsing på tilgjengelighet for alle, vil graden av universell utforming av blant annet holdeplasser være en sentral indikator. Datagrunnlaget vil ventelig være på plass i 2008 når det nye holdeplassregisteret er i drift
- *SPI fra veitrafikk pr. innbygger. Fylke*
En indikator for støyplasser som folk utsettes for som følge av veitrafikk ble fremmet i fjorårets rapport, men ble ikke publisert siden datagrunnlaget ikke var tilstrekkelig oppdatert. Når datagrunnlaget har tilstrekkelig kvalitet og blir oppdatert årlig, kan det være aktuelt å inkludere denne som en kvalitetsindikator.

7.2. Tilgjengelighet for funksjonshemmede/universell utforming

Regjeringen har opprettet en egen handlingsplan for å bedre tilgjengeligheten med vekt på prinsippene om universell utforming (se http://www.universell-utforming.miljo.no/kategori.shtml?cat_id=22). Planen går over perioden 2005-2009 og koordineres av Miljøverndepartementet. Gjennom handlingsplanen koordineres en rekke tiltak

Det er satt ned ei prosjektgruppe som skal følge opp handlingsplanen for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Informasjon om tilgjengelighet for bevegelseshemmede er en betydelig mangelvare. For en del av denne manglende informasjonen vil KOSTRA være den rette rapporteringskanal fordi mange av tiltakene ligger under kommunenes og fylkeskommunenes ansvarsområder. Av den grunn er utvikling av KOSTRA et eget tiltak i handlingsplanen (tiltak BU 36 i handlingsplanen). De aktuelle fagområdene i KOSTRA er: fysisk planlegging, samferdsel, helse, skole, IKT, barnehage, kirke, kultur og boliger. Transport er sammen med IKT og bygg og uteområder de prioriterte områdene i handlingsplanen.

Etter drøftinger i arbeidsgruppa for Samferdsel er det foreslått å ta inn to ekstraspørsmål på kommuneskjemaet (jf. kap. 5, vedlegg 1).

Tilgjengelighet innen kollektivtransporten er et viktig aspekt ved kvaliteten, og arbeidsgruppa har derfor i arbeidet med kvalitetsindikatorer foreslått to indikatorer som beskriver tilgjengelighet (jf. kap. 7.1):

- andel av bybussene som har lavgolv/laventré (fra i år)
- andel av holdeplassene som er tilrettelagt for bevegelseshemmede (mulig fra 2008)

Når det gjelder informasjon om tilgjengelighet innenfor kollektivtransport, vil arbeidsgruppa spesielt peke på potensialet som ligger i det nye holdeplassregisteret. Arbeidsgruppa vil derfor anbefale at det utvikles og knyttes kjennetegn i dette registeret som beskriver hvordan holdeplassene er tilrettelagt mht. tilgjengelighet og universell utforming.

7.3. Avskrivninger på investeringer i veisektoren

Arbeidsgruppa har, med utgangspunkt i innspill fra Bærum kommune (jf. vedlegg 9), diskutert forhold knyttet til avskrivninger i kommuneregnskapet på investeringer i veisektoren – også på tiltak rettet mot fylkes- og riksveier. Avskrivningsbeløpene vil for noen kommuner, spesielt for de større, utgjøre en betydelig andel av driftsutgiftene. Sammenlignbarheten mellom kommuner vil dermed reduseres for indikatorer som inkluderer driftsutgifter.

Arbeidsgruppa kom ikke fram til noen løsning, men ber Regnskapsgruppa om å skissere forslag til løsning.

7.4. Omfang av regnskapsrapporteringen

KF, FKF IKS er organisasjonsformer hvor regnskapstallene ikke fanges opp i den ordinære KOSTRA-publiseringsen, men som først fanges opp i publiseringen av konserntall. Det vil ikke bli publisert konserntall for området samferdsel i 2006 – noe som er uheldig da nøkkeltallene for noen regioner, blir lite egnet til sammenligning med regioner som ikke har valgt å fristille hele eller deler av virksomheten. Dessuten, enkelte av disse (administrasjons)selskapene er organisert som aksjeselskaper og kommer således heller ikke komme med i konserntallene. Arbeidsgruppa vil derfor oppfordre til at også aksjeselskaper blir vurdert tatt inn i konserntallene på lik linje med IKS (som også følger egen lov).

8. Vedlegg

Vedlegg 1: Utkast til kommuneskjema for 2006

Vedlegg 2: Utkast til rettleiding for kommuneskjema for 2006

Vedlegg 3: Utkast til fylkesskjema for 2006

Vedlegg 4: Utkast til rettleiding for fylkesskjema for 2006

Vedlegg 5: Utviklingen i funksjonsinndelingen på området Samferdsel 1999-2006

Vedlegg 6: Funksjonsinndelingen for 2006-rapporteringen

Vedlegg 7: Forslag til nøkkeltall for kommunene for 2006

Vedlegg 8: Forslag til nøkkeltall for fylkene for 2006

Vedlegg 9: Notat fra Bærum kommune

Vedlegg 10: Dokumentasjon av kvalitetsindikatorer for KOSTRA-Samferdsel

Vedlegg 11: Notat om rapportering av tilgjengelighetsdata

Bolig

RAPPORT TIL SAMORDNINGSRÅDET FRA ARBEIDSGRUPPEN FOR KOMMUNALT DISPONERTE BOLIGER OG BOLIGVIRKEMIDLER

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for å utarbeide skjema og veileder for kommune-KOSTRA-skjema nr. 13 "Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler". Skjemaet dekker funksjonene 265 "Kommunalt disponerte boliger" og 283 "Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig" i KOSTRA sin funksjonskontoplan.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

Agnes Aall Ritland, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), Bolig og bygningsavdelingen, Tanja Helen Auren, KRD, Bolig og bygningsavdelingen, Arild Kormeseth, KRD, Kommunalavdelingen, Aud Kristiansen, Kommunenes sentralforbund (KS), Ski kommune, Karin Lindgaard, Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd (KBL), Oslo kommune, Helse- og velferdsetaten, Kristian Mehus, Husbanken, Strategikontoret, Liv Kristensen, Husbanken, Velferds- og utviklingsseksjonen, Region Øst, Dagfinn Solaas, KS, Kristiansand kommune, Tonje Houg, Sosial- og helsedirektoratet (Shdir), avd. for kommunale velferdstjenester, Øystein Kramer-Johansen, Statistisk sentralbyrå (SSB), seksjon for helsestatistikk, Dag R. Abrahamsen, SSB, seksjon for helsestatistikk, Else Bredeli, SSB, seksjon for helsestatistikk.

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat

Arbeidsgruppen har som mandat å fremskaffe styringsinformasjon om kommunale boenheter og boligvirkemidler. Spesielt mandat for 2006, som for 2005, er utvikling av kvalitetsindikatorer.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Reviderte, foreløpige tall for 2005 er publisert via KOSTRA per 14. juni 2006¹. Her mangler data fra 8 kommuner, som er vesentlig færre enn de forrige årene, der ca. 20 kommuner ikke hadde rapportert ved publiseringen i juni. Endelige, nasjonale tall vil i år bli publisert i løpet av høsten. Samtidig planlegges en utvidelse av antall publiserte tabeller i Statistikkbanken.

Vi har i år prioritert å få tall fra alle kommuner, fremfor publisering av endelige tall i juni. Det har vært sendt ut flere purringer, både til skjemaansvarlige og til kommunene. Dette for ikke permanent å "miste" noen kommuner. Tidligere år er det estimert data for de kommuner som ikke leverte tall innen publiseringen av endelige tall i juni.

En del data som er samlet inn, er ikke publisert som grunnlagsdata (mellomregninger), men kun som del av indikatorer. Bakgrunnen for dette er at tall for en del av brukergruppene antas å kunne være sensitive. Brukergruppene er "Bevegelseshemmet/fysisk funksjonshemmet", "Utviklingshemmet", "Personer med

¹ Grunnet flere andre store frigivninger ble det i år besluttet å fremskynde publiseringen av KOSTRA-tallene til 14. juni, mot normalt 15. juni

psykiske lidelser", "Rusmiddelmissbruker", Rus/psykiske lidelser, "Flyktning, 1. gangs etablert", "Flyktning, 2. gangs etablert", "Sosialt/økonomisk vanskeligstilte" og "Personer uten behovsprøving".

Det er for 2005-tallene, ikke gjort vesentlige endringer i publiseringen av etablerte indikatorer. Det er imidlertid publisert 3 nye indikatorer som omhandler tilgjengelighet for rullestolbrukere til og i boligen, samt en ny indikator for "kombi"-brukergruppen "Rus/psykiske lidelser".

Opplysninger om omsorgsboliger hentes nå fra Husbanken, mot tidligere innsamlet via Kostra-skjema 13 (boligskjemaet). Dette vil innebære et brudd i tidsserien, da grunnlagstallene ikke er helt identiske, men det utgjør ingen store hopp i tallene. Dette er omsorgsboliger som er bygget med oppstartingsstilskudd fra Husbanken. Man forventer derfor bedre datakvalitet ved overgang fra skjemainnhenting til registerdata over utbetalte tilskudd fra Husbanken. Det er også et ledd i arbeidet med å minske oppgavebyrden for kommunene ved utfylling av skjemaet. Endringen innebærer imidlertid at vi nå ikke lenger får tall for bydeler i Oslo.

De kommuner som har skaffet seg BOKART, Husbankens kartleggingssystem for vanskeligstilte på boligmarkedet, vil fra og med 2005-rapporteringen slippe å fylle ut kartleggingsspørsmålet (spørsmål 8) i skjema 13. Via BOKART rapporterer de tilsvarende opplysninger til Husbanken, og vi henter dem inn i KOSTRA som eksterne data fra Husbanken på linje med omsorgsboligene og de øvrige Husbank-data som er med i KOSTRA.

Det er så langt, ikke kommet spesielle kommentarer til dagens nøkkeltall.

Det er imidlertid kommet forslag om å utvide spørsmålene angående tilgjengelighet til boligen. Sosial- og Helsedirektoratet har pekt på tilgjengelighet til uteareal tilknyttet boligen som interessant tilleggsspørsmål i skjema 13, og også på sikt tall for "universell utforming". Boliggruppen vil vurdere disse innspillene på sikt, og i samarbeid med tilstøtende arbeid som gjøres i andre Kostra-arbeidsgrupper i forbindelse med et prosjekt om universell utforming/tilgjengelighet som SSB har for Miljøverndepartementet.

Skjema 13 vil ikke endres vesentlig til neste års rapportering. Endringene er av mer opplysende og presiserende karakter, både i skjema og veiledning. En oppsummering av arbeidsgruppens forslag til endringer i skjema, veileder, mv., gis i pkt. 2.2 nedenfor.

Arbeidsgruppen oppnevnte våren 2005 en undergruppe for å fremme arbeidet med kvalitetsindikatorer på området. De har også i år arbeidet med dette. Tidligere forslag til indikatorer nevnt i fjorårets rapport til Samordningsrådet og i en orientering til arbeidsgruppen i fjor høst, er forkastet til fordel for indikatorer som er fremkommet etter en ny utvelgingsmodell presentert og utprøvd på seminaret om kvalitetsindikatorer tidlig i januar i år. Vi er fortsatt usikre på hvilke av disse indikatorene som bør foreslås for Samordningsrådet. Det er ønskelig med nærmere vurdering og uttesting på 2005-data før man lander på et forslag.

Arbeidsgruppen ber derfor Samordningsrådet om å godkjenne en "bruttoliste" av mulige kvalitetsindikatorer, og at boliggruppen gis fullmakt til å foreta det endelige utvalget etter nærmere vurderinger/ uttesting i høst. Dette for å slippe å vente til neste års Samordningsrådsmøte for å få en endelig godkjenning av kvalitetsindikatorene.

I pkt. 7.1 nedenfor er det redegjort for kvalitetsgruppens arbeid og den nevnte bruttoliste med forslag til kvalitetsindikatorer.

Etter ønske fra kommunene, ble det i begynnelsen av september 2005, sendt ut et informasjonsbrev til KOSTRA-kontaktpersonene i kommunene, med oversikt over endringer for skjemaet som skulle leveres i

februar 2006. Dermed fikk kommunene vite om endringene kort tid etter at de var godkjent av Samordningsrådet. Tilsvarende informasjon har tidligere år kommet i forbindelse med brevet som sendes kommunene sentralt fra KOSTRA

1. november hvert år. Spredte tilbakemeldinger fra saksbehandlere i kommunene kan tyde på at dette særskilte informasjonsbrevet for den kommunale boligstatistikken, ikke er tilstrekkelig videreformidlet til de som faktisk fyller ut skjemaet.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler følgende endringer i skjemaet og/eller i veilederen:

- Vi ønsker å legge inn en opplysning i skjemaets del 8 om at de kommuner som gir tilsvarende opplysninger om kartlegging av vanskeligstilte på boligmarkedet til Husbanken via Bokart, ikke skal fylle ut spørsmål 8.
- Presisere i skjema og veiledning at omsorgsboligene skal telles med i totalt antall disponerte boliger selv om opplysningene om antall omsorgsboliger nå hentes fra Husbanken.
- Ytterligere presiseringer i veiledningen knyttet til boliger som disponeres av flere bydeler eller kommuner.
- Presiseringer i veiledningen knyttet til boliger (vanligvis omsorgsboliger) der brukeren selv eier boligen men der kommunen bestemmer hvem som får kjøpe boligen.
- Opplyse om gjeninnføring av integreringstilskuddet for familiegjensforente flyktninger f.o.m. 2006, noe som gir endret flyktningdefinisjon for brukergruppen "Flyktning" (1. og 2. gangsetablert).
- Endre definisjonen av brukergruppen "Rus/psykiske lidelser" slik at vi ikke knytter det opp mot begrepet "psykiatriske langtidspasienter" som i årets veiledning. Pasient er forbeholdt personer som er til behandling i en institusjon. Denne brukergruppen er ment å favne personer med **både** en langvarig psykisk lidelse **og** som er rusmiddelmisbrukere, uavhengig av om de er til behandling i en institusjon eller ikke.
- Ytterligere presiseringer og eksempler for hva som menes med midlertidig opphold.

•

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjemaet og statistikken ble våren 2004, gjenstand for en omfattende evaluering fra arbeidsgruppens side. Også skjemaet for 2005-rapporteringen inneholdt noen nye punkt. For 2006 planlegges ingen store endringer.

3.2 Kontroller i skjemaet

I skjemaet er det både logiske kontroller og varsler om at visse felt må fylles ut. Skjemakontrollene forenkler revisjonsarbeidet ved å sikre konsistens mellom svar som har en logisk sammenheng og ved at sentrale deler av skjemaet blir fylt ut.

3.3 Innsamling av data

Publiseringen 15. mars i år av ureviderte tall, var basert på om lag 85 prosent innkommet materiale. Ved publiseringen av endelige tall 14. juni, hadde 98 prosent av kommunene levert inn skjema 13. Eksterne data fra Husbanken ble publisert som foreløpige tall 15. mars og endelige tall ved publiseringen 14. juni dette år. Ved publiseringen 14. juni, var deknningen for Husbankens data tilnærmet 100 prosent.

Kommunene ble påminnet og purret sentralt av KOSTRA 2 ganger før publisering 15/3 og en gang etter denne publiseringen. Før publiseringen 14. juni er kommunene purret to ganger av saksbehandler for den kommunale boligstatistikken.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonsarbeidet er i hovedsak basert på oppfølging av de feilmeldinger som revisjonssystemet kom frem med. Oppfølgingen bestod for det meste i e-mail-korrespondanse med skjema-utfyller. Aktuelle kommuner mottok en mail med spørsmål vedrørende feilmeldingene, samt kopi av kommunens innrapporterte tall. Kommunene mottok deretter to-tre oppfølgingsmail avhengig av hvor viktig feilen(e) var. Ved særlige alvorlige feil ble også den ansvarlige i kommunen kontaktet per telefon. Feilene ble deretter rettet opp i samsvar med kommunenes tilbakemeldinger. To kommuner hadde ved publiseringen 14.juni ikke kommet med tilbakemeldinger og vil bli kontaktet igjen.

3.5 Publisering

Reviderte, foreløpige tall for 2005 er publisert via KOSTRA per 14.juni 2006. Her mangler data fra 8 kommuner, som er vesentlig færre enn de forrige årene, der ca. 20 kommuner ikke hadde rapportert ved publiseringen i juni. Endelige, nasjonale tall vil i år bli publisert i løpet av høsten. Samtidig planlegges en utvidelse av antall publiserte tabeller i Statistikkbanken.

Vi har i år prioritert å få tall fra alle kommuner, fremfor publisering av endelige tall i juni. Dette for ikke permanent å "miste" noen kommuner. Tidligere år er det estimert data for de kommuner som ikke leverte tall innen publiseringen av endelige tall i juni.

En del data som er samlet inn, er ikke publisert som grunnlagsdata (mellomregninger), men kun som del av indikatorer. Bakgrunnen for dette er at tall for en del av brukergruppene, antas å kunne være sensitive. Brukergruppene er "Bevegelseshemmet/fysisk funksjonshemmet", "Utviklingshemmet", "Personer med psykiske lidelser", "Rusmiddelmissbruker", Rus/psykiske lidelser, "Flyktning, 1. gangs etablert", "Flyktning, 2. gangs etablert", "Sosialt/økonomisk vanskeligstilte" og "Personer uten behovsprøving".

F.eks. antas opplysninger om antall tildelte boliger til personer som er rusmiddelmissbrukere eller som har en lagvarig psykisk lidelse, for små kommuner, å kunne komme i konflikt med personvern-hensyn. Det samme kan tenkes å gjelde for variable som "antall midlertidige opphold for personer løslatt fra fengsel" eller "..... personer utskrevet fra institusjon". Det viste seg å være en svært omfattende jobb å markere med ":" for "Tall kan ikke offentliggjøres" ('prikke ut') enkelt-kommuner i faktaark-administrasjonssystemet slik det fungerer pr. i dag. Det er mulig at dette vil bli forsøkt forbedret neste år slik at potensielt sensitive data kan publiseres på kommune-nivå, men at data 'prikkes ut' for kommuner med absolutt-verdier mindre enn 3.

Det er for 2005-tallene, ikke gjort vesentlige endringer i publiseringen av etablerte indikatorer. Det er imidlertid publisert 3 nye indikatorer som omhandler tilgjengelighet for rullestolbrukere til og i boligen, samt en ny indikator for "kombi"-brukergruppen "Rus/psykiske lidelser".

3.6 Brukerreaksjoner

Det har ikke kommet spesielle kommentarer til nøkkeltallene. Kommentarene går mer på at KOSTRA-faktaarkene er vanskelig å finne ut av. For å komme dette i møte, ønsker vi for senere år, å utvide antall tabeller i Statistikkbanken. Vi tenker da på selvstendige Statistikkbanktabeller under emne 05.03 Bolig, boforhold, i tillegg til KOSTRA-Statistikkbank-tabeller. Se for øvrig nærmere under pkt.7.2 nedenfor.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen ønsker om endringer i kontoplanen.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Skjemaet ble i 2004 gjenstand for en grundig gjennomgang og evaluering, med derav følgende endringer i spørsmål og definisjoner tilknyttet skjemaet. For å la dette skjemaet få anledning til å sette seg, har arbeidsgruppen hatt som mål i år, ikke å foreta store og omfattende endringer i skjemaet. Arbeidsgruppen anser det som uheldig med for hyppige endringer i skjemaet både av hensyn til kommunene som skal fylle ut skjemaet og på grunn av sammenlignbarheten i dataene over tid.

5.2 Forslag til endring i skjema og i veileder til skjema

Endringene for neste år er kun av opplysende og presiserende karakter, både i skjema og veiledningen.

Arbeidsgruppen anbefaler følgende endringer i skjemaet og/eller i veilederen:

- Vi ønsker å legge inn en opplysning i skjemaets del 8 om at de kommuner som gir tilsvarende opplysninger om kartlegging av vanskeligstilte på boligmarkedet til Husbanken via Bokart, ikke skal fylle ut spørsmål 8.
- Presisere i skjema og veiledning at omsorgsboligene skal telles med i totalt antall disponerte boliger selv om opplysningene om antall omsorgsboliger nå hentes fra Husbanken.
- Ytterligere presiseringer i veiledningen knyttet til boliger som disponeres av flere bydeler eller kommuner.
- Presiseringer i veiledningen knyttet til boliger (vanligvis omsorgsboliger) der brukeren selv eier boligen men der kommunen bestemmer hvem som får kjøpe boligen.
- Opplyse om gjeninnføring av integreringstilskuddet for familiegjenforente flyktninger f.o.m. 2006, noe som gir endret flyktningdefinisjon for brukergruppen "Flyktning" (1. og 2. gangsetablert). Integreringstilskuddet for familiegjenforente flyktninger, ble tatt bort i 2005, slik at disse ikke lenger ble regnet som flyktning i skjema 13. Dette er altså endret i 2006 og familiegjenforente regnes igjen som flyktninger i rapporteringsåret 2006.

- Endre definisjonen av brukergruppen "Rus/psykiske lidelser" slik at vi ikke knytter det opp mot begrepet "psykiatriske langtidspasienter" som i årets veiledning. Pasient er forbeholdt personer som er til behandling i en institusjon. Denne brukergruppen er ment å favne personer med **både** en langvarig psykisk lidelse **og** som er rusmiddelmisbrukere, uavhengig av om de er til behandling i en institusjon eller ikke.
- Ytterligere presiseringer og eksempler for hva som menes med midlertidig opphold.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarkene

Arbeidsgruppen vil før neste publisering, gå igjennom faktaarkene for kommunale boliger (N. Bolig) og vurdere nærmere organisering og innhold i disse. En nærmere begrunnelse for dette er gitt i pkt. 7.2 nedenfor.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Vi ønsker å ta ut rekker av indikatorer med omtrent samme ordlyd, som lett kan oppfattes som et "feiltrykk på repetisjonstasten". Se pkt. 7.2 under for nærmere redegjørelse og begrunnelse.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Det planlegges ikke å legge inn nye nøkkeltall i faktaarkene ved publiseringen i 2007.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det planlegges ingen endringer i eksisterende nøkkeltall.

Arbeidsgruppen ønsker imidlertid for neste år, å redusere antall publiserte indikatorer i KOSTRA, og heller publisere det som tas ut av faktaarkene, i Statistikkbank-tabeller. Jf. for øvrig pkt. 7.2 nedenfor.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen oppnevnt en undergruppe våren 2005 med oppdrag å utarbeide kvalitetsindikatorer for kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler, jf. vedlagt mandat/sjekkliste for arbeidet til kvalitetsgruppen i pkt. 10.2 nedenfor.

Kvalitetsgruppen startet arbeidet med utgangspunkt i problemnotatet fra Fürst og Høverstad ANS "Kvalitetsindikatorer i KOSTRA-rapporteringen" (2004). Dette arbeidet endte med tre indikatorer som kunne foreslås, men under forutsetning om en del svakheter, særlig knyttet til sammenlignbarhet mellom kommuner.

Etter siste kvalitetsseminar 16. januar 2006 jobbet gruppen videre med å finne bedre kvalitetsindikatorer etter den nye sjekklisten for utvikling av kvalitetsindikatorer som ble introdusert på seminaret. Metoden ga gruppen et nyttig verktøy, i tillegg til at den i større grad tilrettela for en felles forståelse av innholdet i begrepet kvalitet.

Resultatet av arbeidet i kvalitetsgruppen så langt er en "bruttoliste" med i alt 14 forslag til kvalitetsindikatorer, jf. listen nedenfor.

De siste punktene i sjekklisten omhandler en del krav som skal stilles til indikatorene (om de er relevante, pålitelige, sammenlignbare, entydige, påvirkbare). Antallet kvalitetsindikatorer som kan foreslås vil da reduseres betydelig. Gruppen har ikke rukket å avslutte arbeidet før sommeren, men vil jobbe videre med dette fra høsten av. Dersom gruppen får mandat til å velge et begrenset antall kvalitetsindikatorer på bruttolisten, vil konkrete forslag foreligge til bruk ved neste års publisering.

Arbeidsgruppen ber derfor Samordningsrådet om å godkjenne "bruttolisten" av mulige kvalitetsindikatorer vist nedenfor, og at boliggruppen gis fullmakt til å foreta det endelige utvalget etter nærmere vurderinger/ uttesting i høst. Dette for å slippe å vente til neste års Samordningsrådsmøte for å få en endelig godkjenning av kvalitetsindikatorene.

Leveransen	Primærbruker	Sekund. bruker	Interes senter	Resultat kvalitet	Produkt kvalitet	Strukturkvalitet	Prosesskvalitet	Kvalitetsindikator
Kommunalt disponert bolig	VS på boligmarkedet	Pårørende Familie Barn	Pårørende Staten Interseorg Komm unen	Egen bolig	Egnet fysisk standard	Dekningsgrad Politisk vilje/vedtak Kommuneøkonomi Det lokale boligmarkedet	Politisk vedtak Adminstr. Vedtak God behovskunnskap	Gjennomsnittlig ventetid fra positivt vedtak til innflytting
Antall boliger tilrettelagt for rullestolbrukere	Husstand m funksjon som er VS på boligmarkedet	Pårørende Familie Barn	Pårørende Staten Interseorg Komm unen	Egen tilgjengelig bolig	Tilgjengelig bolig	Dekningsgrad – tilgjengelig for rullestolbrukere Det lokale boligmarkedet	Kunnskap om lokalt boligarbeid God behovskunnskap Alder	Andel tilrettelagte boliger av alle kommunalt disponerte boliger
Husstander på venteliste på komm. disp bolig	VS på boligmarkedet	Pårørende Familie Barn	Pårørende Staten Interseorg Komm unen	Venting på bolig – dårlig livskvalitet Midlertid bostedsløs?	Ventetid	Lokalt boligmarked Politisk prioritering	Saksbeh. rutiner Skjønnsvurderinger Hvem skal prioriteres	Antall husstander på venteliste (4.9) av antall vedtak/tildelte boliger (4.3) Antall husstander på venteliste i fht. ant kommunalt disp. boliger (sier noe om omløpshastighet)
Komm disponert bolig – regist. søknader	VS på boligmarkedet	Pårørende Familie Barn	Pårørende Staten Interseorg Komm unen	Vedtaket	Saksbehandlings-tid	Lowverk	Saksbeh. Rutiner Prioritering	Antall registrerte søknader ifht. kartlagt behov i fht befolkningen
Avslag- komm disponerte boliger	VS på boligmarkedet	Pårørende Familie Barn	Pårørende Staten Interseorg Komm unen	Medfører udekket opplevd/ireelt behov Skaffe bolig annen måte	Saksbehandlings-tid (prioritet/bevissthet)	Politisk vedtak Lokalt boligmarked		Antall avslag om kommunalt disponerte boliger (4.10) av ant registrerte søknader (4.1)
Midlertidig	Uten egen eid/leid	Pårørende	Pårørende	Midlertidig	Kortest mulig varighet på	Tilgjengelighet til tilbudet	Rutiner for innkvartering.	- Antall opphold o/u 3 mnd

botilbud	bolig, bostedsløse	Barn Familie	nde Interes seorg Staten Komm unen	g opphold, tak over hodet (jfr. Lov om sosiale tjenester)	oppholdet	Kommunal kvalitetsavtale/ kvalitetskontroll	informasjon, oppfølging av bruker	- Antall midl. opphold for husstander m barn - Ant. opphold for pers. løslatt fra fengsel - Ant. opphold for pers. utskrevet fra inst. - "Gjengangermal": Ant. husstander (spm. 5.6) delt på ant. i (spm. 5.1) Måsetningen bør være så få gjengangere som n et tall så likt som mulig 1.
Annen kommunal hjelp, garanti for depositum, låm til depositum	VS på boligmarkedet	Pårørende Barn Familie	Pårø nde Interes seorg Staten Komm unen	Egen leid bolig	Egnet fysisk standard Godt bomiljø	Serios utleier (kontrakt, depositumskonto)	Saksbehandlings- rutiner	Ant. lån el . garantier til depositum gitt
Kommunal bostøtte	VS på boligmarkedet	Pårørende Barn Familie	Pårø nde Interes seorg Staten Komm unen	Botryggh et	Forutsigbarhet	Regelverk og regelverks- endringer	Informasjon, politisk vedtak	Innvilgelsesprosent Avslagsprosent
Kartleggings- resultater	Kommunen Staten		Sluttbr uker	Behovs- oversikt	God datakvalitet	Gode systemer og rutiner for rapportering	Gjennomføring av kartlegging, veiledning, opplæring, informasjon	Antall kommuner som gjennomfører kartlegging

Kvalitetsindikatorer som vi kom fram til på bakgrunn av denne gjennomgangen: (samme som i tabell)

- Tiden det tar fra positivt vedtak til du kan flytte inn i en bolig: Gjennomsnittlig ventetid fra positivt vedtak til innflytting.
- Andel tilrettelagte boliger av alle kommunalt disponerte boliger.
- Antall husstander på venteliste (4.9) av antall vedtak /tildelte boliger (4.3) (om antall på venteliste er høy i forhold til antall tildelte boliger).
- Antall husstander på venteliste (4.9) i forhold til antall kommunalt disponerte boliger (2.1) (omløpshastighet, kan gi bakgrunn for å vurdere andre virkemidler).
- Antall registrerte søknader i forhold til kartlagt behov i befolkningen.
- Antall avslag på søknad om kommunalt disponerte boliger (4.10) av antall registrerte søknader (4.1)
- Antall opphold på midlertidige botilbud over og under 3 måneder.
- Antall opphold på midlertidige botilbud for husstander med barn.
- Antall opphold på midlertidige botilbud for personer løslatt fra fengsel.
- Antall opphold på midlertidige botilbud for personer utskrevet fra institusjon.
- Gjengangermål: Antall husstander (5.6) delt på antall opphold totalt (5.1) (et resultat som mulig 1 indikerer få gjengangere på midlertidig botilbud).
- Antall lån eller garantier til depositum gitt.
- Innvilgelsesprosent og avslagsprosent på kommunal bostøtte.
- Antall kommuner som gjennomfører kartlegging.

7.2 Annet

Arbeidsgruppen ønsker for neste år, å redusere antall publiserte indikatorer i KOSTRA, og heller publisere det som tas ut av faktaarkene, i Statistikkbank-tabeller.

Bakgrunnen for dette er både signaler fra KOSTRA-ledelsen om at det er for mange indikatorer i faktaarkene for kommunale boliger, og et inntrykk av at en del brukere sliter med å finne de tallene de ønsker - man "ser ikke skogen for bare trær"-syndromet.

Data om antall tildelte boliger fordelt på de ulike bruker- og aldersgruppene, som i år er lagt inn som mellomregninger og indikatorer i faktaarkene for N. Bolig, er eksempler på variable som etter arbeidsgruppens oppfatning, egner seg dårlig til publisering som indikatorer. Det blir en oppramsing av tilnærmet lik indikator-tekst, men med ulike brukergruppe- og aldersgruppe-sammenstillinger. Med 9 bruker-grupper og 4 aldersgrupper, blir dette fort en stor "indikator-skog" for å holde oss i det bildet. Slike variable er gode Statistikkbank-tabell-kandidater.

Et viktig prinsipp i KOSTRA, slik vi har oppfattet det, er at det som samles inn, også bør komme ut, dvs. publiseres. Slik at bare å kutte ut slike indikatorer, uten å ha en alternativ publiseringsform, er lite aktuelt.

8. Annet

-

9. Referanser

-

10. Vedlegg

10.1 Kostra-skjema 13 "Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler" finnes på SSBs nettsider under følgende link: <http://www.ssb.no/kostra/kommune/skjema/2005/utskrift/utskrift.html> og så skjema 13.

10.2 Mandat/sjekkliste for utvikling av kvalitetsindikatorer i KOSTRA

Brann- og ulykkesvern

RAPPORT TIL SAMORDNINGSRÅDET FRA ARBEIDSGRUPPE FOR BRANN- OG ULYKKESVERN 2006

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppen består av:

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) (1 representant)
Kommunenes Sentralforbund (2 representanter)
Statistisk sentralbyrå (SSB) (2 representanter).

1.2 Gruppens ansvar i KOSTRA

Gruppens arbeidsfelt dekker følgende funksjoner i KOSTRA:

- 338 Forebygging av branner og andre ulykker
- 339 Beredskap mot branner og andre ulykker

Gruppen arbeider etter det generelle mandat for KOSTRAs arbeidsgrupper.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Det ble for 2005 gjennomført en endret publisering for kommuner med interkommunalt brannvern, jf. punkt 7.2. Gruppen anbefaler at denne videreføres. Mht spørsmål om samsvar mellom årsverks- og regnskapsdata er optimalt, se punkt 5.1.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Gruppen anbefaler bare mindre endringer i rapporteringsgrunnlag og faktaark for 2006. Også for 2006 vil gruppen anbefale at tall for årsverk og utrykninger i samarbeidende kommuner ikke blankes, men gis som felles dekningsgrader, jf. punkt 7.2

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

All personell- og tjenesterapportering skjer til DSB, som overfører et ekstrakt til SSB for anvendelse i faktaark. Gruppen gir hvert år merknader/ innspill til DSBs skjema "Melding om brannvernet", som danner grunnlag for hoveddelen av KOSTRA-dataene.

3.2 Kontroller i skjema

Skjema "Melding om brannvernet" finnes bare i papirversjon, og de virkemidler man har for å sikre rett rapportering, utgjøres således av den skriftlige rettleiingen. På bakgrunn av kvaliteten på årsverksrapporteringen for 2004 ga SSB for 2005-skjema et nytt innspill til veiledningen til utfylling for samarbeidende kommuner. Vårt inntrykk er at dette har hevet entydighet og kvalitet på de innrapporterte data.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Til rapporteringen 15/3 mottok SSB en datafil fra DSB 28. februar. I motsetning til året før inneholdt denne filen også de aktuelle data fra "Melding om brannvernet", men det var fortsatt en del urapporterte kommuner. Til rapporteringen 15/6 mottok SSB data 30. mai. Samtlige kommuner hadde da rapportert, og i all hovedsak komplette tall.

"Melding om brannvernet" er fortsatt et rent papirskjema, mens ca. 70 % av kommunene rapporterer uttrykkninger elektronisk. En arbeidsgruppe i DSB vurderte høsten 2005 et nytt fagsystem for etaten, herunder de skjema KOSTRA henter data fra, samt rapporteringen fra 110- sentralene. Et nytt fagsystem kan tidligst være på plass for 2009. Dette kan gi nye muligheter for elektronisk rapportering av brannvernsskjemaet, men også for data fra 110-sentralene.

3.4 Bearbeiding/ revisjon og kontroll

For "Melding om brannvernet" har det gjennom årene vært varierende kvalitet på utfyllingen. Særlig gjelder dette årsverk til funksjon 339 (beredskap), der flere kommuner har urimelige avvik mellom antall personer og antall årsverk. Problemet er ikke bare begrenset til kommuner med interkommunalt brannvern.

DSBs inntrykk er at skjema fylles ut på ledernivå (brannsjef e.l.), og det kan være overraskende at ressursdata likevel i en del tilfeller blir feil. Som bidrag til å heve kvaliteten ga SSB for 2005 et nytt innspill til DSB om veiledningen til utfylling av årsverksopplysningene for samarbeidende kommuner (jf. punkt 3.2 over). Følgende formulering ble tatt inn i Melding om brannvernet, punkt 5 om Årsverk:

"For interkommunale selskaper (IKS) føres samtlige årsverk på den kommunen hvor det interkommunale selskapet har postadresse. Nytt av året er at også ved andre samarbeidsavtaler enn IKS, eller ved kjøp av tjenester, skal samtlige årsverk føres i "vertskommunen" for tiltaket. Ved publisering i KOSTRA vil SSB så oppgi en felles dekningsgrad for de samarbeidende kommunene."

Gruppens inntrykk er at den nye formuleringen i skjema har gitt data med større entydighet og bedre kvalitet.

3.5 Publisering

Om tall for samarbeidende kommuner, se rapportens punkt 3.4 og 7. Ellers ingen merknader til publiseringen.

3.6 Brukerreaksjoner

Utover enkelte oppklaringsspørsmål fra enkeltkommuner har man ikke mottatt spesielle merknader.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Gruppen har ingen slike forslag. Om definisjonen av årsverk, se punkt 7.2

5. Ønskede endringer i skjema/ filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Det foreslås én ny kvalitetsindikator innhentet fra "Melding om brannvernet", jfr. Punkt 7.1

5.2 Forslag til endring

Utover merknader til veiledningen (jf. punkt 3.2) og til kvalitetsindikatorer (jf. punkt 7.1) har gruppen ingen ønsker om endringer. Det blir fortsatt oppfattet som lite relevant å foreslå innhentet informasjon om kø/ventelister.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket synes å fungere rimelig godt sett i forhold til de data DSB og SSB samlet sett har tilgjengelig. Innføringen av felles dekningsgrader for de interkommunale samarbeidsområdene har klart bedret relevansen av faktaarkene. Gruppens vurdering er fortsatt at det ikke er vesentlige haker ved informasjonsverdien ved slike felles tall. Jf. punkt 7.2.

6.2/ 6.2.3 Ønskede endringer

Det foreslås én ny kvalitetsindikator (jf. punkt 5.2 og 7.1). Videre foreslås det, som en generell tilpasning til annen KOSTRA-statistikk, tilføyet følgende ny indikator: "Netto driftsutgifter for funksjon 338+339 i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter."

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

For 2004 og 2005 ble det definert to kvalitetsindikatorer på faktaarket:

- Andel A-objekter som har fått tilsyn
- Andel piper feiet

Gruppen foreslo for 2005 også en ny indikator: "Andel personell i forebyggende arbeid (som gjennomfører såkalte § 13-tilsyn) som har gjennomført relevant kurs." Det viste seg ikke mulig å publisere dette tallet for 2005, men gruppen vil gjenta forslaget for 2006.

De foreslåtte data anses å være klare indikatorer på kvalitet ved tjenesteytingen. Alle tre gjelder det sikkerhetsmessige aspekt ved brannvesenets virksomhet, og gjelder også helt sentrale tjenester.

I henhold til mandatet for KOSTRAs arbeidsgrupper gjelder de to første indikatorene produktkvalitet og den siste strukturkvalitet. Gruppen vil i høst arbeide med å definere mål også for resultatkvalitet (resultatet eller virkningen for brukeren).

7.2 Annet

Vedr. data fra samarbeidende kommuner

For 2005 er tall som er sårbare for kommunale samarbeidsordninger gitt som felles dekningsgrader for de aktuelle kommunene, mens de tidligere ble prikket i KOSTRA-publiseringen. Dette må anses å være en klar styrking av det publiserte materialet.

Mht å anvende utgiftsartene for betaling til interkommunale selskaper (artene 375, 475, 775 og 895) som et alternativ til slike felles dekningsgrader, er SSBs inntrykk fortsatt at disse ikke alltid er rett fordelt på funksjon 338 og 339. Følgelig er artene fortsatt et for usikkert grunnlag for å gjøre noen korreksjon/rimelighetskontroll av årsverkstallene, jf. fjorårets rapport. Vi anbefaler derfor at det også for 2006 blir publisert felles dekningsgrader for samarbeidende kommuner.

Det er fortsatt grunn til å minne om at DSB på sikt (kanskje fra 2009) vurderer å la 110-sentralene (24 stykker i alt) overta rapportering av relevante deler av "Melding om brannvernet" (uttrekk fra sentralenes fagsystem). Pr. i dag er sentralene ulikt organisert og med ulike datasystemer, men her vil det skje endringer på sikt. Dette vil antakelig gi riktigere tall for bl.a. årsverk for samarbeidende kommuner.

Gruppen vil imidlertid som i fjor peke på at de fire nye artene også (over tid) burde gi grunnlag for produksjon av mer sammenlignbar regnskapsstatistikk pr. funksjon i SSB, men da innenfor en generell KOSTRA-løsning og ikke særskilt for brann- og ulykkesvern.

Om behandlingen av administrasjon

Mht forståelsen av "administrasjon" (KOSTRA-funksjon 120) ble det for 2005 likevel ikke gjort endringer i "Melding om brannvernet", jf fjorårets arbeidsgrupperapport. Veiledningen til utfylling av brannvernsskjema og regnskapsdata har derfor fortsatt ulik tilnærming. For årsverk er angitt at brannsjef med (kontor)stab uansett organisering skal regnes som administrasjon. Dette er blitt gjort for å forenkle rapporteringen for kommunene, fordi noe annet i sin tid ble vurdert å innebære ukontrollerbare, skjønnsmessige fordelinger i kommunene. For regnskap er det ikke gitt noen tilsvarende anvisning (her følges de generelle KOSTRA-prinsippene om ledere som leder andre ledere), og en del kommuner kan derfor komme til å rapportere datasett som ikke er fullt ut sammenlignbare. Dette er imidlertid ikke enestående i KOSTRA, men gjelder f.eks. også behandlingen av legevakt under funksjon 241 Diagnose, behandling og rehabilitering. Det blir altså en avveining hvorvidt man samlet sett tjener datakvaliteten best ved å opprettholde dagens ordning eller å søke å tilpasse årsverksrapporteringen til ordinær KOSTRA-standard. Arbeidsgruppen anbefaler også for 2006 dagens årsverksrapportering opprettholdt, dersom det ikke kommer innsigelser fra KOSTRAS regnskapsgruppe eller Samordningsrådet.

Kjøp av private feiertjenester

Når det gjelder kommunens kjøp av private feiertjenester, er DSBs vurdering fortsatt at det ikke er naturlig å inkludere slike årsverk på brannmeldingsskjema. En antydning om omfanget her vil ligge på arten kjøp av tjenester fra private under funksjon 338, selv om det her også kan skjule seg andre kjøp enn feiertjenester.

Årsverksopplysninger fra register

Når det gjelder mulighetene for å erstatte årsverksopplysningene på "Melding om brannvernet" med registerdata, er vurderingene fortsatt at dette ville gi for upresise tall. Saken følges imidlertid løpende, og SSB vil komme tilbake til arbeidsgruppen med en ny anbefaling når datasituasjonen evt måtte endres.

Konsernpublisering

Gruppen vil i samråd med regnskapssiden i KOSTRA vurdere om det bør legges til konsern-publisering for området.

Landbruk

1. Innledning

KOSTRAs arbeidsgruppe for landbruk ble opprettet våren 2004. Arbeidsområdet til gruppa har vært kommunenes behandling av saker vedrørende landbruksarealer og landbrukseiendommer. Ansvar for spørsmålene om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, som tidligere har tilligget KNNM-gruppa, er overført til arbeidsgruppe landbruk.

Arbeidsgruppa for KOSTRA landbruk har hatt følgende sammensetning:

Ole O. Moss, Statistisk sentralbyrå (SSB)(leder)

Berit Bjørlo, SSB

Åse Marie Rusaanes, Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Anne Berit Ulstad, LMD

Atle Ruud, Elverum kommune (representant for KS)

Anne Beate Hekland, Tønsberg kommune (representant for KS)

Ole Syltebø, Møre og Romsdal fylke (representant for LMD, fylke)

Martin Hill Oppegaard, Kommunal og regionaldepartementet (KRD)

Geir Grønningsæter, Statens Landbruksforvaltning (representant for LMD)

I tillegg har Henning Høie (SSB, leder av KOSTRA KNNM) og Ole Rognstad (SSB) deltatt på møtene. Arbeidsgruppa har hatt to møter i perioden, i oktober 2005 og april 2006.

KOSTRA skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer dekker følgende emneområder:

- Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven
- Annen saksbehandling etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven
 - Nydyrking
 - Deling av landbrukseiendom
 - Konsesjon for erverv av fast eiendom
 - Fritak fra boplikt

I tillegg hentes det inn opplysninger om antall jordbruksbedrifter og jordbruksareal i drift i hver enkelt kommune fra SSBs totalpopulasjon for jordbruksbedrifter.

2. Arbeidsgruppas mandat

Landbruks- og matdepartementet har vedtatt å benytte KOSTRA som hovedkanal for innrapportering og publisering av styringsinformasjon fra kommunene til staten. Avgjørelsen må ses i sammenheng med overføringen av flere oppgaver til kommunene på landbruksområdet. Det er et mål å forenkle og modernisere offentlig forvaltning, bl.a. ved bruk av elektroniske løsninger, enklere regler og mindre detaljert styring. Gjennom kommunenes KOSTRA-rapportering på skjema 32 er en gått over fra rapportering på enkeltsaksnivå til rapportering på aggregert nivå på de områder som dekkes av skjemaet.

Rammen for arbeidsgruppas arbeid gis av Samordningsrådet hvert år.

I det tilpassede mandatet for arbeidsgruppa KOSTRA Landbruk sies det at gruppa skal :

- Følge utviklingen på landbruksområdet og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på landbruksområdet.
- Sikre en hensiktsmessing og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere om deler av informasjonsbehovet kan dekkes ved data fra offisiell statistikk, eksisterende fagsystemer eller offentlige registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.

3. Forslag til endringer i skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer

Arbeidsgruppa har foreslått følgende justeringer av skjema 32:

- Under spørsmål 2 bør formålsinndeling etter plan- og bygningsloven § 25 tas med som overskrift på første kolonne.
- Under spørsmål 5 bør det presiseres at det er vilkår gitt i vedtak i medhold av konsesjonsloven § 11 som skal være med.
- Under spørsmålet om antall behandlede "0-grense-saker" er det ønskelig å henvise til konsesjonsloven § 7.
- En fortløpende nummerering av det enkelte spørsmål i skjema vil være mer fordelaktig enn nummerering av bare hovedspørsmålene slik det er i dagens skjema

KOSTRA 2005 - KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING

Skjema nr

32

Skjema navn

FORVALTNING AV LANDBRUKSAREALER 2005

Funksjon 325

Opplysningene hentes inn av Statistisk sentralbyrå i medhold av § 2 i Landbruksdepartementets forskrift av 8. desember 2003 Om saksbehandling mv. i kommunene i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven, og lov av 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå §§ 2-1 og 2-2, jf. kgl.res. av 16. juni 1989 nr. 387 og delegasjonsvedtak av 13. februar 1990 nr. 1228.

1. Opplysninger om kommunen og ansvarlig for rapporteringen				
Kommunenr 	Kommunens navn 			
Navn skjemaansvarlig 	E-post skjemaansvarlig 	Tlf nr 		
2. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven				
Dyrka og dyrkbar jord defineres i henhold til jordbruksareal og dyrkningsjord i Økonomisk kartverk. • Dyrka jord omfatter fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. - Fulldyrka jord er areal som er dyrka til vanlig pløvedybde, og som kan nyttes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying. - Overflatedyrka jord er areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig. - Innmarksbeite er innmarksareal som kan nyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av grasarter. • Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrking kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord, og som oppfyller kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking. For dyrkbar jord skal det ikke tas hensyn til om det for tida er ulønnsomt å dyrke opp jorda.				
Har kommunen i 2005 behandlet søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter jordloven § 9?				
Ta også med fradelinger etter jordloven § 12 som innebærer omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord.				
☐ Ja ☐ Nei				
Oppgi antall søknader behandlet etter jordloven § 9 i 2005, etter resultat (vedtak):				
Ta også med fradelinger etter jordloven § 12 som innebærer omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord.				
				Antall
Søknader innvilget, helt eller delvis				
Søknader avslått				
Søknader i alt				
Oppgi arealer av dyrka og dyrkbar jord som er godkjent omdisponert i 2005 etter jordloven eller plan- og bygningsloven:				
Ta også med fradelinger etter jordloven § 12 som innebærer omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord. Dersom det i 2005 søkes på nytt for areal som tidligere er godkjent omdisponert, skal bare en ev. utvidelse av arealet oppgis. Under vedtatte reguleringsplaner og bebyggelsesplaner skal det bare oppgis arealer som tidligere ikke er regulert. Plan eller deler av plan som det foreligger en uavklart innsigelse på, skal ikke rapporteres før den er endelig vedtatt. Dvs. etter at innsigelse er trukket eller departementet har stadfestet planen.				
Hovedformål, jf. Plan- og bygningsloven §25:	Godkjent omdisponert som enkeltsak i medhold av jordloven. Dyrka jord	Godkjent omdisponert som enkeltsak i	Endelig vedtatte reguleringsplaner og	Endelig vedtatte reguleringsplaner og

	dekar	medhold av jordloven: Dyrkbar jord, dekar	bebyggelsesplaner: Dyrka jord, dekar	bebyggelsesplaner: Dyrkbar jord, dekar
Byggeområde				
Område for boliger				
Fritidsbebyggelse				
Forretninger, kontorer, industri				
Område for offentlige formål og andre allmenntilgode formål				
Annet byggeområde				
Byggeområde i alt				
Landbruksområde				
Skogplanting				
Offentlig trafikkområde				
Friområde				
Fareområde				
Spesialområde				
Område for golfbane				
Annet spesialområde				
Spesialområde i alt				
Fellesområde				
Fornyelsesområde				
1. I alt				

3. Nydyrking

Tiltak som regnes som nydyrking er definert i forskrift om nydyrking § 3 første til tredje ledd, og omfatter:

- Opparbeiding fra udyrka mark til fulldyrka mark.
- Opparbeiding fra udyrka mark til overflatedyrka mark.
- Opparbeiding fra jordbruksareal som har ligget unyttet i over 30 år til overflatedyrka eller fulldyrka mark

Opparbeiding av innmarksbeite til fulldyrka eller overflatedyrka mark regnes som nydyrking. Rydding av areal til innmarksbeite regnes ikke som nydyrking.

Har kommunen i 2005 behandlet søknader om nydyrking etter jordloven § 11 andre ledd, jf. forskrift om nydyrking?

☐ Ja ☐ Nei

Oppgi antall søknader behandlet i 2005, etter resultat (vedtak):

Kolonne 1 ("I alt-kolonnen") skal vise antall søknader. For søknader innvilget med vilkår kan det settes flere vilkår i et vedtak. Søknader innvilget med vilkår ut fra miljøhensyn spesifiseres nærmere i kolonnene 2 - 5. Eksempel: Er en søknad innvilget med vilkår ut fra hensynet til biologisk mangfold og landskapsbildet, skal den telles med i kolonnene 1, 2 og 4. Søknader avslått skal rapporteres på samme måte.

	1. I alt	2. Med vilkår ut fra hensynet til biologisk mangfold	3. Med vilkår ut fra hensynet til kulturminne	Med vilkår ut fra følgende miljøhensyn:Landskapsbildet	Med vilkår ut fra følgende miljøhensyn:Friluftsliv
Søknader innvilget uten vilkår					
Søknader innvilget med vilkår					
-av disse med redusert areal som følge av miljøhensynene biologisk mangfold, kulturminne, landskapsbildet og/eller friluftsliv					
Søknader avslått					
Søknader i alt					

Oppgi omsøkt nydyrka areal ifølge behandlede søknader i 2005:

Dersom det i 2005 søkes på nytt for areal som tidligere er godkjent nydyrka, skal bare en ev. utvidelse av arealet oppgis.

	Areal i alt, dekar	Areal som er registrert som A-område for biologisk mangfold, dekar	Areal som er registrert som B-område for biologisk mangfold, dekar
Omsøkt nydyrka areal i alt			

Godkjent nydyrka areal i alt			
Ikke godkjent nydyrka areal			

4. Deling av eiendom etter jordloven

Har kommunen i 2005 behandlet søknader om deling etter jordloven § 12?		
☐ Ja ☐ Nei		
Oppgi antall søknader behandlet i 2005, etter resultat (vedtak):		
Én søknad kan omfatte fradeling av flere tomter/arealer. Dersom deling har medført omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord, skal det også rapporteres under punkt 2.		
	Antall	Antall
Søknader innvilget (helt eller delvis) i alt		
- av disse med formål tilleggsjord til annen landbrukseiendom		
Søknader avslått		
Søknader i alt		

5. Søknader etter konsesjonsloven

Har kommunen i 2005 behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven, unntatt "0-grense-saker" (jf. § 7)?		
0-grense-saker" rapporteres seinere i skjemaet.		
☐ Ja ☐ Nei		
Oppgi antall søknader behandlet i 2005, etter resultat (vedtak):		
Dersom det for en søknad innvilget med vilkår er satt både vilkår om boplikt og vilkår om driveplikt, skal begge vilkårene telles med i kolonne 2.		
	Antall	Antall
Søknader innvilget uten vilkår i alt		
Søknader innvilget med vilkår <b style="color: red;">gitt i vedtak i medhold av konsesjonsloven § 11 t		
Av disse:		
- med vilkår om personlig boplikt		

- med vilkår om upersonlig boplikt		
- med vilkår om personlig driveplikt		
- med vilkår om upersonlig driveplikt		
Søknader avslått		
Søknader i alt		

Har kommunen innført forskrift om nedsatt konsesjonsgrense for bebygd eiendom ("0-grense") etter konsesjonsloven § 7?

☐ Ja ☐ Nei

Oppgi antall søknader behandlet etter konsesjonsloven § 7 i 2005, etter resultat (vedtak):

	Antall
Søknader innvilget uten vilkår i alt	
Søknader innvilget med vilkår i alt	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

6. Boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven.

Gjelder konsesjonsfrie overdragelser av jord- og skogbrukseiendommer, jf. konsesjonsloven § 5 og odelsloven § 27a.

Har kommunen i 2005 behandlet søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven § 5 siste ledd, eller odelsloven § 27a første ledd?

☐ Ja ☐ Nei

Oppgi antall søknader behandlet, etter resultat (vedtak):

	Antall
Søknader innvilget med varig fritak fra boplikt	
Søknader innvilget med tidsbegrenset fritak fra boplikt	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

Kontrollene som ligger i skjema er "logiske" kontroller, som legges inn der to eller flere felt er avhengig av hva som er svart i et annet felt. Dersom det f.eks. er svart ja på at kommunen har behandlet søknader om nydyrking, skal antall søknader om nydyrking være fylt ut.

Det er to typer kontroller, myke kontroller som varsler, men som ikke gir begrensninger i utfyllingsmulighetene. Harde kontroller endrer mulighetene for skjemautfylling. Dersom det er svart nei på om kommunen har behandlet søknader om nydyrking, så stenges muligheten til å fylle ut antall søknader som er behandlet.

4. Publisering – indikatorer

Det ble ikke publisert foreløpige tall 15. mars fra skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer. I stedet valgte en å gå ut til fylkesmannens landbruksavdeling for å be om bistand til vurderingen av det innrapporterte materialet. Hensikten med det var å utnytte fagkompetansen som FM sitter inne med inntil SSB selv får opparbeidet fagkompetanse på området til bedre å kunne vurdere kvaliteten i materialet som kommer inn.

Per 15. mars var det 341 kommuner som hadde rapportert på skjema 32, en svarprosent på 79. Det har gått ut to purringer fra KOSTRA sentralt vedrørende manglende rapportering i løpet av 1. halvår, og ved oppstart av revisjon 24. april ble 57 kommuner som ikke hadde levert skjema 32 purret per telefon. Ved publisering av reviderte tall 15. juni manglet det fremdeles opplysninger fra 17 kommuner. Dette gir en svarprosent på 96 for skjema 32 .

På bakgrunn av opplysninger samlet inn på skjema 32 er det utarbeidet et sett med indikatorer på ulike nivåer. I tillegg er det hentet inn opplysninger om antall jordbruksbedrifter og jordbruksareal i drift i hver enkelt kommune.

R. Landbruk - indikatorer	
indikator	Jordbruksbedrifter
indikator	Jordbruksareal i drift i alt
indikator	Dyrket og dyrkbar jord omdisponert etter jordloven eller plan- og bygningsloven
indikator	Dyrket jord omdisponert etter jordloven eller etter plan- og bygningsloven
indikator	Dyrket jord som er godkjent omdisponert etter jordloven
indikator	Dyrket jord som er omdisponert gjennom vedtatt regulerings- eller bebyggelsesplan
indikator	Dyrkbar jord godkjent omdisponert etter jordloven eller etter plan- og bygningsloven
indikator	Dyrkbar jord godkjent omdisponert etter jordloven
indikator	Dyrkbar jord omdisponert gjennom vedtatt regulerings- eller bebyggelsesplan
indikator	Antall søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter Jordloven §§9 og 12 i alt.
indikator	Antall søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter Jordloven §§9 og 12 innvilget helt eller delvis.
indikator	Enkelt saker om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord behandlet etter jordloven §§9 og 12: Innvilgede søknader i % av søknader i alt
indikator	Antall søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter Jordloven §§9 og 12 som er avslått.
indikator	Antall søknader om nydyrking etter jordloven §11 andre ledd som er innvilget i prosent av søknader i alt
indikator	Antall søknader om nydyrking etter jordloven §11 andre ledd som er innvilget med vilkår i prosent av søknader innvilget i alt
indikator	Antall søknader om deling av eiendom etter jordloven §12 som er innvilget i prosent av søknader i alt
indikator	Antall søknader i alt etter konsesjonsloven
indikator	Antall søknader om konsesjon etter konsesjonsloven innvilget i alt
indikator	Antall søknader etter konsesjonsloven innvilget med vilkår i alt
indikator	Antall søknader etter konsesjonsloven innvilget uten vilkår i alt
indikator	Antall søknader i alt etter konsesjonsloven avslått
indikator	Antall søknader etter konsesjonsloven, unntatt 0-grensesaker, som er innvilget i prosent av søknader i alt

indikator	Antall søknader etter konsesjonsloven, unntatt 0-grensesaker, som er innvilget uten vilkår om boplikt i prosent av søknader i alt
indikator	Antall søknader etter konsesjonsloven, unntatt 0-grensesaker, som er innvilget med vilkår om boplikt i prosent av søknader i alt
indikator	Antall søknader etter konsesjonsloven, unntatt 0-grensesaker, som er innvilget med vilkår om driveplikt i prosent av søknader i alt
indikator	Antall 0-grense-søknader etter konsesjonsloven § 7 som er innvilget uten vilkår i prosent av søknader i alt
indikator	Antall 0-grense-søknader etter konsesjonsloven § 7 som er innvilget med vilkår i prosent av søknader i alt
indikator	Antall søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven § 5 eller odelsloven § 27a innvilget i prosent av søknader i alt
indikator	Antall søknader om varig fritak fra boplikt etter konsesjonsloven § 5 eller odelsloven § 27a innvilget i prosent av søknader i alt
indikator	Antall søknader om tidsbegrenset fritak fra boplikt etter konsesjonsloven § 5 eller odelsloven § 27a innvilget i prosent av søknader i alt

5. Kvalitetsindikatorer

Kvalitetsindikatorer er blitt sentralt i KOSTRA, og hver enkelt arbeidsgruppe skal ha en prosess på utvikling og vurdering av kvalitetsindikatorer for hvert tjenesteområde. Målet er at innholdet i tjenesten som tilbys skal kunne vurderes ut ifra hvordan kvaliteten utvikler seg. Dette er ikke like relevant for arbeidsgruppa KOSTRA Landbruk, da skjema 32 ikke definerer en tjeneste som kommunen yter overfor brukerne på samme måte som f.eks. barnehage - eller sosialhjelpstjenester.

Arbeidsgruppa har derfor prioritert å få den første rapporteringen til å fungere best mulig, og utvikling av kvalitetsindikatorer settes først på dagsorden i arbeidsgruppas møter i andre halvår 2006/første halvår 2007.

6. Skogbruk i KOSTRA?

To rutiner kan være aktuelle for innlemming i KOSTRA - "avvirkning av ved for salg" og "skogsveier som bygges uten tilskudd".

- Vedstatistikk

Det er viktig å ha fokus på hvilke tall som er sentrale ved vurderingen av rapporteringsbehovet. Dersom behovet er en oversikt over den totale avvirkningen i kommunen, må en også ha tall for ved. Mange kommuner har imidlertid gitt uttrykk for at det er vanskelig å anslå avvirkningen av solgt rundvirke til brenselssformål. Rapporteringen baserer seg på at den som rapporterer har kunnskap om hvor mye ved som selges i kommunen.

Arbeidsgruppa har påpekt at denne rapporteringen skiller seg ut fra KOSTRAS rapportering for øvrig, da det i prinsippet dreier seg om en næringsstatistikk og ikke en tjenestestatistikk.

SSB har vurdert muligheten av å erstatte rapporteringen med opplysninger fra Forbruksundersøkelsen og en egen undersøkelse om vedfyring. Inntil vi vet hvordan kvaliteten på disse rapporteringene er og planene for videreføring av disse undersøkelsene, foreslår SSB å beholde ved-rapporteringen slik den er i dag. Dersom en bestemmer seg for å beholde dagens opplegg med rapportering fra hver enkelt kommune, aktualiseres etter hvert innlemmelse i KOSTRA. LMD ønsker et møte med SLF og SSB før de avgjør hvordan rapporteringen bør foregå i framtida, og hvilke kilder den skal bygge på.

- Skogsveier bygd uten statstilskudd

Fylkesmannens landbruksavdeling oversender i dag opplysninger fra hver enkelt kommune om skogsveier bygd uten statstilskudd. Ifølge SLF skal det lages et nytt fagsystem for skogsveier der også veier uten statstilskudd skal inngå, og det vil ta 2-5 år å fase inn et slikt system. Arbeidsgruppa var enig i at fylkesmennene rapporterer på samme måte som tidligere til et nytt system er på plass.

Det er ikke gitt at verken rapporteringen på ved eller vei skal innlemmes i KOSTRA. Behov og målgruppe må tydeliggjøres dersom en mener at KOSTRA er en egnet kanal for disse rapporteringene, og for rapporteringsåret 2006 er KOSTRA uansett ingen aktuell rapporteringskanal.

7. Hjemler for datainnsamling

En fordel ved bruk av særlov framfor Statistikkloven av 1989 i datainnsamlingen er at forvaltningen da vil stå friere i bruk av opplysningene. LMD har konstatert at § 2 i forskrift fastsatt av Landbruksdepartementet 8. desember 2003 Om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven kan benyttes.

Plan- og bygningsloven inneholder ingen egen hjemmel for rapportering. Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk stiller seg bak forslaget fra Arbeidsgruppa KNNM om at det utarbeides en forskrift som sikrer en generell hjemmel for rapportering av tjenestedata i KOSTRA, på linje med Forskrift 200-12-15 som gjelder for rapportering av regnskapsdata.

8. Funksjonskonto

KOSTRA -arbeidsgruppene forholder seg til ulike kontoer i kommuneregnskapene. På bakgrunn av dette har arbeidsgruppa ved flere anledninger tatt opp behovet for en egen konto for landbruksformål i kommuneregnskapet. Spørsmålet om det burde skilles ut en egen konto for landbruk fra eksisterende konto *nr 325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet* fikk ikke støtte fra KRD. LMD vil imidlertid jobbe videre med å se på nødvendigheten og mulighetene for opprettelse av egen funksjonskonto, bl.a. arbeider to forskningsinstitusjoner (Bygdeforsk og NILF) med problemstillingen. Det kan også bli aktuelt å invitere til et samarbeid med et utvalg kommuner for å kartlegge behovet. Et flertall i arbeidsgruppa har påpekt at det er interessant å få fram økonomiske uttrykk for hva landbruksforvaltningen koster kommunen, ikke bare det som framkommer gjennom den spesifikke saksbehandlingen som omfattes av skjema 32. Det viktigste er å fokusere på hvilken styringsinformasjon en kan få ved en oppsplitting av nåværende funksjonskonto 325.

Tannhelsetjenesten

KOSTRA – Arbeidsgrupperapport for tannhelsetjenesten

1 Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen for tannhelsetjenester har ansvar for å holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordningene for fylkene innenfor tannhelseområdet. Videre har arbeidsgruppen ansvar for å videreutvikle skjemastatistikken og vurdere bruk av registre for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

660 Tannhelsetjeneste - Fellesfunksjoner

665 Tannhelsetjeneste - Behandling

Skjema 43 *Tannhelsetjenesten* dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene. I tillegg benyttes SSB sine registre for innhenting av årsverkstall og befolkningstall. Totalt antall eldre, uføre og langtidssyke i institusjonspleie og totalt antall eldre, uføre og langtidssyke i hjemmesykepleie hentes fra henholdsvis skjema 5 og 6.

Arbeidsgruppen for tannhelsetjenester består av:

Andreas Hedum; Statistisk sentralbyrå (leder)

Linda Grytten, Statens helsetilsyn

Marianne Moi, Buskerud fylkeskommune

Tove Broback, fylkestannlege, Nordland fylkeskommune

Undi Flock, Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Jens Otto Ulseth, fylkestannlegen i Sør-Trøndelag/ Klæbu tannklinikk

Terje Falch, Kommunal og regionaldepartementet

Hanne Christine Lundemo, Helse - og omsorgsdepartementet

Jørgen Underthun, Sosial og helsedirektoratet

Helga Sleire, Fagforbundet

Aril Jul Nilsen, Den norske tannlegeforening

Arbeidsgruppen har hatt to møter våren 2006.

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Rammen for gruppens arbeid gis av Samordningsrådet hvert år. I tillegg er Helse - og omsorgsdepartementet, Statens helsetilsyn, Sosial og helsedirektoratet og andre avhengige av statistikken for å få innsikt i, holde oversikt over, og holde tilsyn med, den offentlige og private tannhelsetjenesten.

SSB overtok ansvaret for innsamlingen av statistikk for tannhelsetjenesten fra Statens helsetilsyn før rapporteringen for statistikkåret 2001. I hovedsak har innholdet i Statens helsetilsyn sin tidligere innsamling blitt videreført. Samtidig har arbeidsgruppen arbeidet for å forbedre statistikken og eller redusere oppgavebyrden ved bruk av SSB sine registre og annen statistikk samlet inn i SSB, gjennom KOSTRA eller på annen måte.

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Følgende gjennomgås i rapporten:

- Evaluering av rapportering og publisering for statistikkåret 2005
- Forslag til endringer i skjema, rapportering og publisering for statistikkåret 2006
- Forslag til kvalitetsindikatorer for tannhelsetjenesten

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

På arbeidsgruppens ordinære møte 10. mai ble det foreslått å utvide punkt 2, om omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten, til å omfatte rusavhengige og psykiatriske pasienter. Disse gruppene kommer bare delvis med i dagens statistikk. Arbeidsgruppen foreslår at saken vurderes på nytt når pågående utredningsarbeid er ferdig i Helse- og omsorgsdepartementet.

Arbeidsgruppen anbefaler videre at fengselsinnsatte fortsetter å være en egen gruppe under punkt 2 i skjema. Gruppen kom inn i KOSTRA i statistikkåret 2005. Det er knyttet bevilgninger til antall fengselsinnsatte under tilsyn av tannhelsetjenesten, og dermed bør denne gruppen fortsatt være med i statistikken.

Etterslep var et nytt begrep i skjema 43 for statistikkåret 2005. Etterslepet inngår i definisjonen av ”under tilsyn” gitt av departementet i diverse rundskriv. Arbeidsgruppen foreslår å fastholde rapportering av etterslepet.

Arbeidsgruppen foreslår at det ses nærmere på bakgrunnen for registerbaserte årsverkstall innen tannhelse. Vi er av den oppfatning at bevisstheten rundt rapportering av ansatte i tannhelsetjenesten kan økes.

Arbeidet med kvalitetsindikatorer i tannhelsetjenesten har vært ledet av Sosial- og helsedirektoratet. KOSTRA-arbeidsgruppen støtter seg til følgende forslag fra direktoratets arbeidsgruppe:

- Andel undersøkt/behandlet blant 6-18 åringer, 19-20 åringer og psykisk utviklingshemmede siste tre år
- Gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring per 18-åring
- Andel kommuner i fylket med samarbeidsavtale med tannhelsetjenesten
- Har tannhelsetjenesten et system for brukerundersøkelser?

3 Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Arbeidet med utformingen av årets rapporteringsskjema fungerte tilfredsstillende. Skjema 43 ble videreført i sin gamle form, med to unntak.

For å gjøre rapporteringen av fengselsinnsatte eksplisitt og sammenlignbar, og for å unngå dobbeltrapportering, ble fengselsinnsatte skilt ut fra gruppe E i rapporteringen for 2005. Det ble lagt til en egen rad for tilsyn i fengsel under punkt 2 og 3.

Tilsynsbegrepet ble utvidet til å omfatte såkalt etterslep. Til etterslep regnes de som er planlagt innkalt, men som på grunn av kapasitetsproblemer har en gyldig recalldato senere. Etterslep blir ført i en egen kolonne ved siden av de andre tilsynskategoriene i skjemaet.

3.2 Kontroller i skjema

Skjema 43 har enkelte logiske kontroller. Disse gir oppgavegiver beskjed om at utfyllingen ikke er riktig, logisk sett. Det er mulig å fylle ut feltene på tross av kontrollene. Kontrollene fungerte tilfredsstillende, og det er ikke rapportert om problemer med kontrollene fra oppgavegivers side.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Skjema 43 rapporteres av fylkestannlegene i de enkelte fylkene. Fylkestannlegene på sin side innhenter informasjon fra de enkelte tannklinikker i fylkene. 15 mars hadde samtlige 19 fylker sendt inn skjema. I fjor manglet det to fylker på samme tid.

I årets skjema var punkt 2, om omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten, utvidet med en kolonne for såkalt etterslep. Selv om det kom inn tall for etterslep fra de fleste fylkene, er tallene noe usikre, siden dette rapporteres for første gang, og rapporteringen ikke var varslet på forhånd.

Det kom også inn tall for fengselsinnsatte. Disse var tidligere rapportert under gruppe E – andre prioriterte grupper. Det er ikke alle fylkene som har fengsler, så derfor er det stor forskjell på tallene i denne gruppen.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Etter 15. mars ble det gjennomført automatiske kontroller av de innrapporterte tallene. Kontrollene sjekker at det er samsvar mellom ulike tall og summeringer, og endringer fra ett år til et annet. Deretter sendes kontrollspørsmål til oppgavegiverne. Oppgavegivere som ikke svarte på kontrollspørsmålene ble kontaktet.

3.5 Publisering

Summen av årsverk i den offentlige tannhelsetjeneste ble for høye i 15. mars-publiseringen. Antall tannleger og tannspesialister ble regnet sammen to ganger. Dette fikk føre til at tallene på følgende indikatorer ble for lave:

- Prioriterte personer under tilsyn pr. offentlig årsverk,
- Personer under tilsyn pr. offentlig avtalt årsverk i tannhelsetjenesten,
- Korrigerte brutto driftsutgifter pr. offentlig avtalt årsverk i kroner
- Personer undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk i tannhelsetjenesten
- Prioriterte personer undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk
- Voksnet betalende klientell undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk.

Tallet på antall prioriterte personer under tilsyn ble for lavt ved 15. mars-publiseringen. Fengselsinnsatte som er en egen gruppe prioriterte personer var ikke medregnet. I tillegg manglet tallene for etterslep i samtlige grupper. Dette fikk konsekvenser for følgende indikatorer: Prioriterte personer under tilsyn pr. offentlig årsverk, Prioriterte personer, andel under offentlig tilsyn i tannhelsetjenesten og Netto driftsutgifter pr. prioritert person under tilsyn i kroner.

Feilene ble rettet opp 24.04.06.

3.6 Brukerreaksjoner

Feil som dukket opp i publiseringen, beskrevet i punkt 3.5, ble rettet opp på bakgrunn av brukerreaksjoner.

Flere oppgavegivere reagerte på begrepet etterslep, som var nytt i skjemaet. Riktig rapportering krever at fylkeskommunene har ryddige journalsystemer, der personer ikke blir liggende fra år til år uten å være tilsyn. Det forventes økt datakvalitet i rapportåret 2006.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen ønsker ingen endringer på det nåværende tidspunkt.

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Punkt 2 har blitt utvidet med flere nye grupper og begreper de siste årene, og trenger et kommentarfelt.

Arbeidsgruppen ønsker å utvide skjema med nye spørsmål som følge av arbeidet med kvalitetsindikatorer.

5.2 Forslag til endring

5.2.1 Kommentarfelt

Etter hvert har skjemaets punkt 2 blitt både viktig og omfangsrikt. Arbeidsgruppen mener at dette punktet trenger et kommentarfelt.

5.2.2 Kvalitetsindikator

Antall undersøkt/behandlet siste tre år foreslås som nytt punkt 4 i skjemaet. Oppgavegiver skal oppgi antall personer i ettårige aldersgrupper opp til 20-års alder og antall funksjonshemmede over 18 år som er undersøkt/behandlet i den offentlige tannhelsetjenesten. Punktet bør plasseres etter punkt 2 og 3 på grunn av den tematiske likheten.

I tillegg ønskes to nye punkter som kan plasseres til slutt i skjemaet: *Antall kommuner i fylket som har samarbeidsavtale med tannhelsetjenesten* og *Har tannhelsetjenesten et system for brukerundersøkelser?*

6 Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket bør tilpasses forslagene til kvalitetsindikatorer. Indikatorene kan presenteres tilslutt i faktaarket. Et av indikatorforslagene ligger i faktaarket allerede, Gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring per 18-åring

6.2 Ønskede endringer

Det foreslås ingen endringer i faktaarket generelt.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønsker ikke å fjerne nøkkeltall.

6.2.2 Nye nøkkeltall

På bakgrunn av forslagene i punkt 5 ønskes følgende nye nøkkeltall (kvalitetsindikatorer) for statistikkåret 2006.

- Andel 6-18 åringer undersøkt/behandlet siste tre år.
- Andel 19-20 åringer undersøkt/behandlet siste tre år.
- Andel funksjonshemmede over 18 år undersøkt/behandlet siste tre år.
- Andel kommuner i fylket som har samarbeidsavtale med tannhelsetjenesten.
- Har tannhelsetjenesten et system for brukerundersøkelser?

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønsker å beholde eksisterende nøkkeltall som de er.

7 Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen for tannhelse la frem første forslag til kvalitetsindikatorer sommeren 2005. På grunn av uenighet i arbeidsgruppen nedsatte Helse - og omsorgsdepartementet en arbeidsgruppe under ledelse av Sosial- og helsedirektoratet som skulle utarbeide forslag til kvalitetsindikatorer for tannhelsetjenesten. Denne arbeidsgruppen har bestått av representanter fra Sosial- og helsedirektoratet, Statistisk sentralbyrå, tannhelsetjenesten i fylkene, universitetsmiljøet med mer, og har hatt fire møter i tidsrommet 6. mars – 12. juni. Forslagene ble diskutert i et eget møte i KOSTRA-arbeidsgruppen 16. juni. Arbeidsgruppen støtter de fire indikatorforslagene som kom fra arbeidet i SH-dir, og som beskrives nedenfor.

Notatene fra Arbeidsgruppen for rammeverk ble brukt som utgangspunkt for arbeidet i kvalitetsindikatorgruppa. Underveis i prosessen utarbeidet Prof. Eeva Widström (Universitetet i Tromsø) en skisse for å definere kvalitet i tannhelsetjenesten som etter hvert ble rammeverket for arbeidet, se for øvrig vedlegg 10.2.

Andel undersøkt/behandlet siste tre år (produktindikator)

- 6-18 åringer
- Funksjonshemmede over 18 år
- 19-20 åringer

Noen av de Tannhelsetjenesten har et ansvar for faller etter hvert ut og tar ikke imot tilbudet om undersøkelse og behandling. Mange spørsmål reiser seg til dette. Gir vi et for dårlig tilbud, slik at klientellet velger annen hjelp? Er vi for dårlige til å ”fange opp igjen ” de som ikke møter til time? Er dette et uttrykk for tannbehandlingsangst? Har vi for dårlig tilbud om premedisinering og narkosebehandling osv. Dette bør vurderes for å se om det er muligheter for kvalitetsforbedring som fører til bedre oppslutning om tilbudet.

Grunnen til at vi velger 3 år og ikke 2 år i denne indikatoren er at når det har gått så lang tid, så kan tallet vise tydeligere hvor stor andel av pasienter som uteblir og som høyst sannsynlig har falt ut av tannhelsetjenestens system. Det presiseres at denne indikatoren ikke endrer anbefalt innkallingsintervall opp til 2 år.

Gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring per 18-åring (resultatindikator)

18-åringene er siste årskull barn / unge som får tilbud om gratis tannhelsetilsyn. De er derfor en form for ”sluttprodukt” for tjenesten. Det er et ønske om å ha en indikator på om Tannhelsetjenesten har lyktes bl.a. med det forebyggende arbeidet, slik at disse pasientene oppnår så få og små fyllinger som mulig.

1. Indikatoren sier noe om man har lyktes med det forebyggende arbeidet.
2. Vi har referansetall mange år tilbake og kan sammenlikne oss internasjonalt.

Indikatoren ligger allerede som indikator i KOSTRA.

Andel kommuner i fylket som har samarbeidsavtale med tannhelsetjenesten (prosessindikator)

Denne indikatoren skal sikre at Tannhelsetjenesten får formidlet kontakt med grupper man ikke får direkte fra folkeregisteret, men må ha samarbeid med kommunene for å nå. I 2004I dag var for eksempel bare 29 % av gruppe C2, eldre og langtidssyke i hjemmesykepleie under tilsyn. Målsettingen er at denne andelen skal økes.

Personer som hører til de prioriterte gruppene B og C kan ha problemer med selv å ta vare på sin tannhelse og er avhengig av hjelp fra andre for å få nødvendig hjelp til munnhygiene og tannhelse. Både den fylkeskommunale tannhelsetjenesten og den kommunale helse-, sosial- og omsorgstjeneste har ansvar for at personer i de prioriterte gruppene får et tilfredsstillende tannhelsetilbud. Et godt tilbud er avhengig av et nært og forpliktende samarbeid mellom fylkeskommunal og kommunal tjeneste. Samarbeidet kan best sikres gjennom skriftlige avtaler mellom partene der ansvar og oppgaver er entydig fordelt og definert. Et slikt samarbeid er også ønskelig for å fange opp risikopasienter under 3 års-alder.

Har tannhelsetjenesten et system for brukerundersøkelser?(prosessindikator)

Begrunnelsen for indikatoren er å få kunnskap om kvaliteten på tjenesten og om tjenesten dekker brukernes behov. Resultatet av slike undersøkelser skal brukes av den enkelte klinikk og av ledelsen i fylkets tannhelsetjeneste for å gjøre tjenesten bedre.

For å svare ”ja” på at en har et system må det være regelmessige undersøkelser i forhold til brukergrupper og/eller utvalg av grupper. Antatt egnet intervall: hvert tredje år.

Forslag til temaer som bør være berørt i brukerundersøkelsen for å svare ja:

- Akutt hjelp – tilfredshet med tilbudet.
- Tilgjengelighet for tannlegehjelp

- Kjennskap til rett til vederlagsfri hjelp fra Tannhelsetjenesten.
- Informasjon om pris.
- Informasjon om behandling.
- Angst for tannbehandling.
- Tilfredshet med personalet. Aktuelt å bytte tannlege?
- Opplevelse av tannhelsetjenesten og behandling/oppfølging

Det er en intensjon at brukerundersøkelsen standardiseres slik at den kan gjennomføres likt i alle fylker. Helse- og omsorgsdepartementet oppfordres til å nedsette en gruppe for å lage standardiserte brukeundersøkelser.

Kvalitetsindikatorer som ikke blir foreslått i denne omgang

Det har vært fremmet flere forslag til kvalitetsindikatorer enn de som er med i det endelige forslaget.

Andel undersøkt/behandlet siste to år

Dette indikatorforslaget ble fremmet av kvalitetsindikatorgruppa, mens KOSTRA-gruppa er mer skeptisk. Det anbefalte innkallingsintervallet for tannhelsetjenesten er to år. Denne indikatoren kan fortelle noe om forsinkelser og kapasitet i tjenesten. Indikatoren kan også være et nyttig supplement til *siste tre år*. KOSTRA-gruppa mener imidlertid at det holder å foreslå *siste tre år* i denne omgang.

Andel personer med vegring/manglende mestring (prosessindikator)

Pasienter med behandlingsvegring må ofte behandles med narkose. Indikatoren prøves ut i 1-2 fylker (utenfor KOSTRA-systemet).

Daglig munnhygiene (prosessindikator)

Det er mange som ikke er i stand til å passe på sin egen munnhygiene. Tannhelsetjenesten skal bidra med å legge til rette slik at pleie- og omsorgstjenesten klarer dette på en tilfredsstillende måte. I tillegg skal de gi et oppsøkende tilbud om nødvendig tannhelsehjelp. Daglig munnhygiene kan måles ved hjelp av såkalt BSI-indeks. Bruken av nevnte indeks varierer mellom fylkene.

Andel ikke ferdigbehandlet, pga. ikke møtt

Forslaget stammer fra mistanken om at det brukes en del ressurser på personer som ikke møter til tannlege time. Forslaget sammenfaller nokså mye med eksisterende nøkkeltall i KOSTRA.

Netto driftsutgifter per prioritert person under tilsyn (strukturindikator)

Alle de som har vært involvert i arbeidet med kvalitetsindikatorer oppfatter dette som en viktig indikator for tannhelsetjenesten. Etter hvert erkjente man at regnskapstallene er mer relatert til produktivitet enn til kvalitet. Kvalitetsindikatorgruppa ønsker å understreke betydningen av de økonomiske rammevilkårene for kvalitet i tjenesten.

8 Annet

9 Referanser

10 Vedlegg

10.1 Skjema 43

10.2 Vedlegg til arbeid med kvalitet i tannhelsetjenesten (Prof. Eeva Widström)

Videregående opplæring

1 Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa FylkesKOSTRA-utdanning har følgende KOSTRA funksjoner som ansvarsområde (per regnskapsåret 2005):

510	Skolelokaler, forvaltning, skyss og internater
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
541	Allmenne, økonomiske og administrative fag
542	Byggfag
543	Elektrofag
544	Formgivingsfag
545	Hotell- og næringsmiddelfag
546	Helse- og sosialfag
547	Idrettsfag
548	Kjemi- og prosessfag
549	Musikk, dans og drama
550	Mekaniske fag
551	Naturbruk
552	Tekniske byggfag
553	Trearbeidsfag
554	Fagskole
555	Salgs- og servicefag
556	Media- og kommunikasjonsfag
559	Landslinjer
560	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven
590	Andre undervisningsformål

Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regional-departementet, fylkeskommunene (alle tre opplæringsregioner representert: Østlandssamarbeidet, Sørvestsamarbeidet og Opplæringsregion Nord), VIGO, VOX og Statistisk sentralbyrå (SSB).

1.2. Rammer for gruppas arbeid/mandat

Mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA ble justert i begynnelsen av 2006 for å inkludere retningslinjer for arbeidet med utvikling av kvalitetsindikatorer. I arbeidsgruppa FylkesKOSTRA-utdanning har en arbeidet med kvalitetsindikatorer siden høsten 2005, intensivert 1. halvår 2006 i henhold til nye retningslinjer for prosess og beslutninger om kvalitetsindikatorer.

Arbeidsgruppe FylkesKOSTRA-utdanning har også gjennom lengre tid vært opptatt av forholdet mellom tjenesterapportering og økonomitall i KOSTRA. Arbeidsgruppas forslag om presisering av dette i et tilleggsmandat ble etter behandling i Samordningsrådet i april 2006 tatt inn som et nytt element i et av punktene i det generelle mandatet for hva som er arbeidsgruppenes oppgaver:

- følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. ...

For øvrig har Kunnskapsdepartementet/Utdanningsdirektoratet ikke utdypet og spesifisert mandatet.

Arbeidsgruppa har det siste året også drøftet representasjonsordninger og deltakelse i arbeidsgruppa. Utdanningsdirektoratet har på denne bakgrunn foretatt en henvendelse til Kommunenes Sentralforbund hvor en ber KS via sin oppnevningssfunksjon medvirke til en mer formalisert representasjon fra de tre opplæringsregionene. Her er det også lagt vekt på betydningen av at fylkeskommunene er kompetansemessig godt representert både fra regnskaps- og tjenestesiden.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppe FylkesKOSTRA-utdanning har bak seg et aktivt år, hvor det ikke har vært spesielt fokus på endringer i nøkkeltallene som sådan, men hvor ønske om en sterkere rolle for fylkeskommunene i det sentrale KOSTRA-arbeidet, styrket kvalitet på nøkkeltallene og behovet for sterkere oppfølging av sammenhenger mellom tjeneste- og regnskapsrapportering har stått sentralt, kf. forrige avsnitt.

Sett i sammenheng med dette har også arbeidsgruppa igjen fokusert på behovet for bedre informasjon om grunnlagstallene som inngår i indikatorer på nivå 3. dvs. i Statistikkbanken. Inntil videre er informasjonsknappene gode på nivå 2 i den tradisjonelle KOSTRA-publiseringen, men tilgang til forklaringstekstene for beregningene må betraktes som nødvendig informasjon også for bruk av tallene på nivå 3.

Arbeidsgruppa har også fulgt opp prosessen rundt etablering av kvalitetsindikatorer.

For øvrig omfatter arbeidsgruppas rapport til Samordningsrådet følgende:

- forslag om kvalitetsindikatorer for området "videregående opplæring"
- forslag om endring av regnskapsbegrepet korrigerte brutto driftsutgifter
- forslag om etablering av et nytt regnskapsbegrep til bruk for et nytt sett nøkkeltall for alle funksjoner; justerte netto driftsutgifter
- ønske om vurdering av regnskapsrapportering fra fylkeskommunene på institusjonsnivå (skole)

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppas anbefalinger til Samordningsrådet 30. juni 2005 er tatt til følge på flere områder, mht. funksjonsstrukturen i forbindelse med Kunnskapsløftet, og hovedtrekkene i anbefaling om presisering av funksjonsteksten for 560. Arbeidsgruppa tar videre til etterretning at Samordningsrådet har initiert en egen arbeidsgruppe for skoleskyss, og vil når det gjelder konkrete forslag i hovedsak avvente resultatet fra denne utredningen. Arbeidsgruppa ser det imidlertid som naturlig at en holdes løpende orientert om arbeidet, og at FylkesKOSTRA-utdanning får den ferdige innstillingen til høring.

For øvrig viser arbeidsgruppa til sin anbefaling om at "... det foretas en generell gjennomgang i forhold til de regnskapsbegrepene som benyttes i nøkkeltallene, og at det knyttes informasjon til bakgrunnstallene på nivå 3." Disse punktene er ikke fulgt opp i samme grad, og arbeidsgruppas forslag reflekterer derfor videreføring av tidligere rapporterte anbefalinger.

Begrunnelsene for at arbeidsgruppa foreslår endringer i utgiftsbegrepene for sitt arbeidsområde er drøftet grundig i notatet "Utgiftsbegrepene i KOSTRA-publiseringen" som er vedlagt rapporten, og det vises til denne. Her påpekes blant annet at det forutsettes at kontoplanen og veilederen i KOSTRA følges. Veilederen fastslår klart at fylkeskommunen selv avgjør strukturen i egen regnskapsføring, men at regnskapsrapporteringen er fastlagt i rapporteringsforskriften med vedlegg.

Arbeidsgruppa ønsker å påpeke KRDs informasjonsansvar overfor fylkeskommunene. I hovedsak dekkes dette gjennom forskrift og veileder. Tall over flere år viser tydelig at fylkeskommunenes rutiner både for regnskapsføring og konvertering til rapportering er ulik og gir seg betydelige utslag i hvordan utgifter fordeler seg på KOSTRA funksjonene. Arbeidsgruppa har også notert seg at det til tross for

veiledningsteksten er ulike definisjonsmessige tolkninger, for eksempel av forhold knyttet til "hel-" og "del-" tjenester og "støttefunksjoner". En videreutvikling av kvaliteten av statistikken i KOSTRA avhenger av økt oppmerksomhet om de usikkerhetsmomentene som faktisk foreligger i forhold til regnskapsrapporteringen.

I forhold til kommunenes arbeid med KOSTRA hvor Fylkesmannen har vært en viktig aktør for å bidra til felles forståelse og bruk av regelverk, har det ikke vært noen tilsvarende prosess på fylkeskommunalt nivå. På bakgrunn av de effekter arbeidsgruppa ser følger av manglende enhetlig rapportering, er det ønskelig at KRD tar initiativ til etablering av en hensiktsmessig samordning også på dette nivået, som kan bidra til økt felles kunnskap i fylkeskommunene om rapportering og bruk av KOSTRA data. Arbeidsgruppa ønsker også å utfordre KS som en mulig aktør for koordinering av fylkeskommunenes tolkning og praksis i forhold til KOSTRA rapportering.

2.2.1. Endret innhold i korrigerte brutto driftsutgifter

Arbeidsgruppa ønsker å foreta enkelte justeringer i korrigerte brutto driftsutgifter for funksjonene under vårt ansvarsområde. Arbeidsgruppa ønsker å inkludere artene 375 og 380 i dette regnskapsbegrepet, for i større grad å fange opp fylkeskommunens produksjon av tjenester i utgiftsbegrepet. Forslaget er nærmere begrunnet i kapittel 4 og i vedlegg til rapporten.

2.2.2. Nytt sett av nøkkeltall for et justert netto driftsutgiftsbegrep

Arbeidsgruppa ønsker å innføre et nytt sett nøkkeltall som gir fylkeskommunene bedre mulighet for å foreta sammenligninger av de økonomiske belastningene ved drift av tjenestetilbud. Indikatorene bygger på netto driftsutgifter per bruker i fylkeskommunale enheter, målt for skolekommunen, men hvor gjesteelevsoppgjøret og kompensasjon moms påløpt i driftsregnskapet holdes utenfor. Sett fra fylkeskommunenes side er dette også det begrepet som kan anvendes som sammenligningsgrunnlag mellom institusjoner/skoler.

2.2.3. Seks kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa foreslår seks nøkkeltall som kvalitetsindikatorer. Av disse publiseres allerede fire. Arbeidsgruppa ser det imidlertid som ønskelig og nødvendig å arbeide videre med indikatorer for kvalitet, og ønsker på lengre sikt også å inkludere indikatorer som i dag ikke er tilrettelagt for publisering i KOSTRA, krever utredningsarbeid eller bedre datagrunnlag enn hva som foreligger.

2.2.4. Tilgang til informasjon om begreper og beregninger på nivå 3

Etter arbeidsgruppas oppfatning er brukertilgjengelighet og relevant informasjon et viktig område for fortsatt og intensivt bruk og legitimitet til statistikken i KOSTRA.

2.2.5. Justert tekst til funksjon 560 Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring

Arbeidsgruppa er godt fornøyd med presiseringen som ble gjort for denne funksjonen, punkt 1, i veilederen for 2006, og ønsker å anvende denne også for opplæring for minoritetsspråklige. Arbeidsgruppa foreslår derfor at punkt 4 uttrykkes som følger: "4. Opplæring for minoritetsspråklige etter samme prinsipper som angitt under punkt 1".

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Kravspesifikasjoner/datainnhenting ved filuttrekk

Kilder til KOSTRA data for videregående opplæring:

Elever og lærlinger:	VIGO (filuttrekk)
	Nasjonal vitnemåldatabase og HPR (autorisasjonsregister for helsepersonell)
Lærertimer:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk VIGO)
Søker/inntaksdata:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk VIGO)
Regnskapsdata:	Kommuneregnskapet, fylkeskommuner

Personelldata:	Registerbasert personellstatistikk (sms. en rekke kilder; filuttrekk)
Befolkningsdata:	SSBs befolkningsdatabase

VIGO er hovedkilde til data om elever og lærlinger i videregående opplæring. VIGO er et administrativt register som eies av fylkeskommunene, og som brukes i forbindelse med inntak til videregående opplæring. SSB mottar på høsten, både for elevene og for lærlingene, et uttrekk av individdata per 01.10., samt resultater fra forrige skoleår. Data om elever har siden høsten 2003 blitt hentet inn på e-post via KOSTRA-systemet, mens data om lærlinger innhentes på diskett. I forbindelse med levering av data via KOSTRA Mottak har det også blitt utarbeidet informasjonsfiler som viser fylkeskommunene hva som har blitt lastet ut fra VIGO og inn i KOSTRA. Dette omtales nærmere i punktene 3.2 og 3.3. VIGO-rapporteringen er ment å dekke all videregående opplæring, uttrekket gjelder derfor også elever i frittstående og statlige skoler.

Tall fra dette uttrekket brukes i flere sammenhenger enn i KOSTRA, både av SSB og av Utdanningsdirektoratet. I etterkant av et særskilt kvalitetsprosjekt for tjenesterapporteringen fra VIGO ble det gjort relativt omfattende justeringer i filbeskrivelsene for uttrekk av opplysninger fra VIGO. Disse endringene ble i hovedsak implementert fra høsten 2004, inkludert et eget opplegg for innhenting av data om voksne i videregående opplæring. Det er foretatt kun marginale endringer i kravspesifikasjonene siste år.

3.2. Kontroller i forbindelse med filuttrekk

Fylkeskommunene kontrollerer selv data om elever og lærlinger i VIGO i basen og for elevdata også i det faktiske filuttrekket til SSB (BRIO-kontroller). Uttreksfilene for elever sendes per e-post til KOSTRA Mottak, filene for lærlinger og fagprøver sendes på diskett i brev. Kontroll- og konverteringsprogrammet i KOSTRA supplerer de VIGO-baserte kontrollene for elevtallene. Det ligger dermed flere muligheter for kontroller av filene på elevsiden, men samtidig har det erfaringsmessig vært større problemer med datakvaliteten knyttet til data om elevene.

Begrunnelsen for elektronisk overføring av data er at kontrollprogrammet som gjennomføres som en del av oversendelsen vil gi fylkeskommunene informasjon om sentrale størrelser og fordelinger i filene som oversendes. Dette styrker mulighetene for kommunikasjon mellom fylkeskommunene og SSB når det gjelder datamaterialets innhold. SSB benytter det samme kontrollprogrammet for å undersøke innholdet i filene som mottas. Denne avgiverløsningen fører derfor til at fylkeskommunene og SSB kan drøfte problemer i datagrunnlaget ut ifra felles dokumentasjon.

Kontrollene er ikke utformet slik at de stopper data i mottaket hvis noe skulle være feil. Men kontrollprogrammet gir umiddelbar respons om hovedinnhold i filene, og gir fylkeskommunene mulighet til å rette feil i VIGO før data sendes til SSB første gang. Det har ikke vært vurdert å lage kontroller som stopper data i mottaket.

På grunn av den forestående omlegging av VIGO til en sentraldatabase og at metoder for fremtidig datainnhenting ennå er uavklart, er det ikke gjennomført tiltak for levering av data for fagopplæringen via KOSTRA mottak i 2005.

3.3. Rapporteringen i 2005

I motsetning til andre KOSTRA data samles tall for videregående opplæring inn på høsten, med 01.10. som telledato. Høsten 2005 var innleveringsfristen for elevdata satt til 1. desember, i tillegg hadde fylkene også mulighet for å få en tilbakemelding og mulighet for å oversende filer på nytt dersom de leverte innen 18. november. Effekten av denne første tilbakemeldingen er god, og mange fylkeskommuner leverer filer på nytt i perioden november - desember.

Fristen for å levere inn data om lærlinger og fagprøver ble i 2005 skjøvet frem fra etter jul til 1. desember, for å kunne inkludere fagopplæring i SSBs første foreløpige publisering i februar. Innleveringen 1.12 ble supplert med en senere innlevering av data for fagopplæringen 1. mars. Denne endringen ble godt fulgt opp av fylkeskommunene. Det viste seg noe overraskende å være relativt små forskjeller i datainnholdet for de to leveringene når det gjelder variable som anvendes for statistikk.

Det var lite forsinkelser i leveringen av data høsten 2005, forsinkelser er ikke lenger et problem i produksjonsprosessen. Det ser ut til at tekniske og definisjonsmessige endringer som ble foretatt høsten 2004 etter hvert er godt implementert i fylkeskommunene; en effekt av kvalitetsprosjektet og omleggingene som følge av det er også at det er etablert godt fungerende kommunikasjon mellom avgiverne og SSB.

E-post levering fra fylkeskommunene og tekniske rutiner rundt KOSTRA mottak fungerte også godt i 2005. Det er fortsatt mangler og kvalitetsproblemer tilknyttet dataleveringene, men det er en sterk positiv forbedring i forhold til tidligere. Det ser imidlertid ikke ut til å være noen betydelig effekt av kontrollene i KOSTRA mottak, i den forstand at fylkeskommunene retter i base og sender data på nytt. På grunn av begrensninger i bl.a. design i disse kontrollprogrammene har SSB valgt å legge større vekt på tilbakemeldinger etter mottak nevnt over, som altså krever at filene leveres på nytt hvis fylkeskommunene ønsker å korrigere viktige mangler.

Det mest vesentlige kvalitetsproblem som gjenstår mht. levering av data fra VIGO gjelder resultatrapporteringen. Av flere grunner er det problematisk for VIGO å ha fullgod oversikt over hvorvidt kurs er bestått, for grupper av elever som tar kurs over flere år, tar opp igjen fag, tar fag og ulike kurs ved ulike skoler, mv. Problemet er tradisjonelt størst for gruppen voksne - som kan ha en mer sammensatt historikk enn ungdom - og mer generelt for kurs på VKII nivå, hvor rapportering fra skolesystem til VIGO ikke har noen funksjon i forhold til VIGO som inntakssystem. I tillegg kan tekniske forhold som ikke er korrigert bidra til feil rapportering av bestått (forhåndsverdier i forhold til manuelle kontroller). Det er imidlertid stor oppmerksomhet omkring disse forholdene i fylkeskommunene og det gjøres et omfattende arbeid for å luke ut feil rapportering av resultater.

Sammen med levering av data for elever og katalogfiler for skole og kurs, leverer også fylkeskommunene en fil over lærertimer; undervisningstimer, fra VIGO. Denne informasjonen hentes fra de skoleadministrative systemene og bearbeides ikke i VIGO. Det er utformet BRIO kontroller også for lærertimer, som gjør at fylkeskommunen kan rimelighetsvurdere innholdet på disse dataene, og eventuelt kontakte skolene ved uklarheter. Fylkeskommunene etterspør imidlertid bedre informasjon og definisjoner enn hva som er angitt i kravspesifikasjonen for denne leveringen, noe som vil bli fulgt opp av Utdanningsdirektoratet og SSB foran neste års levering.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Data for elever og lærlinger i videregående opplæring fra VIGO gjennomgår en omfattende bearbeidingsprosess etter at de er mottatt. Først bearbeides tall om elever og lærlinger hver for seg. Kontroller blir kjørt for hvert fylke, der skole, kurs og antall elever blir sjekket mot fjorårets data. Det kjøres også en dublettkontroll som fjerner identiske records, og en gyldighetskontroll som kontrollerer at hver observasjon har gyldige verdier. I bearbeidingsprosessen legger SSB på det standardiserte kodeverket NUS2000 (utdanningskoder), og data fra andre kilder (først og fremst befolkningsdata og data fra Enhetsregisteret) legges til. Når data fra alle de 19 fylkene blir slått sammen fjernes dubletter mellom fylkene.

I 2006 ble publiseringen 15. mars gjennomført uten at det var foretatt dublettkontroll mellom elever og lærlinger. Til revidert publisering 15. juni ble imidlertid denne kontrollen gjennomført, på samme måte som tidligere år. Det er i hovedsak elevene som fjernes i denne prosessen, unntatt i de tilfellene hvor eleven er registrert på et høyere utdanningsnivå. Da beholdes eleven, og lærlingen fjernes.

Et overordnet prinsipp i forbindelse med dublettkontrollene, er at det kun skal være én forekomst per person. Dette gjelder kun data for igangværende utdanning per 01.10. For data om avsluttet utdanning i løpet av forrige skoleår kan det eksistere flere linjer per person. Her er det utdanningsaktiviteten som er hovedenheten, og dublettkontrollen gjenspeiler dette. I revisjonen er det ikke enkelt å skille mellom dubletter som skyldes rapportering fra ulike fylkeskommuner, dubletter som reflekterer faktiske forhold, og dubletter som skyldes feil i registrering. SSB hadde i forkant av databearbeidingen for 2004-dataene en gjennomgang

av dublettkontrollene for å forsøke å gjøre disse så "riktige" som mulig. Prinsippene for denne dublettkontrollen er videreført i 2005.

Etter 15. mars-publiseringen ble det sendt brev til alle fylkeskommunene med beskrivelse av databehandlingen og hvilke elev- og lærlingtall som ble publisert 15.03. Ingen fylkeskommuner benyttet muligheten for levering av nye filer etter første publisering før fristen 15. april.

Data for voksne i videregående opplæring blir så langt behandlet særskilt og inngår ikke sammen med elever i den ordinære statistikken. Det lages en samlet fil med alle personer i videregående opplæring, som danner grunnlag for indikatorene om voksne i KOSTRA. Data fra den særskilte voksenfila anvendes inntil videre kun her.

For å gi et mest mulig omfattende bilde av fylkeskommunenes virksomhet overfor voksne er disse opplysningene supplert med data fra elevfilene. For noen fylkeskommuner har det også vært nødvendig å levere data om voksne i undervisningstilbud tilpasset voksne også på elevfilene, hvilket det har vært anledning til, og denne prosedyren sikrer dermed at indikatorene for voksne tar i betraktning alle relevante data om voksne, som er mottatt.

I KOSTRA hentes data om søkere til videregående opplæring fra Utdanningsdirektoratet. Dette er i utgangspunktet individdata, men SSB får tall ferdig bearbeidet på fylkesnivå.

For tall om lærere var Statens tjenestemannsregister for skoleverket (STS) kilde til og med 2003-rapporteringen. Da dette registeret ikke lenger eksisterer, er tall fra registerbasert personellrapportering i KOSTRA benyttet som kilde fra og med rapporteringsåret 2004. Det er valgt å beholde definisjonene og omfanget så likt tidligere publiseringer som mulig, og det er ikke satt tidsseriebrudd slik at tallene fra STS perioden blir fjernet. Når det gjelder lærernes utdanningsnivå må det foretas vurderinger av datakvalitet og definisjoner som ennå ikke er gjennomført, det ble derfor ikke publisert noe om dette verken i 2005 eller i 2006. Forbedret dekning av indikatorer for personell i videregående opplæring er en prioritert oppgave foran publisering i 2007 siden det nå er på plass et system for registerbasert personellstatistikk. En vil da også ta stilling til behovet for tidsseriebrudd for all statistikk om lærere.

3.5. Publisering

I 2005 ble antall nøkkeltall redusert fra ca. 150 til 120 nøkkeltall. Dette er fremdeles svært mange, så mange at oversikt og brukervennlighet vanskeliggjøres. Det vil derfor fortsatt være oppmerksomhet mot dette i arbeidsgruppa. Det er et godt alternativ å lage indikatorer "selv" på grunnlag av tall på nivå 3, men brukerterskelen er relativt høy. Dersom arbeidsgruppa skal anvende dette som en viktig tiltak for et mer brukervennlig ark på nivå 2 er det helt nødvendig at det blir knyttet definisjoner og forklaringer til grunnlagstallene på nivå 3. En av årsakene til at faktaarkene for videregående opplæring er store er at sektoren er omfattende og mangfoldig, og ulike aktører krever spesifikk informasjon for å kunne nyttegjøre seg dette statistikktilbudet. Det kan derfor ikke påregnes en merkbar reduksjon i nøkkeltallene på nivå 2. Nivå 3 må bygges ut; med grunnlagstall, og informasjon.

Det er fremdeles en utfordring å lage indikatorer som kombinerer data fra ulike kilder, som f.eks. enhetskostnader til ulike funksjoner. Utfordringen består i å finne en nevner som har samme omfang som utgiftene til den bestemte tjenesten. For funksjonene innenfor videregående opplæring gjelder dette særlig funksjon 560 Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring (selv om det var mulig å identifisere brukerne av utgifter på 560 er variasjonsbredden for stor til at det gir mening å lage gjennomsnittsmål), og funksjon 581 Voksenopplæring etter opplæringsloven (fylkene fører både elev- og regnskapsdata på ulike måter). For funksjon 559 Landslinjer er situasjonen blitt merkbart bedre i 2005 ved at fylkeskommunene anvender det normerte kurskodeverket i langt større grad. Publisering av tall for landslinjer er nå, med ett unntak, basert på forutsatt riktig kodebruk.

Publisering på institusjonsnivå ble fjernet fra KOSTRA sidene våren 2006, pga. mulighetene for fremvisning av organisasjonsnummer. Til juni-publiseringen er institusjonene igjen på plass, med tall fra 2002 - 2005. Årgang 2001, som var første året med institusjonspublisering, vil også komme på plass igjen.

Nøkkeltall om voksne i videregående opplæring publiseres også i 2006 kun som reviderte tall. Det foreligger ikke brukerreaksjoner som gir grunnlag for å ha bestemte oppfatninger om kvaliteten av denne publiseringen. Det planlegges tilsvarende publisering i 2007.

Det er foretatt en relativt omfattende opprydding i indikatorer, grunnlagstall og beregninger når det gjelder forholdet mellom videregående opplæring og fagskoleutdanning. Fra KOSTRAs opprinnelse var "tekniske fagskoler" i større grad enn i dag integrert som en del av videregående opplæring, det gjenspeiles fremdeles i variable og beregninger i KOSTRA.

Vi er nå langt på vei ferdig med skille de to utdanningstypene, men det gjenstår fremdeles enkelte nøkkeltall hvor fagskoleutdanningen ikke kan skilles ut. Det gjelder tall for skoler, elever per skole, og lærerårsverk/elever per lærerårsverk. Løsningen av dette krever organisasjonsmessig utskilling av fagskoleutdanning i fylkeskommunene. Per i dag er det kun fylkeskommunal fagskoleutdanning som er representert i KOSTRA. Som følge av denne oppryddingen er det opprettet et fullt sett med grunnlagstall for fylkeskommunal fagskoleutdanning. Endringene er fulgt opp i overskrifter og informasjonstekster.

Det er også foretatt en konsistensvurdering av ulike nøkkeltall når det gjelder forholdet mellom videregående opplæring og skolens plassering i Standard for næringsgruppering. For alle tall om elever relatert til gyldig skolenummer er det nå også foretatt avgrensning av skolene, slik at organisasjonsnummeret skal gjelde "undervisning på videregående skoles nivå" (80.210, 80.220).

Fra 15. mars til 15. juni ble tall om resultater fra VKII supplert med tall fra Nasjonal vitnemåldatabase og helsepersonellregisteret (HPR). 2006 er første år hvor SSB har rukket å implementere disse tilgangene til revidert KOSTRA publisering. Selv om kilden da ikke lenger er fylkeskommunene direkte, er informasjonen til disse kildene hentet derfra. Kontroller mot NVB og HPR anvendes ikke for å fjerne resultater fra VIGO, kun til supplement.

Det er laget gode rutiner for produksjon av nøkkeltall for Båtsfjord kommune (dvs. Båtsfjord videregående skole), som per dato er eneste kommune innenfor "forsøk med oppgavedifferensiering" i videregående opplæring. Siden kommunen ikke har levert regnskapstall på funksjonene for videregående opplæring (funksjonene 510-590), er tall for Båtsfjord kun representert i indikatorer og grunnlagstall som gjelder tjenesteproduksjon.

3.6. Brukerreaksjoner

Det er generelt få kommentarer fra publikum/brukere på KOSTRA publiseringen for videregående opplæring. De viktigste brukerreaksjonene kommer opp i arbeidsgruppa. Arbeidsgruppas anbefalinger om endret definisjon av korrigerte brutto driftsutgifter og et nytt justert begrep for netto driftsutgifter har sin bakgrunn i disse brukerreaksjonene over lengre tid. Av spesielle kommentarer skal nevnes tilbakemelding om uryddighet i tidsserier pga. endringene som er gjort i forhold til fagskoleutdanning, kf. avsnittet over.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

4.1.1. Endring av omfanget av arter som inngår i korrigerte brutto driftsutgifter

For en rekke tjenester innenfor videregående opplæring gir artsomfanget i korrigerte brutto driftsutgifter ikke et dekkende bilde av utgiftene til tjenesteproduksjonen, det gjelder både støttefunksjoner (eks. husleie) og rene opplæringstjenester (f.eks. kjøp av opplæringstjenester for voksne).

For enkelte områder er dette løst gjennom en egen konsernpublisering, en slik foreligger imidlertid ikke for videregående opplæring. Arbeidsgruppas oppfatning er derfor at korrigerte brutto driftsutgifter må gis en definisjon som i større grad reflekterer utgiftene ved tjenesteproduksjonen. Det vises ellers til vedlegg til rapporten; notat om utgiftsbegreper.

4.1.2. Etablering av et nytt sett nøkkeltall med et justert netto utgiftsbegrep, per elev

For fylkeskommunene har det over lang tid vært påpekt at nåværende system for angivelse av enhetskostnader (korrigerte brutto driftsutgifter/helårsekvivalent) har problematiske sider, både når det gjelder innhold og omfang (kf. 4.1.1), og når det gjelder hvilke kostnader som fylkeskommunene selv anser som relevante for sammenligning mellom fylkeskommuner.

Det er ikke aktuelt å foreslå erstatning av dagens produktivitetsmål, men arbeidsgruppa ønsker at det etableres et nytt sett av nøkkeltall i tillegg for angivelse av fylkeskommunenes belastning ved å drive videregående opplæring. Sett fra fylkeskommunenes side er dette et mål for kostnader som er mer dekkende for vurdering og budsjettering i fylkeskommunen, og også et mer relevant mål for sammenligning av kostnader fylkeskommunene imellom og for sammenligning mellom skoler. Det vises også her til vedlegg til rapporten.

4.1.3. Ny funksjon for skoleskyss

Arbeidsgruppa ba i fjor om at det ble etablert en egen funksjon for skoleskyss. Samordningsrådets tilbakemelding var at det ble etablert en arbeidsgruppe som vurderte spørsmålet. Denne arbeidsgruppa er nå i gang med sitt arbeid, men vil ikke konkludere innen 30. juni 2006. Arbeidsgruppa for fylkesKOSTRA-utdanning avventer nå generelt konklusjoner og forslag fra skoleskyssgruppa, og vil understreke at det er avgjørende at en finner frem til en løsning hvor utgifter til skoleskyss kan skilles ut og spesifiseres. I påvente av en langsiktig løsning foreslås at det etableres et nytt nøkkeltall som spesifiserer art 170, kf. kapittel 4.2.2.

4.1.4. Justert tekst til funksjon 560 Spesialundervisning og tilpasset opplæring

Arbeidsgruppas rapport til Samordningsrådet i 2005 inneholdt en anbefaling om at funksjon 560 ble tolket videre enn den da foreliggende forklaringen, til å gjelde alle ekstra kostnader utover ordinær undervisning - også deler av undervisningen til elever som er integrert i ordinære klasser. Dette ble fulgt opp av Samordningsrådet unntatt på ett punkt: Organisering av opplæring for minoritetsspråklige. Her fremstår fremdeles krav om at undervisningen skal være organisert i egne klasser for at utgiftene (tilleggsressursen) skal kunne føres på funksjon 560.

Dagens veileder for funksjon 560 sier i pkt. 1 at ekstra kostnader for tilleggsressurser til elever integrert i ordinære klasser skal belastes funksjon 560, mens grunnressursen belastes studieretningen eleven tilhører. Utgifter vedrørende elever i egne spesialklasser skal i sin helhet føres på funksjon 560. Videre står det i pkt. 4 at opplæring for minoritetsspråklige elever i egne klasser skal belastes funksjon 560. Øvrige utgifter til tilpasset opplæring føres på den studieretningen eleven er registrert.

Det betyr i henhold til veilederen at ekstra språkopplæring av minoritetsspråklige elever som går i ordinære klasser skal belastes studieretningene. Arbeidsgruppa mener imidlertid at også ekstra kostnader for tilleggsressurser til språkopplæring tilknyttet minoritetsspråklige elever integrert i ordinære klasser må belastes funksjon 560. Dette med henvisning til hvordan ekstra ressurser tilknyttet andre integrerte elever

føres. Den ekstra kostnaden til språkopplæringen har i utgangspunktet ikke sammenheng med kostnader tilknyttet de enkelte studieretninger og vil også være tilfeldig i forhold til fordeling på studieretninger. Kostnaden er i sin helhet individrelatert og hører etter arbeidsgruppas oppfatning hjemme på funksjon 560. Denne justeringen er også mer i samsvar med retningslinjer for grunnopplæringen, hvor klassebegrepet ikke lenger angir noen enhet for undervisningen.

4.2. Forslag til endring

4.2.1. Korrigerte brutto driftsutgifter: Endret sammensetning/oppbygging (370, 380, 385)

4.2.1.1. Forslag til endringer i det generelle utgiftsbegrepet "korrigerte brutto driftsutgifter" (dvs. at det gjelder for alle områder): Slik at kjøp av tjenester fra egne foretak og IKS blir med

Korrigerte brutto driftsutgifter = artene (010-290) + 375 + 380 + 429 + 590 , (690, 710, 729, 790)

4.2.1.2. Forslag til endringer som bør gjøres for å synliggjøre viktige forhold som ikke kommer fram i det generelle utgiftsbegrepet "korrigerte brutto driftsutgifter", heller ikke slik det er foreslått justert i kapittel 4.2.11: Slik at kjøp av tjenester fra private blir med i nøkkeltall, for de nøkkeltall der dette er en vesentlig del av kostnadsbildet:

Alternativ i) Kjøp av tjenester fra private innbakt i utgiftsbegrepet:
(Korr bto driftsutg + art 370) / (Antall brukere per skolefylke, fylkeskomm enheter)

Alternativ ii) Kjøp av tjenester fra private løses vha. å lage et ekstra nøkkeltall:
(Korrigerte bto driftsutg) / (Antall brukere per skolefylke, fylkeskomm enheter²), deretter - i tillegg:
(art 370) / (Antall brukere per skolefylke, fylkeskomm enheter²)

Man får da også indirekte informasjon om organiseringen av tjenesten i den enkelte fylkeskommune. Ut fra samme begrunnelse ønsker arbeidsgruppa å vurdere et nøkkeltall for art 350 kjøp fra kommuner, som er av spesiell relevans for funksjon 560.

4.2.2. Nytt sett nøkkeltall for fylkeskommunenes økonomiske belastning ved å drive tjenesten (alle funksjoner)

(Justerte netto driftsutgifter) / (Antall brukere per skolefylke, fylkeskommunale enheter)
Justerte netto driftsutgifter = artene [(010-300) + (350-480) + 590] , [(600-710) + (750-895)]

Det som er justert i forhold til dagens "Netto driftsutgifter": Utgifter til gjesteelever og gjestelæringer i andre fylker (art 330 Kjøp fra fylkeskommuner) er trukket fra, inntekter for gjesteelever og gjestelæringer fra andre fylker (art 730 Refusjon fra fylkeskommuner) er lagt til, og kompensasjon moms påløpt i driftsregnskapet (art 729) er trukket fra.

Ifølge de eksisterende retningslinjene fra regnskapsgruppa skal skoleskyss karakteriseres som en deltjeneste, og dermed føres på art 170 Drift av egne transportmidler (uavhengig av hvem som produserer tjenesten). Fra fylkeskommunenes side er det et ønske om at også art 170 trekkes ut fra justert begrep for netto driftsutgifter for funksjon 510.

En annen måte å tydeliggjøre skoleskyss på (her: art 170) vil være å lage et eget nøkkeltall for skoleskyss; "- herav skoleskyss". Behovet for å trekke ut en art, her skoleskyss, gjelder funksjon 510, ikke alle funksjoner. Ut fra et prinsipp om at utgiftsbegrepet bør være generelt for alle funksjoner, i hvert fall innenfor et fagområde, foreslås i tillegg et nøkkeltall som plasseres enten under serien korrigerte brutto driftsutgifter eller i den foreslått nye serien:
(art 170) / (Antall brukere per skolefylke, fylkeskomm enheter)

4.2.3. Justert tekst til funksjon 560 Spesialundervisning og tilpasset opplæring
Arbeidsgruppa foreslår endring av veilederens forklaring til funksjon 560, punkt 4, slik at begrepet "i egne klasser" erstattes med prinsippene for utgiftsfordeling som er lagt til grunn i punkt 1:
"4. Opplæring for minoritetsspråklige etter samme prinsipper som angitt under punkt 1".

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Fylkeskommunenes nye sentraldatabase (VIGO) kommer i drift i løpet av senhøsten 2006. En viktig endring i forhold til dagens system er at basen vil inneholde data på nasjonalt nivå. Etter hvert vil dette gi muligheter for enklere og mer kvalitetssikrede metoder for innhenting av tjenstedata fra fylkeskommunene. Det er ennå en viss usikkerhet knyttet til tidsplanen for iverksetting av sentraldatabase, men SSB tar sikte på å utnytte den nasjonale basen allerede i 2006.

5.2. Forslag til endring

SSB vil innhente tjenstedata for elever i videregående opplæring i filer på nasjonalt nivå i 2006, etter samme kravspesifikasjon som tidligere. Hvis sentraldatabase ikke er klar for å levere rapporter som forutsatt sent i 2006 innhenter SSB filuttrekk fra fylkesbasene som tidligere. For 2006 er det altså ikke snakk om noen grunnleggende endret metode for datainnhenting.

Bortsett fra denne omleggingen er det kun marginale endringer og tilpasninger i kravspesifikasjoner for filuttrekk i 2006.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket

Det er fremdeles arbeidsgruppas oppfatning at faktaarkene for videregående opplæring er omfattende og vanskelig å få god oversikt over. Prosess gjennomført i 2005 mht. å fjerne nøkkeltall viser imidlertid at dette også er en vanskelig sak; "alle tall brukes av noen til noe". Arbeidsgruppa ønsker også høsten 2006 å arbeide med redigering og justering av innholdet i faktaarkene, med sikte på mer oversiktighet for lavterskelbrukere. Et av tiltakene vil være å søke å flytte enkelte ferdig beregnede andeler på nivå 2 til nivå 3.

Arbeidsgruppa påpeker igjen manglende informasjonsmuligheter på nivå 3. Sett fra denne arbeidsgruppas ståsted er det nødvendig for at faktaarkene for videregående opplæring skal ha nødvendig kredibilitet.

6.2. Ønskede endringer

6.2.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

6.2.2. Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppa foreslår et nytt sett nøkkeltall for fylkeskommunenes belastning ved å drive videregående opplæring, basert på et nytt utgiftsbegrep hvor netto driftsutgifter er justert. Forslaget er presentert under kapittel 4.2.2.

Det foreligger ellers ikke konkrete planer om nye nøkkeltall utover de som ble meldt i fjorårets rapport relatert til Kunnskapsløftet; som gjelder overgang fra studieretninger til utdanningsprogrammer.

Grunnlagstall planlegges supplert på to områder:

- Flere grunnlagstall om lærlinger fordelt på læreplassfylke (som nå foreligger kun på bostedsfylke)
- Antall elever som danner grunnlag for beregning av helårsekvivalenter (som har en annen avgrensning enn foreliggende elevtall)

6.2.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Endringer som er gjennomført med virkning for publisering i 2006 er beskrevet i kapittel 3.5.

Arbeidsgruppa går inn for å endre nøkkeltallet for andel elever som får oppfylt førsteønske. I dag måler indikatoren andelen ut fra antallet søkere. Dette legges om slik at indikatoren måler de som får oppfylt førsteønske i forhold til antall som er tatt inn til kurs.

Læreres/undervisningspersonalets kompetanse. Det er et mål i 2007 å kunne avgjøre hvordan kompetanse skal defineres i forhold til nøkkeltall for KOSTRA. Det vil bli satt tidsbrudd i forhold til den tidligere statistikken over lærerkompetanse fra STS. Registeret er tilgjengelig, det blir opp til arbeidsgruppa å avgjøre hvordan indikatorene skal defineres.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har i løpet av høsten 2005 og våren 2006 hatt flere møter og gjennomført en grundig prosess og diskusjon av kvalitetsindikatorer. Det vises til notat som er vedlagt rapporten.

Flere av arbeidsgruppas foreslåtte kvalitetsindikatorer foreligger allerede som nøkkeltall. Arbeidsgruppa har i utgangspunktet ikke ønske om å flytte disse nøkkeltallene, eller dublisere disse innenfor fylkesKOSTRA-utdanning sine faktaark. Det betyr at gruppa i utgangspunktet ikke ønsker en egen overskrift "kvalitetsindikatorer" i faktaarkene; i praksis vil en lang rekke av indikatorene på ulike måter belyse kvalitetsaspekter ved tjenesten/utgiftselementet som er representert i indikatoren.

Utover dette har arbeidsgruppa ikke konkrete forslag til publiseringsform på det nåværende stadium. I tråd med hva som er sagt over vil arbeidsgruppa trolig gå inn for at eventuelle nye kvalitetsindikatorer ligger både i eget faktaark - under egnede overskrifter, og i et eventuelt eget felles faktaark over kvalitetsindikatorer.

7.1.1. Konkrete forslag til kvalitetsindikatorer

- Gjennomstrømning, dvs. bestått videregående opplæring, i løpet av x antall år (5-6)
- Gjennomstrømning, dvs. bestått videregående opplæring, i løpet av normert tid
- Andel elever bestått VKII med studiekompetanse/vitnemål
- Andel bestått fag-/svenneprøven
- Andel elever som har sluttet i løpet av året
- Omvalg

Av disse er det "gjennomstrømning i løpet av x antall år" og "omvalg" som ikke allerede foreligger som nøkkeltall i KOSTRA for videregående opplæring, under produktivitet. Arbeidsgruppa tar sikte på en presis operasjonalisering av disse indikatorene i løpet av høsten 2006 slik at disse kan publiseres i 2007. Det vil være naturlig å legge disse to nye indikatorene under overskriftene (henholdsvis) "gjennomstrømning", og "resultater" under produktivitet.

7.1.2. Videre arbeid med kvalitetsindikatorer

Kvalitetsindikatorer (KI) kan deles inn i flere grupper:

1. Kvalitetsindikatorer som foreligger allerede
2. KI som kan etableres med datagrunnlag som allerede foreligger (2007)
3. KI på grunnlag av datagrunnlag som foreligger, men hvor kreves utviklingsarbeid (eks. utd-arbeid)
4. KI på grunnlag av datagrunnlag som foreligger, men hvor publisering uavklart (eks. karakterer)
5. KI som er ønskelige men hvor det per i dag ikke foreligger datagrunnlag

Områder arbeidsgruppa ser som sentrale for videreutvikling av kvalitetsindikatorer:

- Indikatorer som også omfatter personer med planlagt delkompetanse (5)
- Resultater, ev. også karakterer, korrigert for bakgrunnsfaktorer (3,4)
- Overganger fra fullført videregående opplæring til utdanning/arbeid (3,5)

7.2. Annet

Videreutvikling av KOSTRA har for videregående opplæring to hovedmomenter:

- Informasjon på nivå 3
- Videreutvikling av Statistikkbanken må gi mulighet for valg av variable også for KOSTRA-tall.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

1. Notat om utgiftsbegreper i KOSTRA
2. Notat om kvalitetsindikatorer - forslag fra arbeidsgruppe fylkesKOSTRA-utdanning

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

2006/13	M. Hansen-Møllerud, A. Kalvøy, G. M. Pilskog og A-H. Sølverud: Informasjonssamfunnet 2005. 49s.	2006/27	J. Heldal og A. Rusti: Om samordning av utvalg vedbruk av PRN-tall. 29s.
2006/14	K.A. Kjesbu: Dokumentasjon av tidsseriebase for FoU-data. 47s.	2006/28	C. Nordseth og Ø. Sivertstøl: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Fødsels- og sykepenges, 1992-2003. 134s.
2006/15	B.O. Lagerstrøm og M. Høstmark: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2004. Dokumentasjonsrapport. 55s.	2006/29	A. Linderud: Verdipapirstatistikk. Dokumentasjonsnotat. 54s.
2006/16	H. Skullerud: Metanutslipp fra norske avfallsfyllinger. Reviderte beregninger av deponert avfall 1945 - 2004*. 15s.	2006/30	V.V. Holst Bloch, H. Høye, M. Steinnes og J.K. Undelstveit: Kartbasert rapportering i KOSTRA - en mulighetsstudie. 50s.
2006/17	S.K. Boateng og S. Ferstad: Dokumentasjonsnotat for FylkesKOSTRA videregående opplæring. Publisering av 2004-tallene. 312.s	2006/31	E. Høydal: Monitor for sekundærflytting. En deskriptiv analyse av sekundærflyttinger blant flyktninger bosatt i Norge i 1995-2004. 67s.
2006/18	K.I. Bøe, S. Lien og Ø. Sivertstøl: Fd-Trygd. Dokumentasjonsrapport. Demografi revidert. 1992-2003. 130s.	2006/32	E.Cometa Rauan: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, januar 2006. 46s.
2006/19	A. Holmøy og B.O. Lagerstrøm: Interkommunalt legevaktsamarbeid - en forundersøkelse. 19s.	2006/33	T. Skarðhamar: Kriminalitet gjennom ungdomstiden blant nordmenn og ikke-vestilige innvandrere. En analyse av fødselskullet 1977. 36s.
2006/20	H. Tønseth: Årsrapport for kontaktutvalget for helse- og sosialstatistikk. 19s.	2006/34	N. Hagesæther og L-C. Zhang: Om arbeidsledighet i AKU og Arena. 19s.
2006/21	D. Gronna og S. Todsen: Nasjonalregnskap: Beregning av olje- og gassnæringene. 31s.	2006/35	T. Hægeland, Lars J. Kirkebøen og Oddbjørn Raaum: Skoleresultater 2005. En kartlegging av karakterer fra grunnskoler og videregående skoler i Norge. 83s.
2006/22	D. Gronna, S. Todsen og K. Erlandsen Kolshus: Beregning av olje- og gassnæringene i KNR. 24s.	2006/36	S. Skaare: Undersøkelse om «Utbrenthet i enkelte yrker» 2005. Dokumentasjonsrapport. 68s.
2006/23	T. Tveikrem Sæter og I. T. Holmen: Prisindeks for bilutleie. 31s.	2006/37	O.F. Vaage: Barn og unges idrettsdeltakelse og foreldres inntekt. Analyse med data fra Levekårsundersøkelsen 2004. 31s.
2006/24	Ø. Linnestad og G.M. Molseth: Forprosjekt "Godstransport på kysten". 66s.	2006/38	A.Vedø og L. Solheim: En praktisk innføring i utvalgsplanlegging. 40s.
2006/25	K. Loe Hansen: Indikatorer på kjemikalieområdet- Risiko for skade på helse og miljø grunnet bruk av kjemiske stoffer. 46s.	2006/39	H.C. Hougen: Samordnet levekårsundersøkelse 2005 - tverrsnittsundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 156s.
2006/26	A. Akselsen, S. Lien og Ø. Sivertstøl: FD-Trygd. Variabelliste. 58s.		